

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

TUTANAK DERGİSİ

2'nci Birleşim
6 Ekim 2020 Salı

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve turnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İÇİNDEKİLER

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

II.- GELEN KÂĞITLAR

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

- 1.- Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat Koçer'in, Gaziantep ilinin sanayisine ve ekonomisine ilişkin gündem dışı konuşması
- 2.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, pandemi sürecinin toplum üzerindeki etkilerine ilişkin gündem dışı konuşması
- 3.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, Mersin ilinde yaşanan sorunlara ilişkin gündem dışı konuşması

IV.- AÇIKLAMALAR

- 1.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, 27'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın hayırlı olmasını dilediğine ve Azerbaycan'ın haklı davasının yanında olduğuna ilişkin açıklaması
- 2.- İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel'in, OECD raporuna göre Türkiye'nin öğrencilerin eğitim amacıyla internete erişiminde 77 ülke arasında 70'inci sırada olduğuna ilişkin açıklaması
- 3.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya'nın, sağlık bilimleri fakültelerindeki tüm bölümler gibi çocuk gelişimi bölümünün de örgün eğitim içerisinde kalması gerektiğine ilişkin açıklaması
- 4.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, bisikletli ulaşımının gelişebilmesi için bisikletlilerin çalışma yapılmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması
- 5.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, İzmir ili Karaburun ilçesi Küçükbahçe Mahallesi'nde yapılmak istenen GES projesine ilişkin açıklaması
- 6.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, pandemi sürecinde öğrencilere ücretsiz internet erişimi sağlanması gerektiğine ilişkin açıklaması
- 7.- İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in, barışta ve savaşta Azerbaycan'ın yanında olduğuna ilişkin açıklaması
- 8.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, 6-7 Ekim olaylarının 6'ncı yıl dönümü vesilesiyle hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması
- 9.- Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya'nın, 27'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın hayırlı olmasını dilediğine ve Azerbaycan'ın haklı davasının yanında olduğuna ilişkin açıklaması
- 10.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, 27'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın hayırlı olmasını dilediğine ve Azerbaycan'ın haklı davasının yanında olduğuna ilişkin açıklaması
- 11.- Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu'nun, 27'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın hayırlı çalışmalarına vesile olmasını temenni ettiğine, 1-7 Ekim Camiler ve Din Görevlileri Haftası'na ilişkin açıklaması
- 12.- Adıyaman Milletvekili Muhammed Fatih Toprak'ın, Dünya Sağlık Örgütü tarafından Türkiye'nin Covid-19'la mücadelesi konusunda yayınlanan rapora ilişkin açıklaması
- 13.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, süt üreticilerinin mağduriyetine ilişkin açıklaması
- 14.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, Sivas ili Ulaş ve Kangal ilçelerinde yaşanan dolu yağışı nedeniyle çiftçilerin mağduriyetinin giderilebilmesi için Tarım ve Orman Bakanlığına çağrıda bulunduğuna ilişkin açıklaması
- 15.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, TÜİK'in açıkladığı eylül ayı enflasyon rakamlarına ilişkin açıklaması
- 16.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, 27'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın hayırlı olmasını Cenab-ı Allah'tan niyaz ettiğine ve vatandaşların sorunlarını Meclis gündemine taşımaya devam edeceklerine, Yıldırım-3 Operasyonu'nda yaralanarak şehit olan Jandarma Uzman Çavuş Hüseyin Yırtıcı'ya Allah'tan rahmet dilediğine, Azerbaycan'ın haklı mücadelesinin diplomatik olarak tüm dünyaya daha iyi anlatılması gerektiğine, İstanbul'un düşman işgalinden kurtuluşunun 97'nci, Bahriye Üçok'un ölümünün 30'uncu yıl dönümüne, TÜİK'in açıkladığı enflasyon rakamlarına ve Sivas ilinde yaşanan mağduriyetlere ilişkin açıklaması

17.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 27'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın hayırlı olmasını temenni ettiğine, Ermenistan'ın 27 Eylül 2020 tarihinden bu yana Azerbaycan'ın sivil yerleşim merkezlerine düzenlediği saldırılar sonucunda şehit olanlara Allah'tan rahmet dilediğine, Türkiye'nin Azerbaycan'a yardıma hazır olduğunu kararlılıkla ifade ettiğine ve "iki devlet tek millet" şiarının gereğini yerine getirmeye devam edeceğine ilişkin açıklaması

18.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Sincan Cezaevinde bulunan Kars Belediye Eş Başkanı Ayhan Bilgen'in yanı sıra Eş Başkan Şevin Alaca'nın da aralarında bulunduğu 14 belediye meclis üyesinin gözaltında tutulduğuna ve Kars Belediyesine kayyum olarak atanan Türker Öksüz'ün uygulamalarına, Mezopotamya Ajansı Van Bürosundaki 4 gazetecinin gözaltına alındığına ve Servet Turgut'un ölümüne, Sayıştayın hazırladığı 2019 Sağlık Bakanlığı denetim raporuna, tıbbi cihaz ve medikal ürün tedarikini sağlayan firmaların mağduriyetinin giderilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

19.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, 27'nci Dönemin Dördüncü Yasama Yılında devletin, ülkenin ve milletin menfaatlerine uygun yasaları çıkarmak arzusunda olduklarına, yürütme organının iş ve işlemlerinde Türkiye Büyük Millet Meclisini paydaş yapmasının Türkiye'yi uluslararası camiada daha güçlü ve daha saygın kılacağına, İstanbul'un düşman işgalden kurtuluşunun 97'nci yıl dönümünü tebrik ettiğine ilişkin açıklaması

20.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, 27'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılında hayırlı olmasını temenni ettiğine, İstanbul'un düşman işgalinden kurtuluşunun 97'nci yıl dönümünü kutladığına, millet ve devlet olarak Azerbaycan halkının yanında olduğuna ilişkin açıklaması

21.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

22.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

23.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 6 Ekim 2014 tarihinde HDP'nin yaptığı çağrıya ilişkin açıklaması

24.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

25.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un (3/1323) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

26.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

27.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın (3/1323) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

28.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

29.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

30.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak'ın (3/1325) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

31.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak'ın (3/1325) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

32.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

33.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Önergeler

1.- Başkanlıkça, Hakkâri Milletvekili Sait Dede'nin Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu üyeliğinden geri çekildiğine ilişkin yazısının 23/9/2020 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin önerge yazısı (4/87)

2.- Başkanlıkça, Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu, İzmir Milletvekili Sevdâ Erda Kılıç'ın Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu, Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un İçişleri Komisyonu, Muğla Milletvekili Burak Erbay'ın Avrupa Birliği Uyum Komisyonu, Şanlıurfa Milletvekili Aziz Aydın'ın İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyeliklerinden geri çekildiklerine ilişkin yazısının 6/10/2020 Başkanlığa ulaştığına ilişkin önerge yazısı (4/90)

3.- Başkanlıkça, Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun Plan ve Bütçe Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısının 2/10/2020 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin önerge yazısı (4/88)

4.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıku'nun, (2/45) esas numaralı Toplumsal Barış ve Demokrasinin Tesisi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/89)

B) Tezkereler

1.- Cumhurbaşkanlığının, Birleşmiş Milletlerin Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde icra ettiği harekât ve misyonlar kapsamında hudut, şümul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tespit edilmek üzere, Türk Silahlı Kuvvetlerinin yurt dışına gönderilmesi ve Cumhurbaşkanınca verilecek izin ve belirlenecek esaslar çerçevesinde bu kuvvetlerin kullanılması için Türkiye Büyük Millet Meclisinin son olarak 8/10/2019 tarihli ve 1232 sayılı Kararı'yla uzatılan izin süresinin Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 31/10/2020 tarihinden itibaren bir yıl uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1323)

2.- Cumhurbaşkanlığının, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin UNIFIL'in görev süresinin uzatılması yönündeki 2539 (2020) sayılı Kararı çerçevesinde, hudut, şümul ve miktarı Cumhurbaşkanınca belirlenecek Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının; 1701 (2006) sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı ve 880 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla tespit edilen ilkeler kapsamında; Birleşmiş Milletler Geçici Görev Gücü bünyesinde UNIFIL'e, 31/10/2020 tarihinden itibaren bir yıl daha iştirak etmesi ve bununla ilgili gerekli düzenlemelerin Cumhurbaşkanınca yapılması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca izin verilmesine dair tezkeresi (3/1325)

VI.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- İYİ PARTİ Grubunun, 1/10/2020 tarihinde Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve arkadaşları tarafından, tıbbi cihaz ve medikal ürün sektöründe yaşanan sıkıntıların sağlık hizmetlerinde meydana gelecek muhtemel tehdide dönüşmesinin önlenmesi, tıbbi cihaz ve medikal firmalarının uğradığı zararın maddi boyutunun araştırılması ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Ekim 2020 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

2.- HDP Grubunun, 6/10/2020 tarihinde Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından verilen Kobane olaylarında yaşananların araştırılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Ekim 2020 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

3.- CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Gündemi'nin "Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler" kısmında yer alan, Aile Hekimliği sisteminde görülen sorunların tespit edilerek gerekli önlemlerin belirlenmesine amacıyla

verilmiş olan (10/1142) esas numaralı Meclis Araştırma Önergesi'nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Ekim 2020 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

4.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma saatlerinin yeniden düzenlenmesine; 227 sıra sayılı Mardin Milletvekili Tuma Çelik'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılmasına Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu'nun kırk sekiz saat geçmeden Gündem'in "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 1'inci sırasına ve 221 sıra sayılı Gıda, Tarım ve Orman Alanında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin aynı kısmın 2'nci sırasına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; 7, 8, 13, 14, 15, 20, 21, 22, 27 Ekim 2020 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmeyle Gündem'in "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesine, 6 Ekim 2020 Salı günü birleşiminde 30 Eylül 2020 tarih ve (3/1323) ve (3/1325) sayılı Cumhurbaşkanlığı Tezkerelerinin okunarak görüşmelerinin bu birleşimde yapılmasına ve aynı birleşimde Kişisel Verileri Koruma Kurulunda boşalacak olan 3 üyelik için seçimin yapılarak bu birleşimde çalışmaların Gündem'in "Seçim" kısmındaki işlerin tamamlanmasına kadar sürdürülmesine ilişkin önerisi

VII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç'in, Genel Kurul Salonu'nda takılan maskelerin hem topluma örnek olunması hem de milletvekillerinin kendi sağlığı açısından çıkartılmaması gerektiğine ilişkin konuşması

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştas'ın, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

2.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerinde şahsına sataşması nedeniyle konuşması

3.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

4.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştas'ın, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklaması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

5.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklaması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

IX.- SEÇİMLER

A) Komisyonlarda Açık Bulunan Üyeliklere Seçim

1.- Anayasa Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

2.- İçişleri Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

3.- Çevre Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

4.- Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

5.- Plan ve Bütçe Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

6.- Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

7.- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

8.- Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

9.- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

B) Kişisel Verileri Koruma Kuruluna Üye Seçimi

1.- Kişisel Verileri Koruma Kurulunda boş bulunan üyeliğe seçim

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, son 3 yılda meydana gelen sel felaketleriyle ilgili bazı verilere ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/31748)

2.- Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu ili Ulubey ilçesinin altyapı sorunlarına ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/31750)

3.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, Ege Bölgesinde olası bir depreme karşı alınan önlemlere ve Türkiye fay hattı haritasının güncellenmesine ilişkin sorusu ve İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/31956)

4.- Muş Milletvekili Gülüstan Kılıç Koçyiğit'in, iltica talebinde bulunmalarına rağmen ülkelerine gönderildiği iddia edilen kişilere ilişkin sorusu ve Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun cevabı (7/32075)

5.- Sakarya Milletvekili Engin Özkoç'un, 3 Temmuz 2020 tarihinde Sakarya'da bulunan bir havai fişek fabrikasında meydana gelen patlamanın araştırılmasına,

-Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, Sakarya'nın Hendek ilçesinde bir havai fişek fabrikasında yaşanan patlamaya ve havai fişek üretimi ile satışının durdurulması önerisine,

-Ankara Milletvekili Servet Ünsal'ın, Muğla ilinde bazı plaj, iskele ve koyların özel bir şirkete devredildiği iddiasına,

-Ordu Milletvekili Mustafa Adıgüzel'in, Ordu'nun Kabataş ilçesinde bulunan Alankent Ana Sınıfı ve Ortaokulu oyun alanının halka açık spor sahasına dönüştürüleceği iddiasına,

-Denizli Milletvekili Gülizar Biçer Karaca'nın, Denizli Büyükşehir Belediyesinde çalışan bazı kişiler hakkındaki iddialara,

-Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, yurt dışı seçmen listelerinin Almanya'ya gönderilmesi nedeniyle 1 milyon kişinin Alman vatandaşlığının iptal edildiği iddiasına,

-İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, 2016-2020 yılları arasında Bakanlığa bağlı kurum ve kuruluşlar tarafından kağıtların geri dönüşümüne yönelik yürütülen çalışmalara,

-İstanbul Milletvekili Arzu Erdem'in, Küçükçekmece'de bulunan bir semt konağının isminin değiştirilmesine,

İlişkin soruları ve İçişleri Bakanı Süleyman Soylu'nun cevabı (7/32102), (7/32105), (7/32356), (7/32588), (7/32590), (7/32868), (7/32970), (7/33533)

6.- Aydın Milletvekili Aydın Adnan Sezgin'in, Libya'da bulunan Vatiye Hava Üssüne yönelik gerçekleştirilen hava saldırısına ilişkin sorusu ve Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar'ın cevabı (7/32384)

7.- Kayseri Milletvekili Çetin Arık'ın, son 18 yılda Türkiye genelinde ve Kayseri özelinde yıkılan ve yeri değiştirilen camilere ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/32538)

8.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, askerlerin görev bölgelerine sevkinin demiryolu ve havayolu üzerinden gerçekleştirilmesi önerisine ilişkin sorusu ve Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar'ın cevabı (7/32745)

- 9.- Mersin Milletvekili Behiç Çelik'in, 27 Temmuz 2020 tarihinde asker sevkıyatı sırasında meydana gelen kazanın araştırılmasına ilişkin sorusu ve Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar'ın cevabı (7/32746)
- 10.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, 2020 yılında emekli edilen albay sayısına ilişkin sorusu ve Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar'ın cevabı (7/32747)
- 11.- Antalya Milletvekili Rafet Zeybek'in, Antalya'nın Kaş ilçesinde düz kesimle yapılan ağaç kesimlerine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/33008)
- 12.- Gaziantep Milletvekili Mahmut Toğrul'un, Antep fıstığı fiyatlarında istikrar sağlanması ve üreticilerin korunmasına yönelik yapılan çalışmalara ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/33020)
- 13.- İzmir Milletvekili Tacettin Bayır'ın, haksız fiyat artışı konusunda yapılan şikayetlere ve Bakanlığın denetimlerine ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın cevabı (7/33023)
- 14.- Eskişehir Milletvekili Arslan Kabukcuoğlu'nun, Libya konusunda Rusya ile kurulacak olan Ortak Çalışma Grubu'na ilişkin sorusu ve Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun cevabı (7/33079)
- 15.- İzmir Milletvekili Dursun Müsavat Dervişoğlu'nun, YPG\PKK terör örgütünün bir enerji şirketi ile imzaladığı sözleşmeye ilişkin sorusu ve Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun cevabı (7/33080)
- 16.- İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz'ün, 1 Temmuz 2020 Astana Zirvesinde alınan kararlara ve Suriye'nin egemenlik haklarına ilişkin sorusu ve Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun cevabı (7/33081)
- 17.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, ceviz üreticisinin yaşadığı ekonomik sorunlar ile ülkemizin ceviz ithalatına ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/33157)
- 18.- Şanlıurfa Milletvekili Ayşe Sürücü'nün, Şanlıurfa ilinde yaşanan su kesintilerinden dolayı çiftçilerin mağdur olmasına ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/33162)
- 19.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, 2017 yılından bu yana bebek maması fiyatlarına yapılan zamlara ilişkin sorusu ve Ticaret Bakanı Ruhsar Pekcan'ın cevabı (7/33165)
- 20.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlık bütçesinden kâr amacı gütmeyen dernek, birlik, kurum ve kuruluşlara ayrılan toplam bağış ve yardım ödeneği miktarına ilişkin sorusu ve Dışişleri Bakanı Mevlüt Çavuşoğlu'nun cevabı (7/33195)
- 21.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlık bütçesinden kâr amacı gütmeyen dernek, birlik, kurum ve kuruluşlara ayrılan toplam bağış ve yardım ödeneği miktarına ilişkin sorusu ve Gençlik ve Spor Bakanı Mehmet Muharrem Kasapoğlu'nun cevabı (7/33197)
- 22.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, patates üreticilerinin sorunlarına ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/33218)
- 23.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde ili Ulukışla ilçesinde bulunan lavanta bahçesi ile ülkemizde bulunan diğer lavanta bahçelerinden elde edilen faydaya ve lavanta ekimi yapan çiftçi sayısına ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/33223)
- 24.- Karaman Milletvekili İsmail Atakan Ünver'in, okul servisi esnafının pandemiden olumsuz etkilenmemesi için yapılan çalışmalara ve bazı önerilere ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/33266)
- 25.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, bazı şehirlerde devam eden parkomat uygulamasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/33268)
- 26.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, kalkınma ajanslarının gerçekleştirdiği proje sayısı ile projelere verdiği destek miktarına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/33269)
- 27.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Niğde ilinde Ramazan ayında Kızılay tarafından yapılan zekât yardımına başvuran ve yardımdan yararlanan esnaf sayısına,
Ülke genelinde yapılan uyuşturucu operasyonlarına,
İlişkin soruları ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/33270), (7/33271)
- 28.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, şeker fabrikalarında işten çıkarılan işçi ve memur sayılarına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/33272)
- 29.- Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu'nun, Bursa'nın İnegöl ilçesindeki Hocaköy Barajı inşaatının durma nedenine ve bitirileceği tarihe ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/33359)
- 30.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Türkiye'de patates sigili hastalığı nedeniyle ekim yapılması yasaklanan alanlara ve hastalıklara dayanıklı patates çeşitlerinin ekimine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/33369)
- 31.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, Bursa iline bağlı Orhaneli ilçesinin yatırım teşvik bölgeleri kapsamına alınmamasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/33383)
- 32.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş'ın yatırım teşvikleri kapsamına alınması talebine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/33385)
- 33.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, 2020 yılında emekli olan albaylara ilişkin sorusu ve Milli Savunma Bakanı Hulusi Akar'ın cevabı (7/33486)
- 34.- Mersin Milletvekili Alpay Antmen'in, 15 Temmuz darbe girişimi sonrası gazilik ve şehitlik unvanı verilen kişi sayısına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/33504)
- 35.- Ankara Milletvekili Yıldırım Kaya'nın, Ankara Türk Hava Kurumu Üniversitesi Pilotaj Bölümü öğrencilerinden bağış ve borç adı altında para talep edilmesine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/33505)
- 36.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, aşı soğuk zincir altyapısının iyileştirilmesi talebine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/33548)
- 37.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Melendiz Dağlarında ağaçlandırma çalışması yapılması önerisine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/33550)
- 38.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, hayvanlara uygulanan aşılarda muhafazası, uygulanması ve takibine dair bazı verilere ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/33551)
- 39.- Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer'in, Genç Çiftçi Projesi kapsamında dağıtılan hayvanlara ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/33552)
- 40.- Mersin Milletvekili Olcay Kılavuz'un, Mersin ilinde tarımsal sulama imkanlarının geliştirilmesi talebine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/33555)
- 41.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, RTÜK'e yapılan bir televizyon kanalı logo değişikliği başvurusuna ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/33569)
- 42.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, 2020 yılında Şanlıurfa'dan diğer illere giden geçici tarım işçilerine ve bu kişilerin yaşam ve çalışma koşullarının iyileştirilmesi önerisine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/33669)

- 43.- Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal'ın, Selevir Sulama Birliği tarafından Afyonkarahisar'ın Çay ilçesine bağlı köy ve kasabalara sulama suyu verilmemesine ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/33672)
- 44.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, Bakanlık tarafından 2010-2020 yılları arasında kamu hizmeti için kiralanılan araçlara ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/33673)
- 45.- İzmir Milletvekili Aytun Çıray'ın, Amerika Birleşik Devletleri'nde bir politikacının Türkiye üzerine yapmış olduğu söylemlere ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/33698)
- 46.- Diyarbakır Milletvekili Garo Paylan'ın, 10 Temmuz 2020 Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile Merkez Bankası başkan yardımcılığı atamalarında tecrübe şartının kaldırılmasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/33702)
- 47.- Mersin Milletvekili Ali Mahir Başarır'ın, bazı firmaların 2002 yılından bu yana aldıkları kamu ihalelerine ve bu ihalelerin bedellerine ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/33704)
- 48.- Ankara Milletvekili Filiz Kerestecioğlu Demir'in, üniversite öğrencilerine uzaktan eğitim için gerekli teknolojik donanımın sağlanmasına yönelik çalışmalara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/33705)
- 49.- Ankara Milletvekili Levent Gök'ün, 2002-2020 yılları arasında istisna kapsamına alınarak yapılan kamu alımlarına ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın cevabı (7/33740)
- 50.- İstanbul Milletvekili Mahmut Tanal'ın, TİGEM Ceylanpınar Tarım İşletmesi Müdürlüğünde görev yapan işçilerin kahvaltı hizmetinden yararlandırılmadığı iddiasına ilişkin sorusu ve Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli'nin cevabı (7/33756)
- 51.- Batman Milletvekili Feleknas Uca'nın, IŞİD tarafından kaçırılan bir Ezidi kadının Ankara'ya getirildiği iddiasına ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/33766)
- 52.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya'nın, kadına yönelik şiddet verileri ile İstanbul Sözleşmesi'ne ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/33767)
- 53.- İstanbul Milletvekili Züleyha Gülüm'ün, Şanlıurfa İl Emniyet Müdürlüğü TEM Şubesinde yaşandığı iddia edilen bir olaya ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/33769)
- 54.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan'ın, bir ilin il sağlık müdürünün düzenlediği düğün yemeğine dair çeşitli iddialara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/33770)
- 55.- Mersin Milletvekili Rıdvan Turan'ın, Mazıdağı maden sahası ile ilgili çeşitli iddialara ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/33771)
- 56.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, ülkemizde bulunan Suriyeli sığınmacılara dair bazı verilere ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/33772)
- 57.- İstanbul Milletvekili Turan Aydoğan'ın, pandemi sürecinde özel üniversitelerde işten çıkarılan ya da sözleşmesi yenilenmeyen akademisyenlere ilişkin sorusu ve Cumhurbaşkanı Yardımcısı Fuat Oktay'ın cevabı (7/33773)
- 58.- İzmir Milletvekili Mahir Polat'ın, kamu ve üniversite hastanelerinin 2020 Eylül ayı itibarıyla tıbbi cihaz ve malzeme sektörüne olan borcuna ilişkin sorusu ve Hazine ve Maliye Bakanı Berat Albayrak'ın cevabı (7/34013)

6 Ekim 2020 Salı

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati:15.02

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

---0---

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2'nci Birleşimini açıyorum.^(x)

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

Gündem dışı ilk söz, Gaziantep'in sanayi ve ekonomisi hakkında söz isteyen Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat Koçer'e aittir.

Buyurun Sayın Koçer. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

III.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) Milletvekillerinin Gündem Dışı Konuşmaları

1.- Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat Koçer'in, Gaziantep ilinin sanayisine ve ekonomisine ilişkin gündem dışı konuşması

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Gazi Meclisimiz tarafından 1921 yılında Millî Mücadele azmiyle topraklarına sahip çıkarak verdiği 6.317 şehit ve binlerce gazi adına “gazi” unvanı verilen Gaziantep'in aynı ruh ve inançla bugün ülkemizin büyümesine, ekonomik kalkınmasına koyduğu katkıları, azmi, cesareti dile getireceğim bugün.

Girişimci insanların üretken şehri Gaziantep Türkiye'nin en büyük organize sanayi bölgelerine sahiptir. Toplam 5 organize sanayi bölgesinde 1.100 tesis üretim yapmakta, 210 bin kişi istihdam edilmektedir. Son açılan 5'inci organize sanayi bölgesinde 602 parsel sanayicilerimize tahsis edilmiş olup bölgenin tahsisinden bu yana son dört yılda 230 firma üretime geçmiştir. Eskiden yatırımcıların bulunduğu diğer 4 organize sanayi bölgemizde 70 yeni tesis üretime geçmiş, bu tesislerin resmî açılışı Cumhurbaşkanımız tarafından yapılmıştır. 5'inci bölgede hâlen 50 fabrika inşaatı devam etmektedir.

Gaziantep, sanayide büyük bir başarı hikâyesi yazarken ortaya koyduğu rakamsal sonuçlarla Türkiye'nin ekonomik kalkınma sürecine en fazla katkı koyan öncü ve model bir şehir olma özelliğini de taşımaktadır. Yaklaşık 8 milyar dolar ihracatıyla Türkiye'nin 5'inci ihracatçı ili olan Gaziantep, dünyanın 176 ülkesine ihracat yapmakta olup eylül ayında 1.644 ihracatçının yaptığı 762 milyon dolarlık ihracatla yüzde 15,3 artış sağlamış ve tüm zamanların ihracat rekorunu kırmıştır. Yine eylül ayında Gaziantep OSB, 487 milyon kilovatsaatlik elektrik tüketimi ve yüzde 12,4'lük artışla tüm zamanların rekorunu kırmıştır. Yapılan yatırımlar ülkemizin rekabet gücünü artırmakla kalmayıp pandemi sürecinde medikal ve gıda güvenliğini de korumuştur. Ülkemizin maske ihtiyacını sağlayan kumaş ve medikal ürün tesisleri ile makarna başta olmak üzere, gıda güvenliğini sağlayan gıda tesislerimiz pandemi sürecinde öne çıkan sanayi tesislerimiz olmuştur.

Bu yatırımları gerçekleştiren Gaziantep girişimci, gözü kara yatırımcılarını, fabrikalarımızda çalışan mühendis ve işçilerimizi, ürünlerimizi dünyaya taşıyanları, ihrac edenleri ve emek veren herkesi bugün buradan, Türkiye Büyük Millet Meclisinden, milletin kürsüsünden alkışlıyor ve teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Ortada büyük bir başarı hikâyesi var. Bu başarı Türkiye'ye mal olmuş, hakiki ve takdir edilecek bir başarı hikâyesidir. Cumhurbaşkanımızın açılışını yaptığı üretim tesislerimiz, gerek yeni girişimcilerimizin gerekse eski sanayicilerimizin yaptıkları

^(x) 7/4/2020 tarihli 78'inci Birleşimden itibaren, coronavirus salgını sebebiyle Genel Kurul Salonu'ndaki Başkanlık Divanı üyeleri, milletvekilleri ve görevli personel maske takarak çalışmalara katılmaktadır.

yatırımlar olması nedeniyle önemlidir. Girişimci ruh devam ediyor; yılların sanayicileri yeni bölgelerde yatırımlara devam ederken, girişimci ruhla yeni sanayicilerimizin sayısı artıyor, üretim ve istihdam sağlıyoruz. Sanayimizi gezip görerek bu başarı hikâyesine şahit olmak isteyenleri şehrimizde ağırlamaktan onur duyarız.

Gaziantep olarak bir yandan yeni sanayi tesislerinin açılışını yaparken TEKNOFEST gibi çok önemli bir organizasyona ev sahipliği yapmış olmanın, Türkiye'nin en fazla projesini teknoloji festivaline kazandırmış olmanın gururunu da yaşıyoruz. Gaziantep sanayisinin başarısını gölgeleyecek, yok sayacak her yanlış bu büyük girişimci ruhu zedeleyecek ve şevkini kıracaktır. Olması gereken, üreten ve istihdam yaratan herkese hep birlikte şükranlarımızı sunmaktır. Kolay bulunmayan gözü kara girişimcilerimiz büyük bir başarı hikâyesi yazarken, bizler bu başarıya hep birlikte sahip çıkıp destek olmak zorundayız. Bir taraftan sanayisi ve girişimciliğiyle, diğer taraftan tarihi, kültürel mirası ve gastronomi şehri olma özelliğiyle Gaziantep Türkiye'nin ekonomik kalkınma sürecine en fazla katkıyı koymaya devam edecektir.

Bu duygu ve düşüncelerle yeni yasama yılımızın hayırlı olmasını diliyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı ikinci söz, pandeminin topluma etkileri hakkında söz isteyen Bursa Milletvekili Erkan Aydın'a aittir.

Buyurun Sayın Aydın. (CHP sıralarından alkışlar)

2.- Bursa Milletvekili Erkan Aydın'ın, pandemi sürecinin toplum üzerindeki etkilerine ilişkin gündem dışı konuşması

ERKAN AYDIN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, gündem dışı söz almış bulunmaktayım, yüce heyetinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum; yeni yasama yılımızın da halkımıza ve değerli üyelere hayırlı olmasını diliyorum.

Pandemi gerçekten hepimizin hayatını etkiledi ancak bu pandemi sürecinde dahi yapılan işlerdeki hatalar, eksiklikler azalmadı, tam tersine çoğaldı. Bunların en güzel örneği de şu anda elimde bulunan 2019 yılına ait Sağlık Bakanlığının Sayıştay Raporları, 200 küsur sayfa. Bunun içerisinde de Bursa ilimizi ilgilendiren, daha henüz geçen yılın Temmuz ayında açılmış olan Bursa Şehir Hastanesiyle ilgili birçok rapor var. Altı ay gibi bir sürede o kadar çok usulsüzlük yapılmış ki neredeyse 200 sayfa almamış.

Bakıyoruz, neler yapılmış: Daha inşaat başladıktan bir sene sonra sözleşme süresi başlatılmış, yirmi beş yıl boyunca sürecek olan sözleşme bir yıl avantaj sağlamış yani 2016'da inşaatla başlamışlar, 2017'den itibaren süreyi başlatmışlar. İçeride birçok tıbbi malzeme, cihaz buraya devredilmiş ancak bunlarla ilgili herhangi bir kayıt makbuzu, bağış makbuzu ya da Sağlık Bakanlığı sistemine herhangi bir kayıt, muhasebeleştirme yapılmamış, kira ödemeleriyle ilgili hiçbir şekilde şeffaflık yok. Yıllardır buradan söylüyoruz: Sözleşmeleri halka açın, bize açın. Açmamışlar, açmadıkları gibi de kiralardan nasıl muhasebeleştirildiği, kaç para üzerinden yapıldığı da bu raporlarda -denetleme sonucunda- şeffaf değil. Aynı şekilde peyzajla ilgili Bursa Şehir Hastanesinde yükümlülüklerini yerine getirmesi gereken yüklenici firma hiçbirini yerine getirmemiş ancak paraların tamamını almış, tamı tamına ödemeler yapılmış. Zamanında teslim edilmeyen işlemlerle ilgili hiçbir yaptırım uygulanmamış yani yapanın yanına kâr kalmış. Adam hem gününde parasını almış hem işi yarım yapmış sonuç itibarıyla cebine de parayı bal gibi koymuş. İlave olarak yapılması gereken işlerin birçoğu yapılmamış, ticari alanlar gelir kısmında gösterilmemiş, gösterilmeyen gelirden dolayı idareye yani devlete de hiçbir şekilde buralardan paylar verilmemiş.

Daha buralar yeni hastaneler ve Türkiye'de yaklaşık 10 adet bulunan bu şehir hastaneleriyle ilgili sorunlar çok fazla. Ben burada pandemi olmasına rağmen bunları dile getirmek istedim. Aslında "Sağlıkta devrim yaptık." diyerek geldiniz ama sağlığı vatandaşın üzerine devirdiniz. Şehir hastaneleri ve diğer sağlık sistemindeki sıkıntılar burada beş dakikaya sığmaz.

Hemen önümüzde yine bizi bekleyen bir krizi daha dile getirip konuşmamı bitirmek istiyorum.

Malumunuz, grip mevsimi başladı ve memlekette bir grip aşısı sıkıntısı var. Geçen yıl da aynı sıkıntıyı yaşadık. Daha önceki yıllarda ağustos ayında gelen aşılarda maalesef, ekim ayının ortası geldi, hâlâ yok. Eczanelerde büyük kaos var. Eczacılar, eczane çalışanları sabahdan akşama vatandaşa, hastalara izah etmekten yorulmuşlar. Orada canhıraş mücadele ediyorlar. Vatandaş diyor: "Üst komşuma aşı geldi geçen yıl, bana gelmedi. Neden beni ayırdın?" Bunlar tehlikeli boyutlara ulaşacak durumda. 5 maskeyi pandemi sürecinde dağıtmadınız, dezenfektan için alkolü bulamadınız, şimdi de sırada grip aşısı var. Defalarca uyardık Sağlık Bakanlığını, mayıs ayında Dünya Sağlık Örgütü bunları belirliyor. "O zamandan temasa geçin, 83 milyonun ihtiyacı olan, özellikle de 65 yaş üstü ve kronik rahatsızlığı olan hastaların aşılarını temin edin." dedik ancak yine maske krizine benzer bir kriz kapıda. O da 83 milyon vatandaşımızın sadece 1 milyonu gibi insanımıza aşı gelecek. Eczane başı 20-30 tane aşı düşecek. Bunu da kim, nasıl paylaşacak? Buradan bir siyasetçi olarak değil eczacı olarak meslektaşlarıma Allah kolaylık versin diyorum çünkü zor bir süreç bekliyor ve yetkilileri de bu konuda önlem almaya davet ediyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Gündem dışı üçüncü söz, Mersin'in sorunları hakkında söz isteyen Mersin Milletvekili Baki Şimşek'e aittir. (MHP sıralarından alkışlar)

Buyurun Sayın Şimşek.

3.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, Mersin ilinde yaşanan sorunlara ilişkin gündem dışı konuşması

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Mersin'in sorunlarını konuşmak üzere gündem dışı söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, Türk düşmanlarının farklı coğrafyalarda husumet nöbetine girdiği ortadadır. Türk yurdu olan Dağlık Karabağ'da kahramanca mücadele eden, iki devlet tek millet olduğumuz kardeşlerimize dualarımızı gönderiyor ve her zaman yanlarında olduğumuzu belirtiyoruz. Ayrımız gayrimiz yoktur, uzağımız yakınımız yoktur, iki devlet tek milletiz; aynı damarda akan kan, aynı tende atan canız, biriz, beraberiz, Türkiye ile Azerbaycan'ız ve birlikte büyük Türk milleti. Unutulmamalıdır ki Dağlık Karabağ Türktür, Azerbaycan Türklüğünün öz yurdu. Kanımızla, canımızla, varlığımızla Azerbaycan'ın yanında olduğumuzu belirtiyor, Ermeni çeteleri tarafından şehit edilen Azerbaycanlı kardeşlerimize Allah'tan rahmet diliyorum.

Değerli milletvekilleri, Mersin 320 kilometre uzunluğunda sahil şeridinde sahip; kumsalları, koyları ve doğal güzellikleriyle tam bir turizm kenti, bir taraftan da barındırdığı çeşitli dinlere ait tarihî ve kültürel zenginlikleriyle gerçek bir kültür şehri ve yeryüzü cennetidir. Mersin coğrafi konumu ve binlerce yıllık kültür hazinesiyle tarihe tanıklık eden eşsiz bir şehirdir.

Mersin uygun iklimi ve doğal kaynaklarıyla tarım sektöründe Türkiye'nin önde gelen illerindendir. Limon, portakal, üzüm, nar, muz, çilek, sofralık kayısı ve zeytin üretiminde ilk sıralardadır. Mersin tarım sektöründe üretimin yanı sıra ihracat kanalıyla da ülke ekonomisine katkı sağlamaktadır. Toplam yıllık tarım ürünleri ihracat hacmiyle Türkiye'de birinci sıradadır.

Bununla birlikte, tarımdaki en büyük sorun, barajların tamamlanamaması sebebiyle sulamanın yeterli miktarda yapılamamasıdır. İnşaatı devam eden barajlar bittiğinde tarımsal üretim ve ihracat 2 katına çıkacaktır ve Mersin tarımın lokomotif olacaktır. Kırsal nüfus yaşlanmaktadır, genç nüfus şehre göç etmektedir. Üretilen ürünler işlenerek satılmalı, tarımsal sanayi kurulmalıdır. Çiftçi borçları ertelenmeli; soya, pamuk ve mısırdaki destek artırılmalı, ihracat kapıları açık tutulmalıdır.

Değerli milletvekilleri, tarımdaki en büyük sorun sudur. Özellikle yaz aylarında köylerde ve yaylalarda -Çamlıyayla,

Gözne, Ayvagediği- içme suyu ve arazide sulama suyu sıkıntısı çekiliyor. Maalesef, su kaynaklarımız yeterli olmasına rağmen mevcut barajların bitirilememesi, boruların ve kanalların tamamlanamaması bir tarım kenti olan Mersin'de köylerde yaşayan insanlarımız ve çiftçilerimiz için büyük bir problem teşkil etmektedir. Pamukluk Barajı başta olmak üzere Sorgun, Değirmençay, Aksıfat ve Anamur Alaköprü Barajlarının bir an önce bitirilmesini istiyoruz. Barajlar bittiğinde Adana'dan Antalya'ya kadar olan arazilerin büyük bir kısmı sulanacaktır. Pamukluk'ta yüzde 85 tamamlanmış, Alaköprü'de gövde bitmiş, sulama suyu projesi devam etmektedir. Aksıfat yüzde 55, Değirmençay yüzde 20, Sorgun yüzde 75 seviyesindedir.

Değerli milletvekilleri, Mersin'in diğer önemli bir sorunu ulaşım'dır. Şu anda Silifke-Mut yolu heyelandan dolayı kapalı ve çalışma aylardır devam ediyor. Burada özellikle yol boyundaki esnaflar ve vatandaşlar çok mağdur oldular. Maalesef ulaşım hâlen Gülnar üzerinden yapılıyor. Buradaki alternatif yolun ve Silifke-Mut arası heyelan sebebiyle kapanan Mut yolunun bir an önce ulaşımına açılması gerekmektedir. Çukurova Havaalanı inşaatı artık bitirilmeli ve milletimizin hizmetine sunulmalıdır. Çeşmeli-Taşucu otoyol inşaatına bir an önce başlanmalıdır. Mersin-Antalya yolu, özellikle Aydıncık-Anamur ve Anamur-Gazipaşa arasında olan kısmın ihalesinin mutlaka yapılmasını, buradaki tünellerin ve yolların bir an önce bitirilmesini, Mersin-Antalya yolunun kesintisiz olarak devam etmesini istiyoruz. Tarsus-Çamlıyayla yolu, özellikle Tarsus-Ulaş arası kamulaştırma sorunu çözülmesi, ulaşımına açılmalıdır.

Tarsus'ta araç muayene istasyonu istiyoruz. Adana'da şehir içi otoyol ücretsiz, Dörtöl-İskenderun arası otoyol ücretsiz ama Tarsus-Mersin arası otoban ücretli. Bunun izahı mümkün değildir. Tarsus-Mersin arası otoban ücretsiz yapılmalı, Eshab-ı Kehf çıkışı trafiğe açılmalıdır.

Değerli milletvekilleri, Mersin'in Tarsus dışında hiçbir ilçesinde doğal gaz yoktur. Erdemli, Silifke, Aydıncık, Bozyazı, Anamur, Mut, Gülnar ve Çamlıyaylı hemşehrilerim doğal gaz bekliyorlar. Mut, Erdemli ve Anamur'da proje çalışmalarına başlanmıştır. Diğer ilçelerin de bu projeye dâhil edilerek yatırım programına alınmasını talep ediyoruz.

Tarsus Üniversitesini kuran, emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Ancak üniversitesi olup KYK'ye ait yurdu olmayan tek ilçeyiz. Bu sebeple ilçemize KYK yurdu istiyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayın, buyurun.

BAKİ ŞİMŞEK (Devamla) – Değerli milletvekilleri, Eshab-ı Kehf'i, Danyal Aleyhisselam'ı, St. Paul'ü, ören yerleri, Cennet-Cehennem, Pompeipolis antik kenti, İslam âlemi, Hristiyanlık ve Musevi dünyası için ve inanç turizmi açısından önemli bir kenttir. Mersin turizmden payını almalı, turizm bölgelerine yatırım yapılmalıdır. Kazanlı, Karboğazı, Gülek, Narlıkuyu, Akyar, Boğsak, Ovacık, Kargıcak, Ortaburun ve Melleç turizm bölgeleri bir an önce hayata geçirilmelidir.

Mersin Şehir Hastanesi; Anamur, Mut, Silifke Devlet Hastaneleri milletimizin hizmetine girmiştir. Tarsus Devlet Hastanesinde sona yaklaşmış, Tarsus Hükümet Konağı inşaatı başlamıştır. Ayrıca, Adana-Mersin hızlı trende sona yaklaşmıştır.

Emeği geçen herkese teşekkür ediyorum, saygılarımı sevgilerimi sunuyorum. (MHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi sisteme giren ilk 15 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim. Sayın Şeker...

IV.- AÇIKLAMALAR

1.- Kocaeli Milletvekili İlyas Şeker'in, 27'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın hayırlı olmasını dilediğine ve Azerbaycan'ın haklı davasının yanında olduğuna ilişkin açıklaması

İLYAS ŞEKER (Kocaeli) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 27'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın öncelikle milletimize, ülkemize hayırlı olmasını diliyorum. Türkiye Büyük Millet Meclisi, bu yasama yılında da dünyada yaşanan haksızlıkların karşısında, yine mazlumun, mağdurun ve toprakları işgal edilen milletlerin yanında olacak, otuz yıldır Dağlık Karabağ bölgesinde toprakları işgal edilen Azerbaycan'ın yanında olduğu gibi.

1988 yılından itibaren Azerbaycan topraklarını sistematik olarak işgal eden, Birleşmiş Milletlerin almış olduğu kararlara rağmen işgale son vermeyen, işgal ettiği yerleri terk etmeyen ve sivilleri katleden işgalci Ermenistan'ı şiddetle kınıyorum. Ermenistan'ı piyon olarak kullanan, kandan ve kargaşadan beslenen sömürgeci devletleri kınıyorum. "İki devlet tek millet" olan kardeş Azerbaycan'ın haklı davasının yanında olduğunu söylüyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Adıgüzel...

2.- İstanbul Milletvekili Onursal Adıgüzel'in, OECD raporuna göre Türkiye'nin öğrencilerin eğitim amacıyla internete erişiminde 77 ülke arasında 70'inci sırada olduğuna ilişkin açıklaması

ONURSAL ADIGÜZEL (İstanbul) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Ülkemizde 3 milyonu aşkın devlet okulu öğrencisinin evinde internet, 750 bin öğrencinin evinde televizyon yok. Türkiye, internet bağlantısına erişimi olan, öğrenciler listesinde 77 ülke arasında 70'inci sırada ama asıl acı olan, 21'inci yüzyıl Türkiye'sinde, İstanbul'un göbeğinde bir çocuk EBA'ya bağlanmak için çıktığı çatıdan düşerek hayatını kaybetti. On sekiz yıllık iktidarın Bakanı, EBA'daki sorunu olumlu bir gelişme olarak görecektir kadar halktan ve gerçeklerden kopuk bir şekilde sarayın bakanlığını yapmaya devam ediyor.

6 Martta okulların kapanmasından bu yana yedi ayı aşkın bir zaman geçti ve daha dün öğrencilere 500 bin tablet dağıtılacağı şeklinde bir açıklama yapıldı. Tabii, ayinesi iştir kişinin, lafa bakılmaz. Siz, FATİH Projesinde de 10 milyon tablet dağıtıyordunuz; bırakın 10 milyon tableti, 2 milyon tablet bile dağıtamadınız. Vatandaşın sizin rant sevdanıza israf edecek tek bir kuruşu kalmamıştır, buradan uyarıyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Yılmazkaya...

3.- Gaziantep Milletvekili Bayram Yılmazkaya'nın, sağlık bilimleri fakültelerindeki tüm bölümler gibi çocuk gelişimi bölümünün de örgün eğitim içerisinde kalması gerektiğine ilişkin açıklaması

BAYRAM YILMAZKAYA (Gaziantep) – Sayın Başkan, sağlık bilimleri fakültesinde olan hiçbir bölüm açık öğretimle uzaktan olmaz, eğitimin tabiatına aykırıdır. Bunların arasında maalesef çocuk gelişimi bölümü de bulunmakta. Çocuk gelişimi mesleği, insan hayatının çocukluktan başlayan gelişimini ve öğreniminin temelini oluşturmaktadır. Çocukların hayata başlangıç temellerini atan çocuk gelişimi eğitiminin ne anlama geldiğini anlatmaya kelimeler yetmez. Bugün bu mesleğin ayarlarıyla oynanması uzun vadede büyük sorunlara neden olacaktır. Örgün eğitimde toplam 7 bin öğrenci var iken açık öğretim fakültesinde sadece 3 sınıfta 80 bin öğrencinin bulunması bile bu mücadelenin ne kadar haklı olduğunu ortaya koymaktadır. Ülkenin yarınları için mücadele veren çocuk gelişimi mezunlarının çığlıklarını duymayanlar ülkenin geleceğiyle oynadıklarının farkında değiller. Toplumun sağlam temeller üzerinde yükselmesini sağlayan, yeni nesilleri geleceğe sağlıklı bir şekilde taşıyan çocuk gelişimi bölümünün açık öğretimde olması hem ülkeye hem de çocuklarımıza ihanettir. Hepimizin geleceği olan çocuklarımız için çocuk gelişimi örgün eğitime sahip çıkalım.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Sayın Bankoğlu...

4.- Bartın Milletvekili Aysu Bankoğlu'nun, bisikletli ulaşımının gelişebilmesi için bisikletlilerin çalışma yapılmasını talep ettiğine ilişkin açıklaması

AYSU BANKOĞLU (Bartın) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Motorlu taşıtların yol açtığı çarpışmalar sebebiyle her sene bisikletli ölümleri artıyor. Emniyet şeridinde arkadan çarpmayla bile canlarını kaybediyor bu bisikletliler. Sürücülerin duyarlılığı nedeniyle bisikletlilerimiz hayatlarını kaybediyorlar. 81 ildeki bisikletlilerimizin talepleri var. Bisikletli ulaşımın gelişmesi için çalışma yapılmasını istiyorlar. Bu anlamda da çağrımız bakanlıklara ve yerel yönetimlere: Hız sınırları kontrol altına alınmalı, bisikletin taşıt olarak sürücüler tarafından kabul görmesi sağlanmalıdır ve güvenli şeritler ayrılmalıdır; evrensel kurallarına müfredata alınması ve insana saygının üzerinde durulması için harekete geçilmelidir diyoruz çünkü güvenli bisikletli ulaşım haktır. Kornaya değil, frene bas, trafikte bisikletli ölümleri son bulsun diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Çelebi...

5.- İzmir Milletvekili Mehmet Ali Çelebi'nin, İzmir ili Karaburun ilçesi Küçükbahçe Mahallesi'nde yapılmak istenen GES projesine ilişkin açıklaması

MEHMET ALİ ÇELEBİ (İzmir) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Konu İzmir ilimiz Karaburun ilçesi Küçükbahçe mahallesindeki GES projesi. Bu alan özel çevre koruma bölgesi sınırları içerisinde. "ÇED'e Gerek Yoktur" raporu verilmiş ve tapu kadastro sisteminde zeytin ağaçlı tarla olarak görünüyor. Uydu görüntülerinde yoğun orman alanı. Şu an 300 dönüm alan iş makineleriyle hallaç pamuğu gibi atılmış durumda. 100 dönüm yer de tıraşlanmış. Karaburun yarımadasının tek sulak alanı İris Gölü'ne uzaklığı da birkaç yüz metre. Göçmen kuşlar için de önemli bir bölge. Çevre Bakanına soruyorum: Bu ekolojik soykırıma nasıl izin verdiniz diyorum, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Şimşek...

6.- Mersin Milletvekili Baki Şimşek'in, pandemi sürecinde öğrencilere ücretsiz internet erişimi sağlanması gerektiğine ilişkin açıklaması

BAKİ ŞİMŞEK (Mersin) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Sayın Cumhurbaşkanımız tarafından öğrencilere 500 bin tablet dağıtılacağına müjdesi verilmiştir. Ben emeği geçen herkese teşekkür ediyorum. Tabii, özellikle kırsalda yaşayan öğrencilerimiz internete erişimde sıkıntı yaşıyorlar. İnternet erişimli cep telefonu vericileri üzerinden... Bunlar da artık bu pandemi süreci içerisinde öğrencilerimize destek amacıyla gerekirse ücretsiz bir internet erişimi sağlamalıdır ve özellikle kırsalda yaşayan, internete erişim sağlayamayan öğrencilerimiz cep telefonu vericileri üzerinden internet erişimi sağlamalıdır diyorum. Teşekkür ediyorum, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Sayın Demir...

7.- İstanbul Milletvekili Mustafa Demir'in, barışta ve savaşta Azerbaycan'ın yanında olduğuna ilişkin açıklaması

MUSTAFA DEMİR (İstanbul) – Teşekkürler Başkanım.

Hocalı'da, kadın ve çocuk demeden akıl almaz bir katliam yapan, Karabağ'ı otuz yıldır işgal edip Türklere zulmeden Ermenistan, on gün önce Azerbaycan topraklarını yeniden işgale kalkışmış, sivillere ateş açmıştır. Bunun üzerine Azerbaycan'ın karşılık vermesiyle Ermenistan'ın ağır kayıplarla çekilmeye başladığı sırada "Savaş çığırtkanlığı yapmayın, masada çözelim." demek, haksız işgalin devamını istemektir.

Muhalefet ettiğini düşünenler bilmelidir ki Birleşmiş Milletler kararını hiçe sayan Ermenistan ile uygun şartlar oluşunca barış imzalanacaktır. O şart, Ermenistan'ın işgal ettiği toprakları terk etmesidir. Suriye'de Esad'ın, Mısır'da Sisi'nin, Libya'da Hafter'in, Karabağ'da Paşinyan'ın yanında olanlar; unutmayınız ki "tek millet iki devlet" derken, barışta ve savaşta Azerbaycan'la kardeşiz ve yanındayız.

BAŞKAN – Sayın Güneş...

8.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, 6-7 Ekim olaylarının 6'ncı yıl dönümü vesilesiyle hayatını kaybedenlere Allah'tan rahmet dilediğine ilişkin açıklaması

İSMAİL GÜNEŞ (Uşak) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bundan tam altı yıl önce Kobani'yi bahane ederek HDP Merkez Yürütme Kurulunun çağrısı üzerine PKK yandaşları tarafından 35 ilde ve 96 ilçede gerçekleştirilen saldırılar neticesinde 2'si polis olmak üzere 37 vatandaşımız hayatını kaybetmiş, 761 vatandaşımız yaralanmıştır. 131 sokak olayı yaşanmış, 197 okul yakılmış, 269 kamu binası tahrip edilmiş, 731 ev ve iş yeri yağmalanmış ve 1.230 araç kullanılamaz hâle getirilmiştir.

Bu olaylarda hayatını kaybeden kardeşlerimize Cenab'ı Allah'tan rahmet diliyorum. Bu olayları yaptırıncıları ve yapanları lanetle kınıyorum. Sorumlular adalet önünde er veya geç hesap verecektir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Kaya...

9.- Osmaniye Milletvekili İsmail Kaya'nın, 27'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın hayırlı olmasını dilediğine ve Azerbaycan'ın haklı davasının yanında olduğuna ilişkin açıklaması

İSMAİL KAYA (Osmaniye) – Teşekkürler Sayın Başkanım.

Öncelikle, 27'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

Ermenistan'ın Azerbaycan'ın en büyük kentlerinden birisi olan Gence'ye alçakça saldırı düzenlemesi, sivil ve masum soydaşlarımızı hedef alması bir insanlık suçu, uluslararası hukukun açıkça ihlalidir. Bu saldırıdan dolayı bir kez daha zulüm devleti olduğunu gösteren Ermenistan'ı şiddetle kınıyorum. Katliamcı Ermeni çeteleri ve zihniyeti geçmişte ne yapmışsa bugün de aynısını acımasız bir şekilde tekrarlamaktadırlar. Ermenistan! zalimsin ve canisin. Şunu bilesin ki: Dağlık Karabağ Azerbaycan Türklerinin öz yurdu. Azerbaycan'la ayırımız gayrimiz yoktur. Biz, iki devlet tek milletiz. Aynı damarda akan kan, aynı tende atan canız. Azerbaycan'ın haklı mücadelesinde bir kez daha kardeşlerimizin yanlarında olduğumuzu ifade etmek istiyorum. Şehit olan soydaşlarımıza Allah'tan rahmet, yaralılarına da acil şifalar diliyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Taşkın...

10.- Mersin Milletvekili Ali Cumhur Taşkın'ın, 27'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın hayırlı olmasını dilediğine ve Azerbaycan'ın haklı davasının yanında olduğuna ilişkin açıklaması

ALİ CUMHUR TAŞKIN (Mersin) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın milletvekilllerimiz, Gazi Meclisimiz, aziz milletimiz ve ülkemiz için hayırlı olmasını diliyorum.

Ermenistan'ın Azerbaycan'da sivillere yönelik 27 Eylül sabahı başlattığı saldırıları şiddetle kınıyorum. Kahraman Azerbaycan ordusu karşısında bir varlık gösteremeyen Ermenistan, sivil yerleşim birimlerine kallesçe saldırarak ateşkesi ihlal etmiş, barış ve istikrara karşı olduğunu bir kez daha dünyaya göstermiştir. Bu saldırılar karşısında sonuna kadar Azerbaycanlı kardeşlerimizin yanındayız. Saldırılarda hayatını kaybeden Azerbaycanlı kardeşlerimize Allah'tan rahmet diliyoruz. Azerbaycan

yalnız değildir, her zaman için Türkiye'nin tam desteğine sahiptir. Türkiye, bölgemizde barışın ve huzurun teminatıdır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Durmuşoğlu...

11.- Osmaniye Milletvekili Mücahit Durmuşoğlu'nun, 27'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın hayırlı çalışmalarına vesile olmasını temenni ettiğine, 1-7 Ekim Camiler ve Din Görevlileri Haftası'na ilişkin açıklaması

MÜCAHİT DURMUŞOĞLU (Osmaniye) –Teşekkürler Sayın Başkan.

27'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın milletimiz ve devletimiz için hayırlı çalışmalarına vesile olmasını temenni ediyor, kuruluşundan bugüne Gazi Meclisimizin çatısı altında görev yapan tüm milletvekillerimizi de saygıyla yâd ediyorum.

1-7 Ekim, Camiler ve Din Görevlileri Haftası olarak kutlanmaktadır. Camiler sadece taştan, tuğladan, betondan ibaret binalar değil, şehirlerimizin kalbidir. Nasıl Mescid-i Nebevi Medine'de, Beytullah Mekke-i Mukadderde'de tüm müminleri etrafında topluyorsa camiler de aynı fonksiyonu yerine getiriyor, bizlerin en önemli sığınağı oluyor.

Camilerimizi din görevlilerimizden ayrı düşünmek mümkün değildir. Günün beş vaktinde camide bulunan hatta zamanlarının çoğunu camide geçiren, sadece camiye gelen cemaatle değil, toplumun tüm fertleriyle yakından ilgilenen din görevlilerimizin bu anlamlı haftasını kutluyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Toprak...

12.- Adıyaman Milletvekili Muhammed Fatih Toprak'ın, Dünya Sağlık Örgütü tarafından Türkiye'nin Covid-19'la mücadelesi konusunda yayınlanan rapora ilişkin açıklaması

MUHAMMED FATİH TOPRAK (Adıyaman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, televizyonları başında bizleri izleyen aziz milletimiz; dünya genelinde bir milyon, ülkemizde ise 8 binin üzerinde insanın ölümüne neden olan Covid-19 virüsüne karşı amansız mücadelemiz sürmektedir.

Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ın kararlılığı ve bilim insanlarımızın üstün gayretiyle yerli aşı ve ilaç geliştirme çalışmalarımız hızla devam etmektedir. Ülkemiz genelinde 13 ayrı aşı çalışması yapılmaktadır. Bu aşı çalışmalarından bir tanesi de Adıyaman Üniversitesi ve Adıyaman VETAL AŞ'nin ortak çalışmasıyla gerçekleştirilmektedir. Aşı geliştirme çalışmalarında hayvan denemelerinin tamamlanması ve insan denemelerine başlanmış olması, ülkemiz adına gurur verici. Ülkemizin bu başarısı, dünya kamuoyunun da dikkatini çekmektedir.

Dünya Sağlık Örgütü, Türkiye'nin Covid-19'la mücadelesi konusunda bugün bir rapor yayınladı. Bu raporda, kararlılıkla uygulanan tedbirler, sağlık tedavileri, hastanelerimiz ve ülkemizin sağlık ekipmanları konusunda ihtiyaç duyan ülkelere insani yardım göndermesi dünyaya örnek gösterildi. Dünya Sağlık Örgütü Türkiye raporundaki önemli iki tespit: Ölüm oranlarının dünya ortalamasının çok çok altında olması ve Türkiye'nin genç nüfusunu avantaja çevirmesi oldu.

Başta Sayın Cumhurbaşkanımız olmak üzere emeği geçen herkese teşekkür ediyoruz.

BAŞKAN – Sayın Gaytancıoğlu...

13.- Edirne Milletvekili Okan Gaytancıoğlu'nun, süt üreticilerinin mağduriyetine ilişkin açıklaması

OKAN GAYTANCIOĞLU (Edirne) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Türkiye'de bir yıldır fiyatın artmadığı tek ürün çiğ süt. Yem fiyatları katlanarak artarken, maliyetler artarken çiğ süt fiyatları aynı. Bir yıldır 2 lira 30 kuruş. Bu maliyetlerle çiğ süte bir yıldır zam yapmamanın anlamı şudur: Ey üretici, sen bu işi bırak, hayvanlarını kes, üretimden çekil, hayvancılık bu fiyatlarla yapılamaz. Siz üreticinin sütünün fiyatını artırmıyorsunuz ama peynir fiyatları, yağ fiyatları aldı başını gidiyor. Yaptığınız iş, üreticiyi perişan ediyor, tüketiciye bir faydası yok. Acil olarak çiğ süt desteklemeleri artırılmalıdır, süt hayvanları kesime gidiyor. Bu gidişle süt ithalatına da başlıyorsunuz, Venezuela'dan peynir ithal ederek üretici desteklenmez. Bugün et ithalatı, yarın süt ithalatı, sonra da sürekli tekrarlanan "yerli ve millî" lafları. Venezuela peyniri ve Sırp eti yiyerek yerli ve millî olunmuyor.

BAŞKAN – Sayın Karasu...

14.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, Sivas ili Ulaş ve Kangal ilçelerinde yaşanan dolu yağışı nedeniyle çiftçilerin mağduriyetinin giderilebilmesi için Tarım ve Orman Bakanlığına çağrıda bulunduğuna ilişkin açıklaması

ULAŞ KARASU (Sivas) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sivas ili Ulaş ilçemize bağlı Çevirme, Acıyurt, Kurtuluş ve Kangal ilçemize bağlı Havuz, Mısırlören, Örencik, Humarlı, Hamal ve Yaylacık köylerimizde geçtiğimiz Ağustos ayında etkili olan dolu yağışı, bölgede yaklaşık 30 bin dönümlük araziye zarar vermiş, çiftçilerimize büyük mağduriyet yaşatmıştır. Aradan geçen zamanda çiftçilerimizin uğradığı zararı karşılama sözü verilmiş olsa da henüz bir gelişme yaşanmamıştır. Tohum zamanında tarlasını ekmesi gereken çiftçilerimiz, dolu zararı ödemelerini alamadığı için tarlasını ekememektedir.

Öte yandan çiftçilerimiz arasında yapılan sigortalı-sigortasız ayrımı da yaşanan mağduriyeti bir kat daha artırmaktadır. Buradan Tarım ve Orman Bakanlığını çiftçilerimiz arasında ayrım gözetmeden dolu zararını karşılamaya ve yaşanan mağduriyeti bir an önce gidermeye davet ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Barut...

15.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, TÜİK'in açıkladığı eylül ayı enflasyon rakamlarına ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) – Sayın Başkan, Türkiye İstatistik Kurumu Eylül ayı enflasyon verilerine göre Eylülde tüketici enflasyonu yüzde 0,97 oldu, on iki aylık enflasyon ise yüzde 11,75 olarak gerçekleşti.

Dövizdeki fahiş artışla son iki ayda Türk lirası yüzde 11,6 değer kaybetmesine rağmen tüketici fiyatlarındaki artış yüzde 1'in altında kaldı. Bilimsel yollarla gerçekleri araştırıp halka doğruları açıklaması gereken TÜİK, Hükûmetin algı operasyonlarına alet olmasın.

Hükûmet bir an önce 11 milyona yaklaşan işsize, ürettiğinden kazanamayan çiftçimize, borcunu ödeyemeyip sifatsız kapatan esnafa, yoksul halkımıza çözüm üretmelidir. Açlık sınırının 2.448 lira olduğu ülkemizde yaklaşık 2 milyon emekçi, günlük 39 lirayla yaşama tutunmaya çalışıyor. Saraylarda yaşayanlar, garip gureba aldatmacasına son vermeli, bu yangın artık söndürülmelidir. Üretim ve üretimi esas alan çözüm projelerimizle yapamadıklarını yapacağız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, şimdi Sayın Grup Başkan Vekillerinin söz taleplerini karşılayacağım.

Buyurun Sayın Türkkan.

16.- Kocaeli Milletvekili Lütfü Türkkan'ın, 27'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın hayırlı olmasını Cenab-ı Allah'tan niyaz ettiğine ve vatandaşların sorunlarını Meclis gündemine taşımaya devam edeceklerine, Yıldırım-3 Operasyonu'nda yaralanarak şehit olan Jandarma Uzman Çavuş Hüseyin Yırtıcı'ya Allah'tan rahmet dilediğine, Azerbaycan'ın haklı mücadelesinin diplomatik olarak tüm dünyaya daha iyi anlatılması gerektiğine, İstanbul'un düşman işgalinden kurtuluşunun 97'nci, Bahriye Üçok'un ölümünün 30'uncu yıl dönümüne, TÜİK'in açıkladığı enflasyon rakamlarına ve Sivas ilinde yaşanan mağduriyetlere ilişkin açıklaması

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 27'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılı çalışmalarımıza bugün başladık. Genel Kurul faaliyetlerimizin milletimize ve gazi Meclisimize hayırlı olmasını Cenab-ı Allah'tan

niyaz ediyorum. Milletvekillerimize yapacakları çalışmalarda da başarılar diliyorum.

Bu yasama yılının, milletimizi doğrudan ilgilendiren gündemlerle paralel olması gerektiğini düşünüyorum. Vatandaşlarımızı ekonomik, güvenlik ve refah olarak rahatlatacak yasama faaliyetlerine yoğunlaşmamız gerektiğini düşünüyorum.

İYİ PARTİ olarak bizler, memurun, işçinin, çiftçinin, esnafın, emeklinin başta olmak üzere vatandaşlarımızın sorunlarını bu yasama yılında da Meclis gündemine taşımaya ısrarla devam edeceğiz. İçinde bulunduğumuz pandemi sürecinde sağlık çalışanlarımızın talepleri başta olmak üzere hayvan haklarını, kadına şiddeti, çocuk istismarını gündemde tutmaya ve ilgili kanun tekliflerini Meclis gündemine sunmayı sürdüreceğiz. Yine milletimiz için çalışacağız.

Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesi kırsalında gerçekleştirilen Yıldırım-3 Operasyonunda, teröristlerle çıkan çatışmada yaralanan ve kaldırıldığı hastanede şehit olan Jandarma Uzman Çavuş Hüseyin Yırtıcı'ya Cenab-ı Allah'tan rahmet diliyorum, kederli ailesinin ve aziz milletimizin başı sağ olsun.

Azerbaycan ile Ermenistan arasında Dağlık Karabağ'da yaşanan çatışmalar onuncu gününe girdi. Ermenistan'ın sivillere yönelik vahşeti ve Azerbaycan'ın haklı mücadelesinin diplomatik olarak tüm dünyaya daha iyi anlatılması gerektiği kanaatini taşıyoruz. İYİ PARTİ olarak Dağlık Karabağ'ın kuzey ve doğusunda toplam 5 farklı cephede ilerleyen Azerbaycan ordusunun haklı savaşında amasız, fakatsız ve koşulsuz her daim yanındayız. Her zaman söylediğimiz gibi cansa can, kansa kan, soysa soy, ırksa ırk. Azerbaycan Türkiye'dir, Türkiye Azerbaycan'dır. Tanrı Türk'e yâr olsun, Azerbaycan var olsun.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız sözlerinizi lütfen.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – İtilaf Devletleri tarafından 13 Kasım 1918'de fiilen işgal edilen ve dört yıl on ay yirmi üç gün süren işgal döneminin ardından, Türkiye'nin gözbebeği olan İstanbul'un işgalden kurtuluşunun 97'nci yılını idrak ediyoruz bugün.

6 Ekim 1923'te Türk ordusunu başına basan Türk milleti, hak edilerek kazanılmış zaferi kurtuluş günü olarak belirlemiş ve bayram coşkusuyla kutlamıştır. Fatih'in emanetine el uzatan işgalcileri geldikleri gibi gönderen Türk ordusuna buradan selam olsun.

Başta Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere Kurtuluş Savaşı kahramanlarımızı minnetle, saygıyla ve rahmetle anıyorum, ruhları şad olsun.

Bugün, Bahriye Üçok'un 30'uncu ölüm yıl dönümü. Bir kitabın içine yerleştirilerek evine gönderilen bombanın patlaması sonucu yaşamını yitiren tarihçi, siyaset bilimci ve Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinin ilk kadın akademisyeni Bahriye Üçok'u vefatının 30'uncu yılında saygıyla anıyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım, tamamlayın lütfen.

Buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Başkan iki aydır konuşmuyoruz biraz geniş süre verin, iki aydır içimizde birikti kelimeler.

BAŞKAN – Bugün, uygulamada birlik noktasında Meclis Başkan Vekillerimizle de bir toplantı yaptık. Alınan kararlara mümkün olduğunca uyalım istiyoruz.

Buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sadece Meclis Başkan Vekilleriyle konuşmuşsunuz, Grup Başkan Vekilleriyle hiç konuşmamışsınız.

BAŞKAN – Sayın Meclis Başkanımız onu da yapacak.

Buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Enflasyon rakamları açıklandı ama Türkiye İstatistik Kurumuna güvenmediğimiz için rakamları dikkate almaya gerek yok aslında. Zira, son bir yılda elektriğe yüzde 32,3, doğal gaz ise yüzde 34,7 oranında zam yapıldı fakat yıllık enflasyon yüzde 11,75 olarak açıklandı. Yılbaşından beri dolara da yüzde 31 zam geldi. İthal mallara da aynı oranda yansıtılsalar gerçek enflasyon rakamıyla karşılaşılabildikleri aslında. Her şeyin ithal olduğu bir ülkede gerçek enflasyonu saklamanız mümkün olmuyor. Çarşıda, pazarda, markette biraz vakit geçiren herkes enflasyonun açıklandığını anlamış. Vatandaş enflasyona ezdirmemek, alım gücünü düşürmemek ve refah seviyesini artırmak yerine milletimizi zora sokan ve açlığa, sıkıntıya mahkûm eden bir iktidarla karşı karşıyayız.

Son olarak Sivas ilimizden söz etmek istiyorum. Sivas ne yazık ki tarım üreticilerinin heyecanla beklediği kenevir ekim alanları içerisinde bulunmuyor. Malatya sınırındaki ve Tokat sınırındaki arazilerde ekim alanları oluşturduğu ve Cumhurbaşkanı Erdoğan daha önce Sivas'ın kenevir ekimi yapılan 20 il arasına eklendiği müjdesini verdiği hâlde aradan geçen süre zarfında bu konuda hiçbir çalışma yapılmadı. Sivaslı üreticiler bu konuda kendilerine verilen sözün tutulmasını ve destek verilmesini bekliyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi buyurun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Yaklaşık dört yıl önce Sivas'ta Seyfebeli Sanayi Bölgesi adıyla bir proje geliştirilmiş. Bu bölgenin başkanı ve yönetimi de belirlenmesine rağmen burası proje olmaktan öteye henüz gidememiştir, ortada hâlâ ne bir sanayi bölgesi var ne de bu bölgede sanayi adına bir çalışma var, bu proje rafa mı kalkmıştır? Sivas'a faydalı olacağı, sanayiye, esnafa katkı sağlayacağı umuduyla duyurulan bu projeye ilgili sıkıntı nedir, neden hâlâ hayata geçirilmemiştir? Sivas, bu soruların cevabını merak ediyor.

Son olarak Sivas'la ilgili söylemek istediğim: Şehir merkezindeki Aksu Projesi'nin devamı olan Dedeçalı Mahallesi ve etrafı tamamen enkaz hâline dönüşmüş, şehrin huzurunu bozan bir yerleşim yeri görüntüsündedir, bu alan bir an önce imara açılmalı ve bu kötü görüntü bitmelidir.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan, yüce Parlamentoyu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Sayın Akçay, buyurun lütfen.

17.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 27'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılında hayırlı olmasını temenni ettiğine, Ermenistan'ın 27 Eylül 2020 tarihinden bu yana Azerbaycan'ın sivil yerleşim merkezlerine düzenlediği saldırılar sonucunda şehit olanlara Allah'tan rahmet dilediğine, Türkiye'nin Azerbaycan'a yardıma hazır olduğunu kararlılıkla ifade ettiğine ve "iki devlet tek millet" şiarının gereğini yerine getirmeye devam edeceğine ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Muhterem milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılında başlangıcını kutluyorum ve bu yasama yılının da ülkemize, milletimize, Türkiye Büyük Millet Meclisine ve Türkiye Büyük Millet Meclisinde bulunan sayın milletvekillerimize ve kıymetli personelimize hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Sayın Başkan, Ermenistan 1991 yılından 1993 yılına kadar süren saldırılarıyla Azerbaycan topraklarının yüzde 20'sini işgal etmiş ve çocuk, kadın, yaşlı demeden katliamlar gerçekleştirmiştir. İşgalci Ermenistan, dünyanın gözü önünde 26 Şubat

1992'de Hocalı'da, 27 Mart 1993'te Kelbecer'de yüzlerce masumu katletmiş ve çok sayıda çocuğun derisini canlı canlı yüzerek tıpkı Nazilerin yaptığı gibi deney olarak kullanmış ve katletmiştir. Üstelik bu işkenceleri yapan Ermenistanlı doktor, bu işkenceleri de yazıp kitap hâline getirebilmiştir.

Karabağ meselesinde Azerbaycan'ın haklı ve meşru davası görmezden gelinmiş, ne Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararları ne Minsk Grubu ne de diğer uluslararası oluşumlar, terör devleti Ermenistan'ı durdurmaya yönelik gerçekçi çözümler ortaya koyamamıştır. Uluslararası oluşum ve güya çözüm girişimlerinin oyalayan, ikircikli ve samimiysiz tutumu, piyon ve terör devleti Ermenistan'ı saldırılar yapmaya teşvik etmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Ermenistan, 12 Temmuz 2020'de Türkiye ve Azerbaycan'ın ortaklaşa gerçekleştirdiği demir yolu, doğal gaz ve petrol boru hattı projelerinin güzergâhında olan Tovuz'a saldırmış fakat Azerbaycan'ın sert mukavemetiyle karşılaşmıştır. Tovuz'da Azerbaycan'ın çelik pençesiyle karşılaşan Ermenistan, 27 Eylül 2020'de uluslararası hukuku ve ateşkesi ihlal ederek yirmi dokuz senedir işgal altında tuttuğu Yukarı Karabağ bölgesinde Azerbaycanlı kardeşlerimizin yaşadığı bölgelere alçakça saldırılar düzenlemiştir. 27 Eylül 2020 tarihinden bu yana Ermenistan'ın dost ve kardeş ülke Azerbaycan'ın sivil yerleşim merkezlerine düzenlediği hain saldırılar sonucunda 27 kardeşimiz şehit olmuş, 141 kardeşimiz yaralanmıştır.

Azerbaycan yüksek askerî kapasitesiyle 27 Eylül'den bu yana devam eden saldırılara misliyle karşılık vermiş, meşru müdafaa kapsamında çok sayıda düşman unsurunu enterne etmiştir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Azerbaycan'ın işgal altındaki topraklarını kurtarmak için başlattığı harekâta bugüne kadar 25 yerleşim yeri işgalden kurtarılmıştır.

Türkiye, Azerbaycan her nasıl istiyorsa yardıma hazır olduğunu kararlılıkla ifade etmiş ve "iki devlet tek millet" şiarının gereğini yerine getirmiş ve getirmeye devam edecektir. Türkiye, kararlı tutumuyla hem kardeş ülke Azerbaycan'ın yanında yer almış hem de Suriye, Libya, Doğu Akdeniz ve Güney Kafkasya'da kurgulanan emperyal oyunu bozarak etrafına örülmeye çalışılan demir dağları eritmiştir. Ermenistan'a otobüslerle taşınan 300 PKK'lı terörist, Türkiye'yi çevreleme politikalarının kanıtı, Ermenistan'ın köşeye sıkıştığının açık göstergesidir. Karabağ meselesinin tek çözümü, Ermenistan'ın uluslararası hukuka aykırı olarak işgal ettiği topraklardan derhâl çekilmesidir. Ermenistan ve destekçileri, bu tarihî gerçekleri silahla, zor kullanarak, kan dökerek asla değiştiremeyeceklerdir. Yanlış hesap, günü geldiğinde Türk milletinin kudretinden dönecektir. Bu vesileyle tüm şehitlerimize rahmet...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Şairimiz Bahtiyar Vahapzade'nin dizeleriyle konuşmama son vermek istiyorum:

"Birdir bizim her halimiz./Sevincimiz-melâlimiz./Bayraklarda hilalimiz/Azerbaycan-Türkiye."

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Beştaş, buyurun.

18.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Sincan Cezaevinde bulunan Kars Belediye Eş Başkanı Ayhan Bilgen'in yanı sıra Eş Başkan Şevin Alaca'nın da aralarında bulunduğu 14 belediye meclis üyesinin gözaltında tutulduğuna ve Kars Belediyesine kayyum olarak atanan Türker Öksüz'ün uygulamalarına, Mezopotamya Ajansı Van Bürosundaki 4 gazetecinin gözaltına alındığına ve Servet Turgut'un ölümüne, Sayıştayın hazırladığı 2019 Sağlık Bakanlığı denetim raporuna, tıbbi cihaz ve medikal ürün tedarikini sağlayan firmaların mağduriyetinin giderilmesi gerektiğine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Maskeyi açmamaya çalışacağım ama tıkanırsam açacağımı söyleyeyim çünkü nefes almakta zorlanıyorum.

Evet, Meclis maalesef yine bugün savaş gündemiyle, tezkerelerle, hukuksuzlukla, gaspla dolu bir gündemle çalışmaya başlayacak. Partimize yönelik saldırılarla hız kesmeden hukukun, yargının bir koz olarak kullanıldığı bir atmosferde yeni yasama yılı açılıyor.

Kobane protestoları bahanesiyle Kars Belediyesi Eş Başkanımız Ayhan Bilgen şu anda Sincan Cezaevinde, diğer Eş Başkanımız Şevin Alaca ve 14 arkadaşımız içinde belediye meclis üyeleri olan 14 arkadaşımız da hâlâ gözaltında tutuluyor. Evet, kayyum gaspı son hız devam ediyor ve kayyum, ilk iş olarak Kürtçe hesabı tabii ki kapattı çünkü Kürtlüğe, Kürtçeye, Kürt'e düşmanlık, kayyumların temel politikası olarak devam ediyor. Kayyum Öksüz, ayrıca 25 kişiden oluşan Belediye Meclisini de feshetti ve bunların 10'u HDP'li, 5'i CHP'li, 4'ü MHP'li, 3'ü AKP'li, 2'si DSP ve 1'i bağımsız üyeden oluşuyordu. Yani Kars'ın tamamen halk iradesinin temsil edildiği Belediye Meclisiyle birlikte Başkanlığa da el konulmuş oldu.

Kars'ı görenler bilir; yüzlerce cami vardır Kars'ta ve kayyum camilerde namaz kılma yerine -hani işgal ediyor ya, fethediyor ya- gitti belediyenin önünde şükür namazı kıldı ve bu, bütün dünyaya servis edildi. Orada şükredilen neydi? "Biz halk iradesini gasbettik, bir belediye başkanını cezaevine gönderdik, Meclis üyelerini görevden aldık, diğerleri de gözaltında" diyerek ganimetçi bir anlayışın ilan edilmesiydi. Evet, belediye gelirlerini kendi özel çıkarları için, hırsızlıkları ve yolsuzlukları için kullandıklarını gayet iyi biliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Evet, kayyum, halkın dişıyla tırnağıyla kazıdığı demokrasi kazanımlarını buldozer gibi ezen bir anlayışın sonucudur ve bu ganimetçi, fetihçi, işgalci zihniyet, halkın bir arada yaşam umudunun üzerine çökmüştür. Kars gibi halkların bir arada, uyum içerisinde oldukları bir yerde bunun yapılması, tüm ülke halklarının bir arada yaşamasına ve emeğine vurulan bir darbedir aynı zamanda. Evet, Kars'a atanan kayyum diğer kayyumlardan farksızdır. Halk düşmanlığını, Kürt düşmanlığını, kadın düşmanlığını, emek düşmanlığını ilan etmiştir.

Bu sabah yine gözaltı ve baskınlarla uyandık. Artık hiç şaşırıyoruz demeyeceğiz ama asla alışmadık ve alışmayacağız. Mezopotamya Ajansının Van Bürosu basıldı, 4 gazeteci gözaltına alındı. Diyarbakır'da, Urfa'da, Şırnak'ta, Malazgirt'te, Varto'da, Siirt'te, Antalya'da toplamda 20 kişi gözaltına alındı. Evet "demokrasi ve insan hakları" diyerek yirmi yılın sonunda geline yer sabah baskınları, evlerin altüst edilmesi, gözaltılar, işkence, düşmanlık ve cinayettir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Şimdi, iktidar diyor ki: "Benim yöntemim bu, buna alışın; yasa benim, devlet benim." Diyor ki: "İşkence suç değildir ama işkenceyi ortaya çıkaran, suçludur; işkenceye uğrayan da suçludur." İktidar diyor ki: "Helikopterden atmak suç değil ama helikopterden atılan ve yaşamını yitiren Servet Turgut için yas kurmak suçtur." İktidar diyor ki: "Yolsuzluk, hırsızlık, kayyum suç değildir; ondan bahsetmek suçtur. Savaş doğaldır, barış suçtur." Biz de diyoruz ki: Tabii ki hayır.

Nefes aldığımız müddetçe, bu nobran, faşist ve insanlık dışı uygulamalarınıza karşı direneceğiz.

"Servet Turgut" adını bütün dünya duysun. Servet Turgut helikopterden atıldı, helikopterden atıldığı ispatlandı. Yayın yasağı getirildi. Tek bir insan gözaltına alınmadı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Adli Tıp raporu, Servet Turgut'un helikopterden atıldığını belgeledi. Bu sabah da haberi yapan 4 gazeteci gözaltına alındı. İşkence, helikopterden atmak suç değil ama bunun haberini yapmak, yasına gitmek suç olarak telakki ediliyor. Bunu kabul edemeyiz. Servet Turgut'u sağır medya, sessiz yargı ve bu iktidardaki ittifak, aslında hep birlikte atmıştır helikopterden. Yoksa bugün, helikopterden atanlar mutlaka tutuklu olurdu, yargı önünde olurdu; bunu yazan basın değil, karartanlar yargı önüne çıkardı. Evet, HDP var oldukça faşizme karşı direneceğiz, demokrasiyi ve özgürlükleri hep birlikte getireceğiz.

Son olarak, Sayıştay raporlarında çok önemli bir konu açıklandı Sayın Başkan: Sağlık Bakanlığının 2019 yılında 33 milyon 507 bin lira ödeneküstü harcama gerçekleştirdiği tespit edildi. Bunun ayrıntıları Sayıştay raporlarında var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Şüphesiz, pandemi döneminde Sağlık Bakanından beklenti, halka hizmet ve bu konuda pandemiyle mücadeledir. Bununla paralel çok daha önemli bir mesele, şehir hastanelerine bu ödeneküstü harcamaları yapan Bakanlık, tıbbi cihaz ve medikal ürün tedarikini sağlayan on binlerce firmayı kapatma aşamasına getirdi çünkü alacaklarını ödemiyor -Amerika'dan bile uluslararası sesler yükseldi- hepsi şu anda iflasın eşiğine gelmiş durumda. Tıbbi malzemeyi satmışlar, tedarik etmişler ama Sağlık Bakanlığı bunların parasını ödemiyor; üstüne üstlük, yıllar önce satın alınan malzemelerin parasından feragat etmesi isteniyor. Biz, Sayıştay raporları, pandemi ve bu tıbbi cihaz üreticilerinin birlikte değerlendirilmesini, bu mağduriyetin bir an önce giderilmesi için alacaklarının ödenmesini istediğimizi önemle belirtmek istiyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Altay, buyurun lütfen.

19.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, 27'nci Dönemin Dördüncü Yasama Yılında devletin, ülkenin ve milletin menfaatlerine uygun yasaları çıkarmak arzusunda olduklarına, yürütme organının iş ve işlemlerinde Türkiye Büyük Millet Meclisini paydaş yapmasının Türkiye'yi uluslararası camiada daha güçlü ve daha saygın kılacağına, İstanbul'un düşman işgalden kurtuluşunun 97'nci yıl dönümünü tebrik ettiğine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sizi ve yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, 27'nci Dönemin Dördüncü Yasama Yılı'nın ilk birleşiminde Türkiye Büyük Millet Meclisinin toplumun beklentilerine cevap verecek, milletin hassasiyetlerini, milletin dertlerini, Türkiye'nin, uluslararası milletler ailesi içindeki güçlü ve saygın yerini korumak noktasında hiç şüphesiz önemli bir işlevi olduğu yadsınamaz.

Biz, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu olarak bu yeni dönemde siyasetin hem münakaşa hem müzakere olduğu gerçeğinden hareketle -ancak Covid-19 gibi bir belayla ülkece, milletçe mücadele ederken gönlümüz ve arzumuz münakaşa kısmından ziyade müzakere kısmıyla- Türkiye Büyük Millet Meclisinde devletimiz, ülkemiz ve milletimizin menfaatlerine uygun yasaları çıkarmak ve devlet işlerini yürütmekle görevli olan yürütme organının iş ve işlemlerini de yapıcı ve samimi bir anlayışla denetlemek arzusundaız.

Sayın Başkan, Covid-19'la ilgili mücadelenin maalesef bugün itibarıyla yürütme organı bakımından ilk başladığı gündeki kamuoyu desteğini kaybettiğini görüyoruz. Biz, bunu, biraz da bu mücadeleyi yürütme organının Türkiye Büyük Millet Meclisini yok sayarak, devre dışı tutarak, bilgilendirmeyerek yapmasından kaynaklı olduğunu düşünüyoruz. Gene Covid-19 kaynaklı bütün dünyayı saran ekonomik sıkıntının ülkemizde maalesef bir ekonomik buhrana dönüştüğünü görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ülkemizin, 83 milyon vatandaşımızın yaşadığı, etkilendiği bu ekonomik buhranın sebebinin de yürütme organının süreçlerle ilgili Türkiye Büyük Millet Meclisiyle paydaş olmamasından, Türkiye Büyük Millet Meclisini sadece lüzumlu kanunları çıkaracak bir fabrika gibi görmesinden kaynaklandığını düşünüyoruz.

Yine, aynı şekilde, bugün görüşeceğimiz tezkerelerde geniş geniş anlatacağımız üzere, Doğu Akdeniz, Ege, Orta Doğu'da yaşanan sorunlarda Türkiye'mizin çok haklıken, çok meşru konularda bile bölge ülkeleri bakımından dışlanıyor olmasını da, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanının bölgedeki kimi devlet başkanları tarafından bizce hoş olmayan, incitici laflarla muhatap olmasının sebebinin de -Türkiye Büyük Millet Meclisinin dış politika sürecinde etkisiz ve dâhil olmayan- yürütmece götürülen dış politikanın, Türkiye Büyük Millet Meclisinde paydaşlaştırılmayan dış politikanın bir yansıması, ürünü olarak görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Gene, çocuklarımızın ve gençlerimizin okulla, internetle, televizyonla, tabletle buluşmasında yaşanan sorunların da aynı şekilde, Türkiye Büyük Millet Meclisi ile yürütme arasındaki kopukluktan ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin paydaş yapılmamasından kaynaklandığını düşünüyoruz.

Sayın Başkan, bu vesileyle söylemek isterim ki gerek ekonomik buhran gerek çocuklarımızın okul, bilgisayar, internet hasreti gerekse -sıcak gelişme- Azerbaycan'daki kardeşlerimize yönelik Ermenistan devletinin baskısı, saldırıları karşısında, Cumhuriyet Halk Partisi yapıcı, samimi katkı vermeye, destek vermeye her vesileyle hazırdır. Bunun da altını çizmek istiyorum. Unutulmaması gereken bir şey var: Egemenlik kayıtsız, şartsız milletindir. Yürütme organını, iş ve işlemlerinde Türkiye Büyük Millet Meclisini paydaş yapmasının, Türkiye Büyük Millet Meclisine saygı duymasının ve Türkiye'nin dış dünyaya karşı politikalarına Türkiye Büyük Millet Meclisini ortak etmesinin de Türkiye'yi uluslararası camiada daha güçlü ve daha saygın kılacağına altını bir kere daha çizmek isterim.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hemen tamamliyorum efendim.

Sayın Başkan, Fatih Sultan Mehmet Han'ın beş yüz altmış yedi yıl önce fethettiği İstanbul'umuz, fiilî olarak 13 Kasım 1918'de, resmî olarak 16 Mart 1920'de tekrar işgal edilmişti. Bugün, İstanbul'umuzun kurtuluşunun 97'nci yıl dönümü. Dört yıl on ay yirmi üç gün süren işgal, 6 Ekim 1923'te sona erdi. Mustafa Kemal Atatürk "Geldikleri gibi giderler." sözüyle işgalin nasıl sonlanacağını ilk günden işaret etmişti. Bu vesileyle, dünyanın önemli ve güzel şehirlerinden biri olan İstanbul'umuzun düşman işgalinden kurtuluşunun 97'nci yıl dönümünü tebrik ediyorum. Fatih Sultan Mehmet Han başta olmak üzere cumhuriyetimizin kurucusu Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ü ve vatan müdafaasında eşsiz fedakârlıklarıyla milletimizin gönlünde ölümsüzleşen bütün

şehitlerimizi İstanbul halkı adına, 83 milyon adına rahmet, minnet ve şükranla anıyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlarım efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Muş.

20.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, 27'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın hayırlı olmasını temenni ettiğine, İstanbul'un düşman işgalinden kurtuluşunun 97'nci yıl dönümünü kutladığına, millet ve devlet olarak Azerbaycan halkının yanında olduğuna ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Yeni yasama yılının milletimize hayırlı olmasını ben de temenni ediyorum.

1453'te Fatih Sultan Mehmet Han tarafından İstanbul fethedildi ve Osmanlı İmparatorluğu'nun başkenti ilan edildi ve Kurtuluş Savaşı'na kadar da başkent olarak hizmet etti. Daha sonra Kurtuluş Savaşı yıllarında tekrar işgale uğradı ve bugün, 6 Ekim 1923'te işgalden kurtulan İstanbulumuzun kurtuluş yıl dönümü. Bu vesileyle, Kurtuluş Savaşı'nda mücadele eden başta Gazi Mustafa Kemal olmak üzere onun silah arkadaşlarını ve tüm Mehmetçikleri ben de bir kere daha rahmetle, saygıyla, hürmetle anıyorum. İstanbulumuzun işgalden kurtuluşunun 97'nci yılını da kutluyor, hayırlı uğurlu olmasını temenni ediyorum.

Bildiğiniz üzere Azerbaycan, yaklaşık bir haftadır işgal edilmiş topraklarını Ermenistan'dan tekrar kurtarmak için büyük bir mücadele veriyor. Biz de Türkiye olarak, AK PARTİ olarak dost ve kardeş Azerbaycan halkının yanındayız, onları bu mücadelelerinde destekliyoruz ve ümit ediyoruz kısa bir zaman içerisinde işgal edilmiş bu topraklarını işgalcilerden kurtaracaklar ve özgürleştireceklerdir. Millet olarak da devlet olarak da Azerbaycan halkının yanında olduğumuzu biz de bir kere daha ifade etmek isteriz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) Önergeler

1.- Başkanlıkça, Hakkâri Milletvekili Sait Dede'nin Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu üyeliğinden geri çekildiğine ilişkin yazısının 23/9/2020 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin önerge yazısı (4/87)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Halkların Demokratik Partisi Grup Başkanlığının İç Tüzük'ün 22'nci maddesi çerçevesinde siyasi parti gruplarının oranlarında değişiklik olması sonucunda Hakkâri Milletvekili Sayın Sait Dede'nin Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyon üyeliğinden geri çekildiğine ilişkin yazısı 23 Eylül 2020 tarihinde Başkanlığımıza ulaşmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

2.- Başkanlıkça, Balıkesir Milletvekili Ahmet Akın'ın Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu, İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç'ın Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu, Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un İçişleri Komisyonu, Muğla Milletvekili Burak Erbay'ın Avrupa Birliği Uyum Komisyonu, Şanlıurfa Milletvekili Aziz Aydın'ın İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyeliklerinden geri çekildiklerine ilişkin yazısının 6/10/2020 Başkanlığa ulaştığına ilişkin önerge yazısı (4/90)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkanlığının İç Tüzük'ün 21'inci maddesi uyarınca Balıkesir Milletvekili Sayın Ahmet Akın'ın Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu, İzmir Milletvekili Sayın Sevda Erdan Kılıç'ın Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonu, Kahramanmaraş Milletvekili Sayın Ali Öztunç'un İçişleri Komisyonu, Muğla Milletvekili Sayın Burak Erbay'ın Avrupa Birliği Uyum Komisyonu, Şanlıurfa Milletvekili Sayın Aziz Aydın'ın İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu üyeliklerinden geri çekildiklerine ilişkin yazısı 6 Ekim 2020 tarihinde Başkanlığımıza ulaşmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

3.- Başkanlıkça, Bursa Milletvekili İsmail Tatlıoğlu'nun Plan ve Bütçe Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısının 2/10/2020 tarihinde Başkanlığa ulaştığına ilişkin önerge yazısı (4/88)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Bursa Milletvekili Sayın İsmail Tatlıoğlu'nun Plan ve Bütçe Komisyonu üyeliğinden istifasına ilişkin yazısı 2 Ekim 2020 tarihinde Başkanlığımıza ulaşmıştır.

Bilgilerinize sunulur.

İYİ PARTİ Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri

1.- İYİ PARTİ Grubunun, 1/10/2020 tarihinde Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve arkadaşları tarafından, tıbbi cihaz ve medikal ürün sektöründe yaşanan sıkıntıların sağlık hizmetlerinde meydana gelecek muhtemel tehdiye dönüşmesinin önlenmesi, tıbbi cihaz ve medikal firmalarının uğradığı zararın maddi boyutunun araştırılması ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Ekim 2020 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

6/10/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 6/10/2020 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Lütfü Türkkan

Kocaeli

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Denizli Milletvekili Yasin Öztürk tarafından tıbbi cihaz ve medikal ürün sektöründe yaşanan sıkıntıların sağlık hizmetlerinde meydana gelecek muhtemel tehdiye dönüşmesinin önlenmesi, tıbbi cihaz ve medikal firmalarının uğradığı zararın maddi boyutunun araştırılması ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla 1/10/2020 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 6/10/2020 Salı günü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Yasin Öztürk.

Buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA YASİN ÖZTÜRK (Denizli) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ PARTİ grup önerisi üzerinde söz almış bulunmaktayım. 27'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın milletimize ve Meclisimize hayırlı olmasını diliyor, yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, en büyük servet sağlık. Malum salgın nedeniyle dünyanın sağlıkla sınıandığı bugünlerde ülkelerinin yöneticilerinin de bilim adamlarının da zihnî ve maddi bütün yatırımları ve harcamaları sağlığa odaklandı; ne yazık ki ülkemiz hariç.

Ülkemiz hariç diyorum çünkü devlet olarak sağlığa yatırım ve harcama yapılması gereken bu dönemde iktidar, sağlığa yatırım yapanları cezalandırmak üzerine bir politika yürütüyor. Kamu hastanelerine yaklaşık 1 milyon kalem tıbbi cihaz ve medikal ürün tedariki sağlayan 10 bine yakın firma neredeyse üç yıldır devletten alacağını tahsil edemiyor. Yara bandından solunum cihazına, aklınıza gelecek, gelmeyecek bütün bu ürünler için üç yıllık alacak miktarı ise 19 milyar Türk lirası. Bakınız, bu sektörden yaklaşık 250 bin kişi evine ekmek götürmek için uğraşıyor. 19 milyar Türk lirası alacağını tahsil edemeyen bu firmalar, yeni ürün almak için para bulmak bir yana, neredeyse personelinin maaşını bile ödeyemeyecek hâle düştü.

Hepimizin bildiği üzere, ülkemizin tıbbi cihaz ve medikal ürünleri sektörü ithalat ağırlıklı bir faaliyet alanı. Dolayısıyla döviz kurlarındaki dalgalanmalar bu ürünlere doğrudan yansımaktadır. Sayın Cumhurbaşkanlığı bu konuda diyor ki: "Türkiye'nin sağlık alanında hızlı bir millîleşmeye ve yerleşmeye ihtiyacı vardır. Bugün hâlâ ilaç hem tıbbi cihaz sektörlerimiz büyük ölçüde dışa bağımlıdır, bundan kurtulmamız gerekiyor." Haklı, haklı olmasına da sağlık hizmetlerinin bir halkası olan tıbbi cihaz ve medikal ürün tedarikini sağlayan firmalara daha borcunuzu ödeyemiyorsunuz; yatırımı hangi parayla, kiminle yapacaksınız? Paranızı tahsil edemeyen firmalar deposunda eksilen ürünlerin yerine yenisini koyamazken, bazı illerimizde ürün tedariki durma noktasına gelmişken, hastane yönetimleri firmalardan ürün alabilmek için neredeyse yalvarırken siz neyin hayalini kuruyorsunuz?

Sayın milletvekilleri, geçtiğimiz günlerde pek çok sivil toplum örgütü sorunu iletmek ve çözüm aramak için muhatap arayışına girmişlerdi. Sağlık Bakanlığı firmalara muhatap olarak Maliye Bakanlığını adres göstermiş, Maliye Bakanlığının yetkilileri önce bu firmaları neredeyse "Siz zaten yeterince kazandınız." diye suçlayıp sonra da alacaklarından feragatte bulunmaları için pazarlığa oturmuştur. Suçladığınız gibi bu firmalar zaten çok kazanıyorsa sorun yine sizsiniz, fiyatları önceden belirlenmiş, ne kadar alım yapılacağı belirlenmiş, tahsilat vadeleri belirlenmiş, sözleşmeler imzalanmış... O zaman belli değil miydi bu firmaların ne kazanacağı? Bu firmalar banka değil ki alacakları üzerine faiz koysun, temerrüt işletsin. Maliye, İl Sağlık Müdürlükleri aracılığıyla, hastanelere gönderdikleri hiçbir resmî hükmiyet içermeyen bir yazıyla alacaklı firmaları feragat ve indirim yapacakları bir metne imza atmaya zorlamaktadır. İlaç borçları için alacaklı şirketten istenen feragat yüzde 6, tıbbi malzeme alacakları için istenen feragat oranı yüzde 25, geri kalan alacak ise 2021 yılına sarkmak suretiyle iki taksitle ödenecek. Bir de ek şartları var: Firmalar dava açmış, icra takibi başlatmışlarsa geri alacaklar ve yeni dava açmayacaklar. Sözleşmeleri imzalamaya yanaşmazlarsa ne olacak? Hükûmetle ters düşenlerin hâli ortada. Konkordato ilan eden şirketler bile böyle bir teklifi alacaklılarına yapmaktan utanır.

Şimdi bir soru sormak istiyorum: Genel Kurul sıralarında oturan birçok arkadaşımız milletvekili olmadan önce ticaretle uğraşıyordu -milletvekili olmak ticaretle uğraşmaya engel değil- bu nedenle içimizde hâlâ işlerini devam ettirenler de var. İster alan ister veren tarafta olun işin başında bir anlaşma yapılır, buna göre gereken pazarlık varsa o da yapılır. Çünkü iki taraf da kendi alacağını, vereceğini hesaplamak zorundadır. Pazarlık bittikten sonra, iş veya ürün teslim edildikten sonra ödeme zamanı gelince hatta aylarca gecikince tekrar pazarlık yapana ne denir? Peki, siz bir daha aynı kişiyle ticaret yapmayı düşünür müsünüz? Bırakın ticaret yapmayı aynı masaya oturur musunuz? Oturmazsınız tabii ki çünkü karşınızdakini üçkâğıtçı, tokatçı, emeğinizin hakkını vermeyen hatta sizden güçlü ise zorba olarak görürsünüz ve bir daha o kişi ve kuruluşla iş yapmazsınız çünkü o kişiye artık güveniniz kalmamıştır. İşte, iktidarın devlet mefhumunu acze düşürdüğü durum bu. İktidar, sektörü geçtik asıl hasta ve doktorları mağdur etmiştir. Tıbbi cihaz ve medikal ürün firmaları hâlen ellerini taşın altına koyarak zincirin halkasının kopmamasına çalışsa da tahsilatın gecikmesi, hastaların ihtiyaçlarının karşılanamayacak duruma gelmelerine neden olacaktır. Bu firmalara ödeme yapmamak hastaneleri kuru bir binaya dönüştürmekten başka hiçbir işe yaramayacaktır. Özellikle Covid-19 gibi ülkemizi de fazlasıyla tehdit eden bir salgınla hâlâ mücadele hâlindeyken sağlık hizmet zincirinde yaşanacak bir kopuş geri dönülemez tehlikeli bir döngü başlatacaktır. Borçları nedeniyle iflas eden firmaların sayısı giderek artarken bu boşluk global firmalara yaramaya başlayacaktır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

YASİN ÖZTÜRK (Devamla) – Toparlıyorum Başkanım.

En stratejik sektörlerin başında gelen sağlık sektörü bu durum karşısında tamamen yabancıların kontrolüne geçecektir.

Son söz olarak diyorum ki, yerli ve millî üretim yapamıyorsanız, bırakın da yerli ve millî olan firmalar ve onların çalışanları ayakta kalsın.

Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Necdet İpekyüz.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA NECDET İPEKYÜZ (Batman) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'de sağlık denince artık insanlar isyan edercesine şikâyetle bulunuyorlar ve her gün sağlıkta literatüre yeni bir kavram katılıyor; vaka, hasta, semptom, şehir hastanesi. Birçok kavram artık içi boşaltılmış, herkesin şikâyetçi olduğu bir konuma gelmiş.

Neydi? Sağlıkta dönüşüm. Neydi? Her şey güzel olacak, insanlar mutlu olacak ama sağlık kurumları oldu işletme, hastalar, vatandaşlar oldu müşteri, herkes mutsuz ve ne sorsak cevap alamıyoruz, ne söylesek bir damgayla karşı karşıyayız ve bu işletmeler öyle bir konuma geldi ki artık haraç kesercesine işlem yapmaktalar. Nasıl? Türkiye'de medikal firmalar, ilaç firmaları artık kamuya, üniversitelere ilaç vermek istemiyor. Niçin? Çünkü paralarını alamıyorlar. Normalde Kamu İhale Kanunu var, yüz seksen günde para alman lazım, on sekiz ay geçmiş, üniversiteden para alamıyorlar, otuz altı ay geçmiş, kamu hastanelerinden para alamıyorlar, ilaç paralarını alamıyorlar. Peki, Türkiye Cumhuriyeti'nde ilaç fiyatını kim belirliyor? 2015'te bir düzenleme yapıldı, Sağlık Bakanlığı belirliyor. Fiyatı siz belirleyeceksiniz, iskontoysu siz belirleyeceksiniz ve ona para ödemeyeceksiniz ama ne yapacaksınız? KDV'nizi alacaksınız, SGK'yi yatırtacaksınız, borçlarını bankaya ödeme şartı koşacaksınız. İhaleye girildiğinde de ihale için birinci öncelik şu: Borcunuz var mı, yok mu; kamuya ait bir sıkıntınız var mı, yok mu? Bunu söyleyen devlet, bunu söyleyen kurum ama o, borçlu olduğunda onu yapmıyor. Bugün Diyarbakır'da, Batman'da bu konuyla ilgili aradığım firmalar ne diyor? Diyor ki: "Devlet bize ortak, banka bize ortak; biz perişan, vatandaş perişan." Nasıl? "Çünkü ilaç olmadığı için tedavisini yaptıramayanlar var, ilaç olmadığı için tedavisi aksayanlar var. Çünkü biz bu pandemi sürecinde bile yoğun bakımda malzeme sıkıntısı çekmekteyiz." Vatandaş gidiyor, şu anda zaten efektif ameliyatlar yapılamıyor "Şu cihaz yok, biz erteliyoruz, yapamıyoruz." deniyor. Peki, bunca sıkıntının arasında ne oluyor? Döner sermaye yok. Dün İstanbul'da birkaç hastanede asistanlar ve çalışanlar yürüdüler özlük haklarını alamadıkları için. Asistana para hakkı yok, hekime para yok, sağlık çalışanına para yok. Kime para var? Şehir hastanelerinde işlem yapanlara para var, onların sözleşmesini istediğimizde de yine yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız sözlerinizi.

NECDET İPEKYÜZ (Devamla) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Peki, başka ne yapılıyor? Her gün her gün bu Mecliste biz çıkıp bir düzenleme yapmamıza rağmen hekim ve sağlık

çalışanları şiddetle karşı karşıya ve geldiğimiz aşamada “sağlıkta dönüşüm” bir tehdide dönüştü. Şu anda üniversite hastanelerine kimse malzeme vermek istemiyor, kamu hastanelerine kimse malzeme vermek istemiyor çünkü Maliye Bakanı bir haraca dönüştürmüştü: “Ya feragat edeceksiniz ya iskonto yapacaksınız yoksa ödemelerinizi yapmıyoruz.” diyorlar. Geçen yıl 230 milyon para yaklaşık 10 kat arttı 2 milyar 3 milyona dönüştü ve Bakan çıkıp diyor ki “Dolar neymiş?” Dolarla alacağını alamayan şirketler var ve büyükelçi diyor ki: “Bunu ödemezseniz bir daha ilaç veremeyiz.” Siz, Türkiye’de halkın sağlığıyla oynuyorsunuz, “sağlıkta dönüşüm” dediğiniz halkın sağlığını tehdit etmektedir. Hem kurumları hem vatandaşı, halkın sağlığını tümüyle yok sayıyorsunuz, sadece işletmeciler mantaliteyle düşünüyorsunuz. Borcunuza sadık değilsiniz, borçla borç ödemek için vatandaşı karşı karşıya bırakıyorsunuz, şirketleri karşı karşıya bırakıyorsunuz. Bu, halkın sağlığını tehdit ediyor.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Murat Emir.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Türkiye Cumhuriyeti piyasaya 20 milyar lira civarında borç takmış durumda. Yanlış duymadınız, Türkiye Cumhuriyeti piyasaya borçlu. Üniversite hastaneleri otuz altı aydır, kamu hastaneleri on altı aydır borcunu ödemiyor. Tabii bunun amiyane tabirle söylenmesi gereken tanımı da borç takmak. Bir devlet bu duruma düşer mi? Düşmemeli ama sizin beceriksiz ellerinizle maalesef Türkiye Cumhuriyeti bu duruma düşürülmüştür. Medikal sektörü yani tıbbi cihaz ve malzeme sektörü kimler arkadaşlar? 10 bine yakın işletme, küçük esnaf, 100’e yakın teknokentlerde AR-GE yapan, yüksek katma değerli üretim yapan ve dünyaya ihracat yapan bir sektör; 250 bin kişinin ekmek yediği bir sektör, 1 milyona yakın insanın bir şekilde desteklendiği ve geçimini sağladığı bir sektör, çok değerli. Yani biz burada medikal sektörün bu sorununu çözün, onlara borcunuzu ödeyin, onlara şantaj yapmayın, onlardan feragat istemeyin derken aslında ülkemizin yerli ve millî değerlerini korumaya gayret ediyoruz. Oysa onlar bir avuç müteahhit olsaydı, kamu-özel ortaklığı sözleşmesi imzalamış sizin yandaşlarınız olsaydı, dolarla borç alanlar olsaydı, faizciler olsaydı tıkrır tıkrır ödeyecektiniz. Şimdiye kadar onların borcunu 1 kuruş geciktirmediniz, 1 kuruş eksik ödemediniz ama söz konusu olan Türkiye’nin değerli sektörleri olunca onları unutuyorsunuz, onları görmezden geliyorsunuz ve medikal sektörü maalesef bu süreçte artık batma noktasındadır.

Değerli arkadaşlar, medikal sektörü sadece bu 1 milyona yakın insanın korunması, yüksek katma değerli ürünleri üreten, satan sektörün korunması açısından önemli değil, aynı zamanda bu sektör toplum sağlığı açısından son derece önemli bir görev de görüyor. Toplum sağlığının temel şartı nitelikli, donanımlı hastaneler ve yeterli ve nitelikli sarf malzemeleridir. Bunlar olmaksızın hastaneler ne işe yarar ki?

Şimdi, üniversite hastaneleri ilaç alamıyor, cihaz alamıyor; kamu hastaneleri borçlu, kamu hastaneleri ihale açınca medikal sektörler enjektör dahi vermiyorlar, siz ondan sonra sağlıktaki sorunları çözeceğinizden bahsediyorsunuz. Dolayısıyla, bu aslında aynı zamanda bir toplum sağlığı sorunu. Toplum sağlığını korumanın öncelikli yolu, hastaneleri olması gerektiği gibi medikal malzemelerle, cihazlarla, sarf malzemeleriyle donatmak ve bunu size binbir güçlüklerle getiren, borçlu getiren sektörü de mutlaka desteklemektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MURAT EMİR (Devamla) – Toparlıyorum Sayın Başkan.

Bakın, öylesine garip ki devlet olarak ihale açıyorsunuz giriyor, en düşük fiyatı verene veriyorsunuz. O kişi bunu aldıktan sonra KDV’sini ödüyor, gelir vergisini ödüyor, dönüyor SGK primlerini ödüyor, bütün sorumluluklarını yerine getiriyor ve ona şantaj yaparcasına “Gel feragat et.” diyorsunuz. Bakın, bu feragat rakamları yüzde 60’lardan başladı, yüzde 60’lardan. Bir devlet “Benim sana borcum var, iki yıldır da bekletiyorum ama yüzde 60’ından feragat et.” der mi? Böyle devlet olur mu? Türkiye Cumhuriyeti bu duruma nasıl düşürülebilir? Dolayısıyla burada biz 1 milyon insanın, 10 bin esnafın ve yüzlerce AR-GE yapan yüz akı kuruluşun ve 83 milyonun sağlığı adına bunu talep ediyoruz ve bu mücadeleyi veriyoruz. Medikalciilerin sesine kulak verin, daha fazla bekletmeyin.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Mustafa Esgin.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VII.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Süreyya Sadi Bilgiç’in, Genel Kurul Salonu’nda takılan maskelerin hem topluma örnek olunması hem de milletvekillerinin kendi sağlığı açısından çıkartılmaması gerektiğine ilişkin konuşması

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, yani konuşma zorluğunu maskeyle beraber biliyorum ama hem kendimize hem de arkadaşlarımıza olan dikkatten dolayı lütfen konuşmacılar dâhil hiç kimse maskesini çıkartmasın.

Mustafa Bey, sizin yanınızda yok herhâlde ama rica ediyorum, lütfen.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Başkanım, kürsüde bu olmaz. Sayın Başkanım, kürsüde bu mümkün değil.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kürsüde dayanılmıyor Başkanım.

MUSTAFA ESGİN (Bursa) – Sayın Başkanım, benim açımdan bir sorun yok, ben yıllarca her gün birkaç saatimi maskeyle geçirdim.

BAŞKAN – Bir dakika Sayın Esgin.

Buyurun Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, bunun kürsüde takılması mümkün değil yani bunu...

BAŞKAN – Yani şöyle: Türkiye Büyük Millet Meclisi olarak Sayın Başkan, Engin Bey, topluma da örnek olmamız gerekiyor. Toplum televizyondan bunu seyrettiğinde konuşma nasıl yapılıyor, mesafe nedir yani... Ama bu Genel Kurulun kararı yani madem böyle bir arzunuz var, yapalım.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hayır, hayır, şöyle: Ben sizi anlıyorum, hassasiyetinizi de anlıyorum -Sayın Hatip, özür dilerim- ama takdir edersiniz topluma örnek olacaksak Sayın Cumhurbaşkanımızdan başlamamız lazımdı, o da burada maskesiz konuştu. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Altay, ben kendi alanım içerisindeyim.

Sayın Akın, yani ben de sizi alkışlıyorum o zaman bu şartlar altında.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Efendim, benim açımdan çok zor olacak.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Sayın Başkan, beş dakikalık konuşmalarda taksınlar, yirmi dakikalık konuşmalarda çok zor olur fiziken maskeyle. Yani onu da dikkate almanızı söyleyeyim.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Yani bir iki dakika olabilir ama on dakika, beş dakika biraz zorlar yani.

BAŞKAN – Gördüğünüz gibi Sayın Altay, burada da bir konsensüs yok her zaman olduğu gibi. Bunun için bir özel

oturum yaparız arkada.

Sayın Esgin, buyurun.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

1.- İYİ PARTİ Grubunun, 1/10/2020 tarihinde Denizli Milletvekili Yasin Öztürk ve arkadaşları tarafından, tıbbi cihaz ve medikal ürün sektöründe yaşanan sıkıntıların sağlık hizmetlerinde meydana gelecek muhtemel tehlike dönüşmesinin önlenmesi, tıbbi cihaz ve medikal firmalarının uğradığı zararın maddi boyutunun araştırılması ve alınması gereken önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Ekim 2020 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA ESGİN (Bursa) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Maskeyle konuşmama başlıyorum ve devam ediyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekili arkadaşlarım; AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sağlık sektörü ve sağlık teknolojileri bütün dünyada en stratejik sektörlerden birisidir. Bu nedenle ülkemizde son yıllarda sağlık teknolojilerinin yerli ve millî oranları artırılarak geliştirilmesi ve üretilmesi konusunda önemli bir irade ortaya konmuştur. Orta vadeli programlarda ve strateji belgelerinde bu hedefler açık bir şekilde ifade edilmiştir. Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı da (TÜSEB) bu vizyonla kurulmuş ve bu süreçte önemli bir rol oynamaktadır. Başta aşı, ilaç, tanı kiti ve tıbbi cihazlar olmak üzere ve her türlü sağlık teknolojileriyle ilgili AR-GE yapmak ve yaptırmak TÜSEB'in görev tanımı arasında yer almaktadır. Amacımız savunma sanayisinde olduğu gibi sağlık teknolojilerinde de yerli ve millî oranları en üst düzeye çıkarmak ve katma değeri yüksek yeni teknolojik ürünlere imza atmaktır. Hiçbir şey yapılmadığı eleştirisini Covid-19 sürecindeki bu aşı çalışmaları çok net bir şekilde cevaplamaktadır değerli arkadaşlar. Covid-19 süreci de bu çalışmaların ne kadar önemli olduğunu bir kez daha ortaya koymuştur. Bu süreçte gerek ülkemizin ilk üst düzey ventilatör cihazı konusunda gerekse aşı ve tanı kiti çalışmalarında önemli bir aşama kaydedildi.

Covid-19 aşısı konusunda oldukça iyi bir noktaya geldik. Gelmiş olduğumuz nokta itibarıyla hayvanlar üzerindeki çalışmalar olumlu sonuçlar ortaya koydu. Kısa süre içerisinde insan deneylerine başlıyoruz. Sadece Covid-19 değil, Kırım Kongo kanamalı ateşi, suçiçeği, verem, sıtma ve kuduz gibi aşıların yerleştirilmesi için benzer mekanizmalar şu anda ortaya konulmaktadır.

Değerli arkadaşlar, Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın talimatıyla yüzde 100 yerli ve millî, yoğun bakım tipi mekanik solunum cihazı üretimi gerçekleştirilmiştir hepinizin bildiği gibi. 4 Türk şirketi, evet, bunlar medikal cihaz üreten şirketler, bu ülkenin birikimi olan şirketler ve 120 mühendis bir araya gelerek gece gündüz demeden 7/24 çalıştılar ve bu başarıyı ortaya koydular. Maliyeti düşük ama etkinliği yüksek bir mekanik ventilatör cihazını ürettik. Tüm testlerden başarıyla geçen ve doktorlardan da tam not alan yerli solunum cihazımız ülkemizin ihtiyacını karşılamakla birlikte ayrıca ihraç edilmeye başlandı. Yerli solunum cihazından yılda yaklaşık 1 milyar dolarlık bir gelir elde etmeyi hedefliyoruz.

Değerli arkadaşlar, Türkiye gerçekten son yıllarda...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Toparlayın sözlerinizi.

MURAT EMİR (Ankara) – Sayın Başkan, konu dışı konuşuyor hatip.

MUSTAFA ESGİN (Devamla) – ...özellikle savunma sanayisinde olduğu gibi medikal cihaz üretiminde de çok önemli aşamalar kaydetmiştir ve her geçen sene ihracatımızı katlayarak artırıyoruz, ithalat rakamlarımız da artmıyor ve "negative imbalance" bu anlamda gittikçe azalmaktadır ve biz bunları, bu başarı hikâyesini medikal firmalarımızla yapıyoruz.

Değerli arkadaşlar, medikal firmalarımızla olan bu, siyasi polemik malzemesi hâline getirilen konuda yaklaşımları ben yadırgıyorum. Şundan dolayı yadırgıyorum: Evet, Devlet Malzeme Ofisiyle biz yeni bir ihale sürecine ve üç ayda geri ödemelerle ilgili bir sürece geçmiş bulunuyoruz. Bu arada birikmiş olan borç stokumuzla da ilgili bir yapılandırma ve daha önce de yapılmış olan bir feragatname üzerinde sektörle de iletişim içerisinde bir süreç yönetimi söz konusudur.

Ben yıllarca ticaret ve sanayi odasında sağlık konseyi başkanı olarak bu medikal cihaz üreten firmaları temsil etmiş bir arkadaşınız olarak bunu söylüyorum ve biz bu anlamda iletişime her noktada firmalarımızla ve sektörle devam edeceğiz diyorum.

Hepinize saygı ve sevgilerimi sunuyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ PARTİ grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Halkların Demokratik Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

2.- HDP Grubunun, 6/10/2020 tarihinde Grup Başkan Vekili Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş ve Grup Başkan Vekili İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından verilen Kobane olaylarında yaşananların araştırılması amacıyla verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Ekim 2020 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

6/10/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 6/10/2020 Salı günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Meral Danış Beştaş

Siirt

Grup Başkan Vekili

Öneri:

6/10/2020 tarihinde Siirt Milletvekili Grup Başkan Vekili Meral Danış Beştaş ve İstanbul Milletvekili Grup Başkan Vekili Hakkı Saruhan Oluç tarafından verilen 9071 grup numaralı Kobane olaylarında yaşananların araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis Araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 6/10/2020 Salı günü birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Meral Danış Beştaş.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; evet, Kobane protestoları... Yıllardır dillere pelesenk edilen meselenin ayrıntılarının araştırılmasını istiyoruz. Halk iradesinin temsil edildiği bu Mecliste gerçekten "Kim, neden, nasıl?" sorularına yanıt bulalım.

Bir kere, her şeyden önce yanlış bilinen bir iki gerçeği söyleyeyim: Kobane protestoları 6 Ekimde değil, 15 Eylülde IŞİD çetesi Kobane'yi kuşatmasıyla başladı. Yani Türkiye'nin ve dünyanın her yerinde Kobane halkıyla dayanışma gösterileri 15 Eylül'den sonra hızla devam etti. Evet, Uluslararası Suriye Gözlemevinin raporuna göre 7 Ekime kadar Kobane'de 412 kişi yaşamını yitirdi. Bu, resmî makamlardan aldığımız rakam.

Şimdi, nedir iktidar tarafından söylenen mesele? "6-8 Ekim Kobane olaylarında HDP MYK'sinin yaptığı çağrıyla bu olaylar meydana geldi." Bir kere HDP MYK'sinin resmî bir kararı yok, bütün mesele bir "tweet"tir; genel merkez hesabından atılan bir "tweet"tir, sosyal paylaşımdır. Ve orada demokratik protestoya bir çağrı vardır, Kobane halkıyla dayanışma çağrısı vardır. Bununla ilgili Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı ve birçok savcılıkta suç işlemeye tahrik suçundan dönemin MYK üyeleri ve milletvekilleri hakkında soruşturma yapıldı. Bu soruşturmalarda bildiğim kadarıyla herkes -belki bir iki kişi hariç olabilir ama- gidip beyanlarda bulundu ve soruşturma hâlâ devam ediyor; diğer yargıdan kaçan, "İfade vermiyorum." diyen hiç kimse yoktu. Ama ne oldu? Demirtaş ve Yüksekdağ'ın, aradan beş yıl geçtikten sonra, geçen yıl bu tarihlerde tekrar haklarında aynı fiilden tutuklama kararı verildi. Hukukta bunun hiçbir yeri yoktur. Yani bir insana diyorsunuz ki: "Yaralamadan hakkında soruşturma açtım." Aradan beş yıl geçiyor, "Hayır yaralama değil sen cinayet işledin, yağma yaptın, hırsızlık yaptın." diyorlar, bir dolu suç üretiliyor. Bir kere bunları kamuoyunun bilmesi lazım.

Peki, Kobane protestoları döneminde ne oldu? Gerçekten vahim olaylar oldu. İnsanlar öldü, yağma oldu, hırsızlık oldu, linç oldu, protestolar oldu ve bunlarda 43 kişi yaşamını yitirdi. Başka ne oldu? HDP binaları saldırıya uğradı, 33 HDP'li öldürüldü. Antep'te bir kadın kameraların önünde evinde linç edildi. Polis panzerleri, sivil araçları bilerek itti ve bu görüntülerin hepsi gözümüzün önünde. Peki, sorumluluk kimin? Demokratik protesto yapanların mı, bunu önlemeyenlerin mi, buna yol verenlerin mi, cinayetin işlenmesine ses çıkarmayanların mı, daha da ileri gidiyorum, cinayet işleyenlerin yargılanmaması mı? Şimdi, biz, titiz bir araştırma yapıyoruz. İki dava dışında Kobane protestoları sebebiyle açılan bir dava yok. Peki, hukuk ne diyor: "Devlet vatandaşın can ve mal güvenliğini korumak zorundadır." Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin bu konuda sayısız kararı var ve Türkiye hakkında da ihlal kararları var. Sokağa çıkan sivil protestocuların linç edildiği ilk olay da, 7 Ekimde Hakan Buksur'un polis kurşunuyla Muş Varto'da öldürülmesidir. Yani, ölüm 6 Ekimde değil 7 Ekimde Erdoğan'ın "Kobani düştü, düşecek." açıklamasından sonra Muş Varto'da meydana gelmiştir. Bugüne kadar şunu hiç duydunuz mu? Duymadınız tabii. Tek bir vali, tek bir kaymakam, tek bir emniyet müdürü, tek bir jandarma yetkilisi, tek bir bakan yani olayın asıl sorumlusu, vatandaşın can ve mal güvenliğini korumak zorunda olanların yargılanmadığı ama partimizin altı yıl sonra tekrar hedefe konulduğu ve siyaseten aslında tasfiye amacıyla gündeme getirilen bir meseleden söz ediyoruz. Bizim, HDP'nin hiçbir şiddet ve suç fiiliyle bağlantısı kurulamaz çünkü yoktur, çünkü böyle bir bağlantı olamaz. Yani Kobani halkının karşısında kim var? IŞİD var, IŞİD çetesi var. Kadınları pazarlarda satan, kafa kesen, insanlara tecavüz eden, insanlığa karşı suç işleyen bir cani yapılanmadan söz ediyoruz. Dayanışma gösterenler kim? Sivil halk.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – HDP her zaman IŞİD'in karşısında yer aldı. Biz yani, 6 Ekimle ilgili değil bu... İlk günden itibaren IŞİD'e karşı 70 ülke, koalisyon ülkesi o tarihlerde dünyanın her yerinde, Buenos Aires'ten Amerika'ya, Amerika'dan Kanada'ya, Avrupa'ya kadar herkes IŞİD'e karşı Kobani halkının yanındaydı. Peki, mevcut iktidar ne yaptı? Kobani halkının yanında değil. Kobani halkına yardım koridoru açılması talebine ret cevabı veren bir iktidar ve dayanışma gösterilerini şiddetle bastıran, cinayete giden yolları açan ve o cinayet işleyenleri yargılamayan bir iktidar. Ne oldu? Bunu biraz sonra Grup Başkan Vekilimiz anlatacak, sonrasında yardım koridoru açıldı. Yine, yani Irak'tan giden yardım oraya ulaştı. O dönemde birçok siyasi gelişme oldu ama bizim bugünkü talebimiz net. Şunun araştırılmasını istiyoruz: O dönem görev yapan kamu görevlilerinin en altından -tırnak içinde- bakana kadar olan süreçte sorumluluğunu araştırılmalı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Bunu Meclis araştırсын ve biz bunun her şekilde araştırmada bütün bilgilerin paylaşılmasını istiyoruz.

Türkiye ve dünya kamuoyunun bunları bilmeye hakkı var diyor, teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Mustafa Sezgin Tanrıku.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

6-8 Ekimde meydana gelen olaylar sırasında 51 yurttaşımız yaşamını kaybetti; bunlardan 10'u çocuktu, 16 yaşında Sinan Toprak, Dargeçit'te, 17 yaşında Yusuf Çelik, Siirt Kurtalan'da ve Yasin Börü, 16 yaşında Diyarbakır'da sığındığı bir apartmanın 3'üncü katından atılarak vahşice öldürüldü. Ben buradan yaşamını yitiren herkese Allah'tan rahmet diliyorum öncelikle.

Değerli milletvekilleri, burada evraklar var; daha önce de burada göstermiştim, bir kez daha göstereyim. HDP'nin MYK kararından sonra Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı iki soruşturma başlatıyor. Bu soruşturmalardan bir tanesi MYK'nin 7 milletvekili üyesiyle ilgili olarak başlatılan soruşturma Parlamento Suçlar Soruşturma Bürosunca yürütülüyor, diğer soruşturma ise MYK'nin milletvekili olmayan üyeleriyle ilgili olarak; o da 2014'e 146757 sayılı soruşturma.

Şimdi, soruşturma neden başlatılıyor? Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın 2009 yılında mahkûm olduğu halkı kin ve düşmanlığa tahrik etmek suçundan başlatılıyor, ayrıca Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Yasası'na aykırılık da var. Bundan dolayı 7 milletvekiliyle ilgili olarak -Selahattin Demirtaş, Figen Yüksekdağ'da var içlerinde- 21 Mart 2016 tarihinde fezlekeyle Türkiye Büyük Millet Meclisine geliyor, mayıs ayında dokunulmazlıklar kaldırıldığında da Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına iade ediliyor, Ankara Cumhuriyet Başsavcılığı bu soruşturma dosyasının milletvekilleriyle ilgili olanlarını suç yeri itibarıyla Diyarbakır'a gönderiyor, Diyarbakır Cumhuriyet Başsavcılığı da bu 7 milletvekiliyle ilgili olarak herkesin soruşturma dosyalarına gönderiyor ve iddianameyle davalar açılıyor. Selahattin Demirtaş'la ilgili olarak da bugün de yargılaması devam eden, Ankara Ağır Ceza Mahkemesinde görülen davada 31 no.lu fezleke buna ilişkin. Olay bu. Bakın, evraklar da burada. Fakat ne oldu? Hatırlarsanız -burada geçen dönem milletvekili olanlara söylüyorum- 2016 yılında bizlerin dokunulmazlığı kalktığı zaman, Adalet Bakanlığı yazı yazdı cumhuriyet başsavcılıklarına "Milletvekilleriyle ilgili olarak bütün soruşturmaları kapatın ve gönderin." diye. Ve herkesle ilgili gönderildi, Selahattin Demirtaş'la ilgili gönderildi ve dosya kalmadı, soruşturma dosyası kalmadı. Ne zamana kadar? 2019'un 20 Eylülüne kadar. 20 Eylülde, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin duruşmasından hemen sonra Demirtaş'ın tahliye olma ihtimali çıkınca buradan bir soruşturma başlatıldı ve -bakın, evrak burada- milletvekili olmayan MYK üyelerinin soruşturmasına eklendi Selahattin Demirtaş ve Figen Yüksekdağ. Hâlbuki daha önce soruşturmaları var. Çünkü Demirtaş'la ve Figen Yüksekdağ'la ilgili olarak açılacak başka bir soruşturma yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) – Neden yok? Tutuklular, cezaevindeler; yeni bir soruşturmaya dâhil edilemezler ama Demirtaş'ın ve Yüksekdağ'ın tutuklu kalması lazım. Ayın 21'inde tutuklandıktan sonra, yani bu evraka dâhil edilip Ankara Cumhuriyet Başsavcılığının, yani bu Parlamente'ye kayyum atanan başsavcının böyle bir sahte operasyonu, bakın sahte operasyonu dâhil edilmesinden sonra tutuklandı Edirne'de ve bir gün sonra TEKNOFEST'te Sayın Erdoğan ne söyledi biliyor musunuz? "Bırakamazdık." dedi. Kararın nerede alındığı belli. Şimdi anlıyoruz ki tam bir yıl sonra 82 kişi daha dâhil edildi bu

soruşturmaya.

Bakın, bu soruşturma mükerrerdır değerli arkadaşlar, hukuka aykırıdır. Bugün yargı, sarayın emrine girmiş olabilir ama bakın, söylüyorum yarın, öbür gün gelir bu hukuksuzluklar sizi de vurur. Çok açık bir biçimde sahte evrak düzenlenerek soruşturmaya dâhil edilmiştir. Nedenini söyledim çünkü eklenebilecek başka bir soruşturma yok. Bütün davaları açılmış, cezaevinde yeni bir soruşturma açılmıyor. Bu nedenle, bu kez anayasal düzeni değiştirmekten soruşturma başlatıldı ve tutuklandı. Ya, Kars Belediye Başkanının Anayasa Mahkemesi kararı var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) – Anayasa Mahkemesi kararı var bu olaya ilişkin olarak.

Anayasa Mahkemesini tanımayan, Anayasa'yı tanımayan bir irade var, bakın yanı başımızda, yargıda.

Hepsini takip eden bir avukat olarak söylüyorum ve sizleri bir kez daha uyarıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Sayın Tanrıkulu.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) – Yanlış yapıyorsunuz. Bu yargı yarın öbür gün gelir sizin bu hukuksuzluklarınızdan dolayı sizden hesap sorar.

Teşekkür ediyorum. (CHP ve HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Yılmaz Tunç.

Buyurun.(AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; HDP grup önerisi hakkında AK PARTİ Grubu adına söz aldım. Bu vesileyle Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum, yeni yasama yılımızın da hayırlı olmasını diliyorum.

Değerli milletvekilleri, 6-8 Ekim Kobani olaylarının yakın tarihimize kara bir leke olarak geçen 15 Temmuz darbe girişimine giden yolda kilometre taşlarından biri olduğu tartışmasızdır. 15 Temmuz 2016'ya kadar ülkemizde yaşanan olayları hatırlayacak olursak oluşturulmak istenen kaos ortamının hangi amaca yönelik olduğunu anlamış oluruz.

Değerli milletvekilleri; DEAŞ teröristlerinin Ayn el Arab'a diğer adıyla Kobani'ye saldırması sonrası PYD terör örgütünün Ayn el Arab'ı korumak bahanesi ve kendini meşrulaştırma amacıyla Türkiye'den destek talebinde bulunması, bunun karşılanmaması sonucunda da PKK, KCK terör örgütünün elebaşları ve üyeleriyle HDP'nin MYK üyeleri sosyal medya ve bazı basın-yayın organları üzerinden toplumu ajite ederek insanları sokaklara eylem yapmaya çağırmışlardır. HDP sosyal medya hesaplarından 6 Ekim 2014 tarihinde "Şu Anda Toplantı Hâlinde Olan HDP MYK'den Halklarımıza Acil Çağrı" başlıklı mesaj paylaşılmış, bu mesajda halk sokağa çağırılmış ve ardından "tweet" zinciri devam etmiş ve mesajlarda süresiz direniş çağrısı yapılmıştır. Bu çağrılar sonrasında 35 il, 96 ilçe ve 131 yerleşim yerinde barikatlar kurulup yollar kesilmiş, uzun namlulu silah, molotof, taş ve sopalarla kamu binalarına ve araçlarına, ikametlere, iş yerlerine ve sivil insanlara saldırılar yapılmıştır. Neticede 197 okul binası yakılmış, 269 kamu binası tahrip edilmiş, 1.731 ev ve iş yeri yağmalanmış, 1.230 araç hasar görmüş fakat en önemlisi ve en acıklısı, bu olaylarda kurban eti dağıtan Yasin Börü ve arkadaşlarıyla birlikte 40'tan fazla vatandaşımız hayatını kaybetmiş, güvenlik güçlerimiz şehit olmuş, 326 polis ve askerimiz, 435 vatandaşımız yaralanmıştır. Bu olayların başlaması ve büyümesinde bu çağrılarının etkili olmadığını söylemek mümkün müdür değerli milletvekilleri?

Demokrasilerde toplantı ve gösteri yürüyüşü en doğal haktır. Yakıp yıkmak, ev ve iş yerlerini yağmalamak, barikat kurmak, insanları yaralamak ve öldürmek hiçbir demokratik ülkede, hukuk devletinde bir hak olarak tanımlanamaz. Yapılan şey, şiddet çağrısıdır; bu, tartışmasızdır, açıkça belgeler ortadadır. Hiçbir ulusal ya da uluslararası belgede düşünce ve ifade özgürlüğü, toplantı ve gösteri yürüyüşü özgürlüğü olarak tanımlanamaz şiddet çağrısı, hiçbir belgede.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

YILMAZ TUNÇ (Devamla) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

YILMAZ TUNÇ (Devamla) – Anayasa'mızın 26'ncı maddesi açıktır, Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10 ve 11'inci maddeleri şiddet çağrısının düşünce ve ifade özgürlüğü kapsamında olamayacağını hüküm altına almıştır ve bu anlamda sayısız Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları vardır. Birleşmiş Milletler Medeni ve Siyasi Haklar Sözleşmesi'nin 19'uncu maddesi şiddet çağrısını meşru görmez. Şiddet çağrısında bulunanların çağrısına uyarak suç işlendiği takdirde o suçun azmettiricisi olarak Türk Ceza Kanunu'muza göre ve uluslararası hukuka göre de suç işlemiş olursunuz. Dolayısıyla bu çağrı sonrası bu olaylar meydana gelmiş, netice hasil olmuş ve yargı olaya el koymuş, birtakım soruşturmalar açmış ve zaman aşımı süresi içerisinde de bu çağrılarda imzası olan, MYK kararlarında imzası olan ya da bu MYK kararının kendi resmî Twitter hesaplarından duyurusunda katkısı olanlarla ilgili olarak da zaman aşımı süresi içerisinde bir soruşturma devam etmektedir. O nedenle, yargının yaptığı bir işlem söz konusudur. Yargının yaptığı soruşturma ve kovuşturmaları beklemek de yasama olarak bizim görevimizdir.

Bu duygu ve düşüncelerle Genel Kurulu saygılarımla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN –Teşekkür ediyorum Sayın Tunç.

Halkların Demokratik Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sataşma var Sayın Başkan.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Söz istiyor Başkanımız.

BAŞKAN – Arkadaşlar lütfen, Hüda Hanım lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sataşmadan dolayı söz istiyorum.

BAŞKAN - Buyurun Sayın Beştaş, sataşmadan dolayı iki dakika.

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, Bartın Milletvekili Yılmaz Tunç'un HDP grup önerisi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Evet, aynı sözleri tekrar dinledik, şiddet çağrısı. Ortada bir şiddet çağrısı yok, ortada bir "tweet" var, o "tweet"de demokratik protesto hakkının kullanımı var. Biz size "Hodri meydan." dedik, "Gelin araştıralım." dedik, "Bu şiddet neden oldu?" dedik, "Bu insanların faillerini neden tutuklamadınız?" dedik. Bu arada, bu vesileyle Yasin Börü başta olmak üzere olaylarda 11'i çocuk olan 43 kişinin, hepsinin acısı bizim için ayrıdır, hepsinin ailesine başsağlığı diliyoruz ve ilk günden beri acılarının acılarımız olduğunu söylüyoruz. Size diyoruz ki 25 Eylülde -ilk eylem 15'i ama sonrasında devam ediyor- niye o zaman demokratik protesto çağrısı yok? Çünkü Hükûmetle görüşüyoruz çünkü çözüm süreci devam ediyor, çünkü -Başbakan, İçişleri Bakanı- beş ay sonra Dolmabahçe Mutabakatı imzalanıyor, çünkü Kobani'de bir katliamın önüne geçilmesi için partimiz iktidarla bire bir görüşüyor iki gün, kırk sekiz saat, bizim heyetimiz İçişleri Bakanlığında görev yapıyor. Gelin bunları açığa çıkaralım diyoruz. Burada "Yargımız karar verecek." diyor ama Sayın Yılmaz'a -bir hukukçu olarak hukukçuluğuna güveniyorum- şunu sormak istiyorum: Bir suçtan, beş yıl sonra aynı fiilden 2'nci soruşturma olur mu? Birine "Sen hırsızsin", sonra "Yok, sen gasp ettin." diyemezsin. Ortada o zaman hiç kimsenin hukuk güvenliği yoktur, hiç kimsenin. Biri cezasını çeker, aradan beş yıl geçer

tekrar aynı fiilden “Ya yetmedi o ceza sana, ben 2’nci kez aynı suçtan sana ceza istiyorum.” denir. Eğer bugün yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığı olsaydı suç işlemeye tahrikten soruşturma yapan savcı 2’nci kez 37 cinayet soruşturması açıyor, cinayet işleyenleri koruyor, gasbedenleri koruyor, yağmacıları koruyor ama bir “tweet” atan siyasetçileri bunlardan sorumlu tutuyor, üstelik sorumlu olanlar, Anayasa’ya göre kendileri.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Beştaş.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Kontrol edilemeyen güçleri söylesinler.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, bir söz talebimiz var uygun görürseniz.

BAŞKAN – Buyurun, yerinizden bir dakika.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

21.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un, Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş’ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben de Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bu 6-7 Ekim olayları Türkiye’nin 35 ilinde, 96 ilçesinde ve 131 yerleşim biriminde yapıldı; bunun arkasında bir organizasyon var, bunun arkasında bir destek var. Bunun içerisinde PKK da var, o gün HDP, toplantı yapıp milleti, bu işi körüklercesine, ateşin üstüne benzinle gitmeyi tercih etmiş ve olayları daha da tırmandırmıştır.

Şimdi, efendim “Şu fıkırdan şöyle oldu, bu fıkırdan böyle oldu üzerinden üç sene geçti, beş sene geçti. Biz bir ‘tweet’ attık başka bir şey yapmadık.” demek, işin içinden...

HÜDA KAYA (İstanbul) – Tamam araştıralım, komisyon kuralım.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Yargı araştırıyor, gidersiniz mahkemeye ellerinizdeki her şeyi söylersiniz.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Mahkeme mi kaldı?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Biz adli makam değiliz, mahkeme değiliz.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Mahkeme mi kaldı? Hepsı sarayın kulları oldu.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bakın, şu görüntüleri biz yok sayacağız öyle mi? Şu görüntülerin hesabı sorulmasını istiyor arkadaş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sözlerinizi tamamlayınız Sayın Muş.

Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Tamamlıyorum Sayın Başkan.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Hukuk mu kaldı, adalet mi kaldı bu ülkede?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Görüyor musunuz; şu protesto hakkı mı? Böyle bir protesto hakkı olur mu? Bu olayların içerisinde, merkezinde HDP vardır, şimdi inkâr etmesin bu işi.

Bakın, Siirt Halk Kütüphanesi. Niye yaktınız bunu? Kitaba düşmanlığınızı biliyoruz.

Bakın Van; insanların araçları...

HÜDA KAYA (İstanbul) – 15 Temmuzda sizler de çağırdınız.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Siz niye araştırma önergesi veremiyorsunuz o zaman?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bakın, yüzünü kapatmış; elinde Molotof. Bu, protesto hakkı oluyor, demokratik bir hak olarak lanse ediyor.

Bakın, İstanbul’da bir belediye otobüsü; bu bir hak olarak görülüyor.

HÜDA KAYA (İstanbul) - Tamam araştıralım, araştıralım. Biz biliyoruz onları.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) - Siz yaptırdınız siz, müsaade ettiniz.

HÜDA KAYA (İstanbul) - Kontrol edilemeyen güçler kim?

MEHMET MUŞ (İstanbul) –Aynı şekilde bakın, Batman’da bir PTT kamu binası.

Sayın milletvekilleri...

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Siz IŞİD’e komşu olmak istediniz, komşu!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – IŞİD’in Allah belasını versin, ona destek verenlerin de.

Bakın, Esenyurt’ta Atatürk büstünü ateşe veriyor, aynı şekilde Van Başkale’de Atatürk büstünü ateşe veriyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Muş, son kez açıyorum; lütfen tamamlayın.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Konuşmaları dinledim dikkatlice. Efendim “Üzerinden üç sene, beş sene geçti; bize hesap sormayın. Şöyle oldu böyle oldu.” Geçin arkadaşlar.

HÜDA KAYA (İstanbul) – IŞİD’in intikamını alıyorsunuz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bunların içerisinde kim varsa bunun hesabını verecek. Kusura bakmayın; demokratik hak ayrı bir şeydir, sağı solu yakıp yıkmak, bir devletin asayişini, kamu düzenini, başkasının malını, canını yok saymak başka bir şeydir.

Şimdi, burada yargı süreci bunu araştırarak. Biz mahkeme değiliz ki bunu araştıralım. Araştıran yer neresi? Mahkeme araştırıyor; savcılığa elinizde ne var ne yok götürür sunarsınız. Bu işin başında, organizasyon kısmında siz de varsınız. Şimdi kimse kendini bu işin içinden sıyırmaya kalkmasın. (HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Arkadaşlar, sayın milletvekilleri, bakın, grup başkan vekilleri konuşuyor; rica ediyorum, yerinizden bağırmayın.

Buyurun Sayın Beştaş.

22.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş’ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş’un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, Grup Başkan Vekilinin söylediklerini kabul etmediğimizi, yenilir yutulur bulmadığımızı ifade edelim.

BAŞKAN – Kayıtlara geçti.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Bir organizasyon varsa bu, iktidarın IŞİD’le birlikte yaptığı bir organizasyondur. (HDP sıralarından alkışlar) Çünkü bugün, intikamı alınan mesele, Kobani’yi IŞİD’in ele geçirmemesidir.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – PKK geçirince oluyor, PKK geçirince hoşunuza mı gidiyor?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Neden? Çünkü bizim bu organizasyonlarda hiçbir şekilde rolümüz olamaz, çünkü o dedikleri görüntülerin yaratıcıları bizzat kolluk, paramiliter güçler, IŞİD’çiler ve kendilerinin maşa olarak kullandığı güçlerdir. O görüntülerin kontrolünü sağlamayanlar, sağlayamayan demiyorum bizzat tahrik edenleri biz biliyoruz. O gün linç edildi, Antep’te bir

kadın ve eşi linç edildi, çocuklar öldürüldü. Diyarbakır'da sokağa çıkma yasağı vardı, polis kimlik kontrolü bile yapmıyordu, bunu organize ediyordu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – İşte, araştırma önergemizin konusu tam da budur. Bu şiddet eylemlerine, bu görüntülere, bu ölümlere, bu can kayıplarına, mal kayıplarına kimler sebebiyet vermiştir gelin birlikte araştıralım. Kendinize güveniyorsanız, bir korkunuz yoksa araştırma önergemizi niye reddediyorsunuz? Gelin, her konuda istediğiniz araştırmayı yapalım, eğer halk iradesinin temsil edildiği bu Meclis araştırmayı reddedecekse ve yargı avuçlarındaysa... Yargının söylediklerini önce, kendileri söylüyor sonra yargı söylüyor. Damat savcı, daha balayına gitmeden bu soruşturmayı neden başlattı? Neden soluğu Beştepe'de aldı? Neden Pınarhisar'dan bugüne kadar gelen bir ilişki var? Bütün Türkiye bunların cevabını merak ediyor. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Evet, Sayın Altay.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkanım, sataşma var.

BAŞKAN – Sataşma yok.

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Kürsüden sataşma vardı.

BAŞKAN – Ne diye sataştı?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sataşmadım, soru sordum.

KEMAL PEKÖZ (Adana) – “Hukukçuluğuna güveniyorum.” dedi; o mu sataşmaydı? Hukukçuluğunuza güvenmesi sataşma mı oldu?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – “Ben bir hukukçu olarak şunu soruyorum.” diyerek...

BAŞKAN – “Bir hukukçu olarak şunu soruyorum.” dedi de nedir içerik, sataştığı konu nedir?

YILMAZ TUNÇ (Bartın) – Sayın Başkanım “Aynı suçtan dolayı 2'nci kez soruşturma olur mu?” diye sordu.

BAŞKAN – Soru sormuş, bu sataşma değil.

Sayın Altay, buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, tutanaklara geçsin diye söyleyeceğim.

Ben bu tartışmadan şunu anladım: Sayın Beştaş kürsüde 6-8 Ekim olaylarının araştırılmasını istiyor; bu, daha önce de istenmişti, Meclis reddetmişti. Aradan altı yıl geçmiş, altı yıl sonra genç bir savcı bu defteri açıyor. Altı yıl sonra -ki o olaylardan sonra malum Dolmabahçe fotoğrafları var hepimizin hafızasında- bu defter açılıyor, Sayın Beştaş da doğal olarak bunu kendi penceresinden eleştiriyor. Ben Sayın Mehmet Muş'un yargının bir işlemine karşı, yargı organının bir işlemine karşı bu kadar yüksek refleksle bu işlemi savunmak için kendini helak etmesini anlamadım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Açıkçası Sayın Mehmet Muş'un bu refleksini ben şöyle anlıyorum. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Efendim, ben ortaya konuşuyorum; isteyen istediğini alır.

BAŞKAN – Sayın Köse... Lütfen arkadaşlar, maskenin arkasından da tanıyorum yani.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben açık söylüyorum, düşüncem böyle. Altı yıl sonra saraya el öpmeye giden Sayın Savcının, bu soruşturmayı başlatmış olmasına yönelik eleştiriye Mehmet Muş'un bu yüksek refleksinden benim anladığım şudur: Bu soruşturma ya Mehmet Muş'un talimatıyla, ya sarayın talimatıyla açılmış bir soruşturmadır. (CHP sıralarından alkışlar) Başkası olamaz, başkasını düşünemem.

BAŞKAN – Evet.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ayrıca, o Savcı Bey'e buradan seslenmek istiyorum: Madem 6-8 Ekimden başlıyorsun, devam et kardeşim; Dolmabahçe'ye de git, Abdullah Öcalan'a gidip mektup alıp götürüp kamuoyuna açıklayana da git, Osman Öcalan'ı TRT'ye çıkarana da git, Habur'a da git, Oslo'ya da git, İmralı'ya da git, Kandil'e de git kardeşim...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, teşekkür ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkanım, bitirmedim.

BAŞKAN – Tamamlayın ama Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tamamlayayım ama Sayın Muş'a gösterdiğiniz toleransı bana da gösterin; zaten zor nefes alıyorum.

BAŞKAN – Mikrofonu açalım arkadaşlar, zor nefes alıyor Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Yani şunu söylemek istiyorum: Bakın, 27'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılına bugün başlıyoruz ve söyledim ki siyasette elbette münakaşa olacak ama müzakere de olacak. Buradan saraya da sesleniyorum: Tabanını, etrafını konsolide etmek için Türkiye'yi germene gerek yok; yürütmenin işi terörle mücadele etmektir. Siyasi partilerle, aklanmış hatta Anayasa Mahkemesince, diğer mahkemelerce devletin tazminat ödemeye mahkum ettiği belediye reislerini cezaevine koyup etrafındaki kümelenmeyi dağıtmamak için toplumu germek -gene söylüyorum- bu ülkeye yapılabilecek en büyük kötülüktür. Yürütmenin elini tutan yok, PKK'yle de IŞİD'le de hepsiyle amansız mücadele etsin ama yürütme şunu da yapmasın...

BAŞKAN – Sayın Altay, tamamlayalım lütfen.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Yürütme şunu da yapmasın: El Kaide'yle terör...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bunu konuşmam lazım Sayın Başkan, son cümle. Başkanım, son cümle.

BAŞKAN – Sayın Grup Başkan Vekilleri, bakın, yerinizden 60'a göre söz isteyip sonra bunu da hep beraber suistimal ediyoruz, yapmayın.

Son kez açıyorum Sayın Altay, buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Tamam efendim, sürenin hepsini kullanmayacağım.

Yürütme şunu da yapmasın: “El Kaide ile terör aynı şey değildir.” diyen meczupları büyükelçi olarak atamasın.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Muş, size sataşma var.

Buyurun, kürsüden iki dakika söz vereceğim.

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Akçay, size de söz vereceğim.

Efendim, söz istediler, yerlerinden vermektense Sayın Grup Başkan Vekillerine kürsüden söz vermek zaman tasarrufu açısından daha iyi.

Buyurun Sayın Muş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

2.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın yerinden sarf ettiği bazı ifadelerinde şahsına sataşması nedeniyle konuşması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu meseleyle alakalı tabii, Sayın Altay birkaç sefer ismimi zikrederek benim burada yaptığım açıklamaları...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, Adalet Bakanı bu kadar savunmaz ya!

MEHMET MUŞ (Devamla) – ...niyet okumak suretiyle savcılara talimat verdiğimi ima etmiştir, böyle bir imada bulunmuştur.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet, sen vermişsin zannettim.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Ben böyle bir...

ENGİN ALTAY (İstanbul) – “Zannettim” dedim, “verdi” demedim. “Konuşması, sanki savcılara bu talimatı Mehmet Muş vermiş gibiydi.” dedim.

BAŞKAN – Ben sanki direkt “verdi” dediniz gibi... Tutanakları isteteceğim.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Sayın Başkan, Engin Altay'ı rahatlatalım. Biz savcılara ve hâkimlere herhangi bir talimat vermedik, rahatlasın. (HDP sıralarından gürültüler)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – E güzel.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Ama ben de Sayın Altay'ın bu konuşmasından, bize bu kadar hırçın yaklaşımından -kendisi nazik bir insandır aslında- yani bu olaylarla alakalı Sayın Altay'ın tavrını anlayabilmiş değilim. Nedir sizin bu 6-8 Ekim olaylarıyla alakalı tavrınız? Ya, bunu destekliyorsunuz, yanında mısınız? Neresindesiniz? Onu bir açıklayın, ben onu anlayamadım. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Yani bana bu kadar yükleneneğinize HDP'ye iki kelimetseydiniz meramınızı millet daha iyi anlardı, Sinop'taki, İstanbul'daki vatandaşlarımız bizi daha iyi anlardı.

Şimdi, Sayın Başkan, bakın, burada bir demokratik protesto çağırısı yok, bir isyan çağırısı var. Demokratik tepkinizi ortaya koyabilirsiniz, buna kimsenin itirazı yok. Şimdi demokratik protestonun arkasına saklanalım, öyle bir şey yok, isyan çağırısı yapmışsınız siz. O zaman bunu yapıyorken düşüncektiniz. Genel Başkanınız kameraların karşısında bu işler bu noktalara geldiği zaman boncuk boncuk terliyordu. Siz bu çağırılar yapıyorken bu işleri hesaba katacaktınız. “Biz bu çağırıyoruz; bu işin sonu nereye gider, nereden kalır, ne olur? Biz ülkemize kötülük mü yapıyoruz, iyilik mi yapıyoruz?” diye düşüncektiniz. Sizin ülkeniz Kobani kadar merhumunuzda olmayabilir ama bizim ülkemiz bizim canımız, ölüdür bu ülke için. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Burada, bakın efendim, IŞİD terör örgütü Kobani'ye yerleşecek...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET MUŞ (Devamla) - Sayın Başkan toparlıyorum, Sayın Altay süremden aldı. Sayın Altay müdahale ettiği için konuşamadım o kısmını.

BAŞKAN – Sayın Muş, sataşmadan ilave söz veremiyorum.

Buyurun, kayıtlara geçiyor.

MEHMET MUŞ (Devamla) – Şimdi, efendim, Kobani'ye -Ayn el Arap eski ismi- IŞİD'liler yerleşecekmiş de, onlar onun için eylem yapmışlar da...

IŞİD de terör örgütü, onun da Allah belasını versin, PKK da terör örgütü, onun da Allah belasını versin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

KEMAL PEKÖZ (Adana) – Komşunuza yaptığınız zindan zulmü yüzünden...

MEHMET MUŞ (Devamla) – “IŞİD terör örgütü ama PKK öyle değil; çünkü o bize yakın, o, bizi destekliyor.” Ya, böyle bir anlayış olmaz. Terör neyse, kim destekliyorsa, kim işin içindeyse Allah bin belasını versin. Mücadelemiz de sonuna kadar bununla da olacaktır. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

OYA ERSOY (İstanbul)- FETÖ de terör örgütü, FETÖ de.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Beştaş, acele etmeyin lütfen.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan, hatip benim 6-8 Ekim...

BAŞKAN - Sayın Altay, sizi 6-8 Ekim olaylarının tarafı olmakla itham etti.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun sataşmadan.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan, bize de...

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, Sayın Altay'ın tavrını anlayamadım.

BAŞKAN – Efendim “6-8 Ekim olaylarının tarafı mısınız?” diye sordunuz.

Buyurun Sayın Altay.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – O da bana “Savcı mısınız?” dedi canım.

BAŞKAN – Buyurun.

3.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben tarafı değilim ama sizin partiniz o çağırısı yapanlarla Dolmabahçe'de günlerce ne konuştu önce, onun bir hesabını verin. Neyin pazarlığını yaptınız, onun bir hesabını verin. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Şimdi ortaklık yapıyorsunuz...

ENGİN ALTAY (Devamla) - Benim hiddetim şu Sayın Mehmet Muş: “Covid var” diyoruz “Milleti erken gönderelim.” diyoruz “Herkes risk altında.” diyoruz... Bir siyasi partiye yönelik de bir yargı darbesi yapılmış; çıkmış burada meramını anlatıyor; derdi de... Diyor ki “Bu yargı yanlış bir iş yaptı.” Siz çıkıyorsunuz diyorsunuz ki “Hayır, yargı çok doğru bir iş yaptı.” altı sene sonra. Ben olsam o savcıyı işten atarım altı sene dir neredeydin, sen, Türkiye’de değil miydin diye; bir.

İkincisi; tekrar söylüyorum, burada bir samimiyet testine kimsenin kimseyi de sokacak hâli yok. Böyle bir samimiyet testinde sınıfta kalacak birinci parti AK PARTİ’dir, birinci partidir. (CHP sıralarından alkışlar) Öyle yok; işinize geldi mi “Bombalar patlıyor, bir şeyler oluyor, şu oluyor, bu oluyor...” Terörü temelli ve sürekli olarak karşınızda tutacaksınız. Sizin partinizde -hâlâ partinizin eminim üyesi- bir il genel meclisi üyeniz “Allah kurşununu azaltmasın IŞİD.” diye “tweet” attı.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Yanlış yapmış.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Bu adam AK PARTİ’li kardeşim.

İSMAİL TAMER (Kayseri) - O adam AK PARTİ’li olamaz.

ENGİN ALTAY (Devamla) - Ben şimdi bundan dolayı AK PARTİ'nin hiçbir sayın milletvekilini IŞİD'le ilişkilendirmem. Ama sizin de bizi ya da diğer partileri; demokrasiyi, insan haklarını, temel hak ve özgürlükleri, düşünceyi ifade özgürlüğünü savunuyoruz diye bir terör örgütüyle ilişkilendirmeniz ayıptır, gayriahlakidir; bunu söylüyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Akçay, buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

23.- Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın, 6 Ekim 2014 tarihinde HDP'nin yaptığı çağrıya ilişkin açıklaması

ERKAN AKÇAY (Manisa) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu konuşulan ve tartışılan meselenin dikkat çekici bir boyutunu burada vurgulamak istiyorum. Şimdi, PKK terörist elebaşlarından Karayılan'ın 5 Ekim 2014'te bir açıklaması var, "tweet" diyoruz ya, bir "tweet" veya "tweet"çik. Şöyle diyor bu "tweet"te: "Gençleri, kadınları, yediden yetmişe herkesi -yani 'yediden yetmişe' demek ne demek, 7 yaşındaki çocuk da dâhil olmak üzere- Kobane'ye sahip çıkmaya onurunuzu, namusunuzu korumaya, metropollerini işgal etmeye çağırıyoruz." Bu, bir ayaklanma ve işgal çağrısıdır.

Şimdi, PKK elebaşının bu açıklamasının hemen ardından, 6 Ekim 2014'te HDP Parti Meclisi ve MYK toplantısından sonra -Sayın Beştaş bir karar alınmadığını söyledi ama neticede bu toplantıdan sonra- bu PKK'nın yayınladığı metnin neredeyse aynısı, benzeri mahiyette bir çağrı yapmıştır HDP; o da Kobani'de yaşanan katliam girişimine karşı yediden yetmişe bütün halklarımızı sokağı alan tutmaya çağrı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ERKAN AKÇAY (Manisa) - Tamamlıyorum.

PKK terör örgütü "Metropollerini işgal etmeye." demiş, HDP de "Sokakta alan tutmaya ve harekete geçmeye çağırıyoruz." diyor. Hareket nedir? Yani bu izinli bir toplantı ve Anayasa'ya uygun bir gösteri yürüyüşü müdür? Bu tespiti yapıyorum ve sözlerime burada son veriyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Beştaş...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kürsüye mi geleyim, buradan mı konuşayım?

BAŞKAN – Sataşmadan dolayı değil herhalde değil mi?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sataşma, isyan çağrısı yaptı.

BAŞKAN – Buyurun.

Ben maske konusunda da pes ettim artık.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben çıkarmadım Başkanım. Emir demiri keser.

BAŞKAN – Efendim, siz de üzerinize alınıyorsunuz her şeyi, Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – "Ben çıkarmadım." dedim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun.

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

4.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Manisa Milletvekili Erkan Akçay'ın yaptığı açıklaması sırasında Halkların Demokratik Partisine sataşması nedeniyle konuşması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Daha bu konuyu çok konuşacağız. Bence konuşmakta bir zarar yok, herkes öğrensin gerçekleri. Erdoğan -AKP Genel Başkanı- 15 Temmuzda halkı sokağa çağırmıştı değil mi? 251 insan maalesef yaşamını yitirdi. Şimdi, sokağa çağırdı diye 251 kişinin katili diyemeyeceğiniz gibi başka meselelerde de bunu diyemezsiniz. (AK PARTİ sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Sayın vekiller, lütfen... Değerli milletvekilleri...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Ya, bir dinlemeyi öğrenin önce.

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, rica ediyorum... Lütfen...

Çok yoğun bir gündemimiz var bugün arkadaşlar.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Devamla) – Teşbihte hata olmaz ama dönemin BM Genel Sekreteri Ban Ki-moon Kobane için acil çağrı yaptı, notlara baktım. Türkiye'de hemen hemen bütün sivil toplum örgütleri ortak açıklamalar yaptılar Kobane'yle dayanışmak için. BM Suriye Özel Temsilcisi Staffan Mistura acil çağrı yaptı defalarca. 90 ülkede herkes IŞİD'e karşı bütün dünyada IŞİD halkıyla dayanışma gösterdi, Türkiye'de yapılan protestolara kan bulaştı. Niye? Görüntüler var, gelecek hafta getireceğiz; polis panzerinin nasıl insanları tahrik ettiğini göstereceğiz, Siirt'te 5 kişinin korucular tarafından taranıp öldürüldüğünü ve tekinin tutuklanmadığını göstereceğiz. Bu şiddet olaylarının altında bizim çağrımız yok, durduran biziz. İmralı'ya niye gidip not getirdiniz? Neden Efkân Ala gece yarısı Sırrı Süreyya Önder'e verdi, o, Sayın Demirtaş'a verdi ve okudu, çağrı yaptı? Bu görüşmeleri neden açıklamıyorsunuz? Şiddeti durdurmaya çalışan biziz, siz değil. Ayrıca, koridoru açsaydınız hiç kimse bu protestoları yapmayacaktı. Ayrıca, şunu da önemle belirtiyorum: Protestolarda öldürülenlerin 33'ü HDP'li, HDP il ve ilçeleri saldırıya uğradı. Fail sizsiniz yani. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Beştaş.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, sataşma var, bir şeyi açıklayacağım.

BAŞKAN – Sayın Muş, 60'a göre yerinizden bir dakika söz vereceğim, sadece bir dakika.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

24.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, bazı şeyler söylendi Sayın Grup Başkan Vekili tarafından, işte "Şunu niye açıklamıyorsunuz?" "Bunu niye açıklamıyorsunuz?" diye. Bakın, samimi söylüyorum, ne biliyorsanız çıkın kürsüden açıklayın; ne biliyorsanız, ne biliyorsanız. (HDP sıralarından gürültüler)

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Başkan açık söyledi.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – İşte, efendim "Şu bakan onu aradı." "Biz mektup götürdük." "O, oraya gitti." Ne biliyorsanız, bakın, ne biliyorsanız, elinizde ne varsa buyurun açıklayın kürsüden.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bir de şunu da özellikle ifade etmek isterim: 15 Temmuz ile bu Kobani olayları, şiddet

olayları mukayese ediliyor, "Aynı şey." diyor. Biri işgale uğramış bir vatanın kurtulmasına yönelik bir çağrı, öbürü işgale çanak tutan bir çağrı; ikisi nasıl aynı şey olabilir, böyle şey olur mu?

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.
Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.06

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati:17.23

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

---0---

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2'nci Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.
Cumhuriyet Halk Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

VI.- ÖNERİLER (Devam)

A) Siyasi Parti Grubu Önerileri (Devam)

3.- CHP Grubunun, Türkiye Büyük Millet Meclisi Gündemi'nin "Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler" kısmında yer alan, Aile Hekimliği sisteminde görülen sorunların tespit edilerek gerekli önlemlerin belirlenmesine amacıyla verilmiş olan (10/1142) esas numaralı Meclis Araştırma Önergesi'nin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 6 Ekim 2020 Salı günü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

6/10/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 6/10/2020 Salı günü (bugün) toplanamadığından, grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Engin Altay
İstanbul
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Gündemi'nin "Genel Görüşme ve Meclis Araştırması Yapılmasına Dair Öngörüşmeler" kısmında yer alan, aile hekimliği sisteminde görülen sorunların tespit edilerek gerekli önlemlerin belirlenmesi amacıyla verilmiş olan (10/1142) esas numaralı Meclis Araştırması Önergesi'nin görüşmesinin, Genel Kurulun 6/10/2020 Salı günü (bugün) birleşiminde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN – Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Candan Yüceer, buyurun.
(CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA CANDAN YÜCEER (Tekirdağ) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hekimler yaşamlarını insanlığın hizmetine adamaya ant içerek mezun olurlar. Geçtiğimiz yedi ayda da 100'den fazla sağlık çalışanı insanlara hizmet sunmak adına, sağlıklarını korumak adına, Covid belasından kurtarmak adına hayatlarını kaybettiler. 30 binden fazla sağlık çalışanımız Covid'e yakalandı ve maalesef kimisi türkü söylediği bir video kaydını, kimisi en son olarak çocuklarını meslektaşlarına emanet ettiği videoları paylaşarak hayata veda etti. Sadece hayatını kaybedenler değil elbette, yoğun mesai yapmaya zorlandı sağlık çalışanları. Bir hemşire hanım mesai sonrası gittiğinde çocuklarının yanmış bedeniyle karşılaştı. Bunlar yetmedi, üzerine şiddet gördüler, hakarete uğradılar, linç edilmeye çalışıldılar. Ama bunlar olurken, birileri televizyonlarda başarı hikâyesi anlatırken sağlık çalışanları bunları yaşadı ve sağlık sisteminin çökmemesi için, insanların ölmemesi için tükenmek pahasına, ölmek pahasına çalışmaya devam ettiler ama hep yalnız kaldılar. Var olan sorunların üzerine bir de pandemi yükü binince gerçekten tükendiler, "Tükeniyoruz." dediler.

Ama 600 binin üzerinde sağlık çalışanı var bekleyen. KPSS'den geçmiş, diplomasını almış, bu sistemin hataları yüzünden, kusurları yüzünden atanamayan 600 bin sağlık çalışanı ve beraat eden binlerce KHK'li var bu çalışanlara hizmet vermeye, omuz vermeye, yüklerini hafifletmeye çalışan. Bunların atamaları niçin yapılmıyor? Kaynak mı yok? Elbette var ama siz o kaynağı onların hakkını vermek, onların yükünü hafifletmek yerine, yandaş müteahhitlere nefes vermek, onların vergi yükünü silmek, onlara garanti vermek için kullanıyorsunuz.

"Hakları ödenmez." dediklerinizin gerçekten hakları ödenmedi. Sabah akşam hasta taşıyan şoföre 7 lira ödendi, o da çok görüldü, herhâlde 24 Eylülde yine bütün unvanlarda maalesef ödemeler düştü. Yapılması gereken, adil bir şekilde, hiçbir sağlık çalışanını ayırmadan ek ödemelerin yapılması ve bunun emekliliğe yansması. Sağlık çalışanlarının yalnız olmaması, yalnız hissetmemesi, maddi manevi desteklenmesi ve en önemlisi de tabii ki Covid hastalığının bir meslek hastalığı olarak kabul edilmesi çok önemli.

Salgınla en ön cephede mücadele eden ama görünmeyen, sesleri duyulmayan, üvey evlat muamelesi gören, geçmişte olduğu gibi maalesef bu salgın sürecinde de bu şekilde devam eden aile hekimleri... Aile hekimliği sağlık reformu sisteminde aslında çok iddialı bir projeydi. "Sağlıkta koruyucu hekimliğin, koruyucu hizmetlerin gerçekten kalitesini, niteliğini artıracak." deniliyordu ama geçtiğimiz dönemden bugüne maalesef sorunlar artarak devam etti. Sağlık sisteminin en önemli sacayağı olan aile hekimleri, hasta sayısının fazlalığı, her gün listeye eklenen yeni görevler, şiddet, maalesef çalışma güvencesizliği gibi birçok soruna göğüs germek zorundalar. Sağlık sistemindeki yanlış planlamaların yarattığı iş yükü ve sağlık maliyetindeki artış bugün aile hekimliği üzerinden giderilmeye çalışılıyor. Aile hekimliğinin iş yükünün ne kadar fazla olduğunu... Bakın şu listede sadece ana başlıklar altında. Bunlar, aile hekimlerinin salgın döneminden önceki görevleri. Ben herhâlde buradan saysam beş dakikayı zaten bitirmiş olurum. Bu görevlerin üzerine, salgınla beraber maalesef tedavi vermeyen poliklinikler, dış polikliniklerinden çıkan hastalar, filyasyon ekiplerine yardımcı olmak, karantınada rapor taleplerini karşılamak ve üzerine telefon yüküyle, bu görevlerle gerçekten artık altından kalkamayacakları bir iş yüküyle karşı karşıyalar. Bu iş yüküyle ve zorlanılan hizmetlerle beraber, birinci basamak sağlık hizmeti olan gerçek koruyucu hekimliği maalesef aile hekimleri bugün sunamıyorlar.

Peki, bu insanüstü çabalarına rağmen takdir mi görüyorlar, destek mi görüyorlar? Hayır, hâlâ üvey evlat muamelesi görüyorlar. Ek ödemeler ağustos ayından itibaren görülüyor. Sanki mart ayından ağustosa kadar Covid'le mücadele etmemiş aile hekimleri, sanki hiç çalışmamışlar. Hastalanma hakları bile yok aile hekimlerinin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

CANDAN YÜCEER (Devamla) – Bitirebilir miyim?

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

CANDAN YÜCEER (Devamla) – Hastalandıkları, Covid'e yakalandıkları zaman maaşları kesildi maalesef. Şimdi yanıştan dönüldü ama bir özür bile dilenmedi.

Koruyucu ekipman noktasında hizmet verdikleri yerlerde ciddi sıkıntılar yaşıyorlar. Benim verdiğim önerge salgın dönemi öncesindeydi. O gün bu komisyonu kurup, sadece kurmakla da yetinmeyip gerçekten sorunların çözümü noktasında bir irade gösterseydik bugün belki bu kayıpları yaşamamış olacaktık.

Bugün Covid-19 salgınıyla mücadelenin bilimsel yöntemlerle, şeffaf veri akışıyla, ilgili tüm kesimlerin katılımıyla, etkin ve koordineli bir anlayışla yönetilme zamanı geldi de geçiyor bile. Sizler suçu vatandaşa, yükü sağlık çalışanlarına yıkarak bu sorumluluklarınızı unutturamazsınız.

“Tükeniyoruz.” diyor sağlık çalışanları. Bu sese kulak vermek zorundayız ve bunun ilk adımı olarak da birinci basamak sağlık hizmetlerinin yeniden kamusal olarak düzenlenmesi ve aile hekimlerinin özlük haklarının sağlanması için bu araştırma önergemize desteğinizi bekliyorum.

Teşekkür ediyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Hüseyin Örs, buyurun. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HÜSEYİN ÖRS (Trabzon) – Sayın Başkan, çok değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin, aile hekimlerinin sorunlarına ilişkin vermiş olduğu önerge hakkında İYİ PARTİ Grubu adına söz aldım. Hepinizi en derin saygılarımla selamlıyorum.

Konuşmama başlarken, zor günlerden geçtiğimiz bugünlerde pandemiyle mücadele ederken hayatlarını yitiren doktorlarımıza, hemşirelerimize ve tüm sağlık çalışanlarımıza Cenab-ı Hakk’tan rahmet diliyorum, onları saygıyla anıyorum.

Değerli milletvekilleri, Dünya Sağlık Örgütü tarafından pandemi olarak kabul edilen Covid-19 salgınıyla mücadele kesintisiz olarak tüm dünyada devam etmektedir. Bizde de Bakanlığımız bir mücadele veriyor. Maalesef gelinen noktada birtakım endişelerimiz var, onları da buradan ifade etmek istiyorum. Çünkü her gün onlarca ölümün devam ettiği, şeffaflığın ve artan vakaların sayısının tartışıldığı bir dönemdeyiz ne yazık ki. Salgınla mücadelede çok önemli bir yere sahip olan hastayla temas noktasında birinci basamakta çalışan bir disiplini temsil eden aile hekimlerimiz var ve onlar da kesintisiz mücadele ediyorlar. Ama onların bazı sorunları var ve ciddi sorunları var. Bu sorunların çözümü için bir iradenin ivedilikle konuya el atması gerekiyor.

Değerli milletvekilleri, söyleye dilimizde tüy bitti ve sonunda nispeten çözülmüş olsa da sahada hâlen birinci basamakta özellikle aile sağlığı merkezinde çalışmakta olan ve hastayla ilk temas noktasını oluşturan sağlık personelinin kişisel koruyucu ekipman eksikliği bazı illerimizde devam ediyor. Yeterli miktarda kişisel koruyucu ekipmanın ivedilikle dağıtımı yapılmalı ve eksikler tamamlanmalıdır. Ayrıca Türkiye Cumhuriyeti Sağlık Bakanlığı, 23 Mart 2020 tarihli ve 3522 sayılı “esnek çalışma” konulu yazısının bazı sağlık tesislerinde uygulanmadığını tespit etmiştir. Tüm birinci basamakta, özellikle aile sağlığı merkezlerinde dönüşümlü çalışmaya geçilmesiyle hem salgının yayılımı en aza indirilecek hem de uzun saatler çalışması gerekli olabilecek sağlık personelinin bu çalışmalara fiziksel ve ruhsal olarak hazırlanması da sağlanacaktır diye düşünüyorum.

Sağlık Bakanlığı coronavirüs bilim kurulunda hâlen aile hekimini yoktur. Direkt hastalarla muhatap oluyorlar ama maalesef Bilim Kuruluna alınmamışlardır. Mevcut Kurula birinci basamak temsilcileri ve akademisyenlerin de alınması sağlanmalıdır. Ayrıca Covid-19 testi acilen ve periyodik olarak tüm sağlık personeline yapılmalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız sözlerinizi.

HÜSEYİN ÖRS (Devamla) – Bilim Kurulu çalışması olan Covid-19 Rehberi’nin güncellenen versiyonun da dâhil hiçbir versiyonunda birinci basamak sağlık kuruluşlarına ve buralarda çalışan sağlık personeline yönelik Covid-19’a uygun yaklaşım bölümleri yoktur, bu bölümlerin de bu Rehber’e ivedilikle eklenmesi gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri İYİ PARTİ olarak sağlık çalışanlarının Covid-19’dan hayatlarını kaybetmesi hâlinde şehit sayılmaları için bir kanun teklifi vermiştik bu vesileyle bu teklifimizi de tekrar hatırlatmak isterim. Acilen gündeme alınmasını talep ediyor, desteğinizi de bekliyoruz.

Bu duygu ve düşüncelerle verilmiş olan araştırma önergesini desteklediğimizi beyan ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Sait Dede buyurun.

HDP GRUBU ADINA SAİT DEDE (Hakkâri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; önerge lehine konuşmama başlamadan önce, geçen hafta aralarında MYK üyelerimizin, milletvekillerimizin ve parti yöneticilerimizin de bulunduğu birçok siyasetçiye yönelik bir siyasi operasyon yapıldı, hiçbir hukuki dayanağı olmayan, tamamen partimiz başta olmak üzere muhalif ve toplumsal mücadeleyi yürüten tüm kesimleri sindirmeye, yok etmeye yönelik bu operasyonları kınadığımızı, yaratılmak istenen korku iklimine asla teslim olmayacağımızı, bu oyunu sahneleyenlere karşı meydan okuduğumuzu demokrasi ve barış için sonuna kadar mücadele edeceğimizi belirtmek isteriz. Bu oyunu sahneleyenler geriye dönük hafızalarını tazelemek isterlerse, tarihin çöplüğünün, daha önce defalarca sahneye konulmuş bu oyunun kaybedenleriyle dolu olduğunu göreceklerdiler.

Değerli milletvekilleri, şimdi şahit olduğumuz ve deneyimlediğimiz üzere performansçı iktidar AKP 2012 yılından bu yana Türkiye’nin hemen bütün bakanlık ve kurumlarında radikal değişikliklere gitmiş. Değişimleri dönemin ruhunu yakalamak ve ona uygun hâle getirmek yerine özelleştirmeler ve performans politikalarıyla para ve emek sömürsünü öncelleştirmiştir. Özelleştirmeleri anlatmaya vaktimiz yok. Eğitim sisteminin kaç yüz defa değiştirilip bugünkü çürümüş hâline nasıl getirildiğini anlatmaya da burada vaktimiz yok. Mirasyedi AKP’nin o çok övüldüğü sağlık sistemine ve milyon liralık cihazların ortadan kaybolduğunu belirten Sayıştay raporlarına, özel şirket şeklinde yönetilen hastanelere değinmeden aile hekimisi sisteminin yarattığı haksızlıklar ve hekimlerin yaşadığı sorunları ifade etmeye çalışacağım.

Geçmişte aile hekimliği yapmış biri olarak, AKP iktidarının ülkeyi nasıl esnaf mantığı ve aklıyla yönettiğini birkaç örnekle ifade etmek istiyorum. Asıl görevi koruyucu hizmet sunmak ve ilk basamak sağlık ihtiyaçlarını karşılamak olan aile hekimleri, çalışacakları mekânları Bakanlık ve sağlık müdürlüğünün belirlediği şartlara uygun olarak kendileri tutmak zorundalar. Kaç liraya kiraladığının önemi yine size kalmış çünkü performansınızla kira, elektrik, doğal gaz, su, ilaç ve bilimum ihtiyaçları satın almak ve karşılamak yine sizin göreviniz. Görevi yalnızca kiraladığınız yerin uygun olup olmadığına karar vermek, satın aldığınız tıbbi malzemelerin kontrolünü ve uygunluğunu denetleyen ve ek olarak performansınızı ölçen bir Sağlık Bakanlığıyla karşı karşıyayız.

Bu sistemin yaratıcıları performans ölçmeye o kadar meraklı ki bakın, partili Cumhurbaşkanlığı sisteminin ilk kalkınma planı olan On Birinci Kalkınma Planı, aile hekimliğinin performans sistemi, teşhis ve tedavinin isabetliliği ve hizmet miktarı gibi durumları yeniden tasarlayacağını belirtmişti. Peki, biz de buradan soralım: Damat Bakanın hiç tutmayan, dibe doğru taklalar atan ekonomi performansını ne yapacaksınız? Sağlık Bakanının cemaatlere ve tarikatlara yuva yaptığı, vaka sayılarının, hasta sayılarının, ölüm sayılarının yalan olduğunun ayyukasının performansını ne yapacaksınız?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

SAİT DEDE (Devamla) – Tamamlıyorum Başkanım.

Şehir hastanelerine verilen hasta garantisiyle yurttaşların aile hekimlerinde bir rakam ve istatistik, müşteri hâline getirilmesine sebep olan politikaları üretenlerin performansına ne yapacaksınız? Bu anlamda verilen grup önerisini yerinde

bulduğumuzu ve sağlık emekçilerinin daha fazla sömürülmesinin önüne geçmek adına bir Meclis araştırması açılmasını desteklediğimizi ifade etmek istiyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın İsmail Tamer.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA İSMAİL TAMER (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyet Halk Partisinin vermiş olduğu aile hekimlerinin sorunlarının görüşülmesiyle önerge hakkında grubum adına söz almış bulunuyorum. Saygı ve selamlarımı buradan hepinize sunuyorum.

2005 yılında başlayan, 2010 yılına kadar devam eden aile hekimliği birimi gerçek anlamda Türkiye'deki sağlık sistemine bir ivme kazandırmıştır. Bugün baktığımız zaman, bu aile hekimliği uygulamasında 8.009 aile sağlığı merkezi bulunmaktadır; 26.571 aile hekimi birimi görev yapmaktadır; burada çalışan aile hekimi sayısı ise 23.193'tür. Aile sağlığı merkezleri, çalışanlarıyla hizmet sunmaya devam etmektedir. Yine Türkiye'de 1 hekime düşen nüfus oranı da kişi olarak 3.134'tür. Bu yeterli mi? Dünya genelinde gelişmiş ülkelere baktığımız zaman, bu oranın 2 bin ile bazı ülkelerde 3 bin arasında değiştiğini görüyoruz. Bizim de Sağlık Bakanlığımız yapmış olduğu çalışmalar, alınacak tedbirler 2023 yılında bu seviyeye çekebileceğimizi gösterecektir. Tabii aile hekimliği birimi Türkiye'de çok şey yapmıştır; burada çalışanlar, özellikle Covid döneminde, pandemi döneminde yapmış olduğu çalışmalarla büyük övgüler kazanmıştır. Orada çalışan, başta hekimlerimiz olmak üzere tüm sağlık çalışanlarını buradan tebrik etmek istiyorum. Aynı zamanda Covid nedeniyle hayatını kaybeden tüm doktorlarımıza, hemşirelerimize ve sağlık çalışanlarına da Allah'tan rahmet diliyorum.

Aile hekimlerinin, özellikle ağustos ayında performans ödemelerinin üç ay süreyle verildiğini de burada tekrar hatırlatmak isterim.

Değerli arkadaşlar, aile hekimliğinde performansın yanlış anlaşılması adına da aile Hekimliği uygulamasındaki performansın, özellikle ülkemizde, koruyucu sağlık hizmetlerinin sunumu için geçerli olan ve özellik arz eden gebe, bebek ve çocuk izlenim ve aşılama ile ilgili bölümler için geçerli olabileceğini ifade etmek istiyorum.

Tabii, aile hekimliği uygulamalarında, anne karnından başlamak üzere bebek ve çocuk sağlığının, gelişiminin izlenmesi, desteklenmesi, tarama programlarıyla erken tanı ve tedavinin sağlanması ile bunların varsa komplikasyonlarının önüne geçmek adına özellikle çok önemli görevler yapılmıştır.

Değerli arkadaşlar, ben Cumhuriyet Halk Partisinin önerisinin aleyhinde söz aldım ama aile hekimleriyle ilgili Sağlık Bakanlığımızın önemli çalışmaları olduğunu ifade ediyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

İSMAİL TAMER (Devamla) – Hepinize saygılar sunuyorum, teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Cumhuriyet Halk Partisi grup önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

4.- AK PARTİ Grubunun, Genel Kurulun çalışma saatlerinin yeniden düzenlenmesine; 227 sıra sayılı Mardin Milletvekili Tuma Çelik'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılmasına Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu'nun kırk sekiz saat geçmeden Gündem'in "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 1'inci sırasına ve 221 sıra sayılı Gıda, Tarım ve Orman Alanında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin aynı kısmın 2'nci sırasına alınmasına ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; 7, 8, 13, 14, 15, 20, 21, 22, 27 Ekim 2020 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmesiyle Gündem'in "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesine, 6 Ekim 2020 Salı günü birleşiminde 30 Eylül 2020 tarih ve (3/1323) ve (3/1325) sayılı Cumhurbaşkanlığı Tezkerelerinin okunarak görüşmelerinin bu birleşimde yapılmasına ve aynı birleşimde Kişisel Verileri Koruma Kurulunda boşalacak olan 3 üyelik için seçimin yapılarak bu birleşimde çalışmaların Gündem'in "Seçim" kısmındaki işlerin tamamlanmasına kadar sürdürülmesine ilişkin önerisi

6/10/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 6 Ekim 2020 Salı günü (bugün) toplanamadığından İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince grubumuzun aşağıdaki önerisinin Genel Kurulun onayına sunulmasını arz ederim.

Mehmet Muş

İstanbul

AK PARTİ Grup Başkan Vekili

Öneri:

Bastırılarak dağıtılan 227 sıra sayılı Mardin Milletvekili Tuma Çelik'in Yasama Dokunulmazlığının Kaldırılmasına Hakkında Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi ile Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyon Raporu'nun kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının 1'inci sırasına ve 221 sıra sayılı Gıda, Tarım ve Orman Alanında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin aynı kısmın 2'nci sırasına alınması ve diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesi,

Genel Kurulun;

7, 8, 13, 14, 15, 20, 21, 22, 27 Ekim 2020 Salı, Çarşamba ve Perşembe günü birleşimlerinde denetim konularının görüşülmesiyle gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmında yer alan işlerin görüşülmesi,

6 Ekim 2020 Salı günü birleşiminde (bugün) 30 Eylül 2020 tarih ve (3/1323) ve (3/1325) sayılı Cumhurbaşkanlığı tezkerelerinin okunarak görüşmelerinin bu birleşimde yapılması, aynı birleşimde Kişisel Verileri Koruma Kurulunda boşalacak olan 3 üyelik için seçimin yapılarak bu birleşimde çalışmaların gündemin "Seçim" kısmındaki işlerin tamamlanmasına kadar sürdürülmesi,

7 Ekim 2020 Çarşamba günü birleşiminde 30 Eylül 2020 tarih ve 3/1324 sayılı Cumhurbaşkanlığı tezkeresinin okunarak görüşmelerinin bu birleşimde yapılması ve aynı birleşimde 221 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin maddelerine geçilmesine ilişkin oylamanın tamamlanmasına kadar,

13 Ekim 2020 Salı günü birleşiminde 221 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin birinci bölümünde yer alan maddelerin oylamalarının tamamlanmasına kadar,

14 Ekim 2020 Çarşamba günü birleşiminde 221 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar,

221 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin 14 Ekim 2020 Çarşamba günü birleşiminde tamamlanamaması hâlinde

15 Ekim 2020 Perşembe günkü birleşiminde 221 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerinin tamamlanmasına kadar çalışmalarını sürdürmesi  onerilmiştir.

BAşKAN –  nerinin gerekçesini açıklamak üzere Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Ramazan Can.

Buyurun Sayın Can. (AK PART  sıralarından alkışlar)

AK PART  GRUBU ADINA RAMAZAN CAN (Kırıkkale) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Grup önerimizde, 227 sıra sayılı Mardin Milletvekili Tuma  elik hakkındaki Anayasa ve Adalet Karma Komisyonu Raporu'nun görüşülmesini, kırk sekiz saat geçmeden gündemin 1'inci sırasına alınmasını, ayrıca 221 sıra sayılı Tarım Orman ve Köyişleri Komisyonu Raporu'nun gündemin 2'nci sırasına alınmasını ve gündemin buna göre teselsül ettirilmesini  oneriyoruz.

Bugün iki tezkereyi gündeme alıyoruz, ardından kişisel verilerle ilgili seçim yapacağız. Bugünkü  alışma programı bu. Yarın ise yine bir tezkeremiz var ayrıca Mardin Milletvekili Tuma  elik'le ilgili komisyon raporunu gündeme alıyoruz. Perşembe günü 221 sıra sayılı kanun görüşmelerinin tamamlanmasına kadar Genel Kurulun çalışmasını  oneriyoruz.

Grup önerimize desteklerinizi bekliyor, başarılı bir çalışma diliyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PART  sıralarından alkışlar)

BAşKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Züleyha Gülüm.

Buyurun. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA ZÜLEYHA GÜLÜM (İstanbul) – Cezaevlerinden bahsetmek istiyorum, maalesef cezaevleri özellikle son İnfaz Yasası'ndan sonra âdeta ölüm evlerine dönüştü. Patnos Cezaevinden  rnek verelim ilk başta, Ali Bo nak ve Takyettin  zkahraman, iki hasta tutukluydu, ağır hastaydı, tedavileri yapılması için hem avukatları hem bizler hem aileleri çok ısrarcı oldu. Ancak durumları bilinmesine rağmen, Ali Bo nak 80 yaşında, Takyettin  zkahraman 75 yaşında olmasına rağmen tahliye edilmediler, tedavileri yapılmadı ve maalesef cezaevlerinde öldüler, hayatlarını kaybettiler.

Yine bugün Elbistan E Tipi Cezaevinde Muhammed Emir İbrahim,  nce "İntihar etti." denildi, arkasından üzerinde basın  uygulanınca, gerçekte bir intihar olmadığı tartışması başlayınca resmî olarak da Covid'ten yaşamını yitirdiği açıklanmak zorunda kaldı. Ve Elbistan Cezaevinde hâlen 15-16 -sayısını tabii ki tam bilemiyoruz, Cezaevlerinin ya da Bakanlığın bu konuda maalesef şeffaflığı yok, bu konuda bir bilgilendirme yapmıyor, sürekli Corona vakalarıyla ilgili üstünü örten bir yaklaşım sergiliyor- öğrenebildiğimiz kadarıyla 15-16 Corona vakası var ancak odalar bile ayrılmamış durumda, hasta olanlar ile olmayanlar aynı yerde tutuluyorlar ve maalesef tedavileri de yapılmıyor. Sadece bu cezaevinde değil, birçok cezaevinde aslında Corona olunmasına rağmen, hasta mahpuslar olmasına rağmen tedavileri yapılmayarak  l me terk ediliyor. Bunun sorumlusu iktidardır, bunun sorumlusu Adalet Bakanlığıdır, cezaevlerini yönetenlerdir.

Yine, Tarsus Cezaevinden bahsetmek istiyorum, Tarsus 3 Nolu Cezaevinden. Mehmet Akyüz ağır hasta, ciddi tedavi görmesi gerekiyor ancak doktor muayeneyi şöyle yapıyor: Gardiyanlara sorduruyor, gidin bakın, neyi varmış diyor, gardiyanlar geliyor doktora şusu varmış diyor ilaç yazılıyor. Böyle bir muayeneden bahsediyoruz cezaevlerinde.

Yine, Savaş Deli, ciddi anlamda darbedilmiş, T1 cezaevinden T3 cezaevine sevk edilirken gardiyanlar tarafından şiddete uğramış, kaburga kemiği kırılmış, yüzünde ve birçok yerinde darp izleri var ama hastaneye sevk edilmiyor, rapor alınması sağlanmıyor, tedavisi sağlanmıyor.

Corona dışında da çok fazla sayıda ağır hasta var cezaevlerinde ama Adalet Bakanlığı da, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü de bu hastaların maalesef  l me terk etmiş durumda. şimdi, bu hastaların sorumluluğu kimde? Cezaevinde olan bir insanın, bir mahpusun, bir tutuklunun hayati güvenliği, yaşam hakkı kimin sorumluluğunda olmak zorundadır? Devletin, iktidarın ve sorumlu bakanlıkların sorumluluğunda değil midir? Açık açık, göz göre göre bu insanları  l me yolluyorsunuz, sakat kalmalarına yol açıyorsunuz ve insanların hayatlarıyla oynuyorsunuz. Hangi hakla yapıyorsunuz bunları gerçekten? Ya, 80 yaşında bir insanı göz göre göre  l me gönderdiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ZÜLEYHA GÜLÜM (Devamla) – Bir dakika rica edeceğim.

BAşKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ZÜLEYHA GÜLÜM (Devamla) - Hangi vicdan, hangi insan hakları, hangi demokrasi, hangi demokrasi anlayışınız gerçekten sizi bunu kabul etmeye götürüyor? Binlerce insan var ve ceza infaz yasasıyla beraber herkesi bıraktınız, kadın katillerini bıraktınız, üstelik koruma kararları almadan bıraktınız, kadınların da hayatlarını tehlikeye attınız ama siyasi nedenlerle içeride olanları, düşünce suçundan içeride olanları, basından içeride olanları, siyaset yaptığı için içeride olanları cezaevlerinde bıraktınız ve şu an  l me terk ediyorsunuz. Evet, bugün belki bu yargı sizin elinizde, istediğiniz gibi y netiyorsunuz, istediğinize beraat kararı çıkartıyorsunuz, istediğiniz hakkında dava a ılmamasını, kovuşturmaya yer olmadığı kararlarının verilmesini sağlıyorsunuz ama emin olun bir gün bu ülkede gerçek adalet olduğunda bunların hesabını vereceksiniz yargı önünde. Bu ölümlerin, bu ağır hasta tutukluların  l me gönderilmesinin hesabını vereceksiniz. Bug nler geçecek ve bunların hesabını tek tek vereceksiniz.

Teşekk rl r. (HDP sıralarından alkışlar)

BAşKAN – Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Engin Altay. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sizi ve yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sayın milletvekilleri, AK PART  Grubu  nerisi geldi, bunu görüşüyoruz.  neri şöyle başlıyor: "Genel Kurulun; 7, 8, 13, 14, 15, 20, 21, 22, 27 Ekim 2020 Salı,  arşamba ve Perşembe günkü birleşimlerinde denetim konularının g r ş lmeyerek gündemin 'Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler' kısmında yer alan işlerin görüşülmesi..."

şimdi, Anayasa'nın 160'ıncı maddesi de diyor ki: "Sayıştay, merkezî yönetim bütçesi kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının bütün gelir ve giderleri ile mallarını Türkiye Büyük Millet Meclisi adına denetlemek ve sorumluların hesap ve işlemlerini kesin hükme bağlamak ve kanunlarla verilen inceleme, denetleme ve hükme bağlama işlerini yapmakla görevlidir."

şimdi, biraz sonra size sunacağım Sayıştay raporundan bir kesitin, bence, Meclisi oluşturan bütün siyasi partilere mensup milletvekillerinin bu gece uykusunu kaçırması lazım. şimdi, AK PART  grup  nerisi "Meclis denetim yapmasın." diyor.

Yani, AK PART 'nin Sayın Grup Başkan  ekiline buradan sormak istiyorum: "Bu denetim konularını g r ş lmeyerek" diye başlayan bütün grup önerileriyle, Sayıştay denetim raporlarıyla açığa çıkarılmış usulsüzlükleri, yolsuzlukları, hırsızlıkları, arsızlıkları kapatmak mı istersiniz?

Bir tane örnek, sayın milletvekillerimize nakletmek istiyorum, Sayıştay raporu, CHP raporu değil, Ce-Ha-Pe raporu da değil; bu hepinizin uykusunu kaçıracak bu gece, ben hepinizin namusuna, vatanseverliğine kefilim, Meclisi oluşturan bütün milletvekilleri için bunu söylüyorum ama şu raporun size pes dedirtmesi lazım, onlarcadan bir tane söylüyorum: "Sayıştay denetçileri, TMSF'nin İstanbul'un en değerli arazilerinden bir olan Ataşehir'deki arazisini önce kat karşılığı inşaat yapılması için Aks s Yapı ve Entegre Atık İşletmeleri şirketine verdiğini ve ardından da sözleşmenin sonlandırılması nedeniyle TMSF

kasasından şirkete 45 milyon TL'lik ödeme yapıldığını tespit etti." Arkadaşlar, devamını okumuyorum, devamında bazı akrabalık ve arkadaşlık ilişkileri var. Şimdi, burası Meclis, kanun fabrikası değil. Bana dışarıdan bir vatandaş milletvekili olarak görevin ne dese, en önemli iki görevi hemen şöyle söylerim, yasa yapmak ve denetlemek derim.

Şimdi, bu Sayıştay raporları orta yerde. Yüzlerce var değerli arkadaşlar, yüzlerce.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Hemen Sayın Başkanım.

Yani saymayayım, 568 milyon liralık usulsüzlük de var, ben oralarda değilim, çok somut, çok net...

Sayıştayın, Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu Raporu'nu Allah aşkına bir hepimiz okuyalım. Türkiye Büyük Millet Meclisi hırsızlıklara göz yumma yeri değildir, değildir. AK PARTİ döneminde bir şey hortladı, bir şey de yerin yedi kat dibine girdi: Bak, AK PARTİ döneminde vebal hortladı, vebal ama bedel yok. Vebal varsa bedel de vardır, bedeli ödetecek yer de Türkiye Büyük Millet Meclisinin tüm sayın üyeleridir.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu önerisini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.56

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati:18.09

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

---0---

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2'nci Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

Sayın milletvekilleri, Anayasa'nın 92'nci maddesine göre verilen Cumhurbaşkanlığı tezkerelerinin görüşmelerine başlıyoruz. Alınan karar gereğince öncelikle (3/1323) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'ni okutuyorum:

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) Tezkereler

1.- Cumhurbaşkanlığının, Birleşmiş Milletlerin Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde icra ettiği harekât ve misyonlar kapsamında hudut, şümül, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tespit edilmek üzere, Türk Silahlı Kuvvetlerinin yurt dışına gönderilmesi ve Cumhurbaşkanınca verilecek izin ve belirlenecek esaslar çerçevesinde bu kuvvetlerin kullanılması için Türkiye Büyük Millet Meclisinin son olarak 8/10/2019 tarihli ve 1232 sayılı Kararı'yla uzatılan izin süresinin Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 31/10/2020 tarihinden itibaren bir yıl uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1323)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Birleşmiş Milletler (BM) Güvenlik Konseyinin 25/4/2013 tarihli ve 2100 (2013) sayılı Kararıyla Mali'de BM Çok Boyutlu Entegre İstikrar Misyonu (MINUSMA) ve 10/4/2014 tarihli ve 2149 (2014) sayılı Kararıyla Orta Afrika Cumhuriyeti'nde BM Çok Boyutlu Entegre İstikrar Misyonu (MINUSCA) kurulmuştur.

BM Güvenlik Konseyinin 29/6/2020 tarihli ve 2531 (2020) sayılı Kararıyla tadil edilen MINUSMA'nın görev yönergesinde; Mali'de istikrarın sağlanması, ateşkes sürecinin desteklenmesi, izlenmesi ve denetlenmesi, silahlı grupların silahsızlanmasının, terhis ve topluma yeniden kazandırılmasının desteklenmesi, ulusal siyasi diyalog sürecine destek sağlanması, Mali'nin güvenliğinin yeniden inşasına yönelik uluslararası katkıların uyumlu olmasının temini, BM personeli ve sivilin korunması, insan haklarının güvence altına alınması ve teşviki, insani yardım faaliyetlerine destek verilmesi, istikrarın sağlanması sürecinde kadınların her alanda ve düzeyde katılımının temini, silahsızlanma, yeniden entegrasyon ve güvenlik reformu bağlamında çocukların korunması ve çocuklara karşı suistimal ve hak ihlallerinin önlenmesi söz konusu Misyonun temel görevleri arasında tanımlanmıştır.

Diğer taraftan, BM Güvenlik Konseyinin 15/11/2019 tarihli ve 2499 (2019) sayılı Kararıyla tadil edilen MINUSCA'nın görev yönergesinde; Misyonun imkânları ölçüsünde ve konuşlandığı bölgelerde sivilin korunması, sivil halka yönelik tehditlerin tespit edilmesi ve kaydedilmesi, ülkedeki geçiş sürecinde siyasal hayatın işleyişine ve devlet otoritesinin tesis edilmesine katkı sağlanması, ülkenin toprak bütünlüğünün korunması, insani yardımların ulaştırılmasının kolaylaştırılması, BM personelinin korunması, insan haklarının korunması ve teşviki, silahsızlandırma ve ülkeye geri dönüşlere destek verilmesi ile Orta Afrika Cumhuriyeti'nde güvenliğin yeniden tesisi için reform çalışmalarının desteklenmesi gibi hususlar yer almaktadır.

MINUSMA ve MINUSCA'nın görev süreleri BM Güvenlik Konseyi tarafından belirli sürelerle uzatılmaktadır. Bu kapsamda, MINUSMA'nın görev süresi BM Güvenlik Konseyinin 2531 (2020) sayılı Kararıyla 30/6/2021 tarihine kadar, MINUSCA'nın görev süresi ise BM Güvenlik Konseyinin 2499 (2019) sayılı Kararıyla 15/11/2020 tarihine kadar uzatılmıştır.

BM tarafından ülkelere, söz konusu Misyonlara katılım davetinde bulunulmuştur. Ayrıca BM 70'inci Genel Kurulu görüşmeleri sırasında düzenlenen Barışı Koruma Zirvesinde bahse konu BM Misyonları için ülkemizden katkı sağlanması talebinde bulunulmuştur.

Afrika'da bölgesel istikrar ve barış için tehdit oluşturan insani ve siyasi krizlerin çözümüne ülkemizce askeri katkıda bulunulmasının bölgede ve genel olarak Afrika kıtasında izlemekte olduğumuz faal dış politikamızın doğal bir uzantısını oluşturacağı değerlendirilmiş ve 2/8/2016 tarihinden itibaren bu katkımızın sağlanması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisi kararlarıyla gerekli izinler verilmiştir.

Bu yaklaşımdan hareketle; hudut, şümül, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tespit edilmek üzere, Türk Silahlı Kuvvetlerinin, BM'nin Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde icra ettiği harekât ve misyonlar kapsamında yurt dışına gönderilmesi ve Cumhurbaşkanınca verilecek izin ve belirlenecek esaslar çerçevesinde bu kuvvetlerin kullanılması için Türkiye Büyük Millet Meclisinin son olarak 8/10/2019 tarihli ve 1232 sayılı Kararıyla uzatılan izin süresinin 31/10/2020 tarihinden itibaren bir yıl uzatılması hususunda gereğini Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip Erdoğan
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN - Cumhurbaşkanlığı tezkeresi üzerinde İç Tüzük'ün 72'nci maddesine göre görüşme açacağım, grupları ve şahsı adına 2 üyeye söz vereceğim. Konuşma süreleri gruplar için yirmişer dakika ve şahıslar için onar dakikadır.

Tezkere üzerinde söz alan sayın milletvekillerinin isimlerini okuyorum: İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Muhammet Naci Cinisli, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın İsmail Özdemir, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Hakkı Saruhan Oluç, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Engin Altay, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın İsmet Yılmaz; şahıslar adına ilk söz Sayın Yunus Emre, ikinci söz Sayın Halis Dalkılıç.

Şimdi ilk söz İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Muhammet Naci Cinisli'nin.

Buyurun Sayın Cinisli. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; aziz milletimizi ve Genel Kurulumuzu saygıyla selamlarım.

27'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın Meclisimize, milletimize, demokrasimize hayırlı olmasını, olumlu katkılar sağlamasını dilerim.

Birleşmiş Milletlerin Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde icra ettiği harekâtlar kapsamında Silahlı Kuvvetlerimizin yurt dışında görevlendirilmesi için gönderilen Cumhurbaşkanlığı tezkereşi üzerinde İYİ PARTİ adına söz aldım.

Dünya barışını koruma adına bir dünya devleti olan Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Birleşmiş Milletler barış güçlerine katkıda bulunmasını olumlu karşılıyoruz. Bugüne kadar görev yaptığı Somali'de, Bosna Hersek'te, Kosova'da, Afganistan'da, Irak'ta ve içinde bulunduğu diğer barış güçlerinde Türk Silahlı Kuvvetlerinin üstün başarıyla verdikleri hizmetleri büyük bir gururla takip ediyoruz. Allah ordumuza, devletimize, milletimize zeval vermesin; Cenab-ı Hak ebet müddet yaşayacak devletimizin ordusunu daim kılsın.

Öncelikle, Anayasa'mızın 92'nci maddesine göre, Silahlı Kuvvetlerimizin yabancı ülkelere gönderilmesinde izin verme yetkisi Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Diğer bir ifadeyle bu sorumluluk hepimizdedir.

Tezkerede belirtildiği üzere; hudut, şümul, miktar ve zaman bir kişinin yetkisine bırakılmamalı, bu hususlar da Meclisimizce takdir ve tespit edilmeli. Sonuç itibarıyla, Meclisimizin ve milletimizin iradesini her kim olursa olsun bir kişiye teslim ediyoruz. Partili Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde -Allah korusun- Cumhurbaşkanı rahatsızlansa, hizmet yapamaz duruma gelse yerine vekâlet edecek kişinin de milletimizin seçmediği, bilmediği, denetimsiz, atamayla gelmiş biri olacağını unutmayalım. Bu tezkere vasıtasıyla parlamenter sistem önemini bir kez daha hem bizlere hem de milletimize hatırlatıyor. Her türlü kritik kararın hem istişare ederek hem de milletin fikirlerini de işin içine katarak parlamenter sistem içerisinde alınması gerekiyor. Partili Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde Cumhurbaşkanı, her kim olursa olsun, yanlış bir sistemi doğru biçimde çalıştıramaz.

Değerli milletvekilleri, Birleşmiş Milletler şemsiyesi altında Afrika Kıtası'nda Sahra Altındaki Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde bulunan Silahlı Kuvvetlerimizin görev süresinin uzatılmasını görüşüyoruz. Biliyoruz ki Afrika Kıtası oldukça zengin yer altı kaynaklarına sahip, aynı zamanda kıtada yaşayanların yüksek refah seviyesinde yaşayabileceği bir potansiyel de bulunmakta ancak kıta yıllar boyunca sömürüldüğü için kıtanın sahip olduğu doğal kaynaklar Afrikalılar tarafından kullanılmadı, bu yüzden Afrika ülkeleri hak ettikleri standarda ulaşamadılar. Çoğu Afrika ülkesinin sınırları sömürgeci devletler tarafından masa başında pazarlıklarla belirlendi. Maalesef, bu durum, Afrika'da süren iç savaş, iç çatışmalara ve sınır savaşlarına sebep oluyor. Böylesine bir ortam da Afrika'daki açlığı ve yoksulluğu artırıyor.

Peki, Silahlı Kuvvetlerimiz, kahraman Mehmetçiklerimiz nasıl bir yerde görev yapmakta? Mali Cumhuriyeti'nde 1968'den itibaren 4 kez darbe gerçekleştirildi. Geçtiğimiz aylarda Mali'de yapılan Parlamento seçimleri sonuçlarında hile yapıldığı yolundaki iddialar şiddetli tartışmalara yol açtı; bunu izleyen protesto gösterileri ve muhalefet liderinin tutuklanması ülkeyi ciddi bir kaosu içine sürükledi. Seçim sonuçlarıyla oynamakla suçlanan Mali Anayasa Mahkemesinin feshedilmesi ve mahkemeye yeni üyeler atanması bile sokak gösterilerinin şiddetini azaltmadı. Darbeciler son olarak 18 Ağustos günü yönetime el koyarak Mali Cumhurbaşkanı ve Başbakanını tutukladılar. Ülkemiz Mali'de yapılan darbeyi derin endişe ve üzüntüyle karşıladığını, tutuklu üst düzey yetkililerin serbest bırakılmaları ve ülkede anayasal düzene bir an önce geri dönülmesi yönündeki güçlü beklentisini bir açıklamayla duyurdu. Ancak bu açıklama darbecilerin yeterli bir şekilde kınanmadığı yönünde dünya kamuoyunca yorumlanırken, geçtiğimiz Eylül ayında Sayın Dışişleri Bakanının Mali'ye resmî bir ziyarette bulunması ülkemizin dış politikasını tartışılır hâle getirdi. Açıkçası Mali'de darbecilerle bu kadar çabuk iletişime geçen Sayın Dışişleri Bakanımızın hassasiyetinin sebebini merak ediyoruz. Öte yandan, AK PARTİ iktidarının özellikle Mısır'daki darbe karşısında gösterdiği sert tepki ve darbeyi "millî iradenin gasbı" olarak tanımlaması ister istemez Mali'deki darbeye verilen tepkiyle karşılaştırma yapılmasına neden oluyor. Mali'de eğer ulusal çıkarlar sebebiyle hareket ediliyorsa, ülke menfaatlerimiz söz konusu ediliyorsa her koşulda gerçekçi bir zeminde hareket edilebilmeli, aynı tavır ve tutum başka ülkeler karşısında da vakit kaybetmeksizin sergilenebilmelidir. Mali'ye gösterilen bu hassasiyetin ülkemizin hayati menfaatlerinde büyük önem taşıyan Mısır'a karşı gösterilmemiş olmasının hangi kelimelerle ifade edeceğimi bilemiyorum. Mısır'ı dışlayan pek çok farklı bölgelerdeki menfaatlerimize ters düştüğünü bilmemek acemilikten fazlasıdır. "Akdeniz'de Mısır'ı dışlamayın." diye yıllardır ifade ediyoruz. Bize "Siz ne anlarsınız." deniliyordu. Ne oldu şimdi? İşler sarpa sarınca ve maalesef dış politikada haklıyken haksız duruma düşme maharetini AK PARTİ yine gösterince Mısır akla geldi. Libya'da yanlış hesap yapmadan önce Mısır'la elimiz çok daha güçlüyken görüşebilmeliydik.

Biz, İYİ PARTİ olarak ideolojilerden, ön yargılardan uzak, insani ölçülerden ayrılmadan Türkiye'nin menfaati için dış politikanın yapılması gerektiğini savunuyoruz. Mısır'la olan ilişkilerin orada bir darbeci olduğu için kurulmadığının söylenmesi artık hiç inandırıcı gelmiyor. Öyle ki Mısır'la ilişkilerin son derece kötü yönetilmesi, yok seviyesine indirilmesi ve hatta sabote edilmesi Türkiye Cumhuriyeti devletinin yüksek menfaatlerine büyük zararlar verdi. Haklı olduğumuz Doğu Akdeniz konusundaki zorlanmalarımızın sebebi yanlış Mısır politikamızla da bağlantılıdır. Ayrıca İsrail'e olan ilişkilerimizin de bu seviye gelmesi ne Türkiye'ye fayda sağladı ne de işin kötüsü uğruna ilişkileri heba ettiğimiz Filistin'e fayda sağladı. Dış politikada mesele, kapıları açık bırakmak ve görüşmeleri sürdürülebilir hâle tutabilmektir; bir akıl işi olan siyasetin, dış politikanın icabı budur. Küskünlüklerle ve fırsatçı politikalarla ne iç siyaset olur ne de dış siyaset.

Libya politikamızı "Birleşmiş Milletlerin tanıdığı iktidarı destekliyoruz." savı üzerine bina ederken yine "Birleşmiş Milletlerin tanıdığı iktidarı Suriye'de tanımıyoruz." sözüyle iktidardan düşürme çabaları içinde bulunulması uluslararası camiada sözümüzün yere düşmesine neden oluyor, sözümüzün geçerliliğini olumsuz etkiliyor. Burada Suriye'deki tavrımızı sorgulamaktan ziyade dış politika belirleyicilerimizin söylemlerinin tutarsızlığını ortaya koymak için bu detayı dikkatlerinize sunuyorum. Çok açık olarak ifade etmeliyim ki dış politikada tezlerinizi ortaya koyarken bir yaptığınız ile diğer bir yaptığınız ile çelişmemesi lazım. "Libya'da Birleşmiş Milletlerin tanıdığı hükûmeti destekliyorum, o yüzden haklıyım." dersiniz size "Peki Suriye'de haksız mısın o zaman?" diye sorarlar. Bu ifademi "Suriye'de veya Libya'da yanlış yapıyorsunuz, doğru yapmıyorsunuz." demek olarak anlamayın lütfen. Dış politikada AK PARTİ tezlerinin ne kadar özensiz ve analitik düşünceden uzak olduğunu anlatmaya çalışıyorum. Usulün, söylemlerin tutarsızlığını sadece İYİ PARTİ olarak biz görmüyoruz, maalesef yabancı kamuoyu da görüyor. Dış politika ciddiyetle yapılır. Öngörüsüz, ciddiyetsiz, bilgiden uzak iç politika için yapılan dış politikayla bu kadar oluyor. Uzun bir süredir iç politika için dış politika yapılıyor.

Değerli milletvekilleri, Türk Silahlı Kuvvetlerimizin, Birleşmiş Milletler şemsiyesi altında görev yapmakta olduğu başka bir sorunlu yer de Orta Afrika Cumhuriyeti. Burada birçok darbe gerçekleştirildiğini biliyoruz. Son olarak kendilerini "Seleka" olarak adlandıran milislerin aralık 2012'de Orta Afrika Cumhuriyeti Hükûmet güçlerine karşı yoğunlaştırdıkları silahlı saldırılarla tırmanan kriz, Ocak 2013'te imzalanan anlaşmaya rağmen devam etmişti. Seleka milisleri Mart 2013 tarihinde başkente ilerlemiş, bunun üzerine Cumhurbaşkanı ülkeyi terk etmiş ve Seleka lideri askerî darbeye 24 Mart 2013 tarihinde kendini devlet başkanı ilan etmişti. Darbenin ardından ülkede güvenlik uzun yıllar boyunca tesis edilemedi. Ardından 2016 yılında Orta Afrika Cumhuriyeti'nde gerçekleştirilen seçimler sonucunda Cumhurbaşkanı ve Başbakan görevlerine başladılar. Ancak günümüzde ülkenin farklı

şehirlerinde halk Hristiyan ve Müslüman mahalleler olarak bölünmüş durumda. Ülkedeki din ve kabile farkı çatışmalara neden oluyor. Bununla birlikte, son olarak, hükümet ve Orta Afrika Cumhuriyeti'ndeki 14 silahlı grubun katılmasıyla Şubat 2019 tarihinde bir barış anlaşması imzalandı. Umudumuz hem Orta Afrika Cumhuriyeti'nde hem de tüm Afrika Kıtası'nda barışın sağlanması ve istikrarın bir an önce tesis edilmesi. Ülkemiz hem Kuzey Afrika ülkeleri hem de Sahra Altı Afrika ülkelerine karşı çok boyutlu bir dış politika tabii ki izlemeli. Ayrıca, Türkiye, yüz elli yıllık parlamenter tecrübesini, demokratik kazanımlarını, cumhuriyet değerlerini, ekonomi tecrübesini tüm Afrika Kıtası'na aktarabilecek değerli bir ülkedir.

Sayın milletvekilleri, Karabağ'da yaşanan Ermenistan-Azerbaycan çatışmasının Türkiye'yle ilgisiz olduğunu düşünmeyiz. Ege'de ve Doğu Akdeniz'de ülkemizin yaşadığı problemler çerçevesinde Karabağ üzerinden de ülkemize yeni bir cephe açılmaya çalışıldığının altını çizmek isterim. Ülkemizin çevrenin içinde bulunduğu iç politikada bir araç olarak kullanmasına izin veremeyiz. Şu ana kadar, Azerbaycan'ı Türkiye Cumhuriyeti devletimizin ve Hükümetin verdiği desteğin tamamıyla arkasındayız. Hamdolsun görüyoruz ki Azerbaycan'ın Ermenistan karşısında çok büyük bir askerî üstünlüğü var. İnanıyorum ki bu üstünlük devam edecek ve Karabağ geri alınacaktır ve masaya oturulacaktır. Fakat sahadaki üstünlüğün masada da aynı şekilde tecelli etmediği zamanları da biliyoruz. Sahadaki üstünlüğün yanında uluslararası ilişkiler vasıtasıyla dostların ve lehte düşünen devletlerin sayısının çoğaltılması lazım geliyor ki masada kazanan taraf da Azerbaycan olsun. Türkiye'nin rolü asıl buradadır. Sanki biz konunun bir numaralı parçasıymışız gibi tavır geliştirerek ve yine bu konuyu iç politikaya malzeme yaparak Azerbaycan'ın pozisyonunu sıkıntıya sokmayalım. AK PARTİ iç siyasetteki sıkıntılı durumunu toparlayabilme fırsatı olarak görerek çok haklı olan Azerbaycan davasını lütfen heba etmesin.

Fransa'nın tarih boyunca başvurduğu girişimlerinin bir benzerine daha tanık oluyoruz. Birinci Dünya Savaşı öncesinde oluşan şartların benzerlerini maalesef tekrar yaşıyoruz. Buraya gelişi sürecinde AK PARTİ Hükümetinin hatalarından da bahsedilmesi gerekiyor. Ekonomide para politikaları parayla idare edilmez. Sözüne duyulan itimatla, itibarınızla, güven sağlamanızla birçok sorun çözülür. Bu bakımdan para politikaları Merkez Bankasının ve siyasi otoritenin sözüyle yönetilir. Paradan büyük sermaye itibardır. Sadece parayla değil aslında itibarla piyasalar şekillenir. Bugün, para politikalarının doğru bir biçimde yönetilememesindeki benzer nedenleri diplomaside de görüyoruz. Dış politika sözün her geçersiz kaldığı noktada askerî güç gösterisiyle yönetilemez. Yanlış yönetilen dış politikada sözün geçerliliğinin kalmamasından dolayı her seferinde düşmana korku salan, özellikle caydırıcılığıyla nam salmış Türk ordusunu devreye sokup test ettirmek büyük riskler barındırıyor.

Dış politika bir ülkenin ön savunma hattıdır, güvenliğidir, ekonomik coğrafyaya hükmetme yeteneğidir, güçtür. Siyasetin ve ülkenin verdiği sözün güveniyle dış politika ve uluslararası ilişkiler yönetilir. Günümüzde AK PARTİ iktidarı yönetimindeki Türkiye Cumhuriyeti'nin artık tutarlı bir dış politikası bulunmuyor maalesef. Türkiye'nin uluslararası ilişkilerinin sadece liderler üzerinden yürütme stratejisinin sonuçsuz kaldığı artık görülmeli. Bırakın küresel anlamda oyuncu olan ülkeleri, komşularımızla bile ilişkilerimiz kalmadı. Vakit kaybetmeksizin ülkeler arası kişisel ilişkileri terkedin Türkiye Cumhuriyeti devletinin Osmanlı Devleti zamanından beri sahip olduğu tecrübe ve birikimle işletilen kurumsal diplomasiye geri dönmeliyiz.

Değerli milletvekilleri, AB'yle ilişkilerin düzeltilme çabalarını tabii ki olumlu karşılıyoruz. Avrupa Birliğiyle olan ilişkilerimizin yakınlaşmasından taraftarız. Ancak ilişki düzelmesi taviz vererek olmaz. Doğu Akdeniz'deki, Ege'deki Yunanistan'ın şımarıklığına taviz vermeden tezlerimizin kabulüyle ilişkilerimiz rayına oturtulmalı. Avrupa Birliği'nin Doğu Akdeniz'in bir parçası olarak kendini kabul ettirme çabalarına karşıyız. Avrupa Birliği Doğu Akdeniz'in bir parçası değildir. Avrupa Birliği Doğu Akdeniz'de Yunanistan'ı ve Güney Kıbrıs'ı kullanarak kendisini işin içine sokmaya çalışıyor. Böyle bir oyuna gelmemesi gerekir. Yunanistan her seferinde Türkiye'den taviz almak için uğraşiyor, bunda da kendisinden çok diğer devletlerin, kurumların desteğine güveniyor. Yunanistan'la her yumuşama döneminde dost oluyoruz zannedilirken tavizler veriliyor. Örneğin, kıta sahanlığı, FIR hattı, hava sahası gibi. Doğu Akdeniz'de sergilenen duruşun karşılığında Kıbrıs'ta taviz vermeyelim tekrar. "Her ne pahasına olursa olsun müzakere edelim." ya da "Ön şartsız müzakere edelim." ne demek? "Ön şartsız müzakere" demek ucu açık tavizler demek. Doğu Akdeniz'de bir müzakere yapılacaksa diğer ülkelerle birlikte yapılmalı. Sadece Yunanistan'la müzakere yapılmamalı. Avrupa Birliği'nin amacı bizi Kıbrıs'tan uzaklaştırmak ve Doğu Akdeniz'deki hâkimiyeti kurmak.

Kıbrıs'ta 1960 Garanti Anlaşması'ndan elde ettiğimiz hakları kaybedersek Doğu Akdeniz'de duruş sergileyemeyiz. 1960 Garanti Anlaşması'nın öncesine dönersek Kıbrıs'ta yine 650 askerimiz kalır. Bu anlaşmanın alt yapısını 1959'da Zürih ve Londra Anlaşmalarıyla sağlayan merhum Başbakan Adnan Menderes ve merhum Dışişleri Bakanı Fatin Rüştü Zorlu'yu rahmet ve minnetle yâd ediyorum.

Sözlerimin sonunda Kıbrıs'ta ve Doğu Akdeniz'de günümüzde yaşanan gelişmelerin başlangıcıyla ilgili bir hususu daha dikkatlerinize sunmak isterim. 2003 yılındaki Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti seçimlerinde kendisini davaya adanmış büyük devlet adamı merhum Rauf Denktaş'a karşı yapılan muhalefetin AK PARTİ tarafından nasıl desteklendiğini hatırlamanızı isterim. Yine bazı itiraf niteliğindeki yabancı belgelerden görüyoruz ki bu muhalefet AK PARTİ'yle birlikte dış güçler tarafından da desteklenmişti. Merhum Denktaş bir Türkiye ziyaretinde AK PARTİ yetkilileri tarafından "Git bunları memleketinde anlat!" sözlerine muhatap olabiliyordu. Büyük mücahit Rauf Denktaş ve biz Türk milliyetçileri, vatanseverler, demokratlar rencide edildik. Kıbrıs davasına sadık Rauf Denktaş ve temsil ettiği görüş 2003 seçimlerinde AK PARTİ'nin desteklediği muhalefete mağlup edildikten sonra 2004'teki Annan Planı önümüze geldi. Büyük çabalarla Kıbrıslı kardeşlerimize "evet" oyu verilmeye çalışılan Annan Planı, Cenab-ı Allah'ın lütfuyla Rumlar tarafından kabul görmedi; o Annan Planı kabul görseydi bugün bile pamuk ipliğine bağlı, Merkel'in bir telefonuna bakan Doğu Akdeniz politikası savunulamaz olurdu. Bu vesileyle merhum Rauf Denktaş, merhum Fazıl Küçük ve davaya hizmet etmiş tüm kahramanlarımızı, şehitlerimizi rahmetle anıyorum.

Kıbrıs'ta yaşanan olaylara benzer bir biçimde 2009 yılında Ermenistan'la girilen gereksiz ilişkiler "tek millet iki devlet" diye tanımladığımız Azerbaycan'la olan ilişkilerimizi de sıfıra indiriyordu az daha.

2009 yılında Ermenistan'la imzalanan Zürih Protokolleri yine Cenab-ı Allah'ın lütfuyla Ermeni tarafınca yürürlüğe konmadı ve son olarak 1 Mart 2018 itibarıyla Ermenistan tarafından tek taraflı olarak iptal edildi.

Ermenistan'la futbol üzerinden bir diplomasi girişimi başlatıp bir sonuç alınacağını zannetmek aslında Ermeni meselesini hiç anlamamış olmak demektir. Böylesine çapsız bir girişimin sonuç vermeyeceğini bilmek için dışişleri uzmanı olmaya gerek yok. Ermeni mezalimini en yakından yaşamış memleketim Erzurum'un caddelerinden bir hemşehrime çevirseniz, sorsanız o bile size bunları anlatırdı. Bu girişimi başlatarak protokollerin yürürlüğe girmesi için çalışılması Azerbaycan'ı sonsuza kadar kaybetme anlamına gelmekteydi aslında. İYİ PARTİ yönetimindeki bir Türkiye'nin tüm gücüyle, her zaman Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ve

Azerbaycan'ın yanında olacağını, Türkiyemiz'in tüm dünyada başı dik bir şekilde politika yapacağını ifade eder, Genel Kurulumuzu saygıyla selamlarım. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın İsmail Özdemir, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA İSMAİL ÖZDEMİR (Kayseri) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Birleşmiş Milletlerin Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti misyonlarına katılım konusundaki Cumhurbaşkanlığı tezkeresiyle ilgili Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Gazi Meclisimizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum.

Tarihsel perspektifte bakıldığında Afrika Kıtası'nın bizim açımızdan düşünülenin ötesinde öneme sahip olduğu gerçeğini görürüz. 1071 yılında Anadolu'yu fethetmemizle başlayıp 1453'te İstanbul'u ebedî Türk yurdu yapmamız, akabinde de Balkan coğrafyasıyla devam ederek Avrupa'nın içlerine kadar ilerleyişimiz sonrasında sadece askerî ve siyasi üstünlüğü ele geçirmediğimiz, aynı zamanda küresel ticaretin de kontrolünü her yönüyle ele almış olduk. Zira, sahip olduğumuz, Kafkasya, Kırım, Balkanlar, Orta Doğu ve Kuzey Afrika'yı kapsayan kara hâkimiyetimiz yanında Hazar, Karadeniz, Akdeniz, Kızıldeniz ve Basra Körfezi'ndeki deniz hâkimiyetlerimiz dönemin en önemli ticaret sahaları olarak İpek ve Baharat Yollarının da kontrolünü sağlamamıza fırsat tanımıştır. Bu durum Türk cihan hâkimiyetinin her alandaki tescilli anlamına gelmiş ve her çevre bu hâkimiyet karşısında özellikle ticari konularda Osmanlı'nın iznine müracaat etmek zorunda kalmıştır, aksi bir durumda Asya ve özellikle Hindistan ile Çin'e erişim olanağının bulunmadığını herkes görmüştür; bununla beraber, İngiltere, Hollanda ve Portekiz gibi ülkelerin Asya'ya erişim imkânına sahip olabilmek için kendisine yeni ulaşım ve ticaret hattı güzergâhları araması sonucu doğmuştur. Zaman içerisinde bunu diğer Avrupa ülkeleri de takip etmiştir. Böylelikle, 16'ncı yüzyıldan itibaren Avrupalı kimi ülkeler deniz gücü ve yollarına ağırlık vermek suretiyle Afrika Kıtası'nın etrafından dolanarak amacına ulaşabilme uğraşını gütmüşlerdir. Uzun bir mesafe olan bu güzergâh boyunca ve netice itibarıyla sadece yeni bir küresel ticaret güzergâhı doğmamış, batı ve Güney Afrika sahilleri de aynı ülkelerin ikmal ve lojistiğinin sağlanması maksadıyla zaman içerisinde işgal edilmiş ve kolonileştirilmiştir. Bu durum, Avrupa'da mülkiyet ve devlet sistemlerini etkilemiş, eğitim ve teknik donanım alanlarında yenilikleri beraberinde getirmiştir. Sömürgeci zihniyetin sahipleri Afrika'nın her kaynağını vahşice kullanırken; insanlarını köleleştirmiş yer altı ve yer üstü kaynaklarını ellerinden alarak kendi zenginliklerinin aracı olarak kullanmışlardır. Batı ve Güney Afrika'dan başlayan sömürgeci faaliyetler zaman içerisinde Afrika Kıtası'nın orta ve diğer bölgelerine doğru yayılmaya başlamıştır.

1960'lı yıllara kadar günümüz Afrika'sının çok sayıdaki bölgesinde aynı sömürge faaliyetleri devam etmiş, zaman içerisinde Afrika ülkeleri görünürde sömürgelerden kurtulmuş olsa da fiiliyatta ve ne yazık ki benzer amaçların bugün dahi devam ettiğini söyleyebilmek mümkündür. Dolayısıyla küresel Türk hakimiyetine karşı üstünlüğü ele geçirmek isteyen çevreler Afrika Kıtası'nda izledikleri insanlık dışı politikalarıyla yine bugün de aynı amaç yani küresel üstünlük mücadelesi için kirli faaliyetlerine devam etmektedirler. Belki sömürgecilik fiilî olarak bitmiş görülebilir, ama bu amacı taşıyan ülkeler arkalarında kendilerine hizmet edecek rejim ve isimleri bırakmışlar ve aynı kanallar vasıtasıyla da kendi hedeflerine bugün de ulaşmaya çalışıyorlar. Kendilerine hizmet etmeyi kabul etmeyenlere karşı ise oluşturulan yerel silahlı gruplar ve terör örgütleri eliyle yeni bir gündem yaratıp şartları yine istedikleri alana çekmeye zorluyorlar. Fakirlik ve yoksulluk kısıracında olan çoğu Afrika ülkesi işte bu zalimce emellerden henüz kurtulabilmiş değildir. Nüfus artışı itibarıyla dikkatleri üzerine çeken Afrika Kıtası'nın bugün dahi sahip olduğu zengin yer altı kaynakları kendisine pazar ve ham madde arayan niyeti kötü olan ülkelerin iştahını kabartmaya devam ediyor. Diğer yandan, Kızıldeniz üzerinden Akdeniz ve Hint Okyanusu'na açılma imkânı bulunan önemli geçiş güzergâhlarının varlığı sebebiyle Afrika Kıtası'nın doğu yakasında kalan bölgeler bugün hâlâ küresel üstünlük mücadelesinde yer almak isteyen ülkelerin öncelikli hedefleri arasında yer almaktadır. Sadece Cibuti'de aynı anda çok sayıda ülkenin askerî üssünün olması bu meselenin açık bir örneğidir. Dolayısıyla gerek tarihsel perspektif gerekse günümüz koşulları dikkate alındığında Türkiye'nin Afrika'yla olan münasebetlerini büyük bir önem, insani temelli vizyon ve karşılıklı hak ve menfaatlerin gözetildiği kapsamlı bir politikayla ele alması zorunluluğu karşımızda bulunuyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tarih ve beşerî hafıza şahittir ki biz Türkler de uzun yıllar boyunca Afrika'da bulunduk. Kudretli Hakanımız Yavuz Sultan Selim Han'ın Mısır seferinden itibaren başlamak üzere Afrika Kıtası'nın büyük bir kısmında var olduk. Bugün "soykırım" olarak nitelenen insanlık suçlarıyla Afrika Kıtası ve sözde medeni çok sayıdaki Avrupalı devlet beraber anılırken bizler bugün dahi oralarda yüzyıllar önce yaptığımız hizmetlerle anıyoruz. Ne mutlu ki bu insani yardımların bugün de devam ediyor oluşu Türkiye vizyonunu Afrika'da diğer ülkelere ayıran en önemli etken olmaktadır. Dolayısıyla üzerinde müzakerede bulunduğumuz tezkereler gibi Afrika'da barış ve istikrara katkı sağlayacak uluslararası girişimlerdeki mevcudiyetimiz bizim açımızdan tarihe, bölge insanına ve gelecek vizyonumuza dair önemli ve değerli bir sorumluluk olarak görülmelidir.

Afrika Kıtası'nda var olan sorunları elbette biz yaratmadık ancak Afrikalıların kendi sorunlarını aşmalarında yardımcı olmak bu kapsamda örnek olacak bir siyasetin izlenmesi zorunluluğu da açıktır. Gerek Kuzey Afrika gerekse Güney Afrika'yla beraber Kıtanın iki uç noktasında yer alan ülkelere geliştirdiğimiz olumlu ilişkilerin Kıta genelinde yayılmasını sağlamamızın millî çıkarlarımızda da katkısı büyüktür. Ülkemizin sınıırı aşan göçler ve terörle mücadele konularında sahip olduğu tecrübelerle ilave olarak Covid-19 salgınında görüldüğü gibi, sağlık hizmetleri alanında da var olan büyük ve değerli potansiyelimizi Afrika'da bulunan ülkelerle paylaşmak insani sorumluluklarımızdan olduğu gibi, ülkemizin potansiyelini de artıracaktır.

2019 verilerini dikkate aldığımızda Afrika kıtasında var olan büyükelçilik sayımızın 42'ye ulaşmış olması, ticaret hacmimizin kıta genelinde 25 milyar doları aşması, Türk Hava Yollarının 38 ülkede toplam 58 destinasyona erişmesi ve TİKA faaliyetlerin de hâlihazırda 22 program koordinasyon ofisiyle faaliyet gösterilmesi elbette önemli ve değerlidir. Ancak bununla yetinilemeyeceği ise açıktır. Ulaşım, madencilik, enerji ve tarım alanındaki yetkinliklerimizle Afrikalı dostlarımızla müşterek çalışmalar gerçekleştirmek girişimci dış politikamızın pratiğini yansıtabilecektir.

Afrika'da yer alan çoğu ülkenin kalkınmada geri kaldığı dikkate alındığında Türkiye'nin bu ülkelerin gerçekleştirmek istediği altyapı yatırımlarına odaklanması faydalı olacaktır. Bu yatırımlar vasıtasıyla izlenecek yol sadece yatırımı yapıp, karşılığını alıp akabinde gitmek değil, aksine, tecrübe ve bilgi aktarımını da temin edip, dostane ilişkiler kurduğumuz Afrika ülkelerine kimsenin sağlayamadığı imkânı sunabilmektir. Zira, Afrika ülkeleri bugün hem kendi imkânsızlıklarını değerlendirmek üzere fırsat bekleyen ve dayatmacı yaklaşımlar sergileyen çevrelerden hem de yapılan yatırım karşılığında kendilerine mahkûm bırakan yeni yüzyıl tarzı sömürgeci anlayıştan rahatsızdır.

Diğer bir husus da kıta var olan istikrarsızlığın ana kaynağı olan terörizm belasından Afrikalı ülkeleri kurtarabilmek için icap eden yardımları sunmanın yanında, yine terörle mücadelede üstünlük sağlayan Türk savunma sanayisinin ürünleri olan askerî teçhizat ve araçların da Afrikalı ülkelere satılması için makul kanallar oluşturulmalıdır. Bu anlamda sadece Afrika Kıtası'na hitap edecek bir askerî fuar ve güvenlik forumunun tesis edilmesinin önemli olacağı ortadadır. Gerek teknolojinin gelişmiş olması ve özellikle uzay sahasındaki yeniliklere duyulan ihtiyaç, gerek ülkemizin küresel vizyonda yer alan uzay hedeflerimiz ve gerekse de Afrikalı ülkelerin bu anlamdaki yoksunluğu kıtadaki rekabette yeni koşullar yaratabileceğimiz bir başka alanı daha karşımıza çıkarmaktadır. Türkiye'nin uzayla ilgili millî hedeflerini tesis ederken bunu Afrika ülkelerinin de dahil edildiği bir ortaklıkla yapabilmesi, karşılıklı kazanımların yeni yüzyıldaki bir başka önemli ayağını oluşturulabilir. Mesele sadece Afrika Kıtası'nda ticaret

hacmimizi artırmak, millî güvenliğimizle beraber hak ve menfaatlerimiz için yeni askerî üsler edinebilmek yahut bizde olmayan kaynaklara erişme imkânını bulmak olmamalı. Bunun ötesine ulaşan stratejiyle, çok daha geniş bir sahada Afrika'yla ilişkilerin geliştirilebileceği iyi anlaşılmalıdır. Bunu başarmamız hâlinde bahse konu olan meselelerin bizler için bir zorluk olmayacağı pek tabii görülecektir. İnsana insanca bir yaşam sunma ülküsünün ne anlama geldiği, Türk milletinin büyük devlet felsefesindeki yansımalarının karşılığının ne olduğu Afrika'da gösterilmelidir. Özellikle 21'inci yüzyılda olması gereken hâliyle mevcut küresel düzene karşı iddialı bir alternatif sunarken, bunu başarabilmek için Afrika ülkeleriyle dayanışma hâlinde olmanın öncelikli olduğunu iyi kavramalıyız. Çeşitli fırsatlarda mevcut küresel sistemin vasatlığı gündeme geldiğinde ifade edilen ve Türkiye'nin resmî söylemi hâline gelen "Dünya 5'ten büyüktür." ifadesinin daha çok Afrika'da yankılanıyor oluşunun anlamı açıktır. Ölçümüzde insanlığın huzurunu tesis etmek esas olmalıdır. Türkiye, dün Afrika'da sömürgeci değildi, asla da olmadı. Bugün ve yarınlar için beraber büyümeyi ve kalkınmayı hedeflediğini her yönüyle gösterdiği takdirde, hiç kimsenin kuşkusu olmasın, Afrika'daki kapılar bize daha fazla açılacaktır. Bu kapsamda, Türkiye'nin prestijini Afrika kıtasında yansıtan ve Türk milletinin feraset, muhabbet, şefkat ve dostluk elinin Afrikalı kardeşlerimize uzatılmasında sorumluluk üstlenen TİKA, Türk Hava Yolları ve diğer sivil toplum kuruluşlarına da teşekkür ediyoruz.

İlave olarak, FETÖ'nün kendisine yer edinmek için gözüne kestirdiği alanların başında geldiğinden dolayı Afrika'nın güvenlik diplomasisi anlamında bizim açımızdan sahip olduğu bir başka önem daha dikkatlerden kaçırılmamalıdır. Bu terör örgütünün şimdiye kadar bazı finans kaynaklarını Afrika'daki kimi ülkelere taşıdığı malumdur. Ayrıca, FETÖ okullarının da yine aynı coğrafyada kendini gösterdiği bilinmektedir. Gerek bahse konu olan terör örgütünün her türlü faaliyetlerinin engellenmesi ve yok edilmesi gerekse bundan sonrası için bir daha Afrika'da yer bulamamaları adına Türkiye yakın diplomasi faaliyetlerini hızlandırmalıdır; zafiyet oluşan alanlar varsa bunlar bir an evvel ortadan kaldırılmalıdır. Türkiye büyük bir küresel vizyonla 21'inci yüzyılda yoluna devam ederken, iletişimin sahip olduğu önemin farkına varılarak Afrika'da Türkçe eğitim veren kursların daha da yaygınlaştırılması konusunda var olan gayretlerin değeri mutlaka karşılık görmeli, kapsamı genişletilmelidir. Hâlihazırda, çoğu, kıtanın kuzey bölgesinde yaşıyor olmakla beraber, önemli sayıda Türk nüfusun Afrika kıtasında yaşam sürdüğü de asla akıllardan çıkarılmamalıdır.

Değerli milletvekilleri, tezkereye konu olan ülkelere Mali, 1960 yılında Fransa'nın sömürgesinden çıkmış, 1 milyon 241 bin kilometrekarelik yüzölçümüyle geniş bir alana sahip olan Batı Afrika ülkesidir. 2013 yılında gerçekleştirilen silahlı grupların saldırısı ülkedeki kimi şehirlerin ele geçirilmesi sonucunu doğurmuş, bu durum Fransa'nın müdahalesini beraberinde getirmiştir. Aynı yıl Birleşmiş Milletler bünyesinde MINUSMA başlatılmıştır. Devam eden yıllarda gerçekleştirilen seçimlerde katılım oranının düşük olması ve şaibe iddiaları ülkeyi derin bir siyasi krize sürüklemiştir. Bununla beraber, Mali'deki fakirliğin artması ve kapsamı genişleyen iş bırakma eylemleri ile protestolar toplumsal sorunları en üst seviyeye taşımıştır.

Nihayetinde 18 Ağustos 2020 tarihinde ülkede gerçekleşen askerî darbe ise yeni bir dönemin kapılarını aralamıştır. Mevcut durumda Birleşmiş Milletler ECOWAS ve Afrika Birliği Mali'deki durumu yakinen takip etmektedir. Dikkat çekici olansa, bu tarihe kadar İbrahim Boubacar Keita'yı koşulsuz olarak destekleyen Fransa'nın birdenbire sessizliğe bürünmesidir. Mali'nin Fransa için taşıdığı önemin, bu ülkenin sadece eski bir sömürgesi olmasından kaynaklanmadığı, ayrıca Libya'ya Mali'de bulunan bazı silahlı grupların gönderilmeye çalışıldığı da iddialar arasındadır. Dolayısıyla bugünlerde Mali'de yaşanan gelişmelerin sadece bu ülkenin ve Batı Afrika'nın geleceğini değil, kıtanın kuzey bölgesini ve Libya'yı da ilgilendirdiği gerçeğini göz ardı etmemek gerekir. Mali'nin bundan sonraki dönemde izleyeceği yol, diğer bazı Afrika ülkeleri için de model olma riski yahut fırsatını aynı anda, beraber taşımaktadır.

Böylesi bir dönemde Dışişleri Bakanımızın 9 Eylül 2020 tarihinde Mali'yi ziyaret ederek ülkemizin desteğinin kardeş Malililerle beraber olduğunu yerinde ifade etmesi müspet bir gelişme olmuştur. Ancak askerî darbe sonrasında ülke idaresinin bir an önce sivil yönetime devredilmesi konusunda Türkiye'nin hassasiyetlerinin muhataplarına iletilmesi memnuniyet verici bir gelişme olacaktır. Mali'nin normalleşmesi ve istikrarlı bir yapıya sahip olması için ülkemizin bu zamana kadar verdiği desteğin bundan sonraki dönemde de esirgenmemesinin büyük bir öneme sahip olduğunu düşünüyoruz. Aynı şekilde, henüz istikrar ve barış iklimini yakalayamamış olan Orta Afrika açısından, ülkemizin Birleşmiş Milletler kapsamında sürdürülen çabalara destek olmasının önemi büyüktür. "Orta Afrika" adının hakkını vererek kıtanın merkezi konumunda yer alan jeostratejik potansiyeline ilave olarak, zulme uğrayan çok sayıda Müslüman'ın bu ülkede yer alması, ülkemizin doğrudan ilgi göstermesi gereken bir ehemmiyeti daha beraberinde getirmektedir. Günümüzde Orta Afrika Cumhuriyeti'nde yaşanan sorunların büyük bölümü, çevre ülkelerden kaynaklı nüfus ve tarihî özellikleri bulundurmakla beraber, bunun tersi olacak şekilde, sorunların aşılması durumuydu var olan kaotik gelişmelerin diğer komşu ülkelere de sığrama potansiyelini taşımaktadır. Bu durum dikkate alındığında, Orta Afrika Cumhuriyeti'nin normalleşmesinin sağlanmasına katkıda bulunmak, kıtanın kalan bölümünde sağlanacak önemli bir destek olarak değerlendirilmelidir. Milliyetçi Hareket Partisi olarak, Meclisimize gönderilmiş olan tezkerenin bir yıl daha uzatılmasına bu sebeplerden dolayı olumlu yönde oy vereceğimizi ifade etmek isterim. Arzumuz, Afrika'da bölgesel istikrar ve barış için tehdit oluşturan insani ve siyasi krizlerin aşılmasına ülkemizin katkıda bulunması, böylelikle Afrika Kıtası'nda Türkiye'nin izlediği dış politikamızın güzel bir örneği olarak kabul edilmesidir.

Saygıdeğer milletvekilleri, sözlerime son vermeden önce, Ermenistan'ın Dağlık Karabağ bölgesindeki işgalini, işlediği insanlık suçlarını ve saldırganlığını kınıyor, kendi topraklarını kurtarmak, kendisine yönelen saldırıları bertaraf etmek ve güvenliğini sağlamak üzere meşru hakları çerçevesinde gayret sarf eden dost ve kardeş ülke Azerbaycan'a, Azerbaycanlı Türk askerlerine Cenab-ı Allah'tan muvaffakiyetler diliyorum. Temennimiz ve inancımız, can Azerbaycan'ın bir an evvel işgal altındaki topraklarını kurtarması, böylelikle bölgesel barış ve istikrarın sağlanmasıdır.

Ermenistan'ın saldırganlığını Tovuz ve Gence gibi Dağlık Karabağ dışındaki bölgelere yayma girişimi ise rezil fakat maksadına ulaşamayacak bir hesabın ürünüdür. Dağlık Karabağ ait olduğu yere dönmeden meselenin kapanacağını düşünenler büyük bir yanılgı içerisine girerler. Otuz yıldır bu meselenin çözümü için başta Minsk Grubu olmak üzere adım atmayanların bugünlerde yaptığı çatışmaların durdurulması çağrısı Türklüğün Kafkasya'daki mevcudiyeti için büyük bir tuzak, kabul edilemeyecek, samimiyetsiz bir çıkıştır. Millî şairlerimizden merhum Ziya Gökalp'in "Düşman öz yurduna el attı/ Mezarından Ata'n kılıç uzattı/Yürü diyor, hakkı zulüm kanattı/Atilla'nın oğlusun sen, unutma!/Medeniyet deme, duymaz, o sağır/Taş üstünde taş kalsın, durma kır/Kafalarla düz yol olsun her yer bayır/Atilla'nın oğlusun sen, unutma!" seslenişinde olduğu gibi Azerbaycan'ın kendi iradesini ortaya koyduğu, Türklüğün zilleti kabul etmeyip karşısında diz çökmeye mahkûm bırakacağı gün işte bugündür. Dağlık Karabağ'da kimin işgalci, kimin hak sahibi olduğu açıktır, Birleşmiş Milletler kararlarıyla da sabittir. Bu şartlarda bize göre Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti'nin Azerbaycan Cumhuriyeti'ne katılması şarttır, tarihî zorunluluktur, çok acil bir ihtiyaçtır, deyim yerindeyse hayat memat konusudur.

Bu vesilelerle sözlerime son verirken, tezkerenin hayırlara vesile olması temennisiyle Gazi Meclisimizi sevgi ve saygılarımla selamlıyorum. (MHP ve AK Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Hakkı Saruhan Oluç.

Buyurun Sayın Oluç. (HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Mali uzun yıllardır istikrarsızlık ve darbelerle karşı karşıya kalan bir Afrika ülkesi. Yolsuzluk ve ekonomik sorunlar başta olmak üzere, etnik grupların yaşadığı sorunlar ve El Kaide, IŞİD türevi ve benzeri çeteler Mali'yi istikrarsızlığa ve dış müdahalelere açık bir hâle getirdi. Mali'deki istikrarsızlık hâli bölgedeki çetelerin de hareket alanını genişletti. Bu vesileyle bu çete yapılarının Orta Doğu'da, bölgemizde, Irak ve Suriye'de yarattıkları sorunlara değinmek istiyorum. Bugün 6 Ekim olması vesilesiyle de 6-8 Ekim 2014 günlerini ve yaşananları hatırlatmak istiyorum.

O dönemde IŞİD terör örgütü başta Suriye ve Irak'ın önemli şehirlerinde ve bölgelerinde büyük katliamlar yapmış, binlerce insanı katletmişti. Milyonlarca Kürt, Türkmen, Arap, Alevi, Hristiyan, Ezidi ve çeşitli inançlara sahip halkları yerlerinden yurtlarından göç ettirmiş, kadınları pazarlarda satmış, tecavüz etmiş, insanların kafalarını kesmiş, şehirleri yıkarak ve işgal ederek kendine bir iktidar alanı yaratmayı hedeflemişti.

Yaşanan böylesi bir süreçte âdeta bir vahşet coğrafyası yaratmak amacıyla olan IŞİD, Kobani kentini de kuşatmaya almıştı. Bu kentte yaşayan insanlara karşı ağır kitle imha silahları kullanarak ve bombardımanlarla katliama yönelmiş olan IŞİD bu kente dört bir yandan saldırmaktaydı.

Kobani kenti, biliyorsunuz, Türkiye'nin Urfa ili Suruç ilçesiyle arasında sadece devlet sınırı bulunan, ancak birkaç yüz metre mesafede olan ve çoğunluğu Suruç ilçesinde yaşayan vatandaşlarımızın yakın akrabalarının bulunduğu bir yerleşimdir. Aradaki sınır, insanların ilişkileri, akrabalıkları, sosyal ve toplumsal yakınlıkları bakımından neredeyse yok denecek kadar yapay bir hâle gelmiştir. İnsanlar teyze çocuğudur, damadıdır, gelinidir; birbirlerine gidip gelirler, Mürşitpınar Sınır Kapısı'ndan ticaret yaparlar.

Burada yaşanacak bir katliam Kürt vatandaşlarımız açısından büyük bir rahatsızlık anlamına gelecektir. Bu nedenle partimiz gerek Irak gerekse Suriye'deki Alevi, Türkmen, Arap, Kürt, Hristiyan toplumlarının IŞİD'in hedefinde olmaları dolayısıyla yaşadıkları bölgelerle ilgili olası katliamlara karşı sürekli duyarlılık çağrısı yapmıştır o dönemde. Bahsedilen süreçte de tüm dünya kamuoyu IŞİD çetelerinin insanlığa karşı işlemiş oldukları bu suçları durdurmak için çeşitli şekillerde duyarlılık çağrıları yapmıştır. Bu anlamda IŞİD çetelerine karşı kurulan uluslararası koalisyon, IŞİD'e karşı siyasi ve askerî mücadeleyi yürütmüştür.

Bu kapsamda birçok kez başta partimiz olmak üzere koalisyon güçlerinden tutun da Türkiye ve dünya demokratik kamuoyu bu barbar çetelere karşı Türkiye'deki Hükûmetin tutumunu eleştirmiştir, insanlığa karşı tüm dünyanın gözleri önünde suç işleyen bu terör örgütüyle mücadele etme noktasında Türkiye Cumhuriyeti devletine çağrıcı olmuştur. Buna karşılık Adalet ve Kalkınma Partisi Hükûmeti ısrarla yapılan tüm çağrılara uzun zaman duyarsız kalmıştır.

Kobani sınırında yer alan Mürşitpınar Sınır Kapısı'nı savaştan kaçan sığınmacılara ve insani yardımlara bir açıp bir kapatan Adalet ve Kalkınma Partisi Hükûmetinin bu konuyla ilgili yürüttüğü siyaset son derece sorunlu olmuştur.

6-8 Ekim nasıl bir siyasi ortamdı, buna da kısaca değinmek ve hatırlatmak istiyorum. 6-8 Ekim 2014'te Türkiye'de çözüm süreci devam ediyordu. İmralı görüşmeleri, heyetimizin Ankara'da Hükûmetle görüşmeleri devam ediyordu. Süreç kopmuş, bitmiş değildi. İmralı'da yapılan görüşmelerin bazılarında Suriye'deki durum da tartışılıyordu. Türkiye'de Kürt sorununun çözüm süreci, bölge düzeyinde İran, Irak ve Suriye'deki Kürtleri nasıl etkileyecek; dolayısıyla Türkiye'nin güvenliğini ilgilendiren meseleler ele alınırken oradaki Kürtlerle ilişkiler nasıl kurulacak; yeni yüzyılda Türkiye Cumhuriyeti devletinin hem kendi yurttaşları olan Kürt halkıyla hem de diğer ülkelerde yaşayan Kürtlerle ilişkileri nasıl olacak; bütün bunların hepsi o süreçte tartışma konusu olan konulardı.

İşte bu siyasal ortamda eylül ayında IŞİD Kobani'yi kuşatmaya başladı. Büyük bir askerî güçle, tanklarla, toplarla, o zaman Musul'dan elde ettiği ağır silahlarla Kobani'nin etrafını çevirmeye başladı. Kobani'de 100 bine yakın insan başka yerlerden de gelip oraya yerleştiği için kasabanın nüfusu 3'e katlanmıştı. IŞİD operasyonlarını, saldırılarını, eylemlerini giderek artırıyor, bu insanlar da köyleri terk ede ede ilçe merkezine geliyorlardı. IŞİD orayı ele geçirdikten sonra bütün Türkiye sınırına hâkim olmak için önünde neredeyse hiçbir engel kalmayacaktı. Binlerce insanın katledilme tehlikesi vardı; birçok yerde yirmi, yirmi beş güne yayılan protesto gösterileri Türkiye sınırları içinde de dünyanın bütün ülkelerinde de bu nedenle yapılıyordu. 6 Ekim akşam saatlerinde IŞİD terör örgütünün Kobani'nin dünyayla tek bağlantısı olan Mürşitpınar Sınır Kapısı'nı kuşatması sonucunda sivillerin katliamı olasılığıyla bir kez daha yüz yüze kalındı. Bu konuda Kobani'de yaşayanlar durumun vahametini ve acil önlem alınması hakkındaki taleplerini bizleri telefonla arayarak iletiler. İki taraftan sınır kapısı kuşatılmıştı, her an düşme tehlikesi vardı ve düştüğü takdirde, Mürşitpınar Sınır Kapısı ele geçirildikten sonra aslında Kobani'nin dünyayla bağları tamamen kesilecekti. Bunun üzerine, olağanüstü toplantı hâlinde olan merkez yürütme kurulumuz Eş Genel Başkanımız Selahattin Demirtaş aracılığıyla o dönemin Başbakanına telefonla ulaştı, acil bir insani müdahale ve koridor açılması konusunda kendilerine ihtiyaçlar tüm açıklığıyla aktarıldı. Konuşma detayları o günü yaşayanların ve benim de -ben de o günü yaşayanlardan biriyim- hafızalarımızdadır, neler söylendiği hafızalarımızdadır. Birkaç saat içinde talep edilenlerin yerine getirileceğine dair dönemin Başbakanı tarafından söylenen sözler hafızalarımızdadır ama gördük ki aradan geçen zamanda -birkaç saati kastediyorum- Hükûmet tarafından yaşanacak katliamı önlemeye yönelik hiçbir adım atılmadığı anlaşıldı. Hükûmeti harekete geçirmek, dünyanın olası katliama seyirci kalmasını engellemek amacıyla Kobani'de yaşanan durum kamuoyuyla bizim tarafımızdan paylaşıldı, bu paylaşım ve acil önlem alınması talebi en temel demokratik hak çağrısıdır, bir Anayasal haktır demokratik protesto hakkı. Çözüm sürecindeyiz o dönemde, görüşmeler yürütüyoruz aynı zamanda, öyle kolay kolay Hükûmetle çatışacak bir pozisyona girmemeye özen gösteriyoruz. Hükûmet de bizimle ilişkilerinde buna dikkat ediyor, o günleri bilenler hatırlayacaklardır.

Acil demokratik eylem çağrısı, demokratik kitle örgütleri, siyasi partiler ve sivil toplum kurumlarının en temel hakkıdır çünkü toplumda duyarlılık yaratmak ve hükûmetlerin çeşitli sorunlar karşısında insan haklarının ve yaşam hakkının korunmasından yana davranmaları için başvurulacak yollardan biri olan bu tür çağrılar, demokratik protesto ve duyarlılık yaratma eylemleri için kullanılan bir haktır. Acil demokratik dayanışma çağrısı hiçbir şekilde şiddeti teşvik veya ima eden bir çağrı değildir ve olmamıştır; tamamıyla, demokratik anlamda bir duyarlılık çağrısıdır.

Adalet ve Kalkınma Partisi Hükûmetinin Kobani'de işlenen insanlığa karşı suçlara dair yürüttüğü politikanın yanlış olduğu, Türkiye sınır kapılarının insani yardıma ihtiyaç duyan sığınmacılara kapatılmasının Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliğinin kriterlerine uymadığı tarafımızca açıkça ifade edilmiştir. Dolayısıyla Adalet ve Kalkınma Partisi Hükûmetinin uyguladığı bu pratiğin değişmesi ve yaşam hakkının korunması için kamuoyu yaratmak ve siyasi bir ağırlık oluşturmak bizim birincil görevimizdir, kaldı ki bu söylediklerimizi bir süre sonra Adalet ve Kalkınma Partisi Hükûmeti de yerine getirdi. Yani 29 Ekimde, 6-8 Ekim 2014 tarihinden sonra, 29 Ekimde, o ekim ayının 29'unda adımlar attı. Buraya tekrardan, biraz sonra döneceğim.

Şimdi, 7 Ekim günü ve sonrasında gerek protesto eylemleri yapanlar gerekse de bu eylemlere karşı olan çeşitli gruplar arasında çatışmaların çıkması, güvenlik güçlerinin halka yönelik orantısız ve aşırı güç kullanması, kitlelere ateş etmesi sonucu onlarca yurttaş ölmüş, yüzlerce yaralanmıştır; onlarca insanımız sokak ortasında ölmüştür. Bu katliamları gerçekleştirenler belli olduğu hâlde hiçbir hukuki işlem başlatılmamış, bu kişiler âdeta koruma altına alınmış ve cezasızlıktan yararlandırılmıştır. Adalet ve Kalkınma Partisi Hükûmetinin yaptığı budur esas itibarıyla. Sadece Diyarbakır'da değil; İzmir'de, Antep'te, Batman'da, her tarafta linç hadiselerinin bir tek tutuklu yoktur.

Biz ne yaptık bu olaylar yaşandıktan sonra, bir parantezle belirtmek istiyorum. Milletvekili arkadaşlarımız ve Meclis Grubumuz olarak Parlamentoda defalarca araştırma ve soru önergeleri verdik; kürsüye çıktık, anlattık; gelin, araştırma komisyonu kuralım, bu provokasyonlar nasıl oldu, kim sorumlu, kim suçlu, siyaseten ve hukuken bunu araştıralım dedik; Parlamento bir rapor hazırlasın dedik. Çünkü onunla ilgili davalar açılacaktı hem bu davalara bir altyapı oluştursun hem de biz siyaseten hep birlikte ders çıkaralım dedik ama her zaman iktidar oylarıyla bu önergelerimiz reddedildi, soru önergelerimize cevap verilmedi. Yani araştırılmasını isteyen biziz "Gizli, saklı kalsın." diyenler sizlersiniz. Çünkü derdiniz başkaydı: HDP'yi karalama, tutuklama, kamuoyunda linç etme; amacınız, HDP'yi demokratik siyasetten tasfiye etmekte, intikam operasyonu yapmaktı, o nedenle kabul etmediniz bu önerilerimizi.

Şimdi, verilen araştırma önergelerinin reddedilmesini elbette ki tarihe bir kayıt olarak düştük ve bahsedilen bu süreçte, Kürt yurttaşlara yönelik gerçekleştirilen ölümlere, yargısız infazlara ve linçlere ilişkin yargı mercisi bugüne kadar failleri bulma noktasında tek bir somut adım atmamıştır bir dava dışında. Bu ölümlerin sorumlularının açığa çıkarılması gerektiğini her dönemde dile getiren bizleriz ama yargı susmuştur ta ki geçtiğimiz günlere kadar.

Şimdi, geriye dönüp birkaç hatırlatma yapmak istiyorum. Sayın Muş bugün dedi ki: "Konuşun, konuşun hiçbir şey gizli kalmasın." Evet, konuşacağız, hep konuşacağız bunları. Şimdi geriye dönelim: 1 Ekim 2014, o dönemin Başbakanı Davutoğlu ile bizim o dönemki Eş Genel Başkanımız Selahattin Demirtaş görüşme yapıyorlar ve yanlarında Milletvekilimiz Selma İrmak var aynı zamanda. Başbakanlık çıkışında açıklama yapıyor. Neden bu görüşme oluyor? Çünkü, Kobani'de yaşananlar belli. Bakın, 1 Ekimden bahsediyorum, açıklama yapıyor ve görüşme olumlu geçti deniliyor. Sadece biz söylemiyoruz bunu, Yalçın Akdoğan, sizin milletvekiliniz şu anda, açıklama yapıyor ve diyor ki: "Görüşme çok samimi geçti, gerilimin düşürülmesi açısından önemli bir görüşmeydi." Açın gazetelere bakın, iki gün sonra Salih Müslim, Türkiye'ye davet ediliyor, geliyor ve Dışişleri Bakanı Müsteşarıyla görüşme yapıyor, taleplerini iletiyor, o görüşmenin sonucunda tekrar geriye dönüyor. O dönemin Başbakanı Davutoğlu -yine basını açıp bakın, okuyacaksınız- "Salih Müslim'e net teklifimizi yaptık, dedik ki: 'Türkiye'de artık çözüm süreci var, size farklı bakıyoruz ancak sizin de rejimle iş birliğini kesmeniz, Suriye Ulusal Koalisyonuna katılmanız, diğer Kürt gruplarla birlikte hareket etmeniz lazım'" dedi o dönemde. Bunların hepsi peş peşe, aynı günlerde gerçekleşti.

Hatırlatayım, Salih Müslim ve Asya Abdullah, Kobani olaylarından bir yıl sonra Türkiye'ye geldiler ve Türkiye üzerinden Avrupa'ya gittiler. Türkiye'de Atatürk ve Esenboğa havalimanlarını kullanarak Fransa'ya geçtiler, bir yıl sonra oldu bu. Bunların hepsi 6-8 Ekimden sonra yaşanan gelişmelerdi.

Şimdi, 6 Ekimde birçok yerde -biraz evvel de söyledim- Eylülün 15'inden 20'sinden sonra yapılan çeşitli protesto eylemleri vardı ve hiçbirinde bir damla kan akmadı bu protesto eylemlerinin, hiçbirinde şiddet yaşanmadı bu protesto eylemlerinin, hiçbir yurttaşımız ölmedi bu protesto eylemlerinde yani hiçbir taşkınlık, şiddet yok, 6 Ekim günü de yok. 6 Ekim günü İstanbul'da, Diyarbakır'da, Batman'da, Adıyaman'da, birçok yerde protestolar var, sürüyor, gündüz saatlerinde. En küçük bir olay yok, hiçbir taşkınlık ve şiddet eylemi yok. Bizim çağrı yaptığımız saatte Türkiye'nin birçok yerinde zaten irili ufaklı yürüyüşler, eylemler yapılıyor. En küçük bir şiddet yok, yaralama yok, öldürme yok, talan yok, hiçbir şey yok, polis müdahalesi de yok. Ertesi gün 7 Ekim öğlen saatlerine kadar sürüyor, hiçbir şey yok, saat 14.30 Muş/Varto'da 1 yurttaşımız polisler tarafından öldürülüyor. Aynı gün o talihsiz açıklamayı yapıyor Cumhurbaşkanı Tayyip Erdoğan, 14.00 sularında Antep'teki mülteci kampında diyor ki: "Kobani düştü, düşecek." İşte bu, işte bu açıklama her şeyi tetikleyen açıklama oluyor. Şiddet başlıyor ve belli ki pusuda bekleyenler varmış.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Allah Allah! Siz sütten çıkmış ak kaşksınız zaten.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Ben anlatayım efendim, siz sonra cevap verin, konuşmayı sürdürüelim.

Yani "Pusuda bekleyenler varmış." diyorum, pusuda bekleyenler bunu duyar duymaz harekete geçiyorlar.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Siz sütten çıkmış ak kaşksınız zaten.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Şimdi, hâlâ Varto'da öldürülen 25 yaşındaki yurttaşımızın faili kimdir açığa çıkmadı ama biliniyor aslında kimin ateş ettiği.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – İhbar edin, ihbar edin. (HDP sıralarından gürültüler)

HÜDA KAYA (İstanbul) - Nasıl olsa cevap vereceksin.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Şimdi, efendim, savcılık biliyor, savcılık herhangi bir araştırma da yapmıyor. Kolayı ne? HDP'nin üstüne atın. Görgü tanıkları var, polisin bulunduğu yerden ateş açılıyor ama bakın, bu provokasyonlar da bitmiyor.

Şimdi, bir taraftan HÜDAPAR'ın binalarına saldırılar oluyor, bir taraftan HDP'nin binalarına saldırılar oluyor. HÜDAPAR ile HDP birbirine düşürülmeye çalışılıyor. Aynı saatlerde birbirine yakın yerlerde yapılıyor üstelik bunlar ve bunun sonunda çok sayıda HDP'li ve HÜDAPAR'lı, kimliği belirlenemeyen kişiler tarafından katlediliyor. Yasin Börü ve arkadaşları da öyle, Antep'teki arkadaşlarımız da öyle, İzmir'deki arkadaşlarımız da öyle, linç edilerek öldürülüyorlar.

Bakın, birbirine misilleme değil bunlar, birbirine yakın saatlerde yapılıyor. Biz Türkiye'de aslında bu tür provokasyonların nasıl örgütlendiğini, nasıl yapıldığını çok iyi biliyoruz, çok fazla örneği vardır bu konuda. Sosyal medya kullanılıyor, sosyal medyaya görüntüler, linç görüntüleri atılıyor ve onun arkasından işler büyümeye devam ediyor.

Şimdi, bu işler 8 Ekime kadar devam ediyor. Peki, biz bu saatlerde ne yapıyoruz bunlar olurken? Biz bütün il ve ilçe teşkilatlarımızı arıyoruz, "Bütün şiddet olaylarını durdurmak için elinizden ne geliyorsa yapın." direktifini veriyoruz, tek tek bütün il ve ilçe teşkilatlarımızı arıyoruz, "Provokasyonlara gelmeyin. Yağma, öldürme, şiddet nerede varsa önüne geçmeye çalışın. "Bizimle alakalı değildir, kesinlikle büyük bir provokasyondur." diyoruz.

Biz bunu söylüyoruz da inanmayacaksınız siz ama inanacağınız bir şey söyleyeceğim şimdi. Geçen gün gözaltına alınan o dönem idare amirimiz olan Sırrı Süreyya Önder savcılıkta ifadesini verdi. Size buradan çok küçük bir parça okuyacağım, isteyenlere de o ifadeyi dağıtabiliriz. O ifadesinde dedi ki: "Kırk sekiz saat boyunca İçişleri Bakanlığında bulundum, makamındaydım. Odada ben ve İdris Baluken bulunmaktaydı. Efkân Ala'yla birlikte bütün bu provokasyonların sona erdirilmesi için birlikte çalıştık." diye açıkladı. Yani, şimdi, sizin milletvekiliniz olan dönemin İçişleri Bakanı Efkân Ala her şeyi biliyor. O gün o demişti ki: "Kontrol edemediğimiz güvenlik güçleri var, kontrol edemediğimiz." Şimdi, biz bunların hepsinin konuşulmasını istiyoruz, evet hepsinin konuşulmasını istiyoruz.

Şimdi, koordinasyonu İçişleri Bakanlığında bizim milletvekillerimiz, idare amirimiz Sırrı Süreyya Önder yaptı ve bu konuda Efkân Ala hepsinin tanığıdır, şahididir ve şiddet eylemleri durdurulsun diye, provokasyonların önü alınsın diye elimizden gelen her şeyi yaptık.

Bu da yetmedi Öcalan'dan İmralı'dan mesaj geldi 9 Ekim günü alelacele, el yazısıyla. O mesajı kim getirdi, biz mi getirdik? Hayır. Siz getirdiniz, Hükümet getirdi ve biz okuyalım diye getirdiniz onu ve o mesajda Öcalan'ın çağrısı çok açıktı. "Derhâl durmalıdır provokasyonların hepsi, gösteriler durmalıdır, şiddet eylemi yapan, bizden değildir, provokatördür." dedi o mesajda ve bunun üzerine adım adım o eylemler, o provokasyonlar durdu.

Durdu mu? Durmadı. Orada durdu ama Bingöl'de bir provokasyon oldu. Siz hatırlarsınız Bingöl'de bir provokasyon oldu. Bingöl Emniyet Müdürüne suikast haberi geldi, yanındaki 3 polis memuru katledildi, kendisi yaralıydı. O kadar büyük ki bu

provokasyon yani bu provokatörler vazgeçmediler ama sonunda Bingöl'ün de büyük bir provokasyon olduğu ortaya çıktı, sizin Hükûmetiniz ortaya çıkardı.

Şimdi 6-8 Ekimde bunlar yaşandı. 29 Ekimde yani yirmi gün sonra Türkiye ile Kürdistan Federal Bölgesi Irak devleti arasındaki sınır kapısı Habur'dan 150 peşmerge 80 araçlık konvoyla Habur'dan girdi, İpek Yolu'nu kullanarak Silopi, Cizre, Nusaybin üzerinden Suruç'a geldi ve Kobani'ye geçti. İşte bu yapılsın isteniyordu o zaman. Bu, yirmi gün gecikmeseydi hiçbir yurttaşımız canını kaybetmeyecekti. Ortada bir suç yok, çağrının kendisi ne şiddet içeriyor ne şiddetin imasını içeriyor ne de böyle bir şiddet ortamının ihtimali var biz yaptığımızda. Bırakın bir şiddet eylemini teşvik etmeyi, durdurabileceğimiz en küçük şiddet eyleminin peşine varıp durdurmak için üç gün boyunca uğraştık, bütün çabamız, gayretimiz bunun üzerineydi. Dedim ya, İçişleri Bakanı bunun tanıdığıdır.

Peki, 6-8 Ekim provokasyonlarının gerçek nedenini araştırmak yerine kimlerdi bunları yapanlar, niye yaptılar, bütün bunları ortaya çıkarmak yerine niye ucuz siyaseti seçtiniz, "Sorumlu HDP" sloganlarıyla ortaya çıktınız? Neden bir sonraki seçime parti olarak girmeye hazırlanan HDP'yi baraj altında bırakmak için ve aynı zamanda 15 Temmuz'a giden yolu açtınız? Bunların hepsini tartışacağız elbette ki. O günün devlet kadrolarına yerleşmiş olan cemaat üyelerini, İran istihbaratını, Orta Doğu'daki başka istihbarat örgütlerini... Bunları biz söylemiyoruz, İçişleri Bakanı, arkadaşlarımıza söyledi "Bunları biz tespit ettik. Batılı istihbarat örgütleri büyük bir provokasyon yapmaya çalıştılar." dedi; kısmen de başarılı oldular.

Bakın, o zaman, 9 Ekimde sizin Genel Başkanınız Erdoğan ne diyor: "Sahnelenen bu oyunun çözüm sürecini ve kadim kardeşliğimizi sabote etme amacını taşıdığı açıktır." Bunu sizin Genel Başkanınız söylüyor: "Çözüm sürecini sabote etme amacını taşıdığı açıktır"

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız sözlerinizi.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) - Şimdi, biz açıkça tekrar bir şeyi söylüyoruz: O gün kim bu sabotajı yaptıysa, kim bu provokasyonların arkasında durduysa, kimlerse onlar, işte bugün HDP'yi demokratik siyasetten tasfiye etmeye çalışanlar, bize karşı intikam operasyonu sürdürenler, arkadaşlarımızı hukuksuz yere cezaevinde tutanlar, gözaltına alıp tutuklayanlar, kayyumları atayanlar aynı zihniyetin devamcılarıdır. Kim size bunları yaptırıyorsa o günkü provokasyonun arkasında duranlar da esas itibarıyla onlardır. Şimdi soruyoruz: O dönemin mülki amirleri neredeler? Diyarbakır, Siirt, Muş, Van, Mardin, Antep, Adana, Batman ve Bingöl'ün mülki amirleri neredeler, ne yapıyorlar, ne görevdeler? Bunu söylüyor musunuz? Kimse bunları ne sordu ne de söyledi.

Şunu son bir cümle olarak söyleyeyim: Yitip giden her can bizim canımızdır. Herkes, onlarca genç ölmüştür. Sadece gençler değil, yaşı ilerlemiş olanlar da ölmüştür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Efendim, bitiriyorum.

BAŞKAN – Uzatmanızı verdim Sayın Saruhan. Sadece sözlerinizi tamamlayın, son cümlelerinizi alayım.

Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (Devamla) – Son cümlelerim... Selamlayayım...

Teşekkür ederim.

Her ölen insan bizim canımızdır ve onların yaşam hakkı, mal ve can güvenlikleri bizim açımızdan kutsaldır ve aralarında hiçbir ayırım yapmıyoruz. Bunu net olarak bir kez daha vurgulamış olayım.

O nedenle şunu söyleyelim: Bunu tartışacağız, araştırma komisyonu kurulmasını talep etmeye devam edeceğiz, siz bunu kabul edene kadar bunu yapacağız çünkü bu Mecliste yapılmış olan bir örnek vardır. 90'lı yıllarda Faili Meçhul Cinayetleri Araştırma Komisyonu kurulmuştur ve çok ciddi bir araştırma yapmıştır ve bütün gerçekleri ortaya çıkarmıştır. Bu konunun da araştırılması ve gerçeklerin ortaya çıkarılması, bizim açımızdan son derece önemlidir. Bunu bir kez daha vurgulamak istiyorum.

Teşekkür ederim. (HDP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Muş, buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, yerimden bir söz talebim var.

BAŞKAN - Yerinizden söz vereceğim.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

25.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un (3/1323) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerinde HDP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sayın hatip öyle bir tablo çizdi ki süttten çıkmış ak kaşık gibi, hiç bu olaylarla alakaları yok; onlar gayet meşru, hukuk içerisinde kalmak kaydıyla Türkiye'nin geleceği ve bekası için hareket etmişler. Elhak, bunu dinleyen bunu anlıyor. Devlet suçlu, o olayları bastırmaya çalışan kamu görevlileri suçlu, şehit olan polisler suçlu ama bir tek suçsuz var, bu olayları körükleyen, bu olayları organize eden HDP suçsuz.

Sayın Başkan, şunu ifade etmemiz lazım: IŞİD veya DAESH laboratuvarında üretilmiş bir terör örgütü. Neydi bunun amacı? Bunun amacı, oradaki insanları korkutmak, Suriye'nin bir bölgesini, oraları boşaltmak ve buraları PKK'ya bırakmaktır. Bu amaçla kuruldu bu.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Ya, IŞİD'i mi savunuyorsunuz?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Dinlersen öğreneceksin ne savunduğumu.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Bu ne demek? IŞİD'i mi savunuyorsunuz?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – IŞİD'in Allah belasını versin, PKK'nın da, onu destekleyenlerin de. Tamam, anladınız mı?

HÜDA KAYA (İstanbul) – Bu, IŞİD'çilik; siz resmen bunu yapıyorsunuz

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun, Sayın Muş.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, çok rahatsız oluyor "PKK" deyince.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Resmen IŞİD'i meşrulaştırmaktır sizin yaptığınız.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bu terör örgütü, buralardaki insanların, bu bölgede yaşayanların korkuyla, zalimlikle kaçmasına sebep oldu. Sonra...

HÜDA KAYA (İstanbul) – Siz böyle konuşarak IŞİD'i meşrulaştırıyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Kaya, rica ediyorum, lütfen Hüda Hanım.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Allah belasını versin IŞİD'i destekleyenlerin de, IŞİD'in de. Rahatladınız mı?

HÜDA KAYA (İstanbul) – Ya gördük gördük, desteğinizi, yaptıklarınızı gördük!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bin belasını versin, PKK'nın da versin. Bir rahat olun ya!

BAŞKAN – Sayın Muş, siz Genel Kurula hitap edin, Hüda Hanım'ı bırakın.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Gördük IŞİD'e neler yaptığınızı hepimiz!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, ne kadar rahatsız oluyor bu hanımefendi!

HÜDA KAYA (İstanbul) – Biliyoruz, IŞİD'e neler yaptığınızı hepimiz biliyoruz.

BAŞKAN – Sayın Kaya, lütfen.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, burada yapılan hadise şu: Bu terör örgütü bu korkuyla beraber Suriye'nin kuzeyi boşaltılıyor ve orada yaşayan Türkmenler, Araplar, Kürtler, bu insanlar kaçıyorlar, yerlerini yurtlarını terk ederek geliyorlar.

IŞİD'e karşı da, DAESH'e karşı da en büyük darbeyi vuran, Türkiye Cumhuriyeti devletidir, en büyük kaybı biz vurdurduk ve o bölgeden de çıkmasını sağlayan aslında Türkiye Cumhuriyeti devletidir. Bunun da kayıtlara geçmesini isterim.

Sonra ne oldu?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sonra, PKK'nın uzantısı YPG -ki aynı yapılar bunlar, orada YPG, öbür tarafta PJAK, bu tarafta PKK- bu yapı ortaya çıkıyor.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Ya siz bir yıl sonra ağırladınız, bir yıl sonra!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bir bakıyorsunuz ki bu zalim, bu katil terör örgütü DAESH'i yeniyor, onun boşalttığı yerlere bu yerleşiyor, Yerleşiyor, yerleşiyor, ta Rakka'ya kadar, Fırat'ın doğusundaki bölgeye olduğu gibi PKK yerleşiyor. Bu da bir terör örgütü. DAESH, Kobani'ye saldırdığı zaman, oradaki insanları katletmeye çalıştığı zaman o insanlara bağrını, yüreğini açan kim? Türkiye Cumhuriyeti devleti, biz açtık, biz açtık.

Sonra, şimdi, bunlar terör örgütlerinden çok rahatsızlar ya, Münbiç'te yüzde 95 Araplar yaşıyor, PKK orayı zaptetti, oradan çıkmıyor; peki, aynı hassasiyeti gösteriyor musunuz? Göstermiyorsunuz. Peki, Türkiye'nin o hat boyunca, Fırat'ın doğusundan ta bizim sınırimızın bittiği Şırnak'a kadar olan hat boyunca Türkmenler, Araplar, Kürtler yaşıyordu, o insanları yerlerinden etti, orada şu an PKK var; peki, niye ondan rahatsızlık duymuyorsunuz?

HÜDA KAYA (İstanbul) – Ya, siz halktan şikâyet ediyorsunuz. Oranın halkı onlar, halkı!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son cümlelerinizi, son sözlerinizi alayım lütfen.

Buyurun.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Niye onlardan rahatsızlık duymuyorsunuz? PKK orada olsun, PKK oraya yerleşsin.

HÜDA KAYA (İstanbul) – Onlar oranın halkı, dışarıdan kimse gelmiyor!

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Ya kim gelsin oraya? Oranın halkı dışında kim gelsin?

HÜDA KAYA (İstanbul) – Hiç dışarıdan kimse gelmiyor!

BAŞKAN – Sayın Toğrul, Sayın Kaya; lütfen, rica ediyorum.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Çünkü orada milyonlarca Arap yaşıyordu...

BAŞKAN – Sayın Kaya, Sayın Toğrul lütfen rica ediyorum.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Milyonlarca Türkmen yaşıyordu ama hepsini yerinden yurdundan ettiler. Oraya PKK yerleşince... (HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Bakın Sayın Saruhan Oluç, yirmi dakikadan fazla konuştu kimse itiraz etmedi. Yapmayın.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bu PKK'nın ideolojisini savunan onlarla ortak eş güdüm hareket eden HDP sesini çıkartmıyor.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Burada laf kalabalığıyla kapatmaya çalışıyor.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Orada yeter ki PKK olsun, oraya onlar yerleşsin. Peki, neden aynı hassasiyetiniz yok? Oradaki yerli halka yaptıkları katliamlar, oradaki çocuklara karşı yaptıkları katliamlar, orada katlettikleri insanlar Birleşmiş Milletlerin raporlarına girdi. Kim bu örgüt? PKK terör örgütü, YPG terör örgütü, ortak yapmışlar bunları. Bunlara dair en küçük bir pişmanlık, en küçük bir tepki kürsüden koymazlar ama şunu bilirsiniz: Bunun amacı Suriye'de bunu gerçekleştirmek, Irak'ta bunu gerçekleştirmek...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Muş, teşekkür ederim.

Açalım, son sözlerinizi alayım.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Türkiye'de gerçekleştirmek. Bunun sözcülüğünü yapan, HDP grubudur. Bunlar Türkiye'nin, bakın Türkiye'nin...

Bu konuşmayı her zaman yapmam Sayın Başkan. Lütfen müsaade edin. Bu, bakın PKK'nın...

BAŞKAN – Sayın Muş, her zaman yaparsınız, sıkıntı yok.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – PKK'nın bu amacının siyasal propagandasını ve iletişimini yapmak HDP'ye düşüyor, onlar bu amaçla hareket ediyorlar.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Siz kimin propagandasını yapıyorsunuz? IŞİD'in mi propagandasını yapıyorsunuz?

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Sürekli sürekli bu ülkede 83 milyon vatandaşın arasına nifak sokmak, insanları birbirinden koparmak, insanların komşuluk ilişkilerini, akrabalık ilişkilerini baltalamak için hangi usul ve yöntem gerekiyorsa onu yapıyorlar.

MAHMUT TOĞRUL (Gaziantep) – Sizin de yaptığınız tek şey Kürt düşmanlığı.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Söylemde bunu yapıyorlar, olayda bunu yapıyorlar, acıda bunu yapıyorlar, sevinçte bunu yapıyorlar, yasada bunu yapıyorlar. Her şeyde bunu yapıyorlar. (HDP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Tamamdır, teşekkür ederim.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ama şunu bilirsiniz, şunu bilirsiniz: Buna müsaade etmedik, sizlere de müsaade etmeyeceğiz. Haa şunu da unutmayın elbet, nasıl DEASH'ı dağıtırsak Suriye'nin kuzeyinden PKK'yı da dağıtacağız, rahat olun.(AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HIŞYAR ÖZSOY (Bingöl) – Yaşa, var ol!

BAŞKAN – Buyurun Sayın Saruhan Bey.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Yerinizden mi söz talebiniz mi var? Yerinizden mi, sataşmadan mı?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Evet, yerimden.

BAŞKAN – Sataşma yok diyorsunuz, buyurun.

26.- İstanbul Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç'un, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Şimdi Sayın Muş, biz burada bir süreci anlattık, diyoruz ki gelin bunu araştıralım. Yani, kaç yıldır diyoruz gelin araştıralım. Araştırmaktan kaçan sizsiniz. Ya, biz kimseyi suçlamak için bunları söylemiyoruz, biz elimizdeki verileri sunuyoruz. Diyoruz ki, böyle böyle şeyler yaşandı. Hani siz çıkartıyorsunuz ya kendi yandaş medyanızdan

fotoğraflar falan gösteriyoruz. Biz elimizdeki verileri sunuyoruz kim nasıl öldürülmüş, bunları konuşuyoruz ve diyoruz ki "Biz bunun araştırılmasını istiyoruz ya." Bu araştırılın, o Meclisteki Araştırma Komisyonunun ortaya çıkartacağı sonuç neyse boynumuz kıldan ince diyoruz. İlk günden beri bunu söylemişiz ama siz bu araştırmadan kaçıyorsunuz. Niye?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Buyurun, polisin ismini istiyorum. Hangi polis vurmuş?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – İkincisi, bakın, Sayın Muş, biz bunu burada araştıralım diyoruz. Hani siz bu kadar çok hukuk yargı falan diyorsunuz ya. Ya, söyledim işte, bir tane dava, bir buçuk dava diyeyim -bir tanesi sonuçlanmış, öbürünün ne olduğu belli değil- bir buçuk dava! Bu kadar insan ölmüş bu kadar yağma, yıkım yapılmış, talan olmuş, dava yok ortada! Hani yargı? Yok bir şey çünkü kolayını bulmuşsunuz "Yıkılım HDP'nin üzerine, biz kurtulalım." Yok işte öyle bir şey. Altı yıl olmuş, altı yıldır en ufak bir yargılama yok.

Sizin hukuk dediğiniz; ben şimdi size söyleyeyim: Ankara Cumhuriyet Başsavcısı bir tane soruşturma başlattı. Yani, yalan yanlış bir sürü şeyle dolu ya, yemin ediyorum yalan yanlış. Bak, Sırrı Süreyya Önder, o zaman Meclis İdare Amirimiz, o zaman yasaya göre bir partide yönetici olamaz. Adamı MYK üyesi diye gözaltına aldırdı ya. Bu Cumhuriyet Başsavcısı bunu bilmiyor. Pervin Buldan o zaman bizim Grup Başkan Vekilimiz, MYK'yle alakası yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Buyurun.

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Pervin Buldan MYK üyesi diye, hakkında fezleke düzenlenecek diye haberler yaptırıyorsunuz orada burada. Alakası yok MYK'yle. Daha beterini söyleyeceğim şimdi size, şu anda tutuklu olan bir arkadaşımız - Sincan Cezaevinde tutuklu -ağustos ayında 2014'te Yargıtayda kaydı var. Partiden istifa etmiş, onu da MYK üyesi diye tutukladınız ya. Sizin savcınızın hazırladığı hukuk dediğiniz şey de bu kadar pespaye bir şey üstelik. Yani, ortada hukuk bırakmadınız. Biz o nedenle de diyoruz, ortada hukuk kalmadığı için gelin Meclis Araştırma Komisyonu kurulsun, bu işi ciddiyetle ele alalım diye.

Şimdi, bakın, ben konuşurken de söyledim, Kuzeydoğu Suriye'den bahsederken orada yaşayan bütün halkları ve bütün inançları saydım; Arap'ı, Türkmen'i, Ezidi'si, Süryani'si, Hristiyan'ı, Müslüman'ı hepsini saydım; Kürt'ü, Türkmen'i hepsini saydım, biz oradaki...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son cümlelerinizi alayım.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – PKK niye defolup gitmiyor oradan?

HAKKI SARUHAN OLUÇ (İstanbul) – Şimdi, Sayın Muş, onu gidin oraya sorun; ben HDP'nin politikalarını anlatıyorum burada.

Bütün farklı halkları ve inançları saydık ve orada insanların barış içinde bir arada yaşamalarını istiyoruz ve bunun Suriye'nin toprak bütünlüğü içinde gerçekleşebileceğini biliyoruz. Demokratik bir Suriye rejiminde, oradaki farklı halklar ve inançlar bir arada yaşayabilirler, yeter ki siz elinizi bu şekilde işin içine sokup karıştırmayın, demografik yapıyı değiştirmek için sürekli müdahalelerde bulunmayın ve o zaman nasıl o günlerde Salih Müslim'i Ankara'ya getirdiyseniz, konuştuysanız, buradan Avrupa'ya gitmesine imkân sağladıysanız, nasıl o günlerde konuşarak sorunların çözülmesi adımları atılabiliyor idiye Türkiye'nin yapması gereken budur. Türkiye'nin yapması gereken, o bölgede yaşayan Kürtlere düşmanlık yapmak değildir, Türkiye'nin yapması gereken, dostluk içinde Kürt halkıyla, Türk halkıyla, bütün halklarla beraber barış içinde bir yaşam kurabilmenin imkânlarını yaratmaktır. Biz bunun için mücadele ediyoruz ve bunun için ter döküyoruz.

Teşekkür ediyorum. (HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Oluç, teşekkür ettim.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Engin Altay, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) Tezkereler (Devam)

1.- Cumhurbaşkanlığının, Birleşmiş Milletlerin Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde icra ettiği harekât ve misyonlar kapsamında hudut, şümül, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tespit edilmek üzere, Türk Silahlı Kuvvetlerinin yurt dışına gönderilmesi ve Cumhurbaşkanınca verilecek izin ve belirlenecek esaslar çerçevesinde bu kuvvetlerin kullanılması için Türkiye Büyük Millet Meclisinin son olarak 8/10/2019 tarihli ve 1232 sayılı Kararı'yla uzatılan izin süresinin Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 31/10/2020 tarihinden itibaren bir yıl uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1323) (Devam)

CHP GRUBU ADINA ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan, sizi ve yüce Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Ben de 60'a göre söz isteyip deminki tartışmaya katılmayı düşündüm ama sonra, yine zaman konusunda tasarruflu olalım diye bundan vazgeçtim ama şu kadarını söyleyerek konuşmama girmek istiyorum. Buradaki atışmalardan ve tartışmalardan aslında çekinmemek de lazım. Yani bu konuların buralarda konuşulması Türkiye için, iç barışımız için, Kürt sorununun çözümü için doğru olandır.

Ben hiç unutmam; siyasete yeni atıldığım, yeni aday olduğum dönemde gene Türkiye terörle mücadele ederken Sayın Mehmet Ağar şöyle bir çağrı yapmıştı: "Dağdan inin, düz ovada siyaset yapın." demişti. Fakat Türkiye kamuoyu ve Türk siyaseti, Sayın Ağar'ı siyaseten linç etmişti. Şimdi geldiğimiz noktada Mehmet Ağar'ın o zaman söylediğinde bir yanlış olmadığını görüyoruz. Buradan şuraya gelmek istiyorum: Yani, bu tür sorunlar; bu tür makro, büyük sorunlar karşısında siyaset kurumu, kamuoyu refleksine göre kendini konumlandırıramaz. Siyaset kurumunun bir kere büyük düşünmesi lazım, bir kere uzun vadeli düşünmesi lazım, bir kere çözüm odaklı olması lazım. Popülizm yapalım, tabanımızı konsolide edelim diye "Sen terör örgütüne şu kadar yakınsın, ben bu kadar uzağım." işlerinin de kimseye bir kârı yok. Ama en başta söylediğimi inkâr ediyor değilim; bu sorunun Mecliste tartışılması, sorunun çözümüne büyük oranda katkı sağlayacaktır. İş ki burada bir şeyi ayırmak lazım, biraz önce de bir örnek verdim: Her siyasi partinin içinde terör örgütleriyle ilişkili, ilintili insanlar olabilir; hatta bu insanlar parti yönetimlerine yükselmiş de olabilir şu veya bu oranda, tıpkı geçmişte FETÖ terör örgütünün AK PARTİ yönetimine sızdığı gibi. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Kimmiş onlar?

ENGİN ALTAY (Devamla) - Ama bu, şu değil: Ya, 4 bakanınız vardı, onları tahliye ettiniz siyasetten; onları itham edenler de sizin partinizin içinden çıktı. Sonra sizin partinizden birileri başka şeyler... Bunlara girmeyelim. Siz de, Sayın Cumhurbaşkanı da "Allah'ım beni affet; yanıldım, kandırıldım." dedi zaten; buna verecek bir cevap varsa, yeni bir FETÖ tartışması istiyorsanız yaparız.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Vereceğim, vereceğim, merak etme.

ENGİN ALTAY (Devamla) - Hayır, her parti için dedim ben, olabilir. Bu, şunu doğurmaz: Bu, bir siyasi parti içinde bir ya da birkaç kişinin bir terör örgütüyle ilişkileneceği, o partiyi kriminalize etmeyi gerektirmez. Ben, bu yönüyle, HDP'nin avukatı değilim ama ben buraya gelen her sayın milletvekilinin vatansever olduğunu, 83 milyonu sevdiğini ve burada oturmayı hak ettiğini düşünürüm çünkü milletin oyuyla gelmiştir. (CHP sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; (3/1323) sayılı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerinde grubum adına söz aldım.

Bugün ve yarın muhtemelen Meclisimiz dış politika ağırlıklı bir gündemle çalışmalarını sürdürecektir. Bu Mali'de ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde MINUSMA ve MINUSCA adıyla Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 25/4/2013 tarihinde aldığı bir karar gereğince bir görev gücü, uluslararası bir görev gücü oluştu. E, son rakamları almadım bizim de bu Mali'de ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde çok ciddi bir askerî ve polis varlığımız yok. Ama, Birleşmiş Milletler ailesinin onurlu, saygın ve güçlü bir üyesi olmak sıfatıyla Türkiye bakımından burada da bir miktar polisimiz orada görevli yanlış bilmiyorsam. Her iki ülkede de çok az sayıda askerî varlığımız, birazcık da aracımız var.

Şimdi, bu tezkereyle -bakayım şuradan tarihe, size yanlış bilgi vermeyeyim- 2/8/2016'dan beri süren bu varlığımızın en son 8/10/2019 tarihinde bir yüce Meclisimiz bir yıl daha bu askerî ve polis varlığımızı uzatmayı onaylamış. Onun süresi doluyor, bunu Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun Güvenlik Konseyinin aldığı karar gereğince bir yıl daha uzatacağız.

Peşinen şunu söyleyeyim: Bugün görüşeceğimiz 2 tezkereye de, yarın görüşeceğimiz Suriye, Irak tezkeresine de Cumhuriyet Halk Partisi "evet" oyun verecektir. Bunun gerekçelerini, bugün ben, Sayın Ünal Çeviköz; yarın gene ilgili arkadaşımız Sayın Çeviköz -Suriye, Irak dâhil- sizlere anlatacağız. Bizim, Suriye Irak tezkerelerinde mesela 2014'te bir ret vermişliğimiz var. Niye biliyor musunuz değerli arkadaşlar? O tezkereyi açıp bakın müteaddit defalar söyledim, 10 defa, tam 10 defa "Suriye merkezî yönetimi, Şam Rejimi, Esad yönetimi" ifadeleri geçiyor. Yani, o tezkere Suriye merkezî yönetimine bir savaş tezkeresi niteliği taşıyordu. Bunlara geleceğiz, zaman içinde bunları konuşacağız.

Şimdi, bu Mali ve Orta Afrika'ya giden kuvvetlerimiz ne yapacak? Orada istikrarı sağlayacak, ateşkesi denetleyecek, silahlı grupların silahsızlanmasını, silahlı grupların terhisinin ve topluma kazandırılmasının, Mali'nin güvenliğinin, Mali'deki insan haklarının güvence altına alınmasının, Mali'deki çocukların korunmasının teminatı olarak buna katkı sunmak üzere oradalar idi, hâlâ oradalar, gene gidecekler ama şöyle: Biz buna "evet" derken buradaki her işin bir yasal dayanağı -yasal dayanağı geçiyorum- meşru bir kaynağı olması lazım. Burada mesela, Mali'ye ve Orta Afrika'ya, biraz sonra görüşülecek olan UNIFIL'e, Lübnan'a asker ve polis gönderilmesi noktasında Cumhuriyet Halk Partisinin "evet" demesinin altında yatan şudur: Türkiye, büyük bir ülkedir, dünya milletler ailesinin önemli ve saygın bir üyesidir. Birleşmiş Milletler, dünya milletler ailesinin ortak üst örgütüdür -ve burada alınmış bir karara Türkiye'nin- dünyada artık küresel olarak en meşru zemin ve organik ve bizim burada, bu alenin içinde görevimizi yapmamız lazım. Yani Büyük Atatürk'e geliyoruz yine "Yurtta barış, dünyada barış." Buralara onun için gidiyoruz.

Yarın görüşülecek tezkerede de esasen Irak ve Suriye noktasında da orada tabii, terör tehdidiyle Türkiye karşı karşıya ve anlatacağız, Sayın Erdoğan'ın, sarayın -ne dersiniz deyin- Cumhurbaşkanının yanlış Suriye politikalarının; 2011'den beri süregelen, "Emevi Camisi'nde namaz kılacağız." diye başlayan bir macerayla süren yanlış bir politika nedeniyle de aslında şu anda Suriye'de 13 gözetleme kulemizde birçok askerimiz de biraz risk altında. Orada onlar varken, onların orada can güvenliği tehdidi varken, onlara yönelik bir risk hem merkezî yönetim tarafından hem orada farklı terör örgütleri tarafından varken yani benim Mehmetçik'im tehdit altında orada dururken Cumhuriyet Halk Partisi zaten buna kayıtsız kalmaz, bunda bir tereddüt yok ama şimdi bir şey var: Şimdi, biz size 2013'ten beri dedik ki: "Akdeniz'de Mısır önemli, Mısır'la ilişki kuralım." Arkadaş, oranın iç işi, tamam, öyle oldu, böyle oldu. Bak, dünya kurdu." "Hayır, orada darbeci var. -neydi? Sisi- Biz bu darbeciyle ilişki kurmayız." Takdirdir, demokrasiperverliktir.

Şimdi, çok merak ediyorum, Mali'deki güvenlik unsurlarımızın bir yıl daha orada kalmasını istiyoruz ama değerli arkadaşlar, Mali'de de 18 Ağustosta bir darbe oldu. Allah'ın işine bak ve önce, Türkiye, darbeyi kınadı -Türkiye derken, yürütme biraz sonra oraya geleceğim- kınamadan bir ay sonra -bunu eleştiriyor değilim onu da söyleyeyim ama doğrultu, tutarlılığı arıyorum. Türk dış politikasının size gelene kadar hep bir doğrultu, tutarlılığı vardı, öyle böyle eleştirilebilir ama bir tutarlılık var idi.- Şimdi, bakın bu resimde -böyle altına karton falan yapmadım- Sayın Dışişleri Bakanımız, -ben kendisini severim- ve şu masadakilerin yarısı üniformalı asker. Şimdi, Mısır'da darbe yapana "Bu darbeci, ben bununla muhatap olmayacağım." deyip de, Mali'de darbe yapanın ayağına bir ay sonra Dışişleri Bakanı göndermenin âlemi nedir? (CHP sıralarından alkışlar) Birisi bana bunu izah etsin. Yani, hayır, gitmesi gerekiyorsa Türkiye'nin menfaatleri için benim buna itirazım yok Sayın Bakan ama o zaman Mısır'da zorunuz neydi? Orada şu idi; Sayın Erdoğan'ın bir İhvan yaklaşımı var, yani İhvan deyince dostluk, kardeşlik tamam da dil karşılığı, bir de böyle "İhvan" diye bir örgütümüz var.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Örgütümüz mü?

ENGİN ALTAY (Devamla) – Yani bizim değil de Mısır menşeli bir örgüt var.

Şimdi, Erdoğan'ın, Türk dış politikasını İhvan sevdası üzerinden ve "şahsım" paranoyası üzerinden yapması bize çok şey kaybettiriyor. Şimdi, mesela Macron, bugün ha onu da duydum. Önce, şunu peşinen söyleyeyim, bu Meclis'deki herkesin de bunu kabul edeceğini söyleyeyim beyefendi ukala, -Macron'u kastediyorum, onu da söyleyeyim- edepsiz, hadsiz! (CHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Demiş ki: "Aydınlanmış bir İslam oluşturacağız." Hadi oradan ya! Sen kimsin ya! Sen kimsin ya! Senin gibiler insanları uyuşturarak gerçek İslam'dan kopardılar; bu "cihatçı teröristler" dediğimiz onlar. Macron'a bir tavsiyem var: Kur'an-ı Kerim'i aç oku bir ya; Kur'an-ı Kerim'de öldürmek yok, Kur'an-ı Kerim'de hırsızlık yok, kul hakkı yok, kan akıtmak yok, yok. (CHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar) Onu İslam adına yapanlar, cihatçı kisvesi altında yapanlar Batı'nın, emperyalerin içimize soktuğu dinle ilgisi olmayan, Kur'an-ı Kerim'le, Allah'la ilgisi olmayan kâfirlerdir. Kimsenin İslam'ı hele de Fransa'nın aydınlatma haddi ve hakkı yoktur. Ama Atatürk'e hakaret etmekle meşgul Diyanet İşleri Başkanına da bir tavsiyem var ya: Kur'an-ı Kerim'in ne olup ne olmadığıyla ilgili Fransızca bir mektubu şu Macron'a yazsana kardeşim. (CHP sıralarından alkışlar) Kur'an-ı Kerim'in barış dini olduğunu, Kur'an'ın iyilikten başka hiçbir şey emretmediğini, Kur'an'ın "Komşun açken sen tok yatamazsın." dediğini...

HÜDA KAYA (İstanbul) – Diyanet İşleri Başkanına önce bir mektup lazım.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Efendim?

HÜDA KAYA (İstanbul) – Diyanet Başkanına önce bir mektup lazım.

ENGİN ALTAY (Devamla) – O da doğru.

Bakın değerli milletvekilleri, Erdoğan sizin Genel Başkanınız olabilir, bu ülkenin Cumhurbaşkanı. Bu ülkenin Cumhurbaşkanı ayar verilmesi, hadsiz laflar söylenmesi, aşağılanması sizi bilmem ama bu Meclisin bir üyesi, bu aziz milletin bir evladı olarak beni incitiyor. Sizi incitmiyor mu? İncitir tabii. O zaman peki, meseleye şöyle baksak... Biden'den tut Macron'a kadar ipini koparan bizim Cumhurbaşkanımıza posta atar hâle geliyorsa, peki, bizim Meclis olarak işimiz nedir ya? Bunları kınamak, ortak deklarasyon... Arkadaşlar, buradan Sayın Cumhurbaşkanına hep birlikte diyeceğiz ki: Sayın Cumhurbaşkanı, şöyle bir dış politika olmaz: "Şahsım ve Bay Trump, şahsım ve Sayın Putin, şahsım ve Mösyo Macron" olmaz; Türkiye Cumhuriyeti ile Amerika Birleşik Devletleri ilişkisi olur, Türkiye Cumhuriyeti ile Rusya ilişkisi olur, Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa ilişkisi olur. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi, asıl sorun şu: Buradan bu konuşmayı Sayın Erdoğan'ın dinlemesini, şu bölümü dinlemesini isterim: Sayın Cumhurbaşkanı, burası yasama organı, sen de yürütme organısın. Anayasa'nın sana çizdiği rol ve görev belli, bize çizdiği rol ve görev belli. Sen Doğu Akdeniz'de, Irak'ta, Suriye'de, efendim, Mısır, Libya ilişkilerinde, Ege adalarında arkana AK PARTİ Grubunu değil Türkiye Büyük Millet Meclisini alsan, bizi kendine paydaş yapsan, Türkiye Büyük Millet Meclisinin, bütün partiler olarak -ama sadece AK PARTİ değil, Cumhur İttifakı değil- tam kadro Türkiye'nin hak ve menfaatleri için tek vücut olduğumuzu dünyaya

göstersen sana bu hakaret yapılmaz, yapamazlar. (CHP sıralarından alkışlar) Tek başına “şahsım ve Putin” politikası yaparsan adam senin şahsını hedef alır. Bak, Meclise laf etmiyor ama o laf Meclise de geliyor. Bunu yapma! Bir başarı hikâyenizi dış politikada... Tamam, tarzınız budur, yürütme yetkisi aldınız, işte, grup önerileri getirip “Denetim konularını da atlayalım.” diyorsunuz ama bir başarı hikâyesi arıyorum.

Şimdi, Trump el altından, mal varlığıyla ilgili bizim Cumhurbaşkanımızı tehdit ediyor, örtülü, açık... “Hodri meydan; hadi oradan.” diyebilmeliyiz. Biz Meclis olarak demeliyiz ki “Biz Cumhurbaşkanımızın da, bütün siyasi parti genel başkanlarının da, bütün milletvekillerinin de mal varlıklarını kendimiz araştıracağız, açıklayacağız. Sen kimsin!” Bu algı, yani kimi zaman verilen tavizler noktasında şöyle bir algı beni rahatsız ediyor: Efendim, Trump Erdoğan’ı mal varlığıyla ilgili tehdit etti, çökmeyle ilgili tehdit etti; Türkiye, geri adım attı. Bakın, ben bunu iddia etmiyorum. Bu algı beni rahatsız ediyor, sizi de etmeli. Doğrusu ne o zaman? Trump kim ya! Bizim Cumhurbaşkanımızın mal varlığıyla ilgili bir şaibe, tartışma varsa, benim Genel Başkanımın mal varlığıyla ilgili bir şaibe, tartışma varsa gelin bunu Meclis olarak biz araştıralım, mesele kapansın.

Şimdi, Suriye macerası... “Obama bizi kandırdı, 2011’de daldık, çıkamıyoruz.” Ha çıkamıyoruz da bir şey de yapmadık, bir şey yapalım diye demiyorum. Fırat’ın doğusu var, batısı var. 2011’de ne dediniz? “Haftaya Şam’dayız.” Şimdi, ne oldu biliyor musunuz? “Biz gidip oraya hâkim olalım.” da demiyorum ama oradan bize bir tehdit var kardeşim, oradan bir tehdit var, IŞİD kaynaklı var, PKK/PYD kaynaklı var; var var var. Sayın Bakan, biraz sonra konuşacaksınız, Fırat’ın batısında o kadar çeşitli, tumturaklı isimlerle operasyon yaptınız; şehitlerimiz var, Allah’ım gani gani rahmet eylesin. Fırat’ın batısına kim hâkim? Putin ve Esad hâkim, doğru mu? Doğru “Yanlış.” diyemezsiniz. “Efendim, arada beraber devriye mevriye...” Geç o işleri. Fırat’ın doğusunda ne var? Amerika ve PYD. Türkiye’ye ne var? Terör tehdidi, 4 milyon mülteci, 50 milyar dolar bedel. (CHP sıralarından alkışlar) Şimdi, buradan bir başarı hikâyesi çıkmıyor Sayın Bakanım. Biz, Suriye’de, başında, merkezî yönetimle direkt temas içinde olabilseydik, birlikte tatil yaptığı Esad’la... Bodrum’da mıydı o tatil?

ÖZKAN YALIM (Uşak) – Bodrum, Bodrum.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Obama’nın gazına gelip Esad’la papaz olmasaydı Suriye’de kan akmazdı, gözyaşı akmazdı, 50 milyar dolarımız gitmezdi, Türkiye’nin bütün büyükşehirlerinde de 5 milyon Suriyeli mültecinin yarattığı sosyal sorunlarla uğraşmıyor olurduk. Yapmadınız. Başarı hikâyesi yok; arkanıza baktığınız zaman bol kandırılmışlık var, arkanıza baktığınız zaman... Ben Diriliş Ertuğrul’u izledim, Osman’ı izledim, şimdi “Selçuklu” başladı, onu da izliyorum. Ben tarihimle iftihar ediyorum, hepimiz edelim zaten ama Süleyman Şah Türbesi’ni kaçırmamalıydık. (CHP sıralarından alkışlar) Bayrağı baş aşağı çevirip Süleyman Şah Türbesi’ni -ki bütün uluslararası anlaşmalara göre tamamen bize ait- o kutsal emaneti rahatsız etmemeliydik. Bu bir başarı hikâyesi değildir, bu bir utançtır, bu bir mahcubiyettir, bu bir marifet değildir. Oldu. Daha ne oldu? Çok şey oldu, ben kaşımak istemiyorum. Yani İdlib’de bir gecede 34 canımız gitti ve biz bunun hesabını sormadık tıpkı Mavi Marmara’da 20 milyon dolara işin üstüne yattığımız gibi. (CHP sıralarından alkışlar) 34 can az mı arkadaşlar?

Hep söylüyorum, kimse kusura bakmasın: Şu Mecliste ben on sekiz senedir, on dokuz senedir buradayım, Güneydoğu’da askerlik yapan milletvekili çocuğu olduğunu zannetmiyorum ve aklıma “Zenginimiz bedel öder, askerimiz fakirdendir” türküsü geliyor. (CHP sıralarından alkışlar)

Sürem azalıyor, çok not almışım. Azerbaycan... Şu bir gerçek: Elbet Türkiye’de Ermeniler var, onlar Türkiye’nin Ermeni’si, Türkiye Cumhuriyeti’nin Ermeni’si. Zamanım yok, İlham Aliyev’in Ermenilerle ilgili geçenlerde yaptığı çok güzel de bir değerlendirme var vatandaşlar bakımından lakin biz Yukarı Karabağ işgalini -yaklaşık otuzuncu yılına dayandı- kabul edemeyiz, seyirci kalamayız. Azerbaycan doğrulduğunda biz atlamalıyız gerekirse. Bu, savaş çığırtkanlığı da değildir arkadaşlar, orada bir işgal var ve bizim orayla, o insanlarla kardeşlik hukukumuz var. Uçaksa uçak, tanksa tank, askerse asker. Hiç şüphesiz buna karar verecek olan, bu talepte bulunacak olan kardeşlerimizdir ama buradan yürütme organına sesleniyorum...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MUHAMMED AVCI (Rize) – HDP’ye seslen, HDP’ye. (CHP sıralarından “Ne alakası var” sesleri, gürültüler)

ENGİN ALTAY (Devamla) – Neye sesleneceğimi sana mı soracağım! Edepli ol ya, Edepli ol ya!

Niye rahatsız oluyorsun sen! Ermenilerin, Ermenistan devletinin Azeri kardeşlerimize zulmü, saldırısı, attığı bomba, sıkıktığı kurşun seni memnun mu ediyor? Yazıklar olsun sana! (CHP sıralarından alkışlar, AK PARTİ sıralarından gürültüler)

Azerbaycan noktasında...

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Senin Grup Başkan Vekiline şimdi biz de mi parmak sallayalım?

BAŞKAN – Arkadaşlar, süre bitti, müsaade edin.

MUHAMMED AVCI (Rize) – Kim parmak salladı?

ALİ ÖZTUNÇ (Kahramanmaraş) – Sen salladın!

BAŞKAN – Sayın Öztunç...

Tamamlayın Sayın Altay.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Azerbaycan’da bir kardeşimizin dişi ağırırsa bizim burada beynimiz ağrır. Cumhuriyet Halk Partisinin tavrı ve tutumu bu kadar açıktır. Yürütmeye tıpkı Doğu Akdeniz’de nasıl hak ve menfaatlerimiz için taviz vermeyin dediysek, Ege adalarıyla ilgili hak ve menfaatlerimiz için zerre taviz vermeyin, arkanızdayız dediysek, buradan, Türkiye Büyük Millet Meclisinden yürütmeye sesleniyorum, saraya sesleniyorum: Azerbaycan’da kimsenin bir damla kanının akmasına Türkiye Cumhuriyeti rıza ve müsaade etmemelidir ve etmeyecektir. (CHP sıralarından alkışlar) Tezkere ise tezkere, Cumhuriyet Halk Partisi buna hazırdır.

Ayrıca -sürem bitti Başkanım, toleransınız için teşekkür ediyorum- şunun tekrar altını çizmek istiyorum: Burası Meclis.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ENGİN ALTAY (Devamla) – Başkanım, son bir cümle.

BAŞKAN – Sorun yok, buyurun.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Ben tekrar Sayın Cumhurbaşkanına sesleniyorum: Dış politikada başarılı olmak, Türkiye’nin başı dik, alını açık, dünya milletler ailesinde saygın bir konumda olmasını istiyorsan Türkiye Büyük Millet Meclisini Türk dış politikasına paydaş yapmak zorundasın, bunun tek ve yegâne yolu budur.

Bu tezkereye kabul oyu vereceğimizi beyan ederek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum efendim. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş, söz talebiniz 60’a göre mi?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Evet Sayın Başkan.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Gene mi 60? Ben de girerim 60’a göre, sataşmadan alsın.

BAŞKAN – Sataşmadan değil, 60’a göre. Sataşmadan isteselerdi vermeyecektim.

Buyurun.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

27.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın (3/1323) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerinde CHP Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; benim sataşmadan talebim olmadı, oradan da olabilir, onu da söyleyeyim, İç Tüzük'e göre hakkım da var.

Sayın Başkan, Sayın Altay'ın dış politikayla ilgili değerlendirmeleri tabii kendi görüşleri.

Bizim de buradaki eleştirinin dinlediğimiz noktaları var fakat burada şunu söylüyor konuşmasının başında yani ondan sonra diyor ki "Ben HDP'nin avukatı değilim." Vallahi avukatı mısınız, değil misiniz onu bilmiyorum ama şunu, işte "HDP'yi terörle marjinalize etmeyin. İşte her partide parti yönetimine giren terörle iltisaklı kişiler olabilir; AK PARTİ yönetimine FETÖ sızdı". Şimdi, Sayın Altay, bu AK PARTİ yönetimine FETÖ'cüler sızdı iddiasında bulundunuz. AK PARTİ yönetimine sızan, yönetimdeki FETÖ'cüler bir söyleyin bize kim bunlar? Onun için, işte HDP'ye bir şey söylemeyin sizde de vardı gibi bir iddiayı kabul etmemiz mümkün değil. Ha eğer FETÖ'yle alakalı; bak bende var, kitap basarız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Açalım mikrofonu.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Eğer bunları bassak bir tane kitap olur.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Bizim ansiklopedi olur, bizim Meydan Larousse olur.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – CHP'nin AK PARTİ'yi devirmek için FETÖ'yle iş tuttuğunun kanıtı kendi genel başkan yardımcılarının da ifade ediyor bunu.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ya, Erdoğan söyledi kardeşim.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Dolayısıyla Sayın Cumhurbaşkanını ne söyledi, siz ne yaptınız? Bir yapı hukuku çiğneyip suç işlemeye başladıysa bu artık o suçun bedelini öder ama siz bir yapı suç işlemeye başladıktan sonra onunla kol kola girdiniz; olay bu kadar basit. Efendim, öncesinde şöyleydi sonrasında böyle...

Peki, Sayın Altay, elinizi vicdanınıza koyun -burada vicdandan, ahlaktan, objektiviteden bahsediyorsunuz- ya bununla biz mücadele ediyoruz, niye siz bunun karşısında pozisyon almadınız?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Neyi almadık?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ya FETÖ'yle biz mücadele ediyorken niye çıkıp demediniz kardeşim "Türkiye Cumhuriyeti devleti Hükûmeti bununla mücadele ediyor, biz Hükûmetin yanındayız." Neden diyemediniz? (CHP sıralarından gürültüler) Kanalları kapatılıyorken kanalların önünde niye nöbet tuttunuz? Şimdi, dolayısıyla değerli arkadaşlar, bunları bilmeden, bunları yok sayarak söylediklerinizi kabul etmeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi lütfen.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Bir diğer mesele; İhvincılar var, bizim bunlara karşı bir muhabbetimiz var, başka şeyler söyleniyor. Bir kere, bakın, İhvincıların statüsü ne, konumları ne, faaliyetleri ne ondan sonra bize gelin laf atın. Yani Hafter'i övdüğünüz kadar Hafter'e methiye dizdiğiniz kadar biraz da diğer yapıları araştırırsanız aslında bu konuşmaları bize yapmazsınız.

Azerbaycan'ın yanında olmanız bizi sevindirir ama bakın, burada Sayın Altay son zamanlarda böyle bir âdet edindi, kim sesini çıkarıyorsa, kim laf atıyorsa azarlar bir tavırla hemen had bildirmeye kalkıyor.

Sayın Altay, bizim milletvekiline had bildirmeden önce Dış Politikadan Sorumlu Genel Başkan Yardımcınıza önce bir had bildirin. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) –O Konuşacak biraz sonra, o konuşacak.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Çünkü -konuşacak- önce, ona bir had bildirin, sonra bizim milletvekilini eleştirebilirsiniz, deriz ki: "Bakın, Engin Altay çok objektif bir adam, kendi Genel Başkan Yardımcısına..." Yani, Ermenilerin dile getirdiği iddiaları CHP'nin Dış Politikadan Sorumlu Genel Başkan Yardımcısı söylüyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Eski Genel Başkan Yardımcısı.

Açalım mikrofonu; son cümlelerinizi alayım.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Londra Büyükelçiliği yapmış bu adam, Bakü Büyükelçiliği yapmış. Söylediği ne? Cihatçılarla, paralı askerleri Türkiye naklediyormuş oraya, Türkiye oraya silah gönderiyormuş.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Birazdan cevap verir, her birine cevap verecek.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – E, arkadaşlar siz buna haddini bildirmeden, kusura bakmayın, burada bizim bir milletvekilimize bir şey söyleyemezsiniz.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Hakaret eden Trump'a haddini bildirdiniz mi? Trump'a bildirdiniz mi?

MEHMET MUŞ (İstanbul) -O zaman sizde bu had olmaz. Kusura bakmayın, sizi buradan men ederiz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ben sataşmadan, kürsüden söz istiyorum efendim.

BAŞKAN – Ne dedi de sataştı efendim?

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Hafter'i desteklemekle suçladı, FETÖ'ye sahip çıkmakla suçladı.

BAŞKAN – Buyurun.

Arkadaşlar, müsaade edin lütfen.

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR (Devam)

5.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklaması sırasında Cumhuriyet Halk Partisine sataşması nedeniyle konuşması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Şurada anlaşsak ben size hak vereceğim. 7 Şubat MİT krizine yani o tarihe kadar birçok AK PARTİ'li sayın yöneticinin Fethullah Gülen'in dizinin dibinde fotoğrafı vardı.

Şimdi, 4 tip FETÖ yatkını AK PARTİ'li vardır değerli arkadaşlar. Bunların 7 Şubatta bir kısmı ayrıldı, 7 Şubata kadar FETÖ'cü olanlar var -MİT krizi, hatırlayın 2012- 17-25 Aralık'a kadar FETÖ'cü olup sonra ayrılanlar var, FETÖ'den kopan AK PARTİ'liler var -fotoğrafları var hepsinin- sonra, -yarısı elendi böyle ama yarısı duruyor- 17-25'ten sonra burada 4 bakanın kellesi gitti ama yarısı gene FETÖ'ye yakındı, sonra 15 Temmuz 2016'da FETÖ'den kopan büyük bir kitle var ve hâlâ şu anda AK PARTİ'nin Genel Merkez Yöneticisi olan kimi arkadaşların dediği gibi FETÖ borsasından nemalanan FETÖ'cüler var. Biz hangi biriyle mücadele edelim? (CHP sıralarından alkışlar) Biz hangi biriyle mücadele edelim?

Hafter'e gelince; bu Meclise 2 anlaşma geldi. Biri neydi? Türkiye Cumhuriyeti Hükûmeti ile Libya Devleti Ulusal Mutabakat Hükûmeti Arasında Akdeniz'de Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Anlaşma, Münhasır Ekonomik Bölge Anlaşması. Ne oy verdik biz? "Evet" verdik, "evet" verdik.

Gelelim Hafter ile Serrac'a: Hafter, Tobruk yönetiminin başında, Serrac Trablus'un. Siz şimdi "Serrac, Serrac" diyordunuz da Serrac sizi sallamadan anlaşmalar yapıyor, görevi başkalarına, belki Hafter'e teslim edecek. Ne yapacaksınız o

zaman, Libya'yla ilişkiyi mi keseceksiniz?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Siz dediğimi anlamamışsınız.

ENGİN ALTAY (Devamla) – Serrac bırakıyor, ekimde bırakıyor. Kardeşim, biz diyoruz ki Libya'ya askerî müdahaleye “evet” vermedik, niye biliyor musunuz? “Libya bizim kadim dostumuz, Kıbrıs Savaşı'nda bize yardım eden 3 ülkeden biri, Azerbaycan, Pakistan, Libya. Kadim dostumuz olan bir ülkede kardeşler savaşıyor, Türkiye taraf olmasın, ne Serrac'a olsun ne Hafter'e olsun, gitsin bir ağabeylik yapsın, ayırsın, kardeşleri kucaklaştırsın.” dedik; bunu bile aleyhte kullandınız. (CHP sıralarından alkışlar) Ben size daha ne diyeyim ya, daha ne diyeyim ya?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Buyurun Sayın Muş.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

28.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın sataşma nedeniyle yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Şöyle Sayın Başkan, ben Sayın Altay'a diyorum ki: Hafter'e methiye düzdüğünüz kadar yahu bir de diğer yapıları araştırırsanız bu eleştirileri yapmazsınız. “Hafter'i desteklediniz.” demedik ki, size söylediğimi de yanlış anlıyorlar.

Sayın Başkan, diğer bir husus şu: Yine bir Engin Altay klasiği izledik. (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, efendim müsaade ediniz.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, mikrofonu açar mısınız?

BAŞKAN - Buyurun Sayın Muş.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, bir Engin Altay klasiği izledik şu an. Efendim MİT Krizi'nden sonra şöyle oldu, 17-25'ten sonra şöyle oldu. Bakın, biz bunlarla mücadele ediyorken CHP yönetimi FETÖ'cü oldu.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Çok ayıp!

MEHMET MUŞ (İstanbul) – FETÖ'nün yanında durdunuz. (CHP sıralarından “Çok ayıp!” sesleri)

Nasıl çok ayıp, çok ayıp. Bakın, Genel Başkan Yardımcısı örnek veriyor, diyor ki “Ya, doğru, itiraf ediyorum. Biz yerel seçimlerde bu AK PARTİ'yi devirmek için beraber hareket ettik paralel yapıyla.” (CHP sıralarından gürültüler)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Muş.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Kendi Genel Başkan Yardımcınız söyledi, isim söyledi, bizde de çok isim var.

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Dün de bugün de paralel yapıyla olanların Allah belasını versin!

BAŞKAN – Teşekkür ettim Sayın Muş.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun Sayın Altay.

29.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Tekrar bir yanlış anlaşılıma meydan verilmemesi için... Evet, ben söylediğimin arkasında dururum, yanlışsa da yanlışmışım demesini bilenlerdenim.

Şimdi, Mehmet Muş tutanaklara baksın, Serrac'ın aleyhinde kişisel olarak söylediğim bir laf bulsun ya da Hafter'in aleyhinde; bu kadar. “Efendim, Hafter seküler görülüyor, Serrac cihatçı, İhvanı görülüyor.” dedim, ne var bunda? Yine söylüyorum, tekrar ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

ENGİN ALTAY (İstanbul) - Bitirmedim Başkanım.

Serrac yarın bırakıyor görevi. Şimdi, ben merak ediyorum, ya, Serrac Libya'lı da Hafter başka bir yerden mi? Yarın Hafter devralırsa Libya yönetimi -Birleşmiş Milletler de anlaşmayı onayladı, burada beraber yaptığımız anlaşmayı- böyle dış politika olur mu? Şurada bir şey söyledim, “Şahsım ve Libya” politikası olmaz, Erdoğan-Serrac ilişkisi olmaz; Türkiye-Libya ilişkisi olur, doğrusu da budur. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Birleşime otuz dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 19.56

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 20.27

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

---0---

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2'nci Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) Tezkereler (Devam)

1.- Cumhurbaşkanlığının, Birleşmiş Milletlerin Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde icra ettiği harekât ve misyonlar kapsamında hudut, şümül, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tespit edilmek üzere, Türk Silahlı Kuvvetlerinin yurt dışına gönderilmesi ve Cumhurbaşkanınca verilecek izin ve belirlenecek esaslar çerçevesinde bu kuvvetlerin kullanılması için Türkiye Büyük Millet Meclisinin son olarak 8/10/2019 tarihli ve 1232 sayılı Kararı'yla uzatılan izin süresinin Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 31/10/2020 tarihinden itibaren bir yıl uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1323) (Devam)

BAŞKAN - (3/1323) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın İsmet Yılmaz.

Buyurun... (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Başkanım, kimse yok, Bakanımızla olmaz ki 10 kişiye hitap edecek; biraz bekleyelim, millet gelsin de öyle konuşalım.

OYA ERONAT (Diyarbakır) – Gelirler, gelirler.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Faydalanacağız, öğreneceğiz.

BAŞKAN – Sayın Tanal, müsaade eder misiniz lütfen.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Zaten tüm yetki sizin Başkanım.

AK PARTİ GRUBU ADINA İSMET YILMAZ (Sivas) – Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Birleşmiş Milletlerin Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nde icra ettiği harekât ve misyonlar kapsamında hudut, şümül, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanımızca takdir edilmek üzere, Türk Silahlı Kuvvetlerinin yurt dışına gönderilmesi ve Cumhurbaşkanımızca verilecek izin ve belirlenecek esaslar çerçevesinde kullanılması için, Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca, 31/10/2020 tarihinden itibaren bir yıl süreyle izin

verilmesine ilişkin tezkere hakkında AK PARTİ Grubunun görüşlerini açıklamak üzere söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle Türkiye Büyük Millet Meclisinin sayın üyelerini saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; tezkerenin konusunu oluşturan misyonlardan ilki, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 25 Nisan 2013 tarihli ve 2100 sayılı Kararı'yla Mali'de Birleşmiş Milletler Çok Boyutlu Entegre İstikrar Misyonu MINUSMA'dır. Söz konusu misyon, Mali'de güvenlik durumunun 2013 yılında kötüleşmesi üzerine ülkedeki siyasi süreci desteklemek ve güvenliğin sağlanmasına katkıda bulunmak amacıyla oluşturulmuştur. MINUSMA kapsamında temel görevler ülkede istikrarın sağlanması, ateşkes sürecinin desteklenmesi, izlenmesi ve denetlenmesi, barış süreci yol haritasının uygulanması, ulusal, siyasi diyalog sürecine destek sağlanması, Birleşmiş Milletler personelinin ve sivillerin korunması, insan haklarının güvence altına alınması, kültürel varlıkların korunmasına destek olarak tanımlanmıştır. Bu misyon süreci içinde ortaya çıkan ihtiyaçlar da göz önünde bulundurularak Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 29 Haziran 2020 tarihli ve 2531 sayılı Kararı'yla tadil edilerek silahlı grupların silahsızlandırılmasının, terhis ve topluma yeniden kazandırılmasının desteklenmesi, Mali'nin güvenliğinin yeniden inşasına yönelik uluslararası katkıların uyumlu hâle getirilmesi ve kadınların her alanda ve düzeyde katılımının temini ve çocukların korunması gibi görevler de yüklenerek misyonun temel görevleri genişletilmiştir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; tezkerenin konusunu oluşturan ikinci misyon ise Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 10 Haziran 2014 tarihinde aldığı 2149 sayılı Kararı'yla kurulan Birleşmiş Milletler Orta Afrika Cumhuriyeti Çok Boyutlu Entegre İstikrar Misyonu'dur. Söz konusu misyon Orta Afrika Cumhuriyeti'ndeki şiddet olaylarının, etnik ve dinî çatışmaların 2013 yılında artması, bu ülkedeki güvenlik ve insani durumun kötüye gitmesi sonucu oluşturulmuştur. Temel hedefi, Orta Afrika Cumhuriyeti'nde artan çatışma ve şiddet ortamında sivilin korunması olan misyonun görevleri sivil halka yönelik tehditleri tespit etmek, kayıt altına almak, ülkedeki geçiş sürecinde siyasal hayatın işleyişine ve devlet otoritesinin ülkede tesis edilmesine katkı sağlamak, ülkenin toprak bütünlüğünü korumak, insani yardımların ulaştırılmasını kolaylaştırmak, Birleşmiş Milletler personeli korumak, insan haklarını korumak ve teşviki, silahsızlandırmaya ve ülkeye geri dönüşlere destek vermek ile Orta Afrika Cumhuriyeti'nde güvenliği yeniden tesis için reform çalışmalarını desteklemektir. Yine, süreç içerisinde ortaya çıkan ihtiyaçlar dikkate alınarak söz konusu misyon, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 15/11/2019 tarihli ve 2499 sayılı Kararı'yla MINUSCA'nın görev yönergesinde de değişiklik yapılmıştır. MINUSMA ve MINUSCA'nın görev süreleri Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi tarafından belirli sürelerle uzatılmaktadır. Bu kapsamda, MINUSMA'nın görev süresi Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 2531 sayılı Kararı'yla 30 Haziran 2021 tarihine kadar, MINUSCA'nın görev süresi ise Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 2019 yılı 2499 sayılı Kararı'yla 15/11/2020 tarihine kadar uzatılmıştır. Birleşmiş Milletler tarafından üye ülkelere söz konusu misyonlara katılım çağrısı yapılmıştır. Ayrıca, Birleşmiş Milletler 70'inci Genel Kurul görüşmeleri sırasında düzenlenen Barış Koruma Zirvesi'nde, söz konusu Birleşmiş Milletler misyonları için ülkemizden katkı sağlanması da özellikle istenilmiştir. Afrika'da bölgesel istikrar ve barış için tehdit oluşturan insani ve siyasi krizlerin çözümüne ülkemizce askerî katkıda bulunulması, bölgede ve genel olarak Afrika Kıtası'nda izlediğimiz faal dış politikamızın bir uygulamasıdır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; geçtiğimiz ağustos ayında yeni bir askerî darbeye sahne olan Mali, 2012 yılı Mart ayından itibaren Sahra-Sahel bölgesinin ötesinde kıta güvenliğini olumsuz yönde etkilemektedir. Mali'nin kuzeyinde çeşitli grupların ayaklanmaları, askerî darbeler, terör örgütleriyle bağlantılı grupların faaliyetleri Mali'yi ve Sahra Altı Afrika'ya istikrarsızlığa sürüklemektedir. Mali'de son yıllarda güvenlik güçlerine ve MINUSMA'ya yönelik terör saldırıları yoğunlaşmış, halk arasında çatışmalar artmıştır. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Mayıs 2019'da Mali'deki güvenlik durumundan ve Sahel bölgesindeki terör tehdidinin sınır aşan mahiyetinden endişe duyduğunu, bu nedenle de Mali'de 2015 yılında muhalif grupların katılımıyla imzalanan Barış ve Uzlaşma Anlaşması'nın daha fazla gecikmeden uygulanmasını talep etmiştir. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Ağustos 2019'da bir kez daha Mali'deki durumun uluslararası barışa ve bölge güvenliğine tehdit oluşturduğunu da açıklamıştır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Mali'de bu yılın mart ve nisan aylarında düzenlenen Meclis seçimlerine katılım çok düşük seviyede kalmıştır. Ana muhalefet partisi başkanı seçim kampanyası sırasında kaçırılmış, Anayasa Mahkemesinin açıkladığı nihai sonuçlara muhalefet itiraz ederek Cumhurbaşkanının istifasını talep etmiştir. Haziran ayında Bamako başta olmak üzere ülkede başlayan gösterilerde can kaybı yaşanması gerginliği artırmış; akabinde, 18 Ağustosta Mali Silahlı Kuvvetleri içinden bir grup asker ülkede darbe yaparak yönetimi ele geçirmiştir. Cumhurbaşkanı da 19 Ağustosta istifa ettiğini, Parlamento'yu ve Hükümeti de feshettiğini açıklamıştır.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Türkiye olarak Mali'de anayasal düzene dönüşmesini, iç barış, güven ve istikrar ortamının süratle yeniden tesis edilmesini, bu amaç doğrultusunda uluslararası toplumun çabalarının destekleneceğini ve bu zor dönemde Mali halkının yanında olduğumuzu açıkladık. Mali'de 21 Eylülde geçiş dönemi için sivil Cumhurbaşkanı ve 25 Eylülde de sivil Başbakan atandı. MINUSMA'nın uzatılan görev süresi içinde misyonunun gereğinin yerine getirilebilmesi için MINUSMA misyonuna ülkemizce katkı verilmesinin ülkemizin kıtadaki görünürlüğüne olumlu katkısı olacağı değerlendirilmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Birleşmiş Milletlerin Orta Afrika Cumhuriyeti'nde konulu misyonu MINUSCA'nın faaliyetleri bölge ve uluslararası toplum için önemlidir. 23 Mart 2013'te Orta Afrika Cumhuriyeti'nde dönemin devlet başkanının devrilmesiyle istikrarsızlık başlamış, Müslüman ve Hristiyan gruplar arasında yaşanan iç savaş nüfusun yüzde 15'ini oluşturan Müslüman halkın önemli bir kısmının çevre ülkelere sığınmasına yol açmıştır. Ülkedeki olumsuz gelişmeler üzerine Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Aralık 2013'te önce MISCA'yı kurarak ülkedeki Fransız askerî birliklerin bu misyonu desteklemesini istemiş, ardından da MISCA'nın yetkileri Eylül 2014'te Birleşmiş Milletler Orta Afrika Cumhuriyeti Çok Boyutlu Entegre İstikrar Misyonu'na MINUSCA'ya devredilmiştir.

24 Temmuz 2014'te Müslüman ve Hristiyan gruplar arasında ateşkes anlaşması imzalandı, buna rağmen karşılıklı çatışmalar ve uluslararası birlikleri hedef alan saldırılar durmadı. Ülkede demokrasinin yeniden tesisine yönelik çabaların sonucunda Mart 2016'da Cumhurbaşkanlığı ve Parlamento seçimleri yapıldı. Eski Başbakanlardan Faustin Touadera Cumhurbaşkanı seçildi. Hükümet ve ülkedeki 14 silahlı grubun katılımıyla Şubat 2019'da imzalanan Bangui Barış Anlaşması bir dönüm noktasıdır. Ülkede insani kriz ağırlaşmış, her 4 Orta Afrika Cumhuriyeti vatandaşından 1'i evini terk etmiş, 688 bin kişi ülke içinde yerinden edilmiş, 568 bin kişi de komşu ülkelere sığınmış durumdadır. MINUSCA'nın uzatılan görev süresi içerisinde misyonunun gereğini yerine getirebilmesi için MINUSCA misyonuna da ülkemizce katkı verilmesinin ülkemizin kıtadaki görünürlüğüne olumlu katkısı olacağı değerlendirilmektedir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; ülkemiz uluslararası toplumun sorumlu bir üyesi olarak Birleşmiş Milletlerin barışı korumadan kalkınmaya, iklim değişikliğinden Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi reform çalışmalarına kadar her faaliyetinde etkin katkısını artırarak sürdürmektedir. Türkiye, güvenlik politikasının temellerini iş birliği ve ortaklık politikası üzerine inşa etmiştir. Bu çerçevede, uluslararası barış ve istikrarın korunması için ülkelerin toprak bütünlüğünün korunması ilkesini savunmaktayız. Bu çerçevede, kolektif savunma, kriz yönetimi, barışı koruma ve insani yardım gibi görevlere katkıda bulunmaktayız.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Birleşmiş Milletler sisteminde görünürlüğün en önde gelen göstergelerinden biri de uluslararası barış ve istikrara katkısıdır. Barışı destekleme ve koruma operasyonlarına katılımımız uluslararası politikadaki etkinliğimizin artmasına da yardımcı olmaktadır. Ülkemiz dünyanın çeşitli yerlerine konuşlandırılmış birçok Birleşmiş Milletler barış

misyonuna katkıda bulunmaktadır. Türkiye, Birleşmiş Milletlerin doğrudan gerçekleştirdiği operasyonlar dışında, Afganistan, Bosna Hersek, Kosova gibi dünyanın çeşitli yerlerinde konuşlanmış NATO ve Avrupa Birliği barış operasyonlarına da katkı sağlamaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Afrika ortaklık politikamız kıtada barış ve istikrarın tesisine yönelik olarak siyasi, ekonomik ve sosyal kalkınmaya destek olmayı; insani yardım, yeniden yapılanma, güvenlik, kamu diplomasisi ve ara buluculuk alanlarında karşılıksız yardımda bulunmayı içermektedir. Ayrıca, ikili anlaşmalarla kıta ülkelerine askerî eğitim ve askerî yardımlar yapılmakta, Afrika ülkelerinden askerî personel de Türkiye'de icra edilen kurs ve eğitim faaliyetlerine davet edilmektedirler. Bir Afro-Avrasya ülkesi olan ülkemizin 21'inci yüzyılın gerçekleriyle uyum içerisinde bölgede yer alması ülkemiz için stratejik bir önceliktir. Afrika'da bölgesel istikrar ve barış için tehdit oluşturan insani ve siyasi krizlerin çözümüne ülkemiz tarafından katkıda bulunulması ülkemizin barışı destekleme hareketlarına olan yaklaşımla da örtüşmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye, Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'nin toprak bütünlüğünün korunmasını, ulusal birliğinin sağlanmasını, ulusal uzlaşma çabalarının başarıyla sonuçlanmasını, demokratik düzene dönüşte siyasi istikrarın ve sürdürülebilir ekonomik kalkınmanın sağlanmasını istemektedir. Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti'ndeki çatışma ortamının sona erdirilmesi, bu sorunların diğer ülkelere sirayet etmemesi büyük bir önem taşımaktadır. Bu bölgedeki istikrarsızlık Sahra-Sahel bölgesindeki terör örgütlerine alan açar. Mali'deki MINUSMA ve Orta Afrika'daki MINUSCA güçlerine ülkemiz tarafından sağlanacak katkılar bahse konu ülkelerin terör örgütlerine karşı mücadelesini de güçlendirecektir. Bu nedenle de 2 Ağustos 2016 tarihinden itibaren bu katkımızın sağlanmasına yönelik, Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca Türkiye Büyük Millet Meclisi kararıyla gereken izinler verilmiştir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada konuşan hatiplerden bir kısmı "Türkiye'nin ne Kıbrıs'ta ne de Doğu Akdeniz'de bir taviz vermesini istemiyoruz." dedi. Türkiye ne Akdeniz'de, Doğu Akdeniz'de ne de Kıbrıs'ta bir taviz veriyor. Zaten öyle olmadığı için, Avrupa Birliği, uluslararası hukuku bir tarafa bırakan, sadece ortaklık dayanışmasına yaslanarak "Siz Kıbrıs'ta Güney Kıbrıs'ın haklarına tecavüz ediyorsunuz, Doğu Akdeniz'de de Yunanistan'ın haklarına tecavüz ediyorsunuz." diyor. Uluslararası hukuku dikkate alsalar, Türkiye'nin Kıbrıs'ta yaptığının Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin haklarını korumak olduğunu, Doğu Akdeniz'de yapılanın da Türkiye'nin kendi haklarını korumak olduğunu bilirlerdi. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada konuşan hatiplerden birisi... Yani genelde AK PARTİ'nin dış politikasına karşı bazen itiraz oluyor ama biz hep şunu bekliyoruz: AK PARTİ'ye siyaseten karşı olmak başka bir şeydir; Hükûmetin, milletin millî hassasiyet taşıyan konulardaki politikalarına karşı olmak başka bir şeydir. Türkiye Cumhuriyeti devleti ve milleti Azerbaycan meselesinde, Kıbrıs meselesinde, Filistin meselesinde millî bir duruşa sahiptir. Kıbrıs, Azerbaycan ve Filistin meselesinde devlet geleneği içinde bunların apayrı bir yeri vardır, her biri bir millî davadır dense yeridir. Türkiye-Azerbaycan ilişkisine bir dış göz, tabiri caizse el âlem gibi bakmak bir Türk siyasetçi için söz konusu olamaz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Ama Sayın Bakan, bizi mi...

İSMET YILMAZ (Devamla) – Buradaki destekler için teşekkür ettiğimi de söylerim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sağ olun, efendim.

İSMET YILMAZ (Devamla) – Bizim beklediğimiz, bu ülkenin kurucu değerlerine sahip çıkan kişilerin ve partilerin yüz yıl önce, o dönemki yöneticilerine karşı olan Bediüzzaman Said Nursi hazretlerinin dediği gibi "Ben tokadımı Andranik ile beraber Harbiye Nazırı olan Enver'e, Venizelos ile beraber Sadrazam olan Said Halim'e vurmam. Nazarımda vuranlar da sefidir." dediği gibi biz de "Ben Paşinyan'la beraber İham Aliyev'in, Macron ile beraber Recep Tayyip Erdoğan'ın aleyhine bir söz söylemem. Nazarımda, söyleyen de sefidir." diyebilmeliyiz. Biz, içimizde mücadelemizi yaparız ancak millî meselelerde bir ve beraber olduğumuzu yedi düvele göstermeli, "Söz konusu vatansa gerisi ferruatır." diyebilmeliyiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Milletimizin bizden beklediği de budur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ABD Temsilciler Meclisinin Demokrat Partili Başkanı Nancy Pelosi ile ABD Cumhuriyetçi Partili Başkanı Trump arasında Amerika Birleşik Devletleri'nde birbirlerine karşı çok ağır suçlamalar var hatta Nancy Pelosi cumhuriyetçi Başkan, Trump'ın görevden azledilmesi için en önde koşan kişiydi. Nancy Pelosi geçen yıl Fransa'yı ziyaret etti, Fransız gazeteciler ona Trump'ı sordu; Nancy Pelosi o soruya "Vatan topraklarının dışındayken ülkemizin Başkanı hakkında konuşmam, beni konuşturamazsınız." dedi. Biz de muhalefetten, fazla değil, Pelosi'nin gösterdiği duyarlılığı göstermesini istiyoruz. Türkiye 80 milyon insanıyla bir bütündür; birlikte Türkiye'yiz. Bu ülkede herhangi bir vatandaşın diğer vatandaşa göre bir üstünlüğü yoktur. Bu ülkenin tapusu 83 milyonun eşit paydaşlığıyla oluşmuştur. Bu noktada, her türlü ayrımcı dil, her türlü zehirli dil kesinlikle reddedilmesi gereken bir dildir. Bu ülkede ayrımcılığı değil, birleştiriciliği, kapsayıcılığı ortak bir söylem olarak oluşturmak durumundayız.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yine Libya tezkeresiyle ilgili söylendi, oysa Libya tezkeresinde şu cümleleri kullanmıştık: Biz Türkiye olarak başından bu yana Libya'daki soruna askerî bir çözümün mümkün olmadığını; mevcut sorunlarının Birleşmiş Milletler himayesinde, Libyalı tüm kesimlerin katılımıyla, bizzat Libyalılar tarafından yürütülecek bir siyasi süreçle kalıcı çözüme kavuşabileceğini savunduk. Libya'da bugün çatışan kardeş kabilelerin kaderleri ortak, ortak bir geleceği de birlikte kuracaklardır; Türkiye'nin asli vazifesi de bu kardeş kabileleri bir araya getirerek barışın kaybedeninin olmayacağını göstermektir. Bu tezkerenin asıl amacı ateşkes ve istikrar sağlanmasına katkıda bulunmaktır diyoruz. Geçen zaman bizim o gün söylediğimizi haklı çıkardı. O zaman da söylemiştik: Bu tezkerenin adının geçmesi bile bölgede farklı bir hava estirmeye yetmiştir. Bugüne kadar Trablus'u ele geçirmeye çalışan gayrimeşru güçlere destek verenler şimdi Libya'da siyasi bir çözümün olmazsa olmaz olduğunu ifade etmektedirler, şimdi herkes bunu söylüyor. Biz bu tezkere gönderilirken de söyledik, "Bu dahi tezkerenin olumlu neticelerinden biridir." dedik. Dolayısıyla, Türkiye'nin Doğu Akdeniz'deki hak ve menfaatlerini savunduğunuzu biliyoruz ama bilin ki bu dış politikada yapılan bütün anlaşmalar da bu hak ve menfaatlerin korunmasına yöneliktir.

Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; yine bir başka arkadaşımız bu Süleyman Şah Türbesi'yle de ilgili bir iki söz söyledi, onunla ilgili de şunu söylemek isterim: Allah için, bu geçen süreç içerisinde Türkiye daha önce de DEAŞ terör örgütünün rehinesi olan Musul Başkonsolosluk personelinin tecrübesini yaşadı. Her olayı bulunduğu şartlarda, dönemde değerlendirmek lazım. Bu aziz millet DEAŞ terör örgütü mensupları tarafından Musul Başkonsolosluğu işgal edilip personeli rehin alındığında "Konsolosluk niye daha önce boşaltılmadı?" diye suçlama yapıldığını da hatırlar. "O gün o suçlamayı yapanların bugün için 'Karakol boşaltıldı.' dememesi gerekir." dedik. "O gün Musul Başkonsolosluğunda vatandaşlarımızın rehin alınması olayında Gerekli tedbirler alınmadı. diye Dışişleri Bakanımız hakkında gensoru verenlerin, bugün, Süleyman Şah Karakolundaki personelin can güvenliği için alınan tedbirlere 'Niçin alındı?' demeye hakkı yoktur." dedik. "Bu aziz millet, Dışişleri Bakanlığında Dışişleri Bakanı, Dışişleri Müsteşarı, MİT Müsteşarı ve Genelkurmay 2. Başkanı arasında yapılan güvenlik toplantısının dinlenilerek dış güçlere servis edilmesi üzerine yapılan tartışmaları da hatırlamaktadır. O gün Devlet, Süleyman Şah Karakolunu bahane ederek Suriye'de savaşa girecekti, diyenleri hatırlamaktadır." dedik. O gün bu asılsız iddiaları yapanların bu iddialarının o gün boşa çıktığını da bununla göstermiş olduk.

Aziz kardeşlerim, geçen süreç içerisinde bu milletin hakkını, hukukunu, menfaatini korumaktan başka bir şey yapmadık. Ama bugün, Ermenistan Başbakanı dahi "Eğer Türkleri durdurmazsanız bizden sonra Viyana'ya kadar gidecek." diyorsa bu

Türkiye'nin başarısını gösterir.

Değerli arkadaşlarım, Türkiye, hiç şüphenez olmasın, bugün dünden daha güçlü. Vatandaşının hakkını, hukukunu korumak doğrultusunda karardır. Siz de söylediniz, biz, Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütün üyelerinin, eksiksiz herkesin desteğini istiyoruz. Sizin desteğiniz ne kadar bizimle olursa Türkiye o kadar güçlü olur. Dolayısıyla, gelin hep beraber Türkiye'yi güçlendirelim diyorum ve bu tezkereye de açıkça destek vereceğini beyan ettiğı için de İYİ PARTİ'ye, Milliyetçi Hareket Partisine ve Cumhuriyet Halk Partisine huzurlarınızda teşekkür ediyorum.

Bir Türkiye var, o Türkiye'nin de yarınını, inşallah, hep birlikte daha güçlü, daha aydınlık yapacağız ve evlatlarımıza daha güçlü bir Türkiye bırakacağız diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahıslar adına ilk söz Sayın Yunus Emre'nin.

Buyurun Sayın Emre. (CHP sıralarından alkışlar)

YUNUS EMRE (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Sözlerimin başında, uluslararası hukuku hiçe sayarak Azerbaycan topraklarını işgal altında tutan Ermenistan'ın Azerbaycan'da sivil halka yönelik saldırılarını bir kez daha kınıyorum. Bu bir savaş suçudur. Şehit kardeşlerimize rahmet diliyorum. Tüm kalbimizle Azerbaycan halkının yanında olduğumuzu yinelemek istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, bugün ve yarın Genel Kurulumuz tezkere üzerine görüşecek. Çok kapsamlı bir sorunun, Türkiye'nin karşı karşıya bulunduğu demokrasiden uzaklaşma sorununun ve tabii, dış politikada Meclisin etkisinin, kapasitesinin gerilemesi sorununun aslında bir küçük örneğini bu tezkerelele ilgili tartışmalarda da yaşıyoruz. Şöyle ki, Türk dış politikasının karar alma sürecinde, uygulama sürecinde çok temel bir soruyu sormamız gerekiyor: Bu alandaki, dış politika alanındaki devlet organlarının hakları nedir, yetkileri nelerdir, birbirleri karşısındaki durumu nedir? Bu konu aslında özünde yürütmenin ve yasamanın dış politikadaki görevleriyle, yetkileriyle ilgili bir durumdur ve bu alanda birazdan açıklayacağım şeylerin sonucunu aslında en başta söylemek istiyorum, o da şu: Ne yazık ki kurallara dayalı bir işleyiş yok ve ne yazık ki kurumsallaşmadan uzak bir işleyişle karşı karşıyayız.

Şimdi, değerli arkadaşlarım, bakın, bazı örneklerle bu tezkere olayının, karşı karşıya bulunduğumuz tezkere olayının aslında Meclisin gücünün gerilemesinin, Türkiye'nin demokrasiden uzaklaşmasıyla neden ilgili olduğunu ben size açıklamak istiyorum. Bakın, bu Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti tezkeresi elimde. Bundan önce bu tezkerelele Meclise gelirken, biliyorsunuz, Başbakanlık üzerinden geliyordu ve Bakanlar Kurulu üyelerinin imzalarıyla geliyordu. Şimdi, bütün tezkerelele Sayın Cumhurbaşkanının imzasıyla geliyor. Bir defa, bir heyetin, bir kurulun kararı olmaktan uzaklaşan ve bir tek kişinin, bir tek kişinin kararıyla bu işleyişin başlatıldığı bir dönemi yaşıyoruz.

Değerli arkadaşlarım, çok önemli bir konu şu: Bu, adı üzerinde bir Meclis kararı ve Anayasa Mahkemesi 1990'da aldığı bir karar gereği, Meclisin kararlarıyla ilgili bir yargısal denetim yapmıyor. Yani "Meclis İçtüzüğü ve milletvekilliğinin düşürülmesi işlemleri dışında Meclis kararlarına ben bakmam." diyor Anayasa Mahkemesi. Bu bizim için şu sebeple önemli, Meclisin bu kararları çok ciddiye alması gerekiyor çünkü yargı yolu kapalı olan kararlar alıyoruz arkadaşlar. Yani bu tezkere kararlarının, tezkerelelerin, bu Meclis kararlarının böylesine çok önemli bir durumu var. Bunu şunun için söylüyorum; parlamenter sistemdeki uygulamaların ne yazık ki işinize gelenlerini sanki parlamenter sistem varmış gibi koruyorsunuz, başkanlık sistemine geçişin birçok demokratik ülkede örneğindeki gerekliliklerini yerine getirmiyorsunuz. Bakın, bütün tezkerelelerde şöyle bir ifade var, deniliyor ki: "Hudut, şümül, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tespit edilme üzere Silahlı Kuvvetlerin gönderilmesi." Değerli arkadaşlar, bütün tezkerelelerde bu ifade var. Dünyanın hiçbir demokratik ülkesinde böyle bir yetki verilmez arkadaşlar. Hiçbir demokratik ülkede devlet başkanına hudut, şümül, miktar ve zaman kendi takdirine bırakılmak üzere yetki verilmez; bu ancak otoriter bir yönetim altında olur, bir demokratik ülkede böyle bir şeyle karşılaşmazsınız.

Değerli arkadaşlarım, bu meseleleri çok farklı platformlarda ele almak gerekir. Bakın, 13 farklı ülkede Türk askeri var hâlihazırda. Bizim Türkiye olarak bu askerlerimizi göndermekteki amacımız nedir ve bunları tekrar bir yıl sonra burada tartışırken acaba bu amaçlarımızın ne kadarına ulaştık? Emin olun, ne bu tezkere metinlerinde ne iktidar sözcülerinin burada yaptığı konuşmalarda bu konuyla ilgili en ufak bir açıklama yok, en ufak bir açıklama yok.

Değerli arkadaşlarım, çok temel bir şeyden bahsediyoruz. Mehmetçik'i, bizim ülkemizin gencecik yurttaşlarını farklı farklı ülkelere gönderiyoruz. Bu yurttaşlarımız, Mehmetçikler bizler için çok değerli. İki satırlık bir yazıyla hududunu, şümülünü Cumhurbaşkanının keyfine bırakarak bunu yapıyor olmak hiçbir demokratik ülkede olamaz arkadaşlar. Ayrıca şunu da hatırlatmam gerekli: Dış politikada Meclisin etkisinin, gücünün geçerli olabilmesi, Meclisin bu alandaki komisyonlarının çok etkin şekilde çalışmasıyla olur. Tabii, İç Tüzük'te "Meclis kararlarını komisyonda değerlendirmek" diye bir gereklilik yok ama ben buraya gelmeden önce inceledim, birçok ülkede bu türden gelenekler var; Meclisin ilgili komisyonları, diyelim ki Millî Savunma Komisyonu, Dışişleri Komisyonu -işte bizde bulunan- Avrupa Birliği Uyum Komisyonu gibi komisyonlar aslında birtakım karma komisyonlar oluşturabilirler, bunları masaya yatırabilirler, ilgili asker kişileri, sivil görevlileri davet edebilirler, yabancı misyonlardan insanları bu konuyla ilgili davet edebilirler. Tekrar ifade etmek istiyorum: 13 farklı ülkede askerimiz var; cumhuriyet tarihi içerisinde hiçbir dönemde şu dönemde olduğu kadar yurt dışında bu kadar fazla ülkede asker bulunmadı, hiçbir dönemde şu dönemde olduğu kadar yurt dışında bu kadar fazla sayıda Mehmetçik bulunmadı. Böyle bir durumla karşı karşıyayız ve bunu etkin bir şekilde değerlendirmiyoruz. Tekrar ifade etmek istiyorum: Meclis olarak yargı denetimi olmayan bir karar alıyoruz -çok temel, önemli bir karar- ama bunu incelemiyoruz, bununla ilgili ciddi tartışmalar yapmak yerine, parti taraftarlığı çerçevesinde burada birtakım nutuklar atılıyor bize ve birtakım pembe tablolar çiziliyor Türkiye'nin dış politikasına ilişkin ama ne yazık ki gerçeklik bundan çok uzak değerli arkadaşlar.

Ayrıca şunu da hatırlatmam gerekli: Bakın, madem başkanlık sistemini örnek alıyorsunuz, başkanlık sisteminin en iyi bilinen örneklerinden birinde, ABD'de 1986'da çıkan bir kanun var "Goldwater Nichols Yasası" dedikleri bir kanun var. Şimdi, bu kanuna göre Amerikan yönetimi topluma ve Meclise bir belge sunuyor, ulusal güvenlik strateji belgesi. Değerli arkadaşlarım, bu belgeye göre o ülkenin ulusal hedefleri nedir, bunlara hangi amaçlarla, hangi araçlarla erişmek durumundadır bunlar şeffaf bir şekilde toplumsal, siyasal tartışmaya açılıyor. Bunlar Türkiye'de yok arkadaşlar. Bir zamanlar tabii "kırmızı kitap" diye bilinen "Millî Güvenlik Siyaset Belgesi" diye bir belgeden bahsedilirdi, tabii o da kamuoyunun tartışmasına kapalı, gizli bir metinden bahsediyoruz, bugün var mı yok mu onu bilmiyoruz ama biz demokrasiyi savunuyorsak, çağdaş normları savunuyorsak, çağdaş normları savunuyorsak eğer, bu Meclisin, iktidarın yürüttüğü dış politikanın hedeflerinin ne olduğunu etkin bir şekilde burada tartışabilmesi gerekiyor. Bunun olmadığı bir ortamda şöyle bir durumla karşı karşıya kalıyoruz: Bir gün bir ülke Türkiye'nin en yakın müttefiki, en yakın dostu gibi sunuluyor; birkaç gün sonra aynı ülke Türkiye'nin en önemli karşıtı, düşmanı hâline geliyor. Ne yazık ki -benden önceki konuşmacılar da hatırlattılar- Suriye'de 34 canımız şehit ediliyor, arkasından, bunu yaptığı düşünülen ülkeye bizim Hükümet temsilcilerimiz birkaç gün sonra koş koşu gidiyorlar ve orada kapıda uzun süre bekletiliyorlar arkadaşlar. Bugün, bizim televizyon kanalları her akşam Paşinyan'ın Putin'le olan telefon görüşmesini veriyor, Paşinyan'ı telefonda azarlayıp kapattığı bir telefon görüşmesi. Allah aşkına, bundan ne farkı var bizim buradan Moskova'ya giden Hükümet yetkililerinin karşılaştığı muamelenin? Ben bunu sormak istiyorum, ne farkı var? Ve biz Meclis olarak bunların hesabını sormadığımız için,

Türkiye’de dış politikada Meclisin bir etkisi olamadığı için, ne de bütçe tartışmalarında bunlar gündeme gelebildiği için -tekrar ifade etmek istiyorum arkadaşlar- biz bu yetkiyi, Cumhurbaşkanının imzasıyla gelen bu tezkereye bu yetkiyi hudut, şümül, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanının takdirine bırakarak veriyoruz. Tekrar hatırlatmak istiyorum: Bu bir kurulun, bir heyetin, Bakanlar Kurulunun önerisi değil, Cumhurbaşkanının önerisi.

Değerli arkadaşlarım, az önce ifade etmiştim; şeffaflık, hesap verilebilir olmak bizim için çok temel ilkeler ve mevcut işleyiş bundan uzak. İktidar son derece keyfi bir şekilde dış politika kararları alıyor, Meclis bunları etkisiz kılabilecek ya da bunları tartışmaya açabilecek bir işlem yapmıyor, yapamıyor. Şunu hatırlatmam gerekli: Değerli arkadaşlarım, sizin birçok defa gündeme getirdiğiniz başkanlık sisteminin demokratik örneklerinde böyle bir işleyiş yoktur. Az önce açıklamıştım, Meclis dış politikayla ilgili ayrı kanunlar çıkarır, ayrı komisyonlar oluşturur, önemli kritik atamalarda Meclisin ilgili kanadının, daha doğrusu ilgili komisyonun onayı aranır. Türkiye’de bunların hiçbiri yok değerli arkadaşlarım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayınız sözlerinizi.

YUNUS EMRE (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Türkiye’de ne yazık ki tamamen keyfi bir işleyişe dayalı bir dış politika uygulaması var ve ne yazık ki bunun değiştirilmesine ilişkin bizim girişimlerimizi de görmezden geliyorsunuz. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak sadece sorunları açıklamakla yetinen bir parti değiliz, Türkiye’nin karşı karşıya bulunduğu bu sorunların nasıl çözüleceğine ilişkin önerilerimizi de ortaya koyuyoruz; bunlardan da istifade etmek yoluna gitmiyorsunuz. Temel olarak iktidarda bulunmanızı tahkim edecek, iktidarda olmanıza yardımcı olacak bir noktadan dış politikaya yaklaşıyorsunuz. Bölgedeki farklı milletlerin ve bizim milletimizin talepleri, ihtiyaçları, bölgede barış, huzur falan değil ne yazık ki dış politikanızdaki temel amaç. Temel amaç, Türkiye’deki iktidarın, Erdoğan iktidarının sürbilmesi ve bunun da sürbilmesi için Mecliste etkili bir şekilde bunların tartışılmasını gerekiyor, bunu yapıyorsunuz ne yazık ki. Ne yazık ki ben bunu defaatle bu kürsülerde açıkladım, defaatle bunu açıkladım ancak bir değişim imkânı da görülüyor

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Son cümlelerinizi almak için açıyorum.

YUNUS EMRE (Devamla) – Tamamlıyorum Sayın Başkanım.

Tekrar ifade etmek istiyorum: Biz, tabii, Türkiye’yi bu karanlıktan çıkardığımızda, tekrar bir demokratik ortam başladığında, güçlendirilmiş parlamenter yönetime döndüğümüzde bunların hepsini değiştireceğiz.

Son bir örnek vererek kapatacağım: Bakın arkadaşlar, büyük güçlerin işine güçlü meclisler gelmez. Türkiye’de parlamenter sistem olmasaydı 1 Mart tezkeresi bu Meclisten geçirdi ve yüz binlerce Iraklı Müslüman’ın elinde ne yazık ki bizim ülkemizin de kanı olurdu.

BAŞKAN – Sayın Emre, selamlamayı yapalım lütfen.

YUNUS EMRE (Devamla) - Onu engelleyen, Türkiye’de o dönem bulunan parlamenter sistemin imkânlarıdır. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Şahsı adına ikinci söz talebi Sayın Halis Dalkılıç’ın.

Buyurun Sayın Dalkılıç. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

HALİS DALKILIÇ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yeni yasama dönemimizin Gazi Meclisimize, milletimize, ülkemize hayırlar getirmesini diliyor, heyetinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Sözlerimin başında 2 kesime selam göndermek istiyorum. Birincisi, milletimizin huzuru ve güvenliği için gerek yurt içinde, gerek sınır boylarında, gerek sınır dışında terörle mücadele eden, ülkemizin huzurunu sağlamak üzere canhıraş bir mücadele veren güvenlik güçlerimizi, askerimizi, polisimizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum. Meclisten, Gazi Meclisimizin, milletin kürsüsünden milletin evlatlarına selam gönderiyorum.

İkincisi, dünyayı da etkisi altına alan Covid-19 sürecinde sağlık çalışanlarımızı gerçekten bu canhıraş, cansiparane mücadelelerinden dolayı tebrik ediyorum, takdir ediyorum ve yüce Meclisten selamlarımızı, takdirlerimizi, saygılarımızı iletiyoruz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Sayın Başkan, Birleşmiş Milletlerin Mali ve Orta Afrika Cumhuriyeti’nde icra ettiği geçici görev gücü MINUSMA kapsamında görev yapan askerimizin 31 Ekim 2021’e kadar görevinin uzatılmasını Gazi Meclisimizin onayına sunuyoruz. Bu bağlamda düşüncelerimi paylaşmak üzere söz almış bulunuyorum.

Sayın milletvekilleri, Afrika’da her gün, her sabah bir ceylan uyanır, en hızlı koşan aslandan daha hızlı koşması bilinciyle uyanır, yoksa yem olacağını ve öleceğini bilir. Yine Afrika’da bir aslan uyanır, en yavaş koşan ceylandan daha hızlı koşması gereğinin bilinciyle uyanır, yoksa aç kalacağını bilir. Yani Afrika’da ceylan veya aslan olmanız fark etmez. Gün doğduğunda daha hızlı koşabilmeyi asla unutmanız gerekiyor. İşte bu söz, ünlü yazar Thomas Friedman’ın bu sözü Kara Kıta’nın sanki tarihini özetler gibi. Mali’den gelen son haberler bizi sömürgelerle, darbelerle anılan Afrika’nın gündemine yeniden çekmiş bulunuyor. Mali’de ve Afrika’da, özellikle Orta Afrika’da Fransa’nın 1830’da Cezayir’i işgal etmesiyle, o kanlı işgaliyle birlikte Afrika’nın kaderi o gün bugündür maalesef değişmiyor. İşte aynı Fransa’nın 1670’lerde 3,5 milyon kilometrekare bir alanı söz konusuysen 1920’lere geldiğimizde 11,5 milyon kilometrekare bir alanı işgal edip sömürdüğünü görüyoruz. Tabii, iki yüzyıl tüm Afrika’nın kaynaklarını sömüren ve orada asimilasyon politikaları sürdüren ve özellikle Mali’de oranın kaynaklarını da sömüren Fransa bugün kalkıp dünyaya demokrasi havariliği yapmaya devam ediyor.

Mali 1959’da bağımsızlığını kazanmış olsa da Mali ve Afrika’dan sömürgeyi çekmenin şartı olarak Fransa 3 konuyu zorunlu kılmıştır. Bunun bir tanesi, resmî dil Fransızca olacak; ikincisi, eğitim Fransızca verilecek; üçüncüsü, kendilerinin de tedavülde kaldırdığı “frank” diye bir para birimi vardı Fransa’nın, onu da Afrika’nın her ülkesinde geçerli para birimi olarak ilan edecek. Dolayısıyla, buradan baktığımızda, Fransa’nın bölgedeki sömürgesinin devam ettiğini görüyoruz. Fransız hazine yetkililerinin açıkladığına göre, Afrika’dan Fransa’ya her yıl 500-550 milyar dolar para geliyor. Dolayısıyla Fransa’nın Afrika’yı ne hâle getirdiğini bir kere daha gözler önüne sermek ve Meclisimizin huzuruna getirmek istedim.

Yüzyıllardır Afrika’yı sömüren Fransa, gözü doymamış olacak ki Doğu Akdeniz’de önemli hidrokarbon rezervlerini gördü ve keşfedildiğini 2010’da fark etti ve bu arada da Yunanistan’la, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi’yle, Mısır’la, Birleşik Arap Emirlikleri’yle kurduğu ittifakla bölgede Türkiye’yi ve Kıbrıs Türklerini dışlayan bir politika gütmeye başlamıştır. Bir yandan, Yunan ve Rum yönetiminin maksimalist ulusal tezlerine destek vermesi, diğer yandan, Birleşmiş Milletlerin kararları çerçevesinde ve talebi doğrultusunda Libya’nın meşru hükûmetini destekleyen Türkiye’ye karşı çıkıp yıllardır gayrimeşru darbecilere desteğe devam etmesi Fransa’nın tehlikeli siyasetinin en önemli göstergesidir.

Doğu Akdeniz’i kırmızı çizgi olarak niteleyen Fransa Cumhurbaşkanı Macron’un, Yunanistan’la giriştiği yoğun askerî tatbikat trafiği ve Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan’ın şahsında Türkiye’yi hedef alan açıklamaları âdeta yangına körükle gitmesinin en önemli göstergesidir. Doğu Akdeniz’de sahili olmayan bir ülkenin Atina’yı kışkırtarak, Yunanistan’ı askerî

harcamalara teşvik ederek, hatta bu arada fırsatçılık yaparak 18 tane Rafale tipi savaş uçağını Yunanistan'a satarak bölgedeki tehlikenin fitilini ateşlemiştir.

Sayın milletvekilleri, Macron bir taraftan Libya'yla, bir taraftan Mısır'la, bir taraftan Kıbrıs Rum kesimiyle, bir taraftan Yunanistan'la her gün flört ediyor ve her gün yeni açıklamalar yapıyor. Bölgeyi gelecek, bölgeyi istikrarsızlaştıracak ve âdeta sömürgelerini devam ettirecek açıklamaların peşindeler.

Minsk üçlüsünden, Fransa'nın, Azerbaycan toprakları için endişe duymadığını görüyoruz. Ermenistan'la dayanışma göstermesi, Ermenilerin Karabağ'da otuz yıldır sürdürdüğü işgali desteklemesi anlamına geliyor. Ermenistan'ın kadim Azerbaycan toprağı Karabağ'ı işgaline ve gerçekleştirdikleri sivil katliamlara karşı kör, sağır ve dilsizler.

Türkiye ve Azerbaycan iki kardeş ülkedir. Ülkemiz Azerbaycan'ın millî bütünlüğünü, bağımsızlığını her zaman desteklemiştir ve yanında olmuştur, olmaya devam edecek. İki devlet, tek millet olduğumuzu dost Azerbaycanlı kardeşlerimize buradan bir kere daha haykırıyoruz, dünya da bunu artık bilsin istiyoruz.

Düşünün ki Karabağ Azerbaycan'ın toprağı; kendi topraklarında vatanlarını savunan Azeri kardeşlerimizi suçlayan bir dil, suçlayan bir Batı! İşgal eden Ermenistan'a söz söyleyen, uyaran hiç kimse yok. Biz diyoruz ki bu kirli tezgâhı, kirli oyunu da Allah'ın izniyle Türkiye'nin bozmaya gücü yetecektir.

2002'den bu yana AK PARTİ Hükümetleri, başta mazlumların hamisi ve ezilenlerin gür sesi Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan, bütün mazlum coğrafyaların umudu olmuştur, umudu olmaya devam ediyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ ailesi olarak da yakın coğrafyamız başta olmak üzere dünyanın bütün bölgelerinde istikrarı, barışı, kardeşliği tesis etmek üzere mücadele ediyoruz. Ve bu itibarla "Yenilmeyiz, bize kimsenin gücü yetmez, biz hükümrânız, dünyanın sahibi de biziz, kaynaklar da bize ait." diyen hükümrânlara Birleşmiş Milletlerde, evlerinde gözlerinin içine baka baka "Dünya 5'ten büyüktür, bu zulümler devam ettirilemez." diyen bu milletin evladı Recep Tayyip Erdoğan'ın itirazı bu yüzden yükseliyor. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İstiyorlar ki Recep Tayyip Erdoğan da sussun, istiyorlar ki Türkiye de diz çöksün ve dünyanın tüm kaynaklarını elde etsinler ve dünyadaki hükümrânlıkları devam ettirsinler. Artık yok; Türkiye var.

Değerli kardeşlerim, saygıdeğer milletvekilleri; biz 83 milyon kardeşiz ve dünyadaki bu sömürge düzenine karşı çıkmak zorundayız. Bu bakımdan Türkiye ayakta olmak zorunda, ayakta kalmak zorunda, birlik ve beraberlik içerisinde hedeflerine yürümek zorunda.

Biz yüz yıllık Cumhuriyet tarihinin ve bin yıllık devlet geleneğinin bağrından kopan bu aziz milletin evlatlarının, saygıdeğer milletvekillerinin hangi konuda, hangi şartlarda mücadele ettiğimizi bilmesi gerekiyor.

Sayın Engin Altay, biraz önce konuşmasında destek vereceğini söyledi tezkereye. Biz istiyoruz ki dış politikada gerçekten her konuda destek verin, dış politikada yanımda yer alın. Yoksa dış politikada kalkıp gerçekten...

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) – Çuvalıyorsunuz dış politikada, çuvalıyorsunuz.

HALİS DALKILIÇ (Devamla) – ...Ermenistan büyükelçisi gibi konuşmalar, herhâlde sizin sahiplendiğiniz konuşmalar değildir. Türkiye'ye iftira etmek sizin sahipleneceğiniz bir konuşma olmasa gerek çünkü kirli, Türkiye'yi karalayan, Türkiye'ye iftira atan bir anlayış seksen yıllık partinin geleneğine sığmaz diye düşünüyorum.

Ayrıca, bakın, Covid'le ilgili bir sürü eleştiriler yapıldı burada. Değerli arkadaşlar, haksızlık yapmayın, gerçekten dünyanın gıptayla bahsettiği sağlık çalışanlarımız ve sağlık altyapımıza siz de "Maşallah" deyin, siz de gurur duyun.

BURCU KÖKSAL (Afyonkarahisar) – Onun için mi sağlık çalışanlarının parasını ödemediniz?

TURAN AYDOĞAN (İstanbul) – Onun için mi Türk Tabipleri Birliğini kapatacaksınız? Onun için mi kapatacaksınız?

HALİS DALKILIÇ (Devamla) – Bakın, eğer sağlık adına ufkunuz sadece yeni iskambil kâğıdı açmaktan ibaretse...

BAŞKAN – Bağırın arkadaşlar lütfen maskeyle bağırınlar.

HALİS DALKILIÇ (Devamla) – ...eğer gerçekten iskambil kâğıdının yenisini sağlık alanında teklif ediyorsanız buna söyleyecek bir şeyimiz yok. Bence daha ciddi şeyler olması lazım. (CHP sıralarından gürültüler)

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Evet, tamamlayınız Sayın Dalkılıç.

Buyurun.

HALİS DALKILIÇ (Devamla) – Bakın, değerli arkadaşlar, Parlamento şahit olsun ki biz dünyanın tüm müstekbirleriyle mücadeleye devam edeceğiz. Parlamento şahit olsun. Bu tarih şahit olsun, bu aziz milletin evlatları olarak biz mazlumların sesini duymaya, seslerini duyurmaya devam edeceğiz, zalimlerin karşısında durmaya devam edeceğiz. Bu konuda istiyoruz ki muhalefet yaparken, AK PARTİ'ye muhalefetle ülkeye muhalefeti karıştırmayın; ülkeye muhalefet ihanet olarak algılanır sonra. Lütfen, AK PARTİ'ye muhalefet yapabilirsiniz ancak ülkenin menfaatleri söz konusu olduğunda bir ve beraber hareket etmeyi siyasetin malzemesi değil birlik ve beraberliğin ve bize tarihin verdiği görevin vazifesi olarak görün diyoruz.

Ben, bu tezkerenin hayırlı olmasını diliyorum. Malî'de de yakın coğrafyamızda da dünyanın her yerinde de istikrarı savunuyoruz. Hiçbir kara lekemiz de yoktur geçmişte. Biz, merhamet medeniyetinin evlatlarıyız, gittiğimiz her yere merhamet, iyilik ve kardeşlik götürmüşüz, götürmeye de devam edeceğiz diyor, yüce Meclisi saygıyla, hürmetle selamlıyor, hayırlı çalışmalar diliyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır. Şimdi tezkereyi oylarınıza sunacağım: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi, alınan karar gereğince (3/1325) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin görüşmelerine başlıyoruz.

Tezkereyi okutuyorum:

2.- Cumhurbaşkanlığının, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin UNIFIL'in görev süresinin uzatılması yönündeki 2539 (2020) sayılı Kararı çerçevesinde, hudut, şümül ve miktarı Cumhurbaşkanınca belirlenecek Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının; 1701 (2006) sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı ve 880 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla tespit edilen ilkeler kapsamında; Birleşmiş Milletler Geçici Görev Gücü bünyesinde UNIFIL'e, 31/10/2020 tarihinden itibaren bir yıl daha iştirak etmesi ve bununla ilgili gerekli düzenlemelerin Cumhurbaşkanınca yapılması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca izin verilmesine dair tezkere (3/1325)

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 11/8/2006 tarihinde kabul ettiği 1701 (2006) sayılı Karar ve Türkiye Büyük Millet Meclisinin 5/9/2006 tarihli ve 880 sayılı Kararıyla bir yıl için verdiği izin çerçevesinde, Türkiye, Lübnan'da konuşlu Birleşmiş Milletler Geçici Görev Gücüne (UNIFIL) Silahlı Kuvvetleri unsurlarıyla katkı sağlamıştır. Söz konusu iznin süresi son olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinin 22/10/2019 tarihli ve 1233 sayılı Kararıyla 31/10/2019 tarihinden itibaren bir yıl uzatılmıştır.

Türkiye UNIFIL'e yaptığı katkılarla barışı koruma harekâtının etkin biçimde icrasında önemli bir işlev üstlenmiştir. Bu çerçevede Türkiye'nin katkısı gerek Birleşmiş Milletler sistemi içinde, gerek bölgesel ve küresel ölçekte, gerekse kapsamlı sivil-asker işbirliği faaliyetleri vasıtasıyla Lübnan toplumunun her kesimi nezdinde görünürlüğünün artmasına, ayrıca barış ve istikrarın korunmasına yönelik politikasının sürdürülmesine hizmet etmiştir.

Bu itibarla, UNIFIL'e katkımızın sürdürülmesinin önem arz ettiği değerlendirilmektedir.

UNIFIL'in görev süresi Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 28/8/2020 tarihli ve 2539 (2020) sayılı Kararıyla 31/8/2021 tarihine kadar uzatılmıştır.

Bu hususlar ışığında ve Lübnan ile ikili ilişkilerimiz ve bölgedeki güvenlik şartları da göz önünde tutularak, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin UNIFIL'in görev süresinin uzatılması yönündeki 2539 (2020) sayılı Kararı uyarınca; hudut, şümul ve miktarı Cumhurbaşkanınca belirlenecek Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının, 1701 (2006) sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı ve 880 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararıyla tespit edilen ilkeler kapsamında 31/10/2020 tarihinden itibaren bir yıl daha UNIFIL'e iştirak etmesi ve bununla ilgili gerekli düzenlemelerin Cumhurbaşkanınca yapılması için gereğini Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca bilgilerinize sunarım.

Recep Tayyip Erdoğan
Cumhurbaşkanı

BAŞKAN – Cumhurbaşkanlığı tezkeresi üzerinde İç Tüzük'ün 72'nci maddesine göre görüşme açacağım.

Gruplara ve şahsı adına 2 üyeye söz vereceğim.

Konuşma süreleri gruplar için yirmişer dakika ve şahıslar için onar dakikadır.

Tezkere üzerinde söz alan sayın milletvekillerinin isimlerini okuyorum: İYİ PARTİ Grubu Adına Sayın Zeki Hakan Sıdalı, Milliyetçi Hareket Partisi Grubu Adına Sayın Mustafa Hidayet Vahapoğlu, Halkların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Tulay Hatimoğulları Oruç, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Ahmet Ünal Çeviköz, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Osman Aşkın Bak.

Şimdi ilk söz İYİ PARTİ Grubu adına Sayın Zeki Hakan Sıdalı'nın.

Buyurun Sayın Sıdalı. (İYİ PARTİ sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ZEKİ HAKAN SİDALI (Mersin) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konuşmama başlamadan önce 27'nci Dönem Dördüncü Yasama Yılı'nın aziz milletimize, yüce Meclisimize ve sayın milletvekillerimize hayırlı olmasını diliyorum.

Bu dönemde yapacağımız görüşmelerin, çıkaracağımız yasaların milletimize, devletimize faydalı ve olumlu sonuçlar getirmesini temenni ediyorum. Yüce Meclisimizin asırlık bir çınar olmasını sağlayan, başta kurucumuz ve ilk Meclis Başkanımız Gazi Mustafa Kemal Atatürk olmak üzere ebediyete intikal etmiş sayın milletvekillerimize ve devlet insanlarımızı saygı ve rahmetle anıyor, hayatta olanlara sağlıklı bir ömür diliyorum.

Sayın milletvekilleri, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin kararına dayanarak barışı koruma harekâtına katkı sağlayan, Türk Silahlı Kuvvetlerimizin Lübnan'daki görev süresinin bir yıl daha uzatılmasını İYİ PARTİ olarak desteklediğimizi belirterek konuşmama başlamak istiyorum.

UNIFIL kapsamında görev yapan uluslararası misyon, Doğu Akdeniz çanağının ülkemize çok yakın bir bölgesinde önemli bir vazifeyi yerine getirmekte ve bölgedeki barış ve istikrar gayretlerine katkı sağlamaktadır. Lübnan'da barış ve istikrarın hâkim unsur hâline gelmesi yalnızca o ülke için değil, istisnasız bölge ülkelerinin tamamı için büyük bir önem taşımaktadır. Yüz ölçümü bakımından küçük olan Lübnan'ı, Orta Doğu ve Doğu Akdeniz istikrarının kilit taşı olarak tanımlayabiliriz. Deniz komşumuz sayılabilecek olan Lübnan'la tarihsel açıdan da büyük bir yakınlık içindeyiz. Toplumsal ve siyasal hafızamızda önemli yer tutan ve çok sayıda soydaşımızı barındıran Lübnan'da ülkemizin bölgesel ve küresel istikrar çabalarına katkıda bulunması hem devlet aklımıza hem de cumhuriyetin geleneksel dış politikasına uygun bir tutum ve davranıştır. Diplomatik girişimler başta olmak üzere bölge barışına katkıda bulunacak hamleler ülkemizin yalnızca sorumluluğu değil aynı zamanda kendi güvenliği açısından da bir zorunluluğudur. Lübnan'la stratejik ve karşılıklı güvene dayalı ilişkileri geliştirmek, deniz yetki sınırlandırma anlaşması yapacak düzeye ulaşmak ülkemizin Doğu Akdeniz'deki hak ve menfaatleri açısından da oldukça önemlidir. Diğer yandan, Doğu Akdeniz'i paylaştığımız diğer kıyıdaş devletlerle de yeniden iyi ilişkiler geliştirilmeli ideolojik ve şahsi çekişmelerden uzak bir devlet aklıyla ülke menfaatlerini önceleyen bir tavır içinde olmalıyız. Karşılıklılık esasına dayalı, uluslararası meşruiyeti ve kazanımı olan anlaşmalar yaparak Doğu Akdeniz denklemine daha güçlü bir pozisyon elde edebiliriz. Dolayısıyla, hem barışa destek olmak hem de bölgesel sorumluluk almak adına 2006 yılından beri Lübnan'da bulunan Türk Silahlı Kuvvetlerinin bu görevinin bir yıl daha uzatılmasını desteklememiz de tamamen bu amaca yöneliktir.

Değerli milletvekilleri, Türk ordusunun görev yaptığı Lübnan'ın sosyal ve siyasal yapısına baktığımızda karşımıza çıkan ilk sorun kronikleşmiş hâldeki toplumsal gerginlik, ekonomik ve siyasal istikrarsızlık. Yakın geçmişin en gözde odaklarından birisi olan Lübnan uzun süre çok müreffeh ve bölgesel bir çekim merkeziydi. Fakat ülkedeki kötü yönetimlerin politik tutum ve davranışları bu muazzam potansiyele sahip ülkeyi olması gerekenden çok uzaklara savurdu.

Bağdat, Halep, Şam, Musul gibi kadim kentlerin yaşadığı kaderi bugün Beyrut yaşıyor. Artık bugün Lübnan denildiğinde "kriz" kelimesi de beraberinde geliyor. Lübnan'da uzun yıllardan beri biriken kamu borçlarının ekonomiden anlamayan siyasetçiler tarafından yanlış yönetilmesi ekonomik krizi doğurdu. Bununla birlikte, ulusal para biriminin döviz karşısındaki değer kaybının bir türlü önlenememesi hayat pahalılığını, işsizliği ve yoksulluğu ülkenin yeni normal hâline getirmiş durumda. Lübnan'da her 2 kişiden 1'i yoksulluk sınırının altında yaşıyor. İmkânı olanlar ise ülkeyi terk etme yarışındalar. Avrupa, Amerika gibi görece çekim merkezlerine baktığımızda çok sayıda Lübnanlı bilim insanı, yönetici, akademisyen ve iş insanı görüyoruz. Peki, neden kendi ülkelerinde değil de oralarda çalışıyorlar? Çünkü ülkedeki kötü yönetim ve istikrarsızlık, siyasal, sosyal ve ekonomik şartları artık dayanılmaz hâle getirmiş ve onlar da geleceklerini dünyanın başka ülkelerinde aramak zorunda kalıyorlar. Nihayetinde Lübnan bölgede en çok beyin göçü veren ülkelerden biri hâline gelmiştir. Tüm bu olumsuzluklara karşı, ülkelerinde kalmayı savunan ve ülkelerine hizmet etme arzusunda olan gençlerin sayısı da hiç azımsanamayacak kadar fazla. Lübnan'da hâlâ kendi yeteneklerini ülkeleri için kullanmak isteyen yüksek eğitimli bireyler, gençler mevcut fakat onlar da ülkede kronik hâle gelen yozlaşma, rüşvet, torpil ve nepotizm engeline takılarak umutsuzluk sarmalının içine düşüyorlar. Kutuplaşmanın hâkim dil hâline geldiği Lübnan'da halk kendisini vatana ve millete bağlayan en güçlü bağın vatandaşlık değil; klanlar, tarikatlar ve cemaatler olduğunu düşünüyor ve bu çerçevede hareket ediyor. Ülkede en az 20 topluluk ve cemaatin yer aldığı ve bunların her birinin kendi tarihi, kültürü, korkuları ve gelecek ideali olduğu düşünüldüğünde, ortak bir vatandaşlık idealinden bahsetmek mümkün olmuyor. Lübnan'da insanlar ülkenin ve toplumun menfaatlerinden çok kendi menfaatlerini düşünüyor. Bu durum, mevcut siyasi tablodan dolayı genel kabul gören bir tutum hâline geliyor. Lübnan, bir millet projesi denedi, tüm toplulukların temsil edilmesini ve nihayetinde, bir Lübnan milleti oluşturmayı amaçladı fakat uygulamaya çalıştıkları kota sistemi, önemli görevlerin sadece cemaat liderlerine ait olduğu kilitlenmiş bir yapıya evrildi. Diğer bir ifadeyle Lübnan, âdeta cemaat liderlerinin koalisyonuna dönüştü, gerçek demokrasiye geçmeyi başaramadı. Örneğin, Lübnan'da bir kuruma personel alınırken artık liyakat ve yeteneğine bakılmıyor, adayın hangi cemaat ve tarikata bağlı olduğuna bakılıyor. Bu da yetmiyor, ilgili cemaatteki en layık ve başarılı olan değil, cemaat liderleriyle en yakın ilişkisi olan, göreve seçiliyor. Böyle bir kayırmacılık ortamında demokrasiden de, etik ilkelerden de bahsetmek mümkün değil. Bu, hem siyasal hem de toplumsal bir yozlaşmanın açıkça ilanıdır.

Değerli milletvekilleri, Lübnan'da tüm bu sorunlar yaşanırken bir de her topluluğun kendisine bir yabancı koruyucu

edinmeye çalıştığını görüyoruz. İstikrarın bir türlü sağlanamadığı bir siyasi atmosferde toplumların kendisine hami aramaları ülkenin siyasi geleceğini de tehlikeye düşürüyor. Bu yanlış davranış hem Lübnan hem de Doğu Akdeniz çanağı için ciddi bir tehdit olarak karşımızda duruyor. Lübnan halkının yapması gereken, modern, müreffeh, demokratik bir ülkenin kendi ellerinde büyülebileceğinin farkında olmaktır. Önemli olan, ülkenin bağımsızlık ve demokrasisini güçlendirecek adımlar atma gücünü kendi öz dinamikleri ve değerleri içerisinde bulmaktır. Tarih, kutuplaşan, yozlaşan, demokratik kurumlardan ve liyakatten uzaklaşan ve millet olma şuurunu kaybeden devletlerin hazin sonuçlarıyla doludur. Bu sebeple Lübnan halkı için bugün hesap yapma ve yeni bir çatışmaya hazırlanma günü değil, ülkeyi yeniden inşa etmeye koyulma günüdür.

Değerli milletvekilleri, 4 Ağustos 2020 tarihinde Lübnan'ın başkenti Beyrut Limanı'nın depolarında tutulan 2.700 ton amonyum nitratın patlamasıyla son yılların en büyük iş kazası, sanayi faciası gerçekleşti. Akdeniz'in en büyük limanlarından Lübnan ticaretinin yüzde 70'inin yapıldığı Beyrut Limanı yaşanan patlamayla harabeye döndü. Gerçekleşen bu patlama, sağlık, enerji ve gıda krizini de beraberinde getirdi ve Lübnan'da âdeta bir kaos ortamı hâkim oldu. Beyrut'ta yaşanan bu kaos dünya devletlerine bir ihtar gibiydi. Şöyle ki: Kalkınmanın ve yatırımların tek bir kente yığılmasının ne kadar riskli olduğunu da gösteren acı bir örnek olarak karşımızda duruyor. Sadece bir patlama bir şehrin değil, koca bir ülkenin ekonomiden sağlığa, ulaşımdan enerji tedarikine kadar bütün yönetim sistemine zarar verebiliyor. Bu nedenle, Türkiye olarak biz de bu patlamadan ders çıkartmalıyız. Olası bir büyük Marmara depremi de düşünüldüğünde İstanbul ve Marmara Bölgesi'ne yığılmış ekonomi merkezlerini ülke geneline dağıtmayı hızlıca planlamalı ve zararı en aza indirecek önlemleri bir an önce almalıyız.

Beyrut'ta göz göre göre gelen bu olumsuz durumun Türkiye'de de yaşanmayacağını maalesef bir garantisi yok. Örneğin, Mersin Limanı'nı ve art bölgesini ele alalım. Mersin'deki limanın hemen sağında serbest bölge, onun yanında amonyum nitrat depolayan bir gübre fabrikası, bunun önünde kurulması planlanan petrokimya ürünü polipropilen tesisi, onun yanında petrol rafinerisi bulunmakta, limanın hemen sol tarafındaysa kent merkezi uzanmakta. Mersin Limanı ülkemizin çok amaçlı en büyük limanı olup hinterlandı çok geniştir. 21 adet rıhtımı bulunan limanda aynı anda 30'a yakın gemi yükleme boşaltma yapabilmekte. Mersin, hinterlandıyla birlikte değerlendirildiğinde, yüzde 6'lık oranla 10,2 milyar dolarlık ihracatın, yüzde 5'lik oranda 9,9 milyar dolarlık ithalatın yapıldığı ülkemizin önemli bir lojistik ve ticaret merkezidir. Bu sebeple, Mersin Limanı'nda meydana gelebilecek olası bir aksaklığın yerelden genele ekonomik yapıyı, ulaşım ve tedarik zincirini olumsuz yönde etkileyeceği çok açıktır. Dünya Bankası ve Çukurova Kalkınma Ajansının yaptığı bir çalışmaya göre Mersin Limanı'nda on iki ay süreyle yaşanabilecek bir aksaklığın doğrudan ve dolaylı olarak ülkemize 1,45 milyar dolar gelir kaybı yaratacağı ve olası aksaklığın tedarik zincirinde yüzde 40'ları bulan ürün kayıplarına yol açacağı tespit edilmiştir. Toplamdaysa ulusal ekonomik etkilerinin Türkiye'nin gayrisafi yurt içi hasılasının yüzde 1,1'ine ulaşacağı tahmin edilmektedir. Yerelden küresele bir domino etkisi yaratacak bu olumsuzluk, Türkiye'ye günde 21 milyon dolar para kaybettirecektir.

Değerli milletvekilleri, görüyoruz ki Beyrut patlaması devletler için "kritik altyapı" kavramının ne kadar önemli olduğunu acı bir şekilde gösterdi. Kritik altyapı, yerel, bölgesel, ulusal ve uluslararası ekonomiler için belirleyicidir. Bu altyapılar kesintiye uğrarsa sağlık, ekonomi, ulaşım, enerji, güvenlik, telekomünikasyon ve daha pek çok alanda tafisi zor olumsuz etkiler ortaya çıkar. Beyrut örneğinden hareketle devletlerin kritik altyapılarında olası aksaklıklara karşı risk analizlerini zamanında yapmaları hiç olmadığı kadar önemli hâle gelmiştir. Beyrut Limanı'ndaki patlama Lübnan için büyük bir kayıp oldu. Limanın eski hâline dönüşmesi geciktikçe maddi kayıplar da artmaya devam edecek. O nedenle, bu faciadan önemli dersler çıkarmak zorundayız. Bu tip risklere karşı kritik altyapılarımızın direncini artırmalı ve benzer örneklerin yaşanmasının önüne geçmeliyiz. Öncelikle ülkemizin kritik altyapıları tanımlanmalıdır. Bu yapılar limanlar, barajlar, enerji nakil hatları, enerji tesisleri, köprüler, tüneller ve haberleşme hatlarıdır. Bu kritik tesisler arasında da önem sıralaması yapılmalı, ardından bu yapılara yönelik olası her türlü risk tespit edilmeli, önlem almanın maliyetleri hesaplanmalı, olası krizlere yönelik olarak da acil eylem planları oluşturulmalıdır. Bu hazırlıkları oluşturmak Türkiye'nin rekabetçiliğini, ekonomik, ulusal güvenliğini, enerji, haberleşme ve ulaşım risklerini kontrol altına almak demektir. Bu altyapıların teknolojik gelişmelerin etkisiyle birbiriyle bağlantılı hâle geldiği günümüzde kamu güvenliği ve sağlığı, toplumsal refah ve kamu hizmetlerinin sürdürülebilirliği açısından kritik altyapıların korunması hayati önem arz ediyor. Ülkenin bir kritik altyapısında meydana gelecek hasarın diğer kritik altyapıları da etkilediği bir gerçektir. Bu sebeple çok paydaşlı ve çok boyutlu çalışmalara ivedilikle başlanması gerekmektedir. Aksi hâlde, Lübnan gibi, ülkemiz de çoklu şoklarla karşı karşıya kalabilir. Unutulmalıdır ki krizleri henüz oluşmadan önlemek hem daha güvenli hem de daha az maliyetlidir.

Değerli milletvekilleri, Azerbaycan topraklarının yüzde 20'sini yaklaşık otuz yıldır işgal altında tutan Ermenistan müzmin saldırganlığına yeni örnekler eklemiştir. Sivil yerleşim yeri-askerî nokta ayrımı dahi yapılmadan gerçekleştirilen bu saldırıları kabul etmemiz, bu duruma sessiz kalmamız mümkün değildir. Bu tavır Kafkaslarda arzulanan barış ve istikrar idealine vurulan en büyük darbedir. Ermenistan, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi, AGİT kararları ve uluslararası hukuk normlarına uygun hareket etmeli ve işgal altında tuttuğu Azerbaycan topraklarından hemen çekilmelidir. İktidar bu işgal ve saldırılar karşısında Azerbaycan'a olan desteğini koşulsuz olarak devam ettirmeli, gerekli tüm diplomatik yolları kullanarak uluslararası kuruluşları da işgalin son bulması ve sorunun hakkaniyetle çözümü için adım atmaya teşvik etmelidir. Artık, asırlık Türk illeri azatlığa kavuşmalı, semalarında hasretî çekilen ay yıldızlı bayraklar yeniden dalgalanmalıdır.

Bu vesileyle, İYİ PARTİ olarak "iki devlet, bir millet" olarak gördüğümüz can Azerbaycan'ın haklı davasında yanında olduğumuzu bir kez daha belirtiyor, Ermenistan saldırılarında şehit olan Azerbaycan Türkü sivilirimizi ve askerlerimizi rahmetle anıyor, gazilerimize geçmiş olsun dileklerimizi iletiyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlarım. (İYİ PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Mustafa Hidayet Vahapoğlu, buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MUSTAFA HİDAYET VAHAPOĞLU (Bursa) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin Lübnan Geçici Görev Gücü'nün görev süresinin uzatılmasına ilişkin 2539 sayılı Kararı'na istinaden Cumhurbaşkanlığının, Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının 31/10/2020 tarihinden itibaren bir yıl daha UNIFIL'e iştirak etmesi ve bununla ilgili gerekli düzenlemelerin Cumhurbaşkanlığınca yapılması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca talep ettiği karar hakkında Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına görüşlerimi arz etmek üzere huzurlarınızdayım.

Sözlerimin başında, dört yıl on ay yirmi üç gün düşman işgalinde kalan İstanbul'umuzun bugün kurtuluş yıl dönümü, onu hatırlatıyor ve kutluyorum.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 2006 yılında 1701 sayılı Kararı'na istinaden 880 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla Türk Silahlı Kuvvetleri Birleşmiş Milletler Lübnan Geçici Görev Gücü'nde görev almıştır. Bu konuda görev uzatma talebi 13'üncü defa yüce Meclisimize gelmektedir. Türkiye, UNIFIL Harekâtı'na 15 Ekim 2006 tarihinden itibaren katılmaktadır. UNIFIL Deniz Görev Kuvvetine Deniz Kuvvetleri Komutanlığımıza ait bir fırkateyn görevlendirilmiş, Türk İstihkâm ve İnşaat Bölüğü 20 Ekim 2006-2 Eylül 2013 tarihleri arasında yedi yıl görev yapmıştır. Lübnan Türk İstihkâm ve İnşaat Bölüğü Karargâh Binası inşası, atık su hattı inşası, çevre yolu inşası, helikopter pisti inşası, elektrik hattı inşası, bakım onarım tesisleri, ofis binası inşası ve muhabere hatlarının yer altına alınması yanında, çevredeki okul, cami, hastane gibi halka hizmet veren kurumların bakımı, onarım

işlerini de gerçekleştirmiştir. Bunun yanında, UNIFIL Harekâtı'na katılan ülkelerin Mersin Limanı'nı kullanmalarına da müsaade edilmiş bulunmaktadır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Lübnan, Osmanlı'dan koparıldığı tarihten bugüne kadar sulh ve sükûnu bulamamış devletlerden biridir. Bunun yakın sebeplerinin başında İsrail'in, ABD'nin ve Suriye'nin bölgeye yönelik uyguladığı politikalar yer almakta iken bu defa, 2006 yılından bu yana İran güdümündeki Hizbullah faktörü de ülkede önemli rol oynamaya başlamıştır. Hizbullah örneğinde görüldüğü gibi, İslam ülkelerinden bazıları hedef aldığı diğer İslam ülkesi içindeki bazı unsurları destekler hâle gelmiştir, bizim içinimizdeki PKK'yı destekleyen İslam ülkelerinin olduğu gibi.

12 Temmuz-14 Ağustos 2006 tarihleri arasında yaşanan İsrail-Lübnan Savaşı sonrasındaki gelişmelere şöyle bir bakacak olursak... Başbakan Hariri'nin Suudi Arabistan'da rehin tutulması ve zorla istifa ettirilmesi, Suudi Arabistan'ın bölgeye ve Lübnan'a müdahil olmaya çalışmasının çirkin yüzünü ortaya çıkarmıştır. Bu olayla Suudi-İran kavgası Lübnan'a da taşınmıştır. Bölge halkları ve devletleri üzerinde sadece Batılı emperyalist devletler değil, İslam ülkeleri de etkili olma arayışı içindedirler. Lübnan hassas bir ülkedir ve hassas dengelerin korunmaması hâlinde barut fıçısına dönecek bir demografik yapıya sahiptir. Suriye'den sonra Lübnan'da oluşabilecek bir iç çatışma ya da özellikle dışarıdan yapılacak herhangi bir müdahale sadece Lübnan'la sınırlı kalmayacak ve çevre ülkeleri de kapsayacak bir etki doğuracaktır. Bu nedenle, Lübnan da dâhil olmak üzere yakın coğrafyamızdaki barış, istikrar ve güvenliği zedeleyecek her gelişmeye karşı Türkiye uyanık olmak zorundadır.

4 Ağustos 2020 günü Beyrut'ta yaşanan patlamayı hatırlatmak isterim. 2.750 ton amonyum nitrat rastgele depolanıyor, Hiroşima'ya atılan atom bombasının yirmide 1'i gücünde, bir başka ifadeyle 1.100 ton TNT yani dinamit gücündeki bir patlayıcı patlatılıyor. Bu patlama tesadüf değildir. Üreticisi meçhul ancak Gürcistan'dan yüklendiği ifade edilen bu patlayıcıyı taşıyan geminin son yükü olduğu dışında bir bilgi bulunmamakta ve sahibi de şaibelidir. Kimin ya da hangi örgütün ne maksatla nereden temin ettiği, nerede kullanmayı planladığı, Lübnan yetkililerinin neden bu kadar yüksek miktardaki patlayıcıdan habersiz olabildikleri hakkında hâlen somut bir bilgi bulunmamaktadır ama patlamadan sonra Lübnan'da hükümet istifa etmek zorunda kalmıştır yani hükümet değişmiştir ve yakın bir zamanda bin tonun üzerinde yeni bir amonyum nitrat bulunmuş ancak olayın sevindirici tarafı, bu sefer patlamadan o depoya ulaşılabilmiştir.

Barışın, güvenin ve istikrarın bozulduğu ülkenin mutlaka sınır komşumuz olmasına gerek bulunmamaktadır. Afrika'dan Afganistan'a Pakistan'a; Yemen'den Irak, Suriye'ye; Yugoslavya'dan Gürcistan'a kadar coğrafyada yaşanan her tür krizin bir şekilde Türkiye'yi etkilediğini görmekteyiz. Özellikle ülkemizin maruz kaldığı kontrolsüz göçün doğurduğu sorunların hatırlanması, bu konunun daha kolay anlaşılmasını sağlayacaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin bulunduğu bölge ne yazık ki hemen her kavgaanın yaşanabileceği uygun şartlara sahip hâle getirilmiştir. Bu bölgede, bilek güreşi bitmediği gibi hemen, her an birbirinin gırtlığına sarılacak şekilde motive edilmiş gruplar ve devletçikler bulunmaktadır. Onun içindir ki güçlü ve caydırıcı bir ordumuzun olması kaçınılmazdır. Bölgemizde, doğumuzdaki Ermenistan, batımızdaki Yunanistan, güneyimizdeki İsrail küresel senaryo yazarların piyonu, şımarık, besleme, terör ve sipariş eylem yapabilen taşeron örgütlerdir. Bu devletler, bölgemiz üzerindeki tüm oyunlarda zamanı ve sırası geldiğinde ülkemize karşı devreye sokulabilmektedir. Doğu Akdeniz'de hak ve menfaatlerimizin gasbedilmesine yönelik fiilî girişimlere "Dur." dediğimizde, kıta sahanlığı ve münhasır ekonomik bölge belirlemek üzere adım attığımızda, adalar denizinde yer alan ve uluslararası tescil edilmiş anlaşmalara aykırı olarak silahlandırılan hatta gasbedilmeye çalışılan adalar ve kara parçalarının hukuki durumlarına döndürülmesini talep ettiğimizde, kısaca Türkiye'nin hak ve menfaatlerini dile getirdiğimizde birilerinin arkasında, bizim ise karşımızda Batı'nın birçok devleti -örnek, Fransa gibi- bölgeyle alakasız ülkeler çıkabilmektedir. Ülkemizin takındığı kararlı tavır ve aldığı tedbirlerden dönmesi için aynı ülke tarafından Yunanistan'a donanma desteği verilmesi gündeme gelebilmekte ve uçak gemisi gibi çocukça Türkiye'yi korkutacaklarını zannederek oyuncak alana sürülmektedir. Tabii ki Türkiye'den hak ettikleri şekilde en ağır cevabı da almaktadırlar.

Bu gelişmeler devam ederken, Ermenistan'ın, kardeş ülke Azerbaycan askerine ve sivil halkına yönelik acımasızca saldırılarına şahit olmaktayız. Ermenistan, işgal ettiği Azerbaycan topraklarından Birleşmiş Milletlerin aldığı kararlar ve otuz yıllık iyi niyetli girişimlere rağmen çıkmadığı gibi, arsızca yayılmacı emellerini ve taciz eylemlerini sürdürebilmektedir. Batı'nın Kafkaslardaki şımarık çocuğunun hedefi dün olduğu gibi bugün de Türklere. Hocalı'da bir gecede 106'sı kadın, 83'ü çocuk olmak üzere toplam 613 Azerbaycan Türkünü katleden canilerden otuz yıldır hesap sorulmaz ise alışkanlıkları gereği saldırılarını sürdürmeye devam edeceklerdir. Hocalı katliamının sorumlusu 2 kişiden birisi olan Sarkisyan -daha sonra Devlet Başkanı olmuştur bu şahıs, dikkatlerinizi çekiyorum- "Azerbaycanlılar Ermenilerin sivil halka karşı katliam yapmayacağını düşünüyorlardı. Biz bunu Azerbaycanlılara şaka yapmadığımızı göstermek amacıyla, ibret olsun diye yaptık." diyebiliyordu. Etyen Mahçupyan -bu ismi tanıyorsunuz- "Öldürülenlerin hepsinin Azerbaycan Türkleri olduğu, bu kimliği taşıdıkları için böyle bir sonla karşılaştıkları, ateş edenlerin ise bunu bilerek ve bir karar doğrultusunda yaptıkları bellidir." ifadesinde olduğu gibi resmen soykırım suçunun unsurlarını tanımlıyor ve bu Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı bir Ermeni. Ama buna karşılık, Ermenistan'ın hâlâ Fransa, ABD ve el altından Rusya ve bunlara ilave olarak İran gibi ülkelere destek görüyor olması insanlık için en azından utanç vesilesidir. AĞT Minsk Grubu gibi yıllardır hiçbir işe yaramayan ve Ermenilerin cesaretlendirilmesine hizmet eden kuruluşlar da maalesef fiyaskoyla çalışmalarını sonlandırmışlardır fiiliyatta.

Günümüz savaşlarının çirkin ve kurnalsız hâle geldiği, vekâlet savaşlarının acımasız, kurnalsız hiçbir insani değerle ya da inanç kuralıyla bağdaşmayan nitelik kazandığı, hedefinin sivil halk olduğu, askerden çok sivilin hayatını kaybettiği, sivil halkın hayatını idamesi için gerekli olan su, gıda, sağlık, eğitim tesisleri gibi dokunulmaması gereken alanlara dokunulduğu dikkatlerden kaçırılmamalıdır.

Küresel ve bölgesel plan yapan ülkeler, askerî imkânlarını sadece savunma maksatlı caydırıcı güç olarak kullanmamaktadırlar. Askerî güç, hatta bu gücü belirleyen, somutlaştıran teknoloji ve silahlara sahiplik, ülkelerin planlarını, hedeflerini tahakkuk ettirmede belirleyici unsur olarak kullanılmaya başlanmışlardır. Günümüzde askerî güç diplomatik, ekonomik, siyasi, kültürel vesaire, etki alanı oluşturma çabalarına zemin hazırlayan ve pekiştiren ana faktör olarak kullanılmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti'nin herhangi bir yayılmacı, kontrol etme maksadı ya da hedefi olmamasına rağmen Ön Asya, Türkiye'nin tarihî, geçmişi itibarıyla ilgi alanı olmak zorundadır. Hatta güvenlik sınırları millî sınırlarımızın ötesinde düşünülmeli, ona göre adımlar atılmalıdır.

Ülkemiz yurt dışına ilk muharip birliği 1950 yılında Kore'ye göndermiştir. Türk Silahlı Kuvvetleri hâlen Birleşmiş Milletler Lübnan Geçici Gücü dâhil 6 değişik ülkede barışı destekleme harekâtlarına destek sağlamaktadır. Türk Silahlı Kuvvetleri geçmişte Somali, Bosna Hersek, Yugoslavya, Arnavutluk, Makedonya, Kongo, Sudan, Irak, Darfur, Somali- Aden Körfezi, Afganistan gibi çok sayıda ülke ve coğrafyada barış ve istikrarı sağlamaya yönelik görev yapmıştır. Tüm bu görevlerin Türk Silahlı Kuvvetlerinin verdiği hizmetle sınırlı kalmaması gerekmektedir. Bu hizmetlerden doğan yakınlaşma diplomatik, ticari, siyasi, kültür, sanat gibi çabalarla pekiştirilmeli, kalıcı ve Türkiye Cumhuriyeti'nin hak ve menfaatlerine uzun süreli hizmet eder hâle getirilmesi gerekmektedir.

Bu konudaki bağlantı ve görev sadece Türk Silahlı Kuvvetlerinin Lübnan Geçici Görev Gücü'nde görevli unsurlarıyla

sınırlı kalmamalıdır. Size tarihten bir örnek vermek istiyorum: 1937 yılında Atatürk Romanya Dışişleri Bakanıyla görüşüyor, ona şunu söylüyor, diyor ki: "İnsanlığın hepsini bir vücut ve her milleti bunun bir organı saymak icap eder –hani yaratılanı Yaradan’dan ötürü seviyoruz ya- bir vücudun parmağının ucundaki acıdan diğer bütün organlar etkilenir. Dünyanın herhangi bir yerinde bir rahatsızlık var ise ‘Bundan bana ne?’ dememeliyiz. Böyle bir rahatsızlık varsa tıpkı kendi aramızda olmuş gibi onunla meşgul olmalıyız."

Türk milleti, tarihî misyonunu kaybetmemeli "Orada ne işimiz var?" "Burada ne yapıyoruz?" "Yaptığımız masrafa değer mi?" diyenlere kulağını tikayıp insanlığa hizmet nasıl yapılır göstermeye devam etmelidir.

Sonuç olarak, Türk Silahlı Kuvvetlerinin Birleşmiş Milletler Lûbnan Geçici Görev Gücü'nde icra ettiği görevin 31/10/2020 tarihinden itibaren bir yıl daha uzatılmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı tezkere karar talebini Milliyetçi Hareket Partisi olarak olumlu değerlendirdiğimizi Genel Kurulun bilgilerine sunuyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Hakların Demokratik Partisi Grubu adına Sayın Tulay Hatimoğulları Oruç.

Buyurun.(HDP sıralarından alkışlar)

HDP GRUBU ADINA TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Adana) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Meclis uzun bir aradan sonra gündeme tezkerelerle başlamamalıydı. Türkiye'nin o kadar acil ihtiyaçları var ki, önceliği o acil ihtiyaçlara vermeliydi. Artan işsizlik sorunu ve yoksulluk, on binlerce üniversitelinin işsiz kalması, pandeminin geldiği aşama ve ülkenin içinde bulunduğu ekonomik krize etkileri, yaşa takılan emeklilerin ahvaline bakmak gerekirdi. Kadın şiddetiyle mücadele programları üzerine yoğunlaşmalıydık. İktidarın siyaseten baş edemediklerini, yargı yoluyla nasıl hizaya getirmeye çalıştığını ve ne kadar büyük bir insan hakları ihlalinin yaşandığını bu ülkede konuşmamız gerekiyordu.

Kürt siyasetçilerine, solculara, sosyalistlere, mütebedeyin kesimlere, sağcı, hiç fark etmeksizin, kendileriyle uyumlu olmayan ve biat etmeyen herkesi nasıl cezaevi ve yargı yoluyla -tırnak içinde- biat ettirmeye çalıştığını konuşmalıydık. Kobane operasyonu hazırlanmış olan bir torba dosya üzerinden HDP başta olmak üzere bütün muhalefeti dizayn etme çabalarını, AYM'nin tartışmaya açılmasını, "TTB kapatılsın." diyen anlayışı ve ülkeyi 2023 vizyonuna bu iktidarın nasıl hazırladığını konuşmamız gerekiyordu.

İŞİD'i konuşmamız gerekiyordu. Hatay'ın da içinde olduğu Levant bölgesi dâhil olmak üzere "Irak Şam İslam Devleti" adı altında nasıl karanlık bir ülke kurmayı hedeflediklerini konuşmalıydık. 21'inci yüzyılda kafa kesen, içinde Türk askerinin olduğu insanları bir film sahnesindeymiş gibi yakan, kadınları köle pazarlarında satan, tacizci, tecavüzcü, katil İŞİD çetelerini konuşmalıydık ve İŞİD çetelerinin Türkiye'deki katliamlarını konuşmalıydık.

Bakın, önümüzdeki birkaç gün sonra 10 Ekim Gar katliamı; İŞİD'in gerçekleştirdiği Gar katliamı Türkiye tarihinin en kanlı katliamlarından biridir. Ben burada bir kez daha Gar katliamında kaybettiğimiz barış güvercinlerini saygıyla anıyorum ve az önce konuşuldu ya Kobani dosyası, dönülüp bakılsın Antep Emniyetinin, Antep'teki MİT kadrolarının Gar katliamında nasıl rol aldıklarını. Tavsiye ediyorum buradaki bütün milletvekillerine, mutlaka Gar katliamı dosyasını incelesinler, Kobani'yle ilgili böyle konuşma cesareti gösterebilecekler mi, onu da çok merak ediyoruz.

Elbette dış siyaset konuşmalıyız ama dış siyaseti tezkere formatıyla konuşmamalıyız. Bugüne kadar bu ülkeyi yöneten iktidarın elbette ki hatalarını söylemek muhalefetin başlıca görevidir. Doğru bir şey yapılsaydı muhalefet bu doğruların yanında olacaktı, HDP de bu doğruların yanında olacaktı ama ne yazık ki birazdan sıralayacağımız değerlendirmemizde doğru adımlar atılmadığını -Türkiye de dünya kamuoyu karşısında her konuyla tartışmalı- ve önümüzdeki süreçte uluslararası yargı yolunun açılacağı suçların dahi işlendiği bir yönetim biçimi gördük sizlerden. Meclisi yok saydınız dış siyaseti belirlerken, sonra diyorsunuz ki: "Yanımızda olun, el âlem gibi davranmayın." Siz bu Meclisi zaten başından beri el âlem ilan ettiniz. Dış siyasette, iç siyasette hiçbir konuda siz bu Meclisi saymıyorsunuz ki. Bu Meclis müsamere yapsın istiyorsunuz, sonra diyorsunuz ki: "Niye yanımızda değilsiniz?" Evet, Libya'da hatırlayalım geçmiş dönemde ne olduğunu: Kaddafi'den sonra iki grup oluştu ülke yönetimine talip olan Tobruk merkezli Hafter güçleri ve Trablus merkezli Ulusal Mutabakat Hükûmeti. Eğer Türkiye şöyle bir misyon oynasaydı, biz bunu onaylardık: "Her iki kesim, iki ayrı aşiret kavgasında biz barış yaptık." dediniz ya az önce, barış yapmadınız siz bu aşiretlerden birini taraf tuttunuz. Trablus merkezli Ulusal Mutabakat Hükûmetiyle peş peşe aralık ayında iki mutabakat muhtırası imzalandınız, Akdeniz Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılmasına İlişkin Muhtıra 5 Aralık 2019, Güvenlik ve Askerî İşbirliği Mutabakat Muhtırası 21 Aralık 2019.

Yine yemediniz içmediniz yılbaşının hemen ertesi günü yani 2 Ocakta Meclisi olağanüstü topladınız. Bu kadar problem varken ülkede, muhalefet "Meclis bazen olağanüstü toplansın." tekliflerini yaptığı hâlde hiç orali olmadınız ama Libya tezkeresi için alelacele Meclis toplandı ve tezkereyi buradan oy çokluğuyla çıkardınız. Bu, Türkiye halklarına ve bölge barışına verdiğiniz hediyedir, öyle addetmek lazım, bir yılbaşı hediyesiydi.

AHMET BERAT ÇONKAR (İstanbul) – Nerede vicdanınız?

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Devamla) – Dışişleri Bakanı yakın zamanda bir "tweet" atıyor ve diyor ki: "Libya'yla yaptığımız deniz yetki sınırı anlaşması Birleşmiş Milletler tarafından tescil edildi."

Gerçekten insan hicap duyuyor, utanıyor. Bir Dışişleri Bakanı "alındı belgesi" niteliğinde mühürlenmiş olan bir belgeye çıkıp "Birleşmiş Milletler bunu onayladı." diyebiliyor ve sonra siz dış siyasette bir ciddiyet ve ciddiye alınmayı bekliyorsunuz; hiç kimse sizi ciddiye almaz. Böylesi büyük ve bariz bir hatayı, belgeli bir yalanı bu Meclis niye ciddiye alsın, muhalefetin bunun arkasında dizilmesini nasıl bekleyebilirsiniz? Evet, bunların hepsini sorumlu gördük ve burada muhalefet bu kürsüden bu sorunları defaatle dile getirdi, siz ise sağır kulağı çevirerek duymazlıktan geldiniz. Bizim çözüm için önerdiğimiz somut önermeler vardı, hiçbirini ciddiye almadınız. Kıbrıs ve Libya'da mutlaka taraflar bir araya getirilmeli ve Akdeniz'le kıyıdaş olan ülkeler toplanmalı, Doğu Akdeniz sorunu böyle konuşulmalıydı. Oysaki siz ne yaptınız? Önce sondaj gemileri, sondaj gemilerinin arkasından savaş gemilerini gönderdiniz iyice suları köpürttünüz, ondan sonra "Biz önce sahada olmalıyız." dediniz, daha sonra "Masada kazanacağız." dediniz.

Şimdi ben size soruyorum: Sahada akıbetiniz belli, masada ne yaptınız? Bunu belgeli olarak başta bu Meclis olmak üzere Türkiye kamuoyuna açıklamak zorundasınız. Bugün Libya süreciyle ilgili Serrac Hükûmetinin ve Hafter'in nasıl yan yana getirildiğini Mısır ve Fas görüşmelerinde sanırım benim buradan aktarmama gerek yok. Ve yine AKP iktidarına yakınlığıyla bilinen Libya İçişleri Bakanı, daha doğrusu Serrac tarafındaki hükûmetin Bakanı Fethi Başağa'yla Serrac artık çalışmak istemiyor, Serrac kendi de çekilecek. Peki, o zaman bugüne kadar yaptığınız anlaşmalar, yaptığınız savaş yatırımları ne olacak, bunun hesabını kim verecek? Türkiyeli askerleri, Suriye'den devşirdiğiniz savaşçıları oraya gönderdiniz, milyonlarca dolar para harcadınız. Bunun oturup bu Mecliste hesabını dahi kamuoyuna ve vekillere sunma tenezzülünde bulunmuyorsunuz. Bunun hesabını kim verecek? Devlet, hükûmet belgeyle çalışır; Türkiye Büyük Millet Meclisi belgeyle çalışır. Oysaki iktidar ne yapıyor? Hamaset yapıyor, iktidar ajitasyon çekiyor ve "Biz kazandık." diyor. Nerede kazandınız? Kaybediyorsunuz. Libya sürecinde net olan, net olarak kazananlar belli. Mısır'ın ve Fas'ın inisiyatifi sizde yok. Türkiye'de bu inisiyatif kalmadı. Ama Türkiye "Barış anlamında ve kıyıdaş ülkeleri biz bir araya getireceğiz." deseydi ne Doğu Akdeniz'de bu kadar gerilim yaşanırdı ne de şu an Libya'da bu hâle düşmüş olurdunuz.

Evet, Suriye'ye de bakmak durumundayız, çünkü Suriye'de çok büyük laflar söylediniz. Suriye'de savaş 2011'de

başladığı zaman doğrudan bu savaşın tarafı oldunuz. El Kaide, El Nusra ve uzantısı olan çeteler, IŞİD... Adına bazen “ÖSO” dediniz, bazen başka bir şey dediniz; başta sınır illerimiz olmak üzere onlara siyasetlerini yürütecekleri merkezler ve odaklar sundunuz. Emin olun, çoğu zaman orada “mülteci kampı” ya da düzeltiyorum, “sığınmacı kampı” adı altında savaşçıları ikame ettiniz. Biz İnsan Hakları Derneği, uluslararası insan hakları kuruluşlarıyla o kampları ziyaret etmek istediğimizde kapattınız, şeffaf da davranmadınız çünkü orada IŞİD’ci, El Nusracı, El Kaideciler vardı.

Bugün gelinen noktada şunu hatırlatmak istiyorum: 17 Ekim 2017’de Astana Anlaşması’nda İdlib’de bir çatışmasız bölge oluşturulması konusunda karar alındı ve diğer ülkelerin, Rusya’nın, İran’ın garantörlüğünde Türkiye’ye dendi ki: “Sen gözlem noktaları oluşturabilirsin.” Sayısı neydi? 12’ydi. Şu an kaç tane gözlem noktası var? 140 tane gözlem noktası var. Şu anda gelinen noktada... Çünkü İdlib çözüldüğü zaman Suriye’de bir siyasal süreç başlayacak. Rusya diyor ki Türkiye’ye: “Tamam, artık sizin birçok yerde göreviniz bitti. Sizin zaten amacınız eğer gerçekten IŞİD, El Nusra, El Kaide gibi örgütlerle savaşmaktıysa şimdi Suriye kendi topraklarını İdlib’de tahkim etti. Bu bölgelerden çıkın, ağır silahlarınızı çekin, gözlem noktalarınızı azaltın, askerinizi azaltın.” Türkiye’nin verdiği cevap ne oldu, daha doğrusu sizin iktidarınızın verdiği cevap ne oldu? Ben bunu Türkiye gibi tarif etmek de istemiyorum. Ne yaptınız? Sınırdan habire son bir haftadır askerî konvoylar Suriye’ye intikal ediyor. Peki, burada şunu sormamız lazım ayrıca... Şunu da eklemem gerekiyor: Türkiye’nin bunun karşılığında verdiği cevap: “Münbiç, Kobani ve Tel Rıfat’ı bize verin, biz İdlib’den çekilelim.” Böyle bir anlayış olabilir mi? Sizin o zaman İdlib’de bulunmanızın amacı buymuş demek ki; Menbiç’i, Kobani’yi, Tel Rıfat’ı ve elinize fırsat geçerse başka bölgeleri almak. Burada ne yapmak istiyorsunuz? Kobani’yle hesabınız nedir mesela, bunu çok merak ediyorum. Ortak düşman IŞİD değil miydi? Kamuoyuna öyle anlatmadınız mı? Peki, Kobani’de IŞİD yenildiği zaman... Kırk haramiler gibi önce köylere korku salan... Korkudan dolayı köyleri boşaltıyordu köylüler ve IŞİD oraları istilak ediyordu, IŞİD yenilmez bir örgüt gibi bir hava estirdiği dönemde Kobani’de uluslararası güçlerin de koalisyon güçlerinin de desteğiyle IŞİD yenilmiş oldu. Peki, bu gerçekten çok soruldu bu kürsüde, bir kere daha sormak istiyorum: Niye zorunuza gitti IŞİD yenilince? Neden zorunuza gitti?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Siz ne diyorsunuz ya! Sizin zorunuza gitti, sizin.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Devamla) – Burada şunu bilmeniz gerekiyor ki Menbiç dediğiniz, Kobani dediğiniz, Tel Rıfat dediğiniz yerler tıpkı Ankara’nın herhangi bir mahallesi gibi; büyükler işe gidiyor, çocuklar okuluna gidiyor, insanlar tarlalarını sürüyor, iş yerlerine gidiyorlar, normal bir ev yaşamı var. Oysa siz buraları öyle bir anlatıyorsunuz ki sanki eli kolu silah tutmuş olan militanlar durmuş, sadece savaşmak istiyor. Sizin bu talep ettiğiniz bölgeler, Kobani dediğimiz bölge, İdlib, bütün bunlar insanların yaşam alanları. Siz insanların yaşam alanları üzerinde nasıl bu kadar kolay bir tasarruf hakkında bulunabiliyorsunuz ki? Tersini Türkiye’ye yapılırsa hep birlikte biz karşı durmayacak mıyız?

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Yok, siz durmazsınız.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Devamla) – ...Özellikle Sayın Erdoğan Vahdettin Köşkü’nden Hatay’daki çoklu bir açılışta bir konuşma yapıyor ve diyor ki: “Suriye güvende ve huzur içinde olmadığı sürece Türkiye’nin huzur ve barış içinde olma ihtimali yok.” Çok doğru bir tespit, yok. O yüzden biz Suriye’de barışa hizmet etmeliyiz, o yüzden biz Suriye’de savaş ve çatışma dilini ve politikasını... Bugüne kadar sürdürdüğümüz yanlışlıktan derhâl vazgeçmeliyiz. Bakın, yapılacak şeyler çok basit: Suriye’nin toprak bütünlüğüne saygı duymak, Suriye’nin Anayasa yazım sürecine katkı vermek, Cenevre sürecinde olumlu rol oynamak. Afrin’den, İdlib’den hızlıca çekilmek; Kobani halkıyla, Kürt halkıyla barışmak, Kürt halkının Suriye’deki kazanımlarının yanında olmak, Türkiye’de Kürt sorununu barışçıl ve demokratik yöntemlerle çözmek ve yine, Suriye Hükûmetiyle oturup görüşmek. Barışın sağlanmış olduğu bölgelerde Suriye Hükûmetinin kontrolündeki bölgelerde, güvenliği sağlanmış olan yerlerde Suriye’de şu an bulunan sığınmacıların topraklarına kavuşması için bir proje üzerinde çalışılması gerekiyor. O insanların yaşam garantilerini her manada, hem askerî hem ekonomik hem sosyal manada bunun garantisini almak... İşte siz, Suriye’de barışa hizmet edip Türkiye sınırlarının güvenli olmasını istiyorsanız böyle bir siyaset izlemelisiniz.

Evet, Azerbaycan’la ilgili de bu kürsüden çok konuşuldu. Ben şöyle düşünüyorum: Doğu Akdeniz’de, Libya’da ve Suriye’de batan siyasetin karşısında “Oh be! İyi ki böyle bir şey oldu da biz siyaseten kendimizi kurtaralım.” havası içindesiniz ve yandaş medya yirmi dört saat savaş pompalıyor, savaş haberi pompalıyor. Şunu belirtmeliyim ki Türkiye’deki Ermeni Patriğinin önünde gösteriler yapılıyor. Milletvekilimiz Garo Paylan kimliğinden dolayı çarşaf çarşaf gazetelerde manşet hâlinde çıkarılıyor, bari istediği için. Bizim bu konudaki tutumumuz çok net. Yeni bir Hrant Dink vakası yaşamak istemiyoruz, böyle bir vaka yaşanırsa bunun altında hepimiz kalırız, hepimiz kalırız. Ve burada şunu ifade etmemiz gerekir ki Azerbaycan süreci içerisinde Azerbaycan ve Ermenistan savaşı içinde rol alması gereken başta Minsk Grubu olmak üzere burada Türkiye’nin de oynayacağı rol, iki tarafı diyaloga zorlamak, iki tarafı barıştırmaktır. Evet, Azeriler bizim kardeşimizdir, doğru. Ermeniler de kardeşimiz, yerliler de kardeşimiz, Kürt de Arap da, herkes bizim kardeşimiz. Biz kardeşiz diyorsak o zaman kardeşliğe uygun bir siyaset izlemeliyiz. Savaş turizmi ve savaş ticareti yapamazsınız. Bakın, bugün Sultan Murat Tugayları, Türkmenlerden oluşan... Buradan Azerbaycan’a savaşçı gönderildiği söyleniyor. İşte, SADAT gibi özel güvenlik şirketleri savaş ihalelerine âdeta çıkmış durumda. Askerî sınav kompleks damadın, yandaşın vesaire. Şu an ülkeyi sürüklediğiniz nokta ne yazık ki budur.

Evet, Lübnan’la ilgili de birkaç şey söylemek isterim. 4 Ağustos 2020’de Lübnan’da, limanda çok büyük bir patlama gerçekleşti, yüzlerce insan yaşamını kaybetti. Maddi, manevi, can anlamında çok büyük bir yıkım yaşandı, doğrudur. Bugüne kadar UNIFIL Birleşmiş Milletlerin bünyesinde orada asker bulundurdu, bulundurma sebebi İsrail-Lübnan savaşlarını engellemekti ama ne yazık ki ne 2006’da bu engellenebildi ne 2013’te bu engellenebildi ve şu anda Lübnan’ın acil olarak ihtiyacı olan gerçekten insani yardımdır. Bugün Lübnan’ın acil olarak ihtiyacı olan tezkere değildir, bugün Lübnan’ın acil olarak ihtiyacı olan bir parça barış ve bir parça huzurdur. Buna bu manada eğer Türkiye bir katkı vermek istiyorsa uluslararası güçleri Lübnan’a destek manasında, insani destek manasında bir çalışma grubu oluşturmaya davet eder, bununla ilgili bütün ülkeler elini taşın altına koyar ve Lübnan halkının yanında dayanışma içinde olduğunu elbette gösterebilir.

Şunu da belirtmeliyim ki gerçekten Arap sokaklarında... Bu bahsettiğimiz belki yeterince de derinlemesine giremediğimiz konuların hepsinden dolayı Arap sokakları şu anda ne yazık ki Türkiye’ye çok tepkili. Arap liginin yaptığı açıklamalara da bakmak lazım.

Dolayısıyla diyoruz ki: Gerçekten toplumsal barış ve istikrarın sağlanması için bu siyasetten, savaş siyasetinden, savaş ticaretinden, savaş turizminden derhâl vazgeçilmesi gerekiyor ve Lübnan’ın, Beyrut’un hâlipürmelalini sanıyorum ki orayı en iyi bilen, en iyi hisseden, en iyi yaşayan Feyruz bilir ve Feyruz’un nameleri bunları en iyi anlatır ve Feyruz der ki: “...”^(x)

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Anlamıyoruz ki.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Devamla) - Ve burada Feyruz demiş oluyor ki: “Yediğimiz ekmeğin tadı ateş ve duman...”

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

^(x) Bu bölümde Hatip tarafından Türkçe olmayan kelimeler ifade edildi.

BAŞKAN – Tamamlayınız sözlerinizi.

TULAY HATIMOĞULLARI ORUÇ (Devamla) – "...Halkımızın yaraları sürekli taze kalıyor. Ağlayan anaların gözyaşları da hiç dinmiyor. Şehrim üzgün, şehrim ışıklarını kapatmış, şehrim şu an gökyüzüyle baş başa kalmış."

İşte, savaşlar ve acılar yorgunu Lübnan'ın ruh hâli budur. İhtiyacı olan asker değil, tıpkı Anadolu ve Mezopotamya coğrafyasında olduğu gibi, tıpkı Orta Doğu ve Kuzey Afrika'da olduğu gibi; tıpkı her Arap, her Türk, her Kürt, her Azeri, her Ermeni ve bu coğrafyada yaşayan bütün halklar gibi bir parça barış, bir parça huzur, bir parça gerçek kardeşlik talep ediyor.

Teşekkür ederim.(HDP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Birleşime beş dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati:22.10

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 22.19

BAŞKAN: Başkan Vekili Süreyya Sadi BİLGİÇ

KÂTİP ÜYELER: Mustafa AÇIKGÖZ (Nevşehir), Enez KAPLAN (Tekirdağ)

---0---

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 2'nci Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

(3/1325) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Ahmet Ünal Çeviköz, buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA AHMET ÜNAL ÇEVİKÖZ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Lübnan'da konuşlanmış bulunan Birleşmiş Milletler Geçici Görev Gücünün (UNIFIL) Görev Yönergesi'nin Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin 2485 sayılı Kararı'na dayanarak uzatılmasına ilişkin Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi konusunda Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Bu vesileyle, yüce Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Lübnan, iki ay önce 199 kişinin ölümüyle sonuçlanan korkunç bir trajediye sahne oldu. Buradan Beyrut ve Lübnan halkıyla dayanışmamızı bir kez daha iletiyor, bu vahim olayın sorumlularının açığa çıkmasını ve ülkenin bir an önce yaralarını sarmasını diliyoruz. Ben de biraz önce konuşan hatip gibi, Feyruz'a atıfta bulunmak istiyorum. Feyruz'un dediği gibi "Ey Beyrut! El üstünde tutulacaksın şehirsin sen." Doğu Akdeniz'in bu güzel ve kadim şehri yine ayağa kalkacak ve parlak tarihiyle kültürünü canlandıracaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; konumuz, Lübnan'a gönderilecek UNIFIL'e yani düşmanlıkların sona ermesini izleyen, insani yardımı sivillere ulaşmasını ve yerinden edilen kişilerin güvenli ve gönüllü dönüşlerine yardımcı olmayı hedefleyen bir barış gücüne vereceğimiz desteği yenilemek. Bu vesileyle, haritanın üzerinde parmağımızı biraz gezdirip yakın coğrafyamıza doğru bakalım dedim.

Yaz ayları boyunca Türkiye ile Yunanistan arasındaki gerilimi ve Doğu Akdeniz politikamızı konuştuk. Bizler Cumhuriyet Halk Partisi olarak Doğu Akdeniz hakkında görüşlerimizi kamuoyuyla paylaştık ve ilgili gördüğümüz alanlarda soru önergelerimizi de verdik. Endişelerimizi kamuoyuyla paylaştık ve paylaşmaya da devam edeceğiz çünkü görüyoruz ki üst üste dış politika hataları yapılmaya devam ediliyor. Yıllardır Doğu Akdeniz'de bizim katılmadığımız, katılamadığımız ve hatta davet dahi edilmediğimiz toplantılar yapılıyor. Örneğin, EuroMed denilen bir grubun üyeleri olan Fransa, İtalya, Malta, Portekiz, İspanya, Yunanistan ve Kıbrıs adına Güney Kıbrıs Rum Yönetimi geçtiğimiz ay Doğu Akdeniz krizini konuşmak için bir araya geldiler.10 Eylül 2020'de gerçekleştirilen bu toplantı bu grubun 7'nci toplantısıydı. Bu toplantıda Türkiye konuşuldu ve Türkiye'nin kendini anlatma şansı dahi olmadı. Neden mi? Tabii ki Türkiye'nin bir dönem çok övündüğü o değerli yalnızlıktan dolayı.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; elbette Türkiye'nin uluslararası hukuktan kaynaklanan meşru haklarını korumasının önüne kimse geçemez. Yalnız, bugün Doğu Akdeniz'de bizi sıkıştıran mevcut durumun nedenlerinin dikkatle incelenmesi ve çok iyi irdelenmesi gerekir. Bizler, Cumhuriyet Halk Partisi olarak Türkiye'nin Mısır'la olan ilişkilerinin mutlaka düzeltilmesi gereğini defalarca dile getirdik. Ayrıca, Doğu Akdeniz'de hidrokarbon kaynaklarının değerlendirilmesi ve deniz yetki alanlarıyla ilgili hukuk zemininde gerekli adımların atılması için Mısır'ın bölgede en önemli aktörlerden ve muhataplardan biri olduğunu da defalarca vurguladık. Hidrokarbon kaynaklarının değerlendirilmesi için oluşturulan Doğu Akdeniz Gaz Forumunun bölgenin 7 ülkesini bir araya getirdiğini ancak bu gruba Türkiye'nin dahil edilmemesini haksız ve adil olmayan bir davranış olarak gördüğümüzü anlattık, bu davranışı eleştirdik, iktidarın da gerekli önlemleri alması için çağrı yaptık ancak sonuç sıfıra sıfır, elde var sıfır.

Sayın milletvekilleri, bölgemizde Türkiye'nin içinde yer almadığı çözüm arayışlarının nafile çabalar olduğu bir gerçektir ancak bu nafile çabalara karşı mücadele etmenin de bir usulü, bir adabı vardır. Avrupa Birliği yaptırımlar uygulayacak korkusuyla sınır kapılarına göçmenleri ve mültecileri göndermek gibi şantaj anlamına gelebilecek politikalarla bir sonuç alamazsınız. Sizce sınırlarımız sadece Covid-19 nedeniyle mi kapalı? İpsala'daki sınır köprüsünden neden insanlar artık yürüyerek geçemiyor sizce? Köprü geçişlerinde virüs bulaşığı diye mi? Yunanistan İpsala'yı kapattı. Avrupa Birliğinin Türkiye'yle olan sınırları işte bu tür şantaj ve tehditler nedeniyle kapatılıyor.

Esasen Türkiye'nin dış politikasında yaşanan en önemli sorun liyakatin gözetilmemesi, Dışişleri Bakanlığı kadrolarının âdeta neredeyse tümüyle devre dışı bırakılmış olmasıdır.

Öncelikle, Mısır'la ilişkilerimizin yeniden gerektiği ve hak ettiği seviyeye çıkarılması ve bölgenin sorunlarına Mısır'la birlikte çözüm arayışları için adımlar atılması gerekir. Böyle bir gelişme bizi sadece memnun edecektir ancak şunu da vurgulamadan geçemeyeceğim: Dış politika istihbarat örgütleri eliyle yürütülemez, Türkiye Cumhuriyeti bir muhaberat devleti değildir. Cumhuriyet Halk Partisi olarak Türkiye'nin dış politikasının ülkemizin uluslararası toplumda itibarını yeniden kazanmasına yol açacak ve liyakatli kadrolar tarafından hak ve menfaatlerimizi kollayacak şekilde yürütülmesi amacıyla bugüne dek olduğu gibi bundan sonra da girişim ve çabalarımızı sürdürecektir, iktidarın eksiklik ve hatalarını vurgulamaya devam edeceğiz.

Bu eksiklik ve hatalarından birini burada gündeme getirmek isterim. Dışişleri Bakanı Sayın Mevlüt Çavuşoğlu, 14 Temmuz 2020 tarihinde düzenlediği basın toplantısında, Cumhurbaşkanlığı Sözcüsü Sayın İbrahim Kalın'ın Berlin'e giderek 13 Temmuz 2020 tarihinde Alman ve Yunan yetkililerle üçlü toplantıya katıldığını ifade etti. Söz konusu görüşmeye Almanya adına Başbakan Merkel'in Dış Politika Danışmanı Jan Hecker'in, Yunanistan'ı temsilen Başbakan Miçotakis'in Diploması Danışmanı Eleni Sourani'nin katıldığı kamuoyuna yansıdı. Yine, kamuoyuna yansıyan ifadelerde, toplantıda Ankara ile Atina arasında 2016 yılında kesilen istikşafi görüşmelerin yeniden başlaması için ön görüşmeler yürütülmesi teklifinin gündeme geldiği, bunun için Türkiye'nin Yunanistan üzerinden Avrupa Birliğine sığınmacı akınıyla mücadeleyi artırması ve Doğu Akdeniz'deki sondaj çalışmalarını durdurması ön koşulunun getirildiği belirtildi.

Danışmanlar toplantısından sonuç alınamaması üzerine Almanya Başbakanı Angela Merkel'in ricasıyla -tırnak içinde söylüyorum- Oruç Reis'in bölgeye gönderilmesi ertelendi. 6 Ağustos'ta Mısır ve Yunanistan arasında Deniz Yetki Alanlarının Sınırlandırılması Anlaşması'nın imzalanmasının ardından yeni bir NAVTEX ilan edildi. Bu süreçte uluslararası kurumlardan Türkiye'nin dış politika alanında yalnız kaldığını gösteren açıklamalar ardı ardına geldi. 13 Eylül 2020 tarihine gelindiğinde ise Oruç Reis Antalya açıklarına dönerek limana demirledi.

Şimdi sormak isterim:

1) 13 Temmuzda Berlin'de yapılan görüşmenin Türkiye Büyük Millet Meclisinin yasama faaliyetlerinin sürdüğü bir dönemde gerçekleştiği göz önünde bulundurulacak olursa söz konusu görüşme hakkında Türkiye Büyük Millet Meclisindeki siyasi parti gruplarına ve Dışişleri Komisyonuna bilgi verilmemesinin gerekçesi nedir? Türkiye Büyük Millet Meclisi neden dış politika konularında devre dışı bırakılıyor?

2) Türkiye'nin dış politikası açısından önemli bir konunun görüşülmesi maksadıyla yapılan görüşmenin dış politikanın kurumsal açıdan en yetkili görevlisi olan Dışişleri Bakanı yerine bir danışman tarafından yürütülmesinin Dışişleri Bakanlığının dış politikada karar alma mekanizmasından uzaklaştırıldığı anlamına gelmediğini nasıl savunabilirsiniz?

3) 13 Temmuzda gerçekleştirilen görüşmede Yunanistan'ın kamuoyuna yansıyan isteklerinden en önemlisi olan Oruç Reis'in geri çekilmesi 13 Eylül tarihinde yerine getirilmiştir. Bu durumun Yunanistan'ın isteğinin gerçekleşerek dış politikada taviz verildiği anlamına gelmediğini nasıl açıklayabilirsiniz?

Değerli Başkan, sayın milletvekilleri; Lübnan Doğu Akdeniz'in önemli ve Türkiye'yle yakınlığı olan ülkelerinden biridir, belki de "biriydi" demek daha doğru olur. Zira, son on sekiz yıldır bölgede izlenen dış politika Türkiye'ye yakın olduğunu düşündüğümüz bir çok ülkeyi olduğu gibi Lübnan'ı da ülkemizden uzaklaştırdı. Bugün, Türkiye Doğu Akdeniz'de sürekli olarak sorunlarla karşılaşmakta, sorunlarla mücadele etmektedir. Ancak bu sorunlarla karşı karşıya kalmamızın sebeplerini ararken nerede, nasıl hatalar yapıldığını göz ardı etmememiz gerekir.

Doğu Akdeniz'de ilk hidrokarbon yataklarının keşfedilmesinin 2000'li yılların başı olduğu söylenmektedir. O tarihlerden itibaren safha safha Doğu Akdeniz'in yeni bir enerji havzası hâline geleceğinin görülmüş olması gerekirdi. Bugün Doğu Akdeniz'de beliren sorunların özünde de bölgede enerji kaynaklarına ulaşma mücadelesi olduğunu görmemek mümkün değil. Güney Kıbrıs Rum Yönetimi ilk hidrokarbon yatağı keşfini 2011 yılında açıklamıştır. Ancak Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, daha 2003 yılında üstelik henüz Avrupa Birliği'ne tam üye olarak dahi kabul edilmeden önce Mısır'dan başlayarak bölgedeki ülkelerle deniz yetki alanlarının sınırlandırılması anlaşmaları imzalamıştır. Güney Kıbrıs Rum Yönetiminin 2004 yılında Avrupa Birliği'ne tam üye olmasıyla birlikte de Doğu Akdeniz'de ülkemizin aleyhine olan gelişmeler hız kazanmıştır.

Son yıllarda ülkemiz adına izlenen dış politikanın tek boyutlu ve dar görüşlü bir dış politika çizgisi olduğunun altının özellikle çizmek isterim. Herhangi bir konuda atılan adım ya da alınan kararın başka konulara nasıl etki edeceğini dikkate almayan, bütüncül bir bakış açısıyla dış politika uygulaması yapılmayan bir dönemden geçiyoruz.

Mısır ile 2013 yılından itibaren seviyesi düşürülen diplomatik ilişkiler; işte bu tek boyutlu, bütüncüllük içermeyen ve iç politik hesaplarla şekillendirilmiş adımlardan biridir. Ne İsrail ile ne Mısır ile ileri boyutta bir enerji iş birliği olanağı olabileceği dikkate alındı. Oysa Mısır, o tarihlerde Zohr Havzasında doğal gaz yataklarını keşfetmişti. Bizim ise Mısır'la deniz yetki alanlarındaki görüşmeleri 2007 yılında kestiğimizi burada özellikle ve üzülerek hatırlatmak isterim. Ne yapılması gerekirdi biliyor musunuz? Bir yandan Kıbrıs sorununun çözümü için çalışırken bir yandan da Güney Kıbrıs Rum Yönetiminin hamlelerini yakın takibe almak, Kıbrıs'ı çevrelemek için Suriye, Lübnan, İsrail ve Mısır ile deniz yetki alanlarının belirlenmesi konusunda yakın bir iş birliği geliştirmek gerekirdi.

Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, bugün konumuz olan Lübnan ile deniz yetki alanlarının sınırlandırılması anlaşmasını 2007 yılında imzalamıştır. Bizim ise hâlâ Lübnan ile böyle bir anlaşmamız yoktur. Sık sık görüyorum, daha önce konuşan bir hatip de dile getirdi, kamuoyunda neden Fransa, Türkiye'nin aleyhinde bir tavır alıyor, neden bizim politikalarımıza karşı çıkıyor diye sorular soruluyor. Sadece Fransa mı? Rusya'ya ne demeli, Amerika Birleşik Devletleri'ne ne demeli? Neden bugün Suriye'de, Libya'da bu ülkelerle sözde birlikte hareket ettiğimiz görüşümüzü ve kisvesi altında karşı karşıya geliyoruz? Bu soruyu soran, mantıklı bir yanıt bulamadığını düşünen bu yüce Meclisin çatısı altında görev yapan değerli milletvekillerimiz de olabilir.

Tarihimizi hatırlayalım değerli milletvekilleri. Bir zamanlar Akdeniz'in en önde gelen gücüyüydük, bugün ise Doğu Akdeniz'in en önemli aktörü olarak tüm sorunların çözümünde katkımızın olması gerekirken kendi yarattığımız boşluğun kurbanı olduk. Yarattığımız boşluğu doldurmak için herkes birbiriyle yarışıyor; bir yandan Fransa, bir yandan Rusya, bir yandan Amerika Birleşik Devletleri, hatta Körfez ülkeleri dahi bu yarışın içindeler. Doğu Akdeniz dengelerinde önemli aktörler vardır Suriye, İsrail, Mısır gibi. Bu ülkeler, Türkiye'nin hangi konuda nasıl davranacağını kollarlar, Türkiye'nin atacağı adımlara göre pozisyon almaya gayret ederlerdi.

Şimdi soruyorum: Türkiye'nin İsrail'de büyükelçisi var mı? Türkiye'nin Mısır'da büyükelçisi var mı? Türkiye, Suriye'nin içinden geçtiği talihsiz iç kavgaların çözümü için herhangi yapıcı bir katkı yapmaya muktedir mi; ya Libya'da? Değiliz değerli milletvekilleri, değiliz. Değiliz çünkü taraf tutuyoruz, "Bitaraf olan bertaraf olur." anlayışıyla sonunda taraf tutarak kendi kendimizi bertaraf ettik.

Düşünün bir kere, çok değil daha on-on beş yıl kadar önce, Türkiye, Gazze şeridinde çözüm sağlayıcı, İsrail ile Filistin arasında görüşmelerin yapılabilmesi için kolaylaştırıcı bir aktör olarak herkesin saygısını kazanmış bir konumdaydı. Hatırlıyorum, 2008 yılında İstanbul'da bir otele İsrail, bir otele Suriye heyetleri bekliyor, Türkiye bu 2 heyet arasında görüşmeleri kolaylaştırıcı bir rol oynuyordu. Bugün ayağımızın altındaki halılar kaydı gitti, ara bulucu, kolaylaştırıcı ülke konumundan ara bozucu, zorlaştırıcı ülke konumuna geçiverdik. Bu, gurur duyulacak bir dış politika tablosu değildir, hicap duyulacak bir tabludur.

Türkiye'nin yarattığı boşluğun sadece Türkiye aleyhine gelişmelere yol açtığını söylersek gerçeğin sadece bir kısmını anlatmış oluruz. Filistin davası da Türkiye'nin bölgede yarattığı boşluk nedeniyle başka hamlelerle doldurulmaya çalışılıyor. Bakınız, İsrail, önce Birleşik Arap Emirlikleri'yle, ardından şimdi Bahreyn'le ilişkilerini normalleştirme adımları atıyor, ardından bu 2 ülkeyi başka Arap ülkelerinin izleyecekleri de söyleniyor. Oysa Filistin davasının çözümü için Türkiye'nin hem Filistin devletiyle hem İsrail'le ilişkilerini normal düzeyde sürdürmesi hâlinde sorunun çözümüne en önemli katkıyı yapacak olan aktör, yine Türkiye olacaktır. Libya'da tarihî rolümüzün olduğu söyleniyor, bununla da herhâlde iftihar ediliyor ancak bugün Libya'nın içinde bulunduğu durum, bir iftihar vesilesi olmaktan çok uzaktır. Suriye gibi Libya da artık bölünmüş bir ülkedir. Bunda da maalesef Türkiye'nin dış politikasında izlenen tarafgir politikaların önemli rolü olmuştur.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Doğu Akdeniz'de en büyük gerginlik yaratan konulardan biri de Yunanistan'ın, Türkiye'nin içinde bulunduğu yalnız ve izole dış politikadan faydalanarak maksimalist politikalarını dayatmak istemesi olmuştur. Şunun iyi anlaşılması gerekir. Biz, Yunanistan'la aramızdaki sorunların görüşmeler, müzakereler ve diyalogla çözülmesinden yanayız ve bunda da ısrarlıyız. Bunun dışında başka hiçbir yöntemi de doğru bulmayız.

Dış politikada atılan hatalı adımlar, Türkiye'nin sadece yalnızlaşmasına yol açmakla kalmıyor, aynı zamanda uluslararası itibarımızı da zayıflatıyor, yıpratıyor. Sürekli yüksek perdeden yapılan, tehdit içeren konuşmalar; "Asla taviz vermeyiz, geri adım atmıyoruz." şeklindeki söylemler, el yükseltme anlamına gelir. Bunu yaparsanız ardından gelen her yumuşama adımı, geri adım olarak algılanır. Bu, ne demektir? Sakın yanlış anlaşılmasın, taviz vermeyin diyoruz ama taviz vermeyin derken savaş tamamları çalın da demiyoruz. Dediğimiz şudur: Türkiye hariciyesiyle, diplomasisiyle, diplomatik üslup ve yetenekleriyle uluslararası camiada parmakla gösterilen örnek ülkelerden biriydi. Bu özelliğimiz, 2008 yılında Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi daimi olmayan üyeleri arasında ezici bir oy çokluğuyla seçilmemize yol açmıştı. Bugün Türkiye, sorunları kuvvet kullanma yoluyla

özen ölkeler arasında örnek gösteriliyor. Yapılması gereken, Türkiye'nin hariciyesini ve diplomasisini yeniden ihya etmek, Türkiye'ye yeniden saygınlığını kazandırmaktır.

Değerli Başkan, sayın milletvekilleri; Doğu Akdeniz konusunda atılan adımlar göz önünde bulundurulduğunda Türkiye kamuoyu hariç, uluslararası kamuoyunun ve yabancı ölkelerin detaylara vâkıf olduğu görölmektedir. Sizce yürütölen bu süreç, ulusal bir dış politika izlediğimiz anlamına geliyor mu? Doğu Akdeniz konusunda, iktidar, ön koşulsuz müzakereyi savunduğunu iddia etmektedir fakat kamuoyuna yansıyan gelişmelerde, Türkiye'nin ön koşulları kabul ettiğı görölmektedir. Biz böyle bir dış politika anlayışını benimsemiyoruz; biz, dik duran, saygın, saygın olduğu kadar uluslararası toplumun da hayranlık duyduğu örnek bir dış politika istiyoruz. Türkiye'ye yakışan da budur. Bugün bu tezkereye destek veriyorsak Lübnan'ı şimdiye kadar ihmal eden politikaların değişmesine bir vesile oluşturmak ümidiyle böyle bir tavır takınıyoruz. Umarız, bugüne kadar yapılan hatalar bundan sonra düzeltilir ve Lübnan'la olan ilişkilerimiz de en kısa zamanda düzelir.

Hepinize saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Sayın Osman Aşkın Bak.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle yeni yasama döneminin milletimize, Meclisimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin, Birleşmiş Milletler Geçici Görev Gücü UNIFIL'in görev süresinin uzatılması yönündeki 2539 sayılı Kararı uyarınca hudut, şümöl ve miktarı Cumhurbaşkanınca belirlenecek Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının 1701 sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı ve 880 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla tespit edilen ilkeler kapsamında, 31 Ekim 2020 tarihinden itibaren bir yıl daha UNIFIL'e iştirak etmesiyle ilgili, Türkiye Büyük Millet Meclisinde yetki talep eden Cumhurbaşkanlığı tezkeresi üzerinde AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Öncelikle yapılan eleştirilere cevap vererek başlayayım. HDP'li konuşmacının IŞİD'le alakalı iddialarını ele alarak başlarsak... Tabii, IŞİD yenilince tüm dünyada üzülenler oldu, IŞİD'e karşı yapılan operasyonlarda ortadan kaldırılan, etkisiz hâle getirilerek ortadan kaldırılan terörist sayısı Fırat Kalkanı Operasyonunda 3.500 terörist; içinde YPG'liler de var. Tabii, rahatsız olurlar. Amaç neydi? Güneyimizde bir terör devleti kurmak, terör koridoru oluşturmak. Buna müsaade eder mi Türkiye Cumhuriyeti? Etmez. Dolayısıyla, tabii ki rahatsız olacaklar. Evet, şunu söyleyelim: Kobani'yle ne sorunumuz var? Kobani sınırlımızda teröristler, PKK'lılar, YPG'liler mi yerleşsin? Tabii ki bu ölkenin askeri, güvenlik güçleri operasyon yapacak, oralarda yer alacak, terör devletini ortadan kaldıracak. Şu anda da oradayız, tabii, rahatsız olacaklar. IŞİD bir proje, bu projenin yürüyüşünü durduran, bizim Türk askerimiz. Ortaya konulan operasyonlar belli, yapılanlar ortada. Tabii, rahatsız olacaklar, mutsuz olurlar, kesinlikle mutsuz olurlar, çok net bir şekilde mutsuz olurlar. Bu projeler bozuluyor, oyunlar bozuluyor, Suriye'de yapılmak istenen oyunlar bozuluyor.

Evet, 15 Temmuz darbe girişimi yapıldı. Ben NATO Parlamenter Asamblesi Türk Grubu Başkanayım, arkadaşlarımızla beraber Amerika'ya gittik, Amerika'da toplantıda çıkıp Amerikalı uzmanlar, oraya gelen milletvekilleri şunu söylediler: "Türk ordusu, NATO'da artık eski gücünü kaybetti, eski gücünde değil, komuta kademesini kaybetti, komuta yeteneğini kaybetti." Tabii, ben delegasyon başkanı olarak söz aldım: Ya, siz yanılıyorsunuz çünkü şu anda Türk ordusu, eskisinden daha güçlü. Neden, biliyor musunuz dedim. Onlar eleştiriyorlar "200 üst kademe general, amiral, üst düzey komutan içeride. Komuta kademesini yitirdi." diyorlar. Ben dedim ki: Yanılıyorsunuz çünkü şu anda orduyu komuta eden bu komutanlar, şu andaki komutanlar. Eski, o hainlerden bu ordu temizlendi. Eskisinden daha güçlü bir Türk ordusu var ve o zaman Fırat Kalkanı Operasyonu'nu yaptık, hepimiz izledik. Fırat Kalkanı Operasyonu neydi? Bu terör devletinin kalbine saplanan bir kama, bir hançer. Bu operasyonu kim yaptı? Türk ordusu yaptı. Peki, IŞİD'i kim bitirdi? Konuşuyorlar. Yukarıdan bomba atmakla olmaz. Cephede göğüs göğüse kim savaştı, onu söyleyin. Kim savaştı IŞİD'le? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Tüm dünyaya söylüyoruz bunu. Kim savaştı IŞİD'e karşı göğüs göğüse? Türk ordusu. Tek ordu, IŞİD'e karşı Suriye'de göğüs göğse savaşılan tek ordu, Türk ordusu. Bunu NATO toplantılarında bir Türk milletvekili olarak gururla söylüyorum. Askerlerimizle gurur duyuyoruz. Bu operasyonları yapan askerlerimizle, komutanlarımızla gurur duyuyoruz.

Sonra, bunlarla karşılaştık, Fırat Kalkanı Operasyonu'ndan sonra çeşitli toplantılarda "Ya, haklı çıktınız, doğru söylüyorsunuz." dediler. Evet, Türk ordusu eskisinden daha güçlü çünkü içerideki hainleri temizledik. Söz var, biliyorsunuz: "İçeride hırsız varsa kapı kilit tutmaz." Ya, adamlar ordumuzu yanlış yönlendiriyorlardı. Orada gerçekleşen pek çok olaya çanak tuttular, çanak. Ne oldu? Ardından Afrin Operasyonu'nu, Zeytin Dalı Operasyonu'nu yaptık. Dediler ki: "Ya, bu operasyonu Türk ordusu başaramaz. Şu kadar tünel yaptılar, bu kadar bilmem ne yaptılar, şöyle koruganlar yaptılar, bilmem ne yaptılar." Ne oldu? Zeytin Dalı Operasyonu'nda ordumuz girdi; o, hani "kahramanlar" var ya, nasıl kaçtılar, nasıl kaçtılar? Karşınızda Türk ordusu var, Türk milleti var. Bu coğrafyada öyle eskiden olduğu gibi olan bir millet yok. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Önceden şunu söylüyorlardı: "SİHA'lar uçamaz." Neden? "Ee, İsrail izin vermez. Amerika'dan izin gelmedi. Bu İHA'nın, SİHA'nın uçuşuna izin yok, parça eksik. Yok, ona izin vermedik, buna izin vermedik." Ya arkadaş, şimdi İHA'sını da SİHA'sını da yapan, millî gemisini yapan, tankını, ATAK helikopterini yapan bir Türkiye var, karşılarında öyle emirler alan bir ölkö yok; bu bölgede, bu coğrafyada güçlü bir Türkiye var. Şunu söyledik: Ya bizim gidecek bir yerimiz yok. İşte, anlatıyorlar "Türkiye şöyle yaptı, böyle yaptı." Eleştiriyorlar, NATO toplantılarında gelip şunu bunu söylüyorlar falan. Orada, şunu söyleyeyim: Çok teşekkür ediyorum, Cumhuriyet Halk Partisindeki, Milliyetçi Hareket Partisindeki, İYİ PARTİ'deki arkadaşlarımız da hakikaten NATO'da biz tezlerimizi anlatıyoruz, savunuyoruz; onlara buradan teşekkür ediyorum. Menfaatlerimizi söyleyenler için söylüyorum. Teşekkür ediyorum o arkadaşlarımıza, onlar kimler belli, onlara teşekkür ediyorum. Biz ölkemizin menfaatlerini orada... Ama bazıları başka türlü anlatıyor. Yakışmıyor bunlar ama. O ölkö menfaatlerini öne almayanlar... Yakışmıyor, yakışmıyor arkadaş. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Bakın, başka delegasyonlar geliyor, ya arkadaş, aykırı konuşan yok. Bazen bakılıyorsunuz, ben AKPM'de de görev yaptım, ya arkadaş, sanki başka ölkenin milletvekili adam ya! Nasıl bir şey ya? Arkadaşlar, bunlardan vazgeçelim. Bir Amerikalı... Bakın, eski Savunma Bakanımız İsmet Abi, İsmet Yılmaz Bey bir örnek verdi: Pelosi'ye Trump'la ilgili tartışmaları soruyorlar "Ben dışarıda kendi ölkemin aleyhinde konuşmam." diyor.

Arkadaşlar bu coğrafyada bin yıldır varız. Gidecek başka bir yerimiz de yok. Hak ve hukukumuzu savunacağız. Doğu Akdeniz'le ilgili eleştiriler yapıyor; şunu söylüyor, bunu söylüyor. Ya arkadaş, ne yapacağız? Araştırma için Amerikalıya mı yalvaracağız, İngiltere mi yalvaracağız, Norveçliye mi yalvaracağız? Kendi araştırma gemilerimizi aldık mı? Aldık. İşte, rahatsızlıklar bunlar, Türkiye artık kendi hedeflerini, planlarını, stratejilerini uyguluyor. Oradan o yok "O toplantıya katılmamış." yok "Şunu böyle yapmış." falan.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – "Taviz vermeyin." diyoruz, taviz vermeyin, o kadar.

OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) – Arkadaşlar, biz hiçbir şekilde, bakın söylüyoruz, hiçbir şekilde Doğu Akdeniz'de kimsenin hakkını yemeyiz, kimsenin hakkında, hukukunda gözümüz yok ama kendi hakkımızı sonuna kadar koruruz, sonuna kadar. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Çünkü bu coğrafyada biz bin yıldır varız, bin yıl. Adam kilometrelerce öteden konuşuyor

“İşte şöyle yaparız, ambargo yaparız, bunu deriz, şunu deriz.” Ya, arkadaşlar, bizim bu millî meselelerde tek yürek olmamız lazım ya, tek yürek. Oradan Fransa’dan açıklama yapıyor “Macron şöyle dedi.” Ya, Macron ona ne karışır, Macron kim, kim arkadaş Macron? (AK PARTİ sıralarından alkışlar) İşine baksın, önce “Sarı Yeleklileri” çözsün Fransa’da, kendi işini çözsün ya. Buraya ne karışıyorsun? He, şimdi karşınızda öyle bir Türkiye yok. Savunma sanayisiyle, dış politikasıyla, üretimiyle güçlü bir Türkiye var. Öyle işte, gidince ayak ayak üstüne atılıp konuşulan değil.

Bakın, Türkiye’nin bu coğrafyada terörle mücadelede dünyada, terörle mücadelede sahada askeriyle yürüttüğü operasyonları herkes biliyor. Bize söylüyorlar, Türk askeriyle NATO’da operasyon yaparken birlikte çalışan komutanlar var anlatıyorlar, söylüyorlar Türk askerinin ne kadar cesur, yürekli ve adaletli, merhametli olduğunu söylüyorlar: Merhametli. Biz böyle bir milletiz, biz böyle bir milletiz. Dolayısıyla, vallaha ben şunu söylüyorum: 2011’den beri milletvekili olarak NATO’da görev yaptım, onun dışında işte Kabinede görev yaptım, ülkemle gurur duyuyorum. Gittiğim toplantılarda milletimle, ülkemle gurur duyuyorum.

Tezlerimizi anlatıyoruz, tabii beğenmeyecekler, kendi tezlerini anlatmaya çalışacaklar, biz de kendi tezlerimizi anlatacağız, kendi tezlerimizi anlatacağız, doğrularımızı anlatacağız. (CHP sıralarından gürültüler) Doğu Akdeniz’de taviz vermeyeceğiz, oradaki enerji pastasından tabii ki biz hakkımızı alacağız, Karadeniz’den de alacağız ama adalet çerçevesinde. Kimseye öyle bize böyle, işte tokat atıp veya bilmem ne yapıp... Böyle bir ülke değiliz biz. Bakın ülkemize, gittiğimiz herkes için söylüyorum, her milletvekili için söylüyorum: Ülkemizin her karışı çok değerli, milletimizin emaneti. Gittiğimiz yerlerde ülkemizin politikalarını anlatalım. “Onlar doğru söylüyor.” Doğru değil. Biz kendi tezlerimizi anlatalım.

Şimdi, gelelim Lübnan konusuna. Tabii, Lübnan’da 4 Ağustos 2020 tarihinde çok üzücü bir olay meydana geldi, 199 kişi hayatını kaybetti. Beyrut Limanı patlamasında hayatını kaybedenlerin yakınlarına ve tüm Lübnanlılara milletimiz adına bir kez daha taziyelerimi sunuyorum.

Türkiye, bugüne kadar dostluk ve kardeşlik ilişkileri çerçevesinde ayırım gözetmeksizin tüm Lübnan halkının yanında olmuştur. Lübnan’a ve Lübnan halkına ülkemizin desteği bugüne kadar olduğu gibi bundan sonra da devam edecektir.

Hepinizin bildiği üzere, patlama sonrasında, Cumhurbaşkanı Yardımcımız Sayın Fuat Oktay ve Dışişleri Bakanımız Sayın Mevlüt Çavuşoğlu âdeta felaket bölgesine dönüşen Lübnan’ın başkenti Beyrut’a bir ziyaret gerçekleştirdiler. Ülkemizin her türlü desteğiyle ve yardımıyla Lübnanlı kardeşlerimizin yanında olduğunu ilk elden ifade etme fırsatı buldular. Lübnan Cumhurbaşkanıyla, Meclis Başkanıyla, Başbakanıyla görüşmeler yaptılar. Tabii, bu ziyaret vesilesiyle bir kez daha açık bir şekilde görüldü ki Lübnan’da Türkiye’nin, Türk milletinin, Türk halkının apayrı bir yeri var, âdeta gönülden gönüle bir dostluğumuz var. Evet, Türk heyetini karşılamak için sokaklara inen halk -hepiniz videoları izlediniz- o gün “Canımız, kanımız sana feda olsun Erdoğan.” sloganını söylüyordu. Birileri dedi ki: “Arap halkları başka şeyler söylüyor.” Arap ülkelerinde hoşuna gitmeyenler kimler biliyor musunuz? O kukla yönetimler. Kukla yönetimlerin işine gelmez, onlar nefret eder Türkiye’nin güçlü olmasından, onlar yapar. Ne diyor halk? Bu sloganları atarak sevgilerini gösteriyorlar. Bu sevgi, Sayın Cumhurbaşkanımızla birlikte Türk halkına.

Bakın, biz gittiğimiz her yerde iz bırakmışız, merhamet bırakmışız, imar etmişiz, yatırımlar yapmışız. İnsanların bu samimiyeti var. Toplantılarda karşılaştığımız milletvekilleri bize diyor ki... Hakikaten, bir Türk milletvekiliyle karşılaştığı zaman sohbet ederken çok rahat konuşuyorlar, bizimle beraber oldukları zaman bir öz güven var. Gerçekten bunlar çok çok önemli. Bizim ülkemizi hem dış politikada hem iç politikada her yerde güçlü bir şekilde savunmamız lazım. Dolayısıyla büyüyen, gelişen güçlü bir Türkiye var, öyle oradan buradan emir alan bir Türkiye yok. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Dik duran bir Türkiye var bu coğrafyada, liderimiz Recep Tayyip Erdoğan, Cumhuriyetle beraber. Biz ülkemizin güçlü bir şekilde temsil edilmesini devam ettirmek istiyoruz. İnaniyoruz, milletimize güveniyoruz. Milletimizin bize verdiği desteğe inanıyoruz.

Oradan işaret ediyor Engin Bey fakat birkaç konuya daha gireyim: Şimdi Azerbaycan, can Azerbaycan... Biz Azerbaycan hususunda, Karabağ hususunda NATO toplantılarında -arkadaşlarımız burada, geçtiğimiz dönemde görev yapan arkadaşlarımız da- her platformda biz Karabağ’daki o katliamı telin ediyoruz. Ermenilerin yaptığı bu davranışları telin ediyoruz. Ermeniler saldırdılar, ne oldu? Karşılarında Azeri kardeşlerimiz, Azerbaycan ordusu operasyon yaptı. Şimdi ağılıyorlar yardım için, sağdan soldan yardım talebinde bulunuyorlar. Biz sonuna kadar Azerbaycan’ın yanındayız. Sonuna kadar, bu millet Azerbaycan’ın sonuna kadar yanında. (AK PARTİ sıralarından alkışlar) Sonuna kadar! Burada Karabağ’da, o topraklarda, o işgalciler gidene kadar bu operasyon devam etmeli, sürmeli. Bu toprakları Azerbaycan geri almalı. Biz de her zaman yanında olacağız, bunu da ifade edeyim. Sonra, Doğu Akdeniz’den bahsettim.

Şimdi Engin Abi işaretine devam ediyor.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Etmeyorum. 60’a göre söz alacağım.

OSMAN AŞKIN BAK (Devamla) – Tamam, devam edeyim o zaman.

Şimdi, öte yandan, bilhassa Orta Doğu gündemde olduğu zaman şu noktayı da her daim akılda tutmakta fayda var: Tabii, Orta Doğu’daki tüm sorunların kalbinde yatan Filistin meselesi kalıcı ve kapsamlı bir çözüme kavuşturulmadığı müddetçe bölgenin sıkıntılardan ve çatışmalardan kurtulması imkânsızdır. Meselelerin aslı Filistin meselesidir. Bu sebeple Filistin meselesinin öncelik taşımasına devam ettireli, her fırsatta vurgulanmalıdır. Türkiye Cumhuriyeti de bu hususu vurgulamaya her daim devam etmiştir. Aslında Lübnan’da 2006 yılında yaşanan krizin de yine ucu Filistin’e giden ve bölgedeki durumu ağırlaştıran bir sürecin parçası olduğu görülmektedir.

İşgal altındaki Filistin toprakları dünyada en fazla zulüm yapılan, zulüm gören yerlerden biridir. Mevcut İsrail yönetimi Gazze’deki insanlık dışı abluka, yasa dışı yerleşim faaliyetleri, Kudüs’ün tarihî ve hukuki statüsüne yönelik saldırılar gibi eylemleriyle uluslararası hukukun ötesinde insanlığın tüm değerlerini ayaklar altına almaktadır. Dahası son dönemde Amerika Birleşik Devletleri ve bazı Arap ülkelerinin de dâhil olduğu sözde barışın tesisini amaçlayan girişimler, İsrail’in bu ihlal ve cürümlerini meşrulaştırma gayretkeşliğinden başka bir anlam taşımamaktadır.

Bu noktada, can alıcı soru şudur: Bu İsrail denen ülke neresidir? Acaba bu İsrail’in toprakları nereleri kapsıyor? 1947’de İsrail neresiydi? Bunun ardından acaba 1949’da, 1967’de İsrail neresiydi ve şu an İsrail neresidir? Bu soruya hakkaniyetli bir cevap verildiği gün Orta Doğu’da kalıcı barış ve istikrarın temeli de atılmış olacaktır.

Tabii, Suriye’deki ihtilafa ilgili konuları arz ettim. Ülkemizin güneyinde, Suriye’nin kuzeyinde bir terör devleti kurulmasına müsaade edemeyiz. Bu yöndeki mücadelemizi de anlattım. Tabii, NATO Genel Sekreteri, dün ülkemizi ziyaret etti. Yunanistan ile Türkiye arasındaki konuları değerlendirmek üzere Sayın Cumhurbaşkanımızı, Dışişleri Bakanımızı ve Millî Savunma Bakanımızı ziyaret etti. Dolayısıyla NATO Genel Sekreteri, Türkiye’nin NATO’da ne kadar önemli bir ülke olduğunu da ifade etti.

Biz güçlü bir ülkeyiz, güçlü bir ülkeyiz. Şimdi çok ufak bir şey daha söyleyeyim. Amerika’da toplantıya gittik “General Atomic” diye. Dünyada insansız hava aracı yapan bir firma -dünyada bunu yapan 5 ülkeden birisi de Türkiye- beni görünce, Türk milletvekilini görünce dedi ki: “Sizi tebrik ediyorum. Size artık mal satamıyoruz.” Çünkü biz kendimiz yapıyoruz. İşte bu, bu teknoloji, bu savunma sanayisindeki güç. Bakın, İHA’ların, SİHA’ların ne kadar güçlü olduğunu bütün operasyonlarda görüyoruz. İşte, Türkiye güçlü sanayisiyle, savunma sanayisiyle, yatırımlarıyla bölgede gücünü göstermeye çalışıyor. Artık öyle masanın kenarına çağrılan bir ülke değil; masada yer alan, sözünü söyleyen, dünya liderleriyle görüş alışverişinde bulunan bir lider ve Türkiye var. Ülkemizle gurur duyuyoruz.

Ülkemizin Birleşmiş Milletlerin barış gücü UNIFIL'de görev yapması için Meclisimizden yetki isteniyor, görev süresinin bir yıl uzatılması isteniyor. Dolayısıyla bu hususlar ışığında, Lübnan'la ilgili ikili ilişkilerimiz ile bölgedeki güvenlik koşullarını da göz önüne alarak Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin UNIFIL'deki görev süresinin uzatılması yönündeki Cumhurbaşkanlığı tezkeresinin lehinde olduğumuzu, olumlu oy kullanacağımızı ifade ediyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Altay, buyurun.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – 60'a göre söz talep ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN – Buyurun, yerinizden bir dakika.

IV.- AÇIKLAMALAR (Devam)

30.- İstanbul Milletvekili Engin Altay'ın, Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak'ın (3/1325) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Çok teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Sayın Bakanın heyecan ve hamaset dolu konuşmasını büyük bir ilgiyle izledim. Şimdi, hiç şüphesiz ordumuz güçlüdür ve Sayın Bakanın endişesi olmasın, bir milletvekili Meclis kürsüsünde “Ordumuz güçlüdür, güçlüdür.” diye bağırıyorsa bir sıkıntı hissediyor gibidir, etme; Türk ordusu hakikaten güçlüdür, sizin yanlış politikalarınıza rağmen de çok güçlüdür. (CHP sıralarından alkışlar) Türkiye de, Türkiye'miz de Türkiye Cumhuriyeti de 83 milyon vatandaşıyla birlikte hiç şüphesiz çok güçlüdür. Ordumuz da Türkiye'miz de bu gücünü yeni kazanmadı. Ordumuz, gücünü Çanakkale Savaşı'nda, Kıbrıs Barış Harekâtı'nda, Kurtuluş Savaşı'nda ispatlamış bir ordudur. Memleketimizde yüz yıllık genç bir cumhuriyet olmasına rağmen, 1970'li yıllardan beri G20'nin içinde olacak kadar büyük bir ekonomik kabiliyet, kapasite ve hacme sahip olarak Türkiye, gücünü ispatladı. Bu, şu demek değil “Siz Türkiye'nin gücünü aşağı çektiniz.” falan da demeyeceğim, merak etmeyin ama Türkiye sizden önce de güçlüydü; ordusu da güçlüydü, ekonomisi de güçlüydü, bu bir.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Şimdi daha güçlü, şimdi daha güçlü.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Eyvallah. Daha iyi olsun, daha iyi olsun, hep birlikte yapalım. Ama bir dakika... Şimdi, Trump, Cumhurbaşkanımıza hadsiz bir mektup yazdı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Macron, Cumhurbaşkanımıza ukalaca, densizce uluslararası camiada bir sataşmada bulundu. Biden, aklı sıra –hoş, bu sizin işinize yarar iç politikada ama- “Erdoğan'ı değiştirmek lazım” gibi, gene densiz, hadsiz, edepsiz çıkışlar yaptı. Allah var, hepimiz bu gece gidince sosyal medyaya girelim, bu üç konuda AK PARTİ'lilerin refleksi ne kadar olmuş, Cumhuriyet Halk Partililerin refleksi ne kadar olmuş bakalım. Sayın Bakan, iddiaya girelim mi? Trump'ın hadsizliğine, Biden'in hadsizliğine, Macron'un hadsizliğine biz, söz konusu Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanındır diye, en az sizin kadar refleks gösterdik, en az sizin kadar.

Şimdi, gelelim Türkiye'nin Orta Doğu'daki rolüne.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Arkadaşlar, mikrofonu açalım.

Son kez açıyoruz.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Filistin bizim olmazsa olmazımız, Birleşik Arap Emirlikleri de kardeş, dindaşlarımız; ümmetiz diyoruz. Şimdi, hazinlik şurada: Dış politikanızın Orta Doğu'da zafiyet içinde olduğu, acz içinde olduğu, benim biraz önce kürsüde “Sayın Erdoğan, gel Meclisi dış politikaya paydaş yap” dediğim meselenin püf noktası da şudur... Şuna üzülüyorum ya, ben şuna üzülüyorum: Amerika, İsrail'in ve Birleşik Arap Emirlikleri'nin kulaklarından tutuyor masaya oturtuyor, iş birliği imzalattıyor; ben iş birliği yapmasınlar da demem. Filistin, davasına her şeyimizi vereceğimizi söylediğimiz Filistin, Yunanistan ile Güney Kıbrıs Rum Yönetimi'yle Doğu Akdeniz Doğal Gaz Forumu'na dahil oluyor, Türkiye'nin olmadığı bir foruma dahil oluyor ve...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Altay, son kez açıyorum, toparlayın lütfen.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – ... ve bu tezgâhları çeviren 2 ülke olan Rusya ve Amerika noktasında benim Cumhurbaşkanım da Putin'in kapısına gidip bekliyor, ben buna üzülüyorum, siz de üzölün. Onun için dış politikaya Meclis daha çok dâhil olsun diyoruz.

Teşekkürler. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Sayın Beştaş, buyurun lütfen.

31.- Siirt Milletvekili Meral Daniş Beştaş'ın, Rize Milletvekili Osman Aşkın Bak'ın (3/1325) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi üzerinde AK PARTİ Grubu adına yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Teşekkürler Sayın Başkan.

Doğrusu, yirmi dakika bir konuşma izledik; dış politikanın ne kadar büyük bir karmaşa içinde olduğunu, nereden tutacağımızı, nasıl tutacağımızı bilemeyeceğimizi, neden bilemediğimizi bir kez daha anladım. Çok şey söyledi, onlara ilişkin somut bilgiler söyleyeceğim. Her şeyden önce, IŞİD'le ilişkiler konusunda ve Türkiye ordusunun, Türk ordusunun IŞİD'le savaştığı konusu öyle o kadar kolay değil; öyle bir şey yok.

Size rakam ve yer veriyorum: Rakka, Musul, Deyrizor, Kobani'de DAESH'e karşı Türk ordusu hiçbir şekilde yer almadı. Yine, aksine İdlib sınırında saklanan Bağdadi'ye yönelik operasyonu hatırlatmak isterim. IŞİD'in lideri Türkiye'nin burnunun dibinde, sınırın dibinde öldürüldü. Amerika İran'a, Rojava'ya, Irak'a, herkese bilgi verdi ama Türkiye'ye bilgi vermedi ve IŞİD konusunda bilginin -güvenilmediği için- sızdırıldığını bütün dünya basını yazdı.

Şimdi, size bir manşet göstereceğim, size bir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – “Anahtar Teslim Cerablus.” Bu manşeti kim atmış? Elimde bunun gibi yüzlerce manşet var. Böyle IŞİD'e karşı silah falan kullanılmadı, anahtar teslim alındı, IŞİD'in elindeydi, gittiniz devraldınız. Bu da kayıtlarımızda var.

Şimdi, diğer mesele: Bir kere, tek kurşun sıkılmadı. Bakın, anahtar teslim diyorum. Ben demiyorum, bunu sizin basın söylüyor. Bakın, kameralar görsün, gizlemesinler.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – El Bab'ı anlat, El Bab'ı!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Diğer bir mesele: IŞİD'in ömrünün bu kadar uzun olmasının iktidarınızla doğrudan bağlı olduğu yönünde ciddi bir kanaat var, bir bilgi var.

Şimdi, El Bab'ı DAESH'in elinden kim aldı? DAESH bittikten sonra Suriye'de bu Sayın Hatibin, Bakanın söylediği söylem

gelişti: "Biz Türk ordusu olarak onları bitirdik." O zamana kadar böyle bir cümle yoktu. Şimdi, size...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi Sayın Beştaş.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) - Bütün müttefiklerimiz söylüyor bunu ya, bütün müttefiklerimiz söylüyor; gazete manşeti değil. NATO kayıtlarında var bunlar.

BAŞKAN – Sayın Bak, müsaade edin...

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ben size veri söylüyorum, ezbere konuşmuyorum.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Hayır, ben de NATO kayıtlarını söylüyorum. NATO kayıtlarında var.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Ben size şunu söylüyorum: Sevgili İdris Baluken şuradan -çok iyi hatırlıyorum- şunu sordu, dedi ki: "İŞİD'le gümrük kapıları üzerinden TÜİK verilerine göre 10 milyon dolardan fazla ticaret kaydı var. İŞİD'le neyin ticaretini yaptınız?" Cevap alamadı. Biz şimdi tekrar soruyoruz, niye cevap alamıyoruz? Bu 10 milyon dolarla İŞİD'le neyin ticareti yapıldı? Ve bugün o sınır kapıları YPG'nin elinde, oradaki yönetimin elinde; ticaret hacmi sıfır. Sizin konuşmalarınızın yanıtını ancak bu kadar somut veriler üzerinden verebiliriz. Söylediklerinizin aksi kayıtlarla, belgelerle, bilgilerle sabit.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Muş, buyurun.

32.- İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un, Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Müzakerelerde her parti kendi görüşünü burada aktarıyor fakat birkaç şeye bizim de açıklık getirmemizde fayda var.

Özellikle şuradan başlamak istiyorum: Bu DAES meselesi, İŞİD meselesi, adı her neyse... Bu bir terör örgütü. Buna da çok ciddi bir darbeyi Türkiye Cumhuriyeti devleti vurdu. Ben az önce, konuşmamın başında bunu ifade etmişim. Laboratuvarda üretilen bu örgüt bir amaç için ortaya çıkartıldı. Birden Suriye'de, işte, Musul'da Irak'ın 2'nci büyük ordusu silahlarını bırakıp kaçıyor; bunlar DAES terör örgütünün eline geçiyor, ondan sonra bütün Suriye'nin kuzeyini bunlar tarumar ediyorlar. Sonra da bir bakıyoruz bu en çok kimin işine yaramış? PKK'nın işine yaramış, PKK'yı oraya yerleştirmişler. Dolayısıyla PKK ve YPG aslında aynı yerden yönetilen, idare edilen, DAES'le aynı manada kanallı edilmiş örgüt ve yapılar; bunların birbirinden farkı yoktur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Sayın Başkan.

BAŞKAN - Evet, devam edin.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Amaç, Suriye'nin kuzeyini boşaltıp burayı PKK'ya vermektir. Bu amaçla ortaya çıkartılmış bir terör örgütüdür DAES ve en çokta PKK'yı, YPG'yi ve onu savunanların işine gelmiştir o yapı. Dolayısıyla meseleyi bir kere doğru şekilde analiz etmekte fayda var.

Şimdi, burada konuşan bazı hatipler, bazı arkadaşlar DAES'ten çok rahatsız olduklarını söylüyorlar ama PKK'dan, YPG'den hiç rahatsızlık duymuyorlar. Yalnız sınırlarımızda DAES olmasın, doğru olmasın, PKK da olmasın ama. "PKK'ya diyemiyorum ama onlar yerleşsin" Şimdi, böyle bir anlayış olmaz değerli arkadaşlar. İkisi de terör örgütüdür, ikisiyle de mücadele edeceğiz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Şunu sanmayın, şunu düşünemeyin: "DAES'in işi bitti, YPG paçayı kurtardı." Kurtarmadı arkadaşlar, o da acı sonu tadacak mutlaka. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

Bir diğer mesele şudur: Şimdi, "Gittiniz, devraldınız." Şimdi siz herhâlde başka bir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın sözlerinizi Sayın Muş, lütfen.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Sayın Başkan, şimdi, burası Türkiye Cumhuriyeti devleti ve az önce böyle ikide bir gazete kupürünü bana sallayan, gösteren hatip de bu ülkenin vatandaşı.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) - Sallamadım.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Şimdi, "Gittiniz, devraldınız." derken siz başka bir üçüncü ülkenin vatandaşı mısınız? Yani "Siz gittiniz, devraldınız." Siz bu ülkenin vatandaşıyınız, Türkiye Cumhuriyeti'nin vatandaşıyınız. Dolayısıyla kendi ülkenize bu kadar yabancı olacağınıza; ya, şu Kobani'ye beslediğiniz sevdanın yüzde 1'ini Türkiye Cumhuriyeti'ne besleseniz inanın her şey çok daha farklı olacak. Ama yok! (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ediyorum Sayın Muş.

MEHMET MUŞ (İstanbul) - Sayın Başkan, toparlıyorum.

Bakın, bu Trump'la ilgili onun mektubu kendisine iade edildi, gereken de ona söylendi, merak etmeyin. Yani Biden; Allah aşkına, Biden: "Muhalefetle beraber iktidarı devireceğiz." diyor. Ya, burada hedef aldığı biziz. Herhâlde muhalefette biz değiliz, başkaları oturuyor muhalefette. Yani şu an oluşturulan bu Cumhur İttifakı'ndan adam rahatsızlığını dile getiriyor, "Muhalefetle devireceğiz." diyor. Yani sola baktığımız zaman muhalefetin kim olduğunu görüyorsunuz, ben ifade etmeyeyim; kiminle devireceği ortada. Fazla da merak etmeyin, gerekenleri söyledik biz. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Muş.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Sayın Başkan...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Sayın Başkan...

BAŞKAN – Sayın Bak, müsaade eder misiniz, bir sataşma yok size.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Efendim, çok kısa bir söz talep ediyorum.

BAŞKAN – Müsaade edin.

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Kayıtlara geçmesi için söylüyorum efendim.

ENGİN ALTAY (İstanbul) – Oylamayı yapalım, ondan sonra...

OSMAN AŞKIN BAK (Rize) – Türk ordusunun DAES'le mücadelesi, İŞİD'le mücadelesi NATO Genel Sekreteri Jens Stoltenberg tarafından defalarca basına anlatılmıştır, defalarca... NATO tutanaklarında vardır, NATO Parlamenter Asamblesi toplantılarında vardır. Dolayısıyla kayıtlara geçmiş bir gerçektir. El Bab'daki mücadeleyi herkes biliyor, göğüs göğüse savaştan bir asker var, Türk ordusu var.

Teşekkür ediyorum efendim. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Söyledikleriniz de kayıtlara geçti.

Sayın Beştaş, lütfen daha fazla uzatmayalım.

Buyurun.

33.- Siirt Milletvekili Meral Danış Beştaş'ın, İstanbul Milletvekili Mehmet Muş'un yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Emin olun kısa söyleyeceğim.

Ben Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak Türkiye'nin Suriye'de işi olmadığını düşünüyorum, partimiz de öyle düşünüyor. "Suriye'nin toprak bütünlüğüne her fırsatta saygı gösteriyoruz." deyip bu manşeti "Siz, Türkiye vatandaşısınız, niye savunmuyorsunuz?" demenin bir anlamı yok. Ben Suriye'de de Afrin'de de İdlib'de de Cerablus'ta da Türkiye'nin işi yok diyorum.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – PKK'ya mı kalsaydı, Cerablus PKK'ya mı kalsaydı?

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bu savaş politikasını reddediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bir dakika Başkan...

ZÜLFÜ DEMİRBAĞ (Elâzığ) – PKK'nın ne işi var?

BAŞKAN – Arkadaşlar, Sayın Demirbağ, müsaade edin lütfen.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Bir de bir ezber var, bu ezber hiç bitmeyecek: "Kobani'ye olan sevdanız." Biz Kobani halkına sonuna kadar sahip çıkacağız.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Buraya geldiler, buraya.

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kobani'de yaşayanlar oranın yurttaşlarıdır, orada Kürt halkıyla, Ermeni halkıyla, Hristiyan'ıyla, Süryani'siyle oranın sahibidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Kobani'nin IŞİD'e karşı vermiş olduğu destansı direniş bütün dünyada alkışlanmıştır ama burada teröre, terörizme empoze edilerek, entegreymiş gibi lanse edilerek Kürt düşmanlığını, uzayda da bir Kürt varsa düşmanlıklarını ilan ediyorlar.

MEHMET MUŞ (İstanbul) – Ya, geç o işi, geç, geç!

MERAL DANIŞ BEŞTAŞ (Siirt) – Türkiye'nin Kobani'yle ne derdi var? "IŞİD, Kobani'yle savaşıyordu." İşte bu söz IŞİD'i desteklemektir, bu, IŞİD'in arkasında durmaktır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) Tezkereler (Devam)

2.- Cumhurbaşkanlığının, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyinin UNIFIL'in görev süresinin uzatılması yönündeki 2539 (2020) sayılı Kararı çerçevesinde, hudut, şümul ve miktarı Cumhurbaşkanınca belirlenecek Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının; 1701 (2006) sayılı Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Kararı ve 880 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla tespit edilen ilkeler kapsamında; Birleşmiş Milletler Geçici Görev Gücü bünyesinde UNIFIL'e, 31/10/2020 tarihinden itibaren bir yıl daha iştirak etmesi ve bununla ilgili gerekli düzenlemelerin Cumhurbaşkanınca yapılması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca izin verilmesine dair tezkeresi (3/1325) (Devam)

BAŞKAN – Sayın milletvekilleri, Cumhurbaşkanlığı tezkeresi üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi tezkereyi oylarınıza sunacağım: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

İç Tüzük'ün 37'nci maddesine göre verilmiş bir doğrudan gündeme alınma önergesi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

V.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

A) Önergeler (Devam)

4.- İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu'nun, (2/45) esas numaralı Toplumsal Barış ve Demokrasinin Tesisi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi (4/89)

5/10/2020

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

(2/45) Esas Numaralı Kanun Teklifi'min İç Tüzük'ün 37'nci maddesi uyarınca doğrudan gündeme alınması hususunu saygılarımla arz ederim.

Mustafa Sezgin Tanrıkulu
İstanbul

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, arka arkaya oylamalarımız olacak, komisyonlarla ilgili seçimler olacak, Kişisel Verileri Koruma Kuruluna gizli oylama ile seçim yapacağız. Lütfen Genel Kuruldan ayrılmayalım.

Teklif sahibi olarak, İstanbul Milletvekili Mustafa Sezgin Tanrıkulu; buyurun.(CHP sıralarından alkışlar)

Süreniz beş dakikadır.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (İstanbul) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İç Tüzük'ün 37'nci maddesi uyarınca (2/45) sıra sayılı Toplumsal Barış ve Demokrasinin Tesisi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi üzerine söz almış bulunmaktayım. Hepinizi gecenin bu saatinde saygıyla selamlıyorum.

68 maddelik bir kanun teklifi, yani isteyen arkadaşlarımız bunlara bakabilirler daha sonra ama sonuçta hem toplumsal barış bakımından hem de demokrasi eksikliği bakımından uzun zamandır üzerinde çalıştığım, geçmiş dönem de verdiğim ve burada konuştuğumuz ama sizlerin onayından geçmeyen bir kanun teklifi. 27'nci Dönemin Dördüncü Yasama Yılı'nın başında tekrar kayıtlara geçmesi açısından ve yarın öbür gün bu Meclisin tarihine bakanlar bakımından; kim ne söylemiş, hangi katkıyı sunmuş o bakımdan tekrar sunuyorum. Sunarken de şunu ifade etmek istiyorum değerli arkadaşlar; 2002 yılından, Adalet ve Kalkınma Partisinin kuruluşundan bu yana sonuçta hem bir insan hakları aktivisti yani bir hukukçu hem bir yurttaş şimdi de bir siyasetçi olarak Adalet ve Kalkınma Partisinin gelişim tarihini izliyorum.

2002'den bu zamana kuruluş değerlerinizden oldukça uzaklaştınız. Kurulduğunuzda gerçekten Türkiye'de demokrasi, insan hakları, hukukun üstünlüğü değerleriyle, eşitliği falan savunan bir programla ortaya çıktınız ve büyük de destek aldınız. İlk girdiğiniz seçimlerde de yüzde 33'lük bir oyla Türkiye'de tek başınıza iktidar oldunuz. O dönemde Adalet ve Kalkınma Partisinin bu ortamına inanan Cumhuriyet Halk Partisi de Genel Başkanınız milletvekili olmadığı hâlde, yasaklı olduğu hâlde, halkı kin ve düşmanlığa tahrik etmekten suçlu olduğu hâlde bu Parlamento grubu Anayasa'yı değiştirerek kendisine siyasetin yolunu açtı. Amaç şuydu: Adalet ve Kalkınma Partisi iktidar olmuştu, o değerlerle belki Türkiye'de bu Parlamentoda bir şeyler yapıldı. Evet, başlangıçta bu Parlamentoda uzlaşmayla çalıştınız, çalıştık; 2004'te 2005'te çok esaslı yasalar çıktı, Avrupa Birliği konusunda çok önemli bir iradeyi burada Cumhuriyet Halk Partisiyle beraber Adalet ve Kalkınma Partisi ortaya koydu ama 2008'den, 2009'dan sonra giderek bu ideallerden uzaklaştınız. Şimdi, iktidarınızın 18'inci yılında Türkiye'yi bir güvenlik devletine dönüştürdünüz, bir polis devletine dönüştürdünüz, Türkiye'nin toplumsal barışının altına dinamit koydunuz, toplumsal barışımız içeride ve dışarıda kalmadı, Türkiye yurttan barış ve dünyada barış ilkesinden uzaklaştı; dolayısıyla düşmanlık, kutuplaştırma ve ötekileştirme had safhada, 2015'ten sonra Türkiye bir kan gölüne dönüştü. Dolayısıyla, Türkiye'nin derin meseleleri var ve bu derin meseleler şu anda yöneldiğiniz güvenlikçi anlayışlarla -bakın sadece güvenlikçi anlayışlarla- polis devleti anlayışıyla çözülmez. O nedenle, bir kez daha buradan sizlere, sizlerin vicdanına ve bu vesileyle de Türkiye'ye sesleniyorum: Bu gidişat Türkiye'yi kutuplaştırmaya, düşmanlaştırmaya götürüyor ve doğru bir gidişat değil. Türkiye'de herhangi bir yurttaşımızın bir biçimde sokağa çıkıp silahlı,

şiddetsiz gösteri yapması mümkün değil, hiçbir biçimde. Her gün bu travmalar birikiyor. İfade özgürlüğü ayaklar altında, cezaevlerinde binlerce hasta mahkûm var, binlerce hasta mahkûm var, 130 binden fazla KHK'li var, haklarında hüküm verilemiyor, kararlar verilemiyor. Dolayısıyla bu mağduriyetlerden uzak hâle geldiniz, Türkiye'yi demokrasiden, hukuk devleti ilkelerinden uzaklaştırdınız, yargıyı kendi kontrolünüze aldınız. Kırk yıldır yargıyı izleyen bir yurttaş olarak söylüyorum aynı zamanda, hiçbir darbe döneminde yargı bu kadar çok yürütmenin parçası hâline gelmemiştir ve iddia ediyorum, kuklası hâline gelmemiştir. Adalet saraylarında oligarklar yarattınız oligarklar; cumhuriyet savcılarını birer oligark hâline getirdiniz. Adalet saraylarında adalet kokmuyor. Bir kez daha söylüyorum, adalet saraylarınızda adaletsizlik kokuyor, rüşvet kokuyor, yolsuzluk kokuyor, adaletsizlik kokuyor. Dolayısıyla bu kadar çok imkân yarın öbür gün sizleri de vurur. Bir kez daha söylüyorum; öyle büyük adaletsizliklere imza atıyorsunuz ki bakın, atıyorsunuz içeri haberiniz yok çünkü önünüze gelen basın bültenlerine bakıyorum. Herkes Türkiye'de kendi dünyasında yaşıyor maalesef Parlamento'da da herkes kendi dünyasında yaşıyor. Niye? Türkiye'yi görmüyorsunuz. O nedenle buradan uzaklaşalım; beraber bu yasama yılının başında bu güvenlikçi anlayışlardan, polis devleti anlayışlarından uzaklaşalım ve yeniden hep birlikte bu büyük Türkiye'yi hukukun üstünlüğünün, barışın, adaletin olduğu bir Türkiye'ye dönüştürelim. Bu hepimizin elinde ve bunu becerebiliriz.

Şunu söylüyorum son olarak...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Tamamlayın sözlerinizi.

MUSTAFA SEZGİN TANRIKULU (Devamla) – Sayın Cumhurbaşkanı Erdoğan şunu söylüyor: “Dünya 5'ten büyüktür.” diyor. Evet, dünya 5'ten büyüktür ama Türkiye, bir kişinin idare etmesinden daha büyüktür. Tek bir kişiye irademizi teslim etmeyelim. Burada Parlamento var, Parlamentonun iradesiyle, çoğulculukla Türkiye'nin temel sorunlarını çözebiliriz. Bu nedenle tarihi bir sorumlulukla partim adına da bu sorumluluğu yerine getirerek yasama yılının başında bu teklifi takdirlerinize sunuyorum.

Teşekkür ediyorum, iyi bir yasama yılı diliyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN – Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Sayın milletvekilleri, gündemin "Seçim" kısmına geçiyoruz, Komisyonlarda boş bulunan üyelikler için seçim yapacağız.

IX.- SEÇİMLER

A) Komisyonlarda Açık Bulunan Üyeliklere Seçim

1.- Anayasa Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – Anayasa Komisyonunda boş bulunan ve Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna düşen 1 üyelik için Ankara Milletvekili Levent Gök aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...Etmeyenler...Kabul edilmiştir.

2.- İçişleri Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – İçişleri Komisyonunda boş bulunan ve Halkların Demokratik Partisi Grubuna düşen 1 üyelik için Ağrı Milletvekili Dirayet Dilan Taşdemir ve Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna düşen 1 üyelik için Elâzığ Milletvekili Gürsel Erol aday gösterilmişlerdir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...Etmeyenler...Kabul edilmiştir.

3.- Çevre Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – Çevre Komisyonunda boş bulunan ve Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna düşen 1 üyelik için Sinop Milletvekili Barış Karadeniz aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...Etmeyenler...Kabul edilmiştir.

4.- Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunda boş bulunan ve Halkların Demokratik Partisi Grubuna düşen 1 üyelik için Van Milletvekili Muazzez Orhan Işık ve Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna düşen 2 üyelik için Antalya Milletvekili Çetin Osman Budak ve Tokat Milletvekili Kadim Durmaz aday gösterilmişlerdir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5.- Plan ve Bütçe Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Plan ve Bütçe Komisyonunda boş bulunan ve İYİ PARTİ Grubuna düşen 1 üyelik için Samsun Milletvekili Erhan Usta aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6.- Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunda boş bulunan ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grubuna düşen 1 üyelik için Gaziantep Milletvekili Mehmet Sait Kirazoğlu ve Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna düşen bir üyelik için İstanbul Milletvekili Aykut Erdoğan aday gösterilmiştir.

Oylarınıza Sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7.- İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunda boş bulunan ve Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna düşen 1 üyelik için İzmir Milletvekili Sevda Erdan Kılıç aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8.- Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN - Avrupa Birliği Uyum Komisyonunda boş bulunan ve Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna düşen 2 üyelik için Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu ile İstanbul Milletvekili Ahmet Ünal Çeviköz aday gösterilmişlerdir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9.- Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunda bulunan ve Cumhuriyet Halk Partisi Grubuna düşen 1 üyelik için Afyonkarahisar Milletvekili Burcu Köksal aday gösterilmiştir.

Oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

B) Kişisel Verileri Koruma Kuruluna Üye Seçimi

1.- Kişisel Verileri Koruma Kurulunda boş bulunan üyeliğe seçim

BAŞKAN – Şimdi, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun 21'inci maddesi uyarınca Kişisel Verileri Koruma Kuruluna 3 üye için seçim yapılacaktır.

Sayın milletvekilleri, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'nun 21'inci maddesi gereği, siyasi parti grupları kendilerine düşen üyeliğin 2 katı kadar aday göstermişlerdir.

Siyasi parti grupları tarafından gösterilen adayların adlarını soyadı sırasına göre okutuyorum:

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu tarafından gösterilen adaylar: Ümmet Artuç, Ayşenur Kurtoğlu.

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu tarafından gösterilen adaylar: Tamer Aksoy, Ali Taştan.

Halkların Demokratik Partisi Grubu tarafından gösterilen adaylar: Bayram Arslan, Abbas Kılıçoğlu

Adayların adları, soyadı sırasına göre birleşik oy pusulası şeklinde düzenlenmek suretiyle bastırılmıştır. Toplantı ve karar yeter sayısı mevcut olmak şartıyla seçimde Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu ve Halkların Demokratik Partisi Grubu aday listelerinden en çok oyu alan birer aday seçilmiş olacaktır.

Oylamanın ne şekilde yapılacağını arz ediyorum: Komisyon sıralarından birinci sıradaki kâtip üye Adana'dan başlayarak İstanbul'a kadar İstanbul dahil, ikinci sırada yer alan kâtip üye ise İzmir'den başlayarak Zonguldak'a kadar Zonguldak dahil adı okunan milletvekilinin adını defterden işaretleyecektir. Adı işaretlenen milletvekiline mühürlü birleşik oy pusulası ve zarf verilecektir. Oyunu kullanan milletvekili oy pusulasını içeren zarfı Başkanlık Divanı kürsüsünün önüne konulmuş olan oy kutusuna atacaktır. Birleşik oy pusulasında Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu ve Halkların Demokratik Partisi Grubu aday listelerinden birer adayın isimlerinin karşısındaki kare çarpıyla işaretlenecektir. Aday listelerinde birden fazla adayın işaretlendiği oy pusulalarının ilgili kısmı geçersiz sayılacaktır. Bu hususlar birleşik oy pusulasında da dip not olarak belirtilmiştir.

Sayın milletvekilleri, oylamanın sayım ve dökümü için ad çekme suretiyle 5 kişilik bir tasnif komisyonu tespit edilecektir. Tasnif komisyonuna seçilen üyeler oylama işlemi bittikten sonra komisyon sıralarındaki yerlerini alacaklardır.

Hüseyin Kaçmaz? Burada.

Orhan Sümer? Burada.

Salih Cora? Burada.

Fehmi Alpay Özalan? Burada.

Yılmaz Tunç? Burada.

Evet, 5 kişilik Tasnif Komisyonu oluşmuştur.

Sayın kâtip üyelerin yerlerini almalarını oy pusulaları ile zarfların da teslim edilmesini rica ediyorum.

Oylamaya Adana ilinden başlıyoruz.

(Oylar toplandı)

BAŞKAN - Sayın milletvekillerimiz, oyunu kullanmayan sayın üye var mı? Yok

Oy verme işlemi tamamlanmıştır.

Oy kupaları kaldırılın.

Tasnif Komisyonu üyeleri lütfen yerlerini alsınlar.

Tasnif Komisyonu üyelerinin isimlerini okutuyorum:

Hüseyin Kaçmaz, Şırnak; Orhan Sümer, Adana; Salih Cora, Trabzon; Yılmaz Tunç, Bartın; Fehmi Alpay Özalan, İzmir.

(Oyların ayrımı yapıldı)

BAŞKAN – Kişisel Verileri Koruma Kurulu üyelikleri için yapılan seçime ilişkin Tasnif Komisyonu Tutanağı gelmiştir, okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Kişisel Verileri Koruma Kurulunda boşalacak olan ve Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu ile Halkların Demokratik Partisi Grubuna düşen 1'er üyelik için yapılan seçime 338 üye katılmış, kullanılan oyların dağılımı aşağıda gösterilmiştir.

Saygıyla arz olunur.

Tasnif Komisyonu

Hüseyin Kaçmaz

Şırnak

Fehmi Alpay Özalan

İzmir

Orhan Sümer

Adana

Yılmaz Tunç

Bartın

Salih Cora

Trabzon

Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu Aday Listesi

Ümmet Artuç

: 8 oy

Ayşenur Kurtoğlu

: 304 oy

Cumhuriyet Halk Partisi Grubu Aday Listesi

Tamer Aksoy

: 305 oy

Ali Taştan

: 4 oy

Halkların Demokratik Partisi Grubu Aday Listesi

Bayram Arslan

: 307 oy

Abbas Kılıçoğlu

: 2 oy

Geçersiz

: 2

Toplam

: 338

BAŞKAN – Buna göre, Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu aday listesinden Ayşenur Kurtoğlu, Cumhuriyet Halk Partisi Grubu aday listesinden Tamer Aksoy, Halkların Demokratik Partisi Grubu aday listesinden Bayram Arslan Kişisel Verileri Koruma Kurulu üyeliklerine seçilmişlerdir.

Hayırlı olmasını diliyorum.

Alınan karar gereğince, (3/324) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı tezkeresi ve kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 7 Ekim 2020 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 00.07